Критерії оцінювання результатів навчання з математики для учнів 1-2 класів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Критерії розроблено відповідно до вимог Наказу Міністерства освіти і науки України №722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» від 04.05.2026 року, Державного стандарту початкової освіти та Типової освітньої програми для 1–2 класів, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна.

У 1–2 класах оцінювання має формувальний, стимулювальний та підтримувальний характер і здійснюється виключно вербально. Головною метою оцінювання є виявлення індивідуального поступу дитини, її психоемоційного стану, сильних сторін і сфер, які потребують додаткової уваги чи корекції. Оцінювання не порівнює дітей між собою, а стимулює впевненість у власних силах.

Критерії представлено у вигляді структурованих таблиць за 5 основними змістовими лініями математичної галузі: «Лічба», «Числа. Дії з числами», «Вимірювання величин», «Просторові відношення. Геометричні фігури» та «Робота з даними». Кожна таблиця побудована у вигляді сітки з 4 рівнями досягнень по горизонталі (Початковий, Середній, Достатній, Високий або В- має значні успіхи, Д -демонструє помітний прогрес, С- досягає результату за допомогою вчителя, П -потребує значної уваги та допомоги вчителя) та 5 інтегрованими показниками (напрями спостереження) з Наказу МОН №722

Таблиця 1. Змістова лінія: Лічба

Ця таблиця призначена для оцінювання поступу учнів 1-2 класів за змістовою лінією «Лічба»

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, аналіз)	Розпізнає окремі цифри та предмети. З допомогою вчителя рахує в межах 10. Потребує наочності.	Рахує в межах 10 (прямий та зворотний порядок). Називає попереднє та наступне число з допомогою.	Впевнено рахує в межах 20 (або 100), усно називає числа вперед і назад. Свідомо визначає порядкове значення предметів.	Вільно й безпомилково здійснює лічбу групами (двійками, п'ятірками, десятками) у межах 100. Самостійно виявляє числові закономірності.
За навчальною діяльністю (виконання вправ, моделювання)	Виконує найпростіші вправи на перелічування лише за вказівкою пальцем вчителя та з повним залученням реальних предметів.	Рахує предмети на малюнку, об'єднує їх у групи за зразком. Заповнює пропущені числа у ряду за шаблоном.	Самостійно групує предмети для зручності лічби. Продовжує складні лічильні ряди. Позначає процес лічби на числовому промені.	Складає власні цікаві завдання та ігри на лічбу. Проводить міні-дослідження лічильних закономірностей у довкіллі.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, інструкція)	Потребує постійного індивідуального супроводу, багаторазового повторення рахунку разом із педагогом.	Працює за детальною покроковою інструкцією. Потребує підтвердження правильності кожної дії під час рахунку.	Самостійно рахує об'єкти за загальною інструкцією. У разі збивання здатний самостійно почати спочатку та завершити.	Працює повністю автономно. Швидко й раціонально організовує процес лічби великої кількості об'єктів без нагадувань.
За рівнем	Не вступає в	За запитанням	Пояснює партнеру, як	Ініціює спільні лічильні

комунікації та взаємодії (групова робота, пояснення)	обговорення результату лічби. Потребує допомоги у простій відповіді про кількість.	вчителя коротко каже, скільки предметів налічив. Бере участь у парній лічбі за вказівками лідера.	саме він рахував предмети. У групі пропонує простий спосіб перевірки правильності рахунку.	ігри. Чітко аргументує вибір способу лічби (наприклад, чому зручніше рахувати парами), допомагає іншим.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування)	Помилки у лічбі мають постійний характер, часто губить предмети або рахує один і той самий предмет двічі.	Зазвичай рахує правильно у повільному темпі, але за умов обмеження часу або хвилювання припускається помилок.	Систематично рахує без помилок у знайомих ситуаціях. Самостійно помічає та виправляє випадкові помилки.	Завжди демонструє абсолютно точну й швидку лічбу в будь-яких навчальних та ігрових обставинах. Зразково володіє навичкою.

Таблиця 2. Змістова лінія: Числа. Дії з числами

Ця таблиця призначена для оцінювання поступу учнів 1-2 класів за змістовою лінією «Числа. Дії з числами

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, аналіз)	Знає назви чисел у межах 10. Розрізняє знаки плюс та мінус, але плутає їхнє значення без підтримки.	Розуміє склад чисел першого десятка. Читає та записує числа в межах 20 (чи 100). Виконує додавання й віднімання без переходу через розряд.	Усвідомлено порівнює числа. Застосовує правила додавання та віднімання з переходом через розряд, розуміє зміст множення й ділення.	Вільно володіє навичками швидких обчислень у межах 100. Розуміє взаємозв'язок між додаванням/відніманням та множенням/діленням.
За навчальною діяльністю (виконання вправ, розв'язання задач)	Виконує обчислювальні вправи в межах 5 за допомогою лічильних паличок та під постійним керівництвом.	Розв'язує прості математичні вирази за зразком. Розв'язує прості задачі на одну дію за допомогою вчителя.	Самостійно обчислює вирази на 2 дії. Розв'язує прості та складені задачі, виокремлює умову, запитання й розв'язання.	Самостійно складає складені задачі за малюнком чи виразом. Досліджує різні способи розв'язання задач, знаходить найкоротший.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, інструкція)	Потребує індивідуального супроводу під час написання цифр та виконання будь-яких обчислень.	Працює за покроковим шаблоном. Користується опорними таблицями складу числа та	Самостійно виконує математичні завдання за загальним планом. Впевнено використовує допоміжні словнички й пам'ятки.	Демонструє повну самостійність у виборі раціонального способу обчислення. Самостійно знаходить і виправляє свої помилки.

		підказками вчителя.		
За рівнем комунікації та взаємодії (групова робота, пояснення)	Не коментує свої дії. Робота в групі викликає труднощі через невпевненість у математичних поняттях.	Пояснює спосіб обчислення за готовим мовним шаблоном. Бере участь у групових обчислювальних іграх.	Активно коментує та пояснює кожен крок обчислень. Обговорює з партнером вибір арифметичної дії для розв'язання задачі.	Переконливо обґрунтовує складні математичні факти. Організовує групову роботу, допомагає розібратися однокласникам.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування)	Правопис цифр порушено, припускається численних арифметичних помилок навіть у простих прикладах.	Переважно пише цифри правильно й охайно. Робить несистематичні помилки в обчисленнях при збільшенні обсягу роботи.	Систематично пише охайно. Безпомилково обчислює вирази та розв'язує задачі у стандартних умовах.	Завжди демонструє бездоганну математичну грамотність, каліграфічний запис виразів, високий темп і точність обчислень.

Таблиця 3. Змістова лінія: Вимірювання величин

Ця таблиця призначена для оцінювання поступу учнів 1-2 класів за змістовою лінією «Вимірювання величин

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, аналіз)	Розрізняє поняття 'довгий/короткий', 'важкий/легкий'. Знає про існування лінійки та годинника.	Знає назви основних одиниць (см, кг, л). Визначає час за годинником з точністю до години з допомогою.	Розуміє співвідношення між одиницями (1 дм = 10 см). Свідомо порівнює величини, розуміє поняття вартості (грн, коп).	Вільно порівнює, перетворює та виконує дії з іменованими числами різних найменувань. Самостійно визначає час із хвилинами.
За навчальною діяльністю (виконання вправ, вимірювання)	Прикладає лінійку до предмета хаотично, без суміщення з нульовою поділкою. Потребує повного показу.	Вимірює довжину предметів за допомогою лінійки за зразком. Порівнює масу об'єктів на терезах за допомогою вчителя.	Самостійно вимірює й будує відрізки заданої довжини. Розв'язує практичні задачі на обчислення вартості покупки та решти.	Проводить практичні математичні дослідження у класі (вимірює периметр столу, оцінює місткість посуду різних об'ємів).
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, інструкція)	Не може самостійно виконати жодного вимірювання чи креслення, потребує фізичного супроводу руки вчителем.	Працює за покроковим керівництвом вчителя. Використовує вимірювальні прилади лише під наглядом.	Самостійно вибирає потрібний вимірювальний прилад і виконує завдання. Користується опорними схемами величин.	Демонструє повну автономність при проведенні вимірювальних та обчислювальних робіт у реальних життєвих ситуаціях.

За рівнем комунікації та взаємодії (групова робота, пояснення)	Уникає спілкування під час групових вимірювальних вправ. Не може назвати результат свого вимірювання.	Повідомляє результат вимірювання за проханням вчителя. Допомагає тримати прилади партнеру в групі.	Пояснює однокласникам, як він отримав результат вимірювання. Обговорює вибір міри довжини чи маси в парі.	Конструктивно координує групові проекти з вимірювання. Аргументовано доводить правильність проведених розрахунків.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування)	Систематично помиляється у вимірах, плутає одиниці вимірювання, записує результати неохайно та нерозбірливо.	Вимірює правильно, але іноді припускається помилок у кресленні або в обчисленнях з іменованими числами.	Систематично демонструє точність вимірювань і креслень. Правильно записує та використовує одиниці величин.	Завжди виконує вимірювальні та графічні роботи бездоганно, з найвищим рівнем точності та охайності.

Таблиця 4. Змістова лінія: Просторові відношення. Геометричні фігури

Ця таблиця призначена для оцінювання поступу учнів 1-2 класів за змістовою лінією «Просторові відношення. Геометричні фігури

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, аналіз)	Розрізняє круг, квадрат і трикутник за допомогою. Плутає просторові відношення (ліворуч/праворуч).	Розпізнає плоскі фігури (круг, трикутник, чотирикутник) та просторові тіла (куб, куля). Орієнтується в просторі.	Розуміє елементи фігур (вершина, сторона, кут). Розрізняє ламані, відрізки, промені. Орієнтується на площині (сітці зошита).	Глибоко аналізує й порівнює геометричні фігури за кількома ознаками. Розуміє поняття периметра многокутника.
За навчальною діяльністю (виконання вправ, конструювання)	Проводить криві лінії замість відрізків. Конструює прості форми лише за безпосереднім показом.	Будує геометричні фігури на папері в клітинку за шаблоном. Конструює прості геометричні моделі з конструктора.	Креслить відрізки заданої довжини за допомогою лінійки. Конструює складні плоскі фігури з паличок або танграма.	Самостійно знаходить периметр геометричної фігури. Створює складні геометричні аплікації та просторові макети.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, інструкція)	Потребує постійних вказівок для орієнтації на аркуші паперу, не вміє користуватися олівцем і лінійкою самостійно.	Працює за покроковою інструкцією вчителя чи графічним зразком. Потребує допомоги у виправленні нерівних ліній.	Самостійно виконує геометричні завдання та орієнтується на площині. Використовує пам'ятки щодо креслення фігур.	Виявляє творчу самостійність у моделюванні та конструюванні геометричних об'єктів без зовнішньої підтримки.

За рівнем комунікації та взаємодії (групова робота, пояснення)	Не може описати розташування предмета на малюнку. Пасивний у груповій геометричній діяльності.	Називає знайомі геометричні фігури на прохання. Бере участь у групових іграх з конструювання за вказівками.	Описує просторове положення об'єктів, використовуючи правильні терміни. У групі пояснює свій вибір фігур.	Вільно й логічно обґрунтовує властивості фігур. Організовує спільне геометричне моделювання, розподіляє ролі в групі.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування)	Геометричні лінії та фігури креслить неохайно, без лінійки, систематично припускаючись помилок у формі.	Переважно розрізняє фігури правильно, але креслення іноді виконує поспіхом, припускаючись невеликих неточностей.	Систематично креслить лінії та фігури охайно й точно за допомогою лінійки та олівця. Дотримується пропорцій.	Завжди демонструє виняткову графічну культуру, зразкову охайність креслення та бездоганне знання геометричного матеріалу.

Таблиця 5. Змістова лінія: Робота з даними

Ця таблиця призначена для оцінювання поступу учнів 1-2 класів за змістовою лінією «Робота з даними

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, аналіз)	Сприймає малюнок чи таблицю хаотично, виокремлюючи лише один яскравий елемент з допомогою вчителя.	Зчитує просту поодиноку інформацію з ілюстрованої таблиці чи піктограми за допомогою навідних запитань.	Розуміє структуру простої таблиці та схеми. Порівнює та класифікує об'єкти за однією суттєвою ознакою.	Аналізує інформацію, подану в таблицях, на схемах та нескладних діаграмах. Робить логічні висновки на основі даних.
За навчальною діяльністю (виконання вправ, збір даних)	Не може виконати найпростіше сортування об'єктів навіть на рівні реальних предметів без сторонньої допомоги.	Розподіляє об'єкти на групи за однією явною ознакою (колір, розмір) за зразком. Заповнює готову схему з допомогою.	Самостійно збирає дані (наприклад, проводить опитування однокласників) та вносить їх до простої таблиці чи піктограми.	Самостійно будує прості стовпчикові діаграми на основі зібраних даних. Проводить міні-дослідження та класифікацію.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, інструкція)	Потребує повного індивідуального супроводу під час роботи з будь-якими схемами чи таблицями.	Працює з даними за детальною покроковою інструкцією та детальними підказками з боку вчителя.	Самостійно аналізує таблицю чи схему відповідно до завдання. Використовує готові шаблони для занесення даних.	Виявляє повну самостійність у плануванні збору, представлення та аналізу даних без будь-якої сторонньої допомоги.

За рівнем комунікації та взаємодії (групова робота, пояснення)	Уникає обговорення таблиць чи схем, не може пояснити зв'язок між малюнком і даними.	Називає окремі числа в таблиці за проханням. Допомагає фіксувати результати у спільній груповій роботі.	Бере активну участь в обговоренні результатів дослідження в групі. Пояснює однокласникам прості діаграми.	Презентує результати групового збору даних класу, робить аргументовані повідомлення, ініціює нові опитування.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування)	Помилки у зчитуванні та занесенні даних є постійними. Сортування об'єктів здійснює хаотично.	Правильно працює з простими таблицями, але при ускладненні схеми чи збільшенні обсягу даних легко припускається помилок.	Систематично демонструє точність при роботі з таблицями, схемами та діаграмами у знайомих навчальних ситуаціях.	Завжди безпомилково й критично опрацьовує будь-які навчальні дані, демонструє чудову аналітичну культуру.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ УЧНІВ 1-2 КЛАСІВ (НУШ)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Критерії розроблено на основі Наказу Міністерства освіти і науки України №722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» від 04.05.2026 р., Державного стандарту початкової освіти та Типової освітньої програми під керівництвом Р. Б. Шияна.

Оцінювання результатів навчання учнів 1-2 класів має виключно формувальний, стимулювальний та підтримувальний характер. Воно здійснюється у вербально й орієнтується на індивідуальну освітню траєкторію учня/учениці, фіксуючи поступ у навчанні без порівняння з іншими дітьми.

Цей документ пропонує структуровану таблицю оцінювання для 6 основних змістових ліній мовно-літературної галузі в початковій школі:

1. Взаємодіємо усно— розвиток культури слухання та говоріння, сприйняття та інтерпретації усних висловлювань;
2. Читаємо— формування навичок читання, розуміння змісту, підтексту та аналізу прочитаних текстів;
3. Взаємодіємо письмово— оволодіння графікою, каліграфією, орфографічними нормами, створення власних письмових висловлювань;
4. Досліджуємо медіа— розвиток медіаграмотності, критичного сприйняття медіатекстів, створення простих медіапродуктів та розуміння цифрової безпеки;
5. Досліджуємо мовлення— лінгвістичний аналіз, розуміння системних відношень у мові, рефлексія власного мовлення та емоційного стану;
6. Театралізуємо— розвиток творчого самовираження за допомогою сценічного мистецтва, жестів, міміки, інтонації та рольової взаємодії.

Кожна таблиця побудована у вигляді сітки з 4 рівнями досягнень по горизонталі (Початковий, Середній, Достатній, Високий або В- має значні успіхи, Д -демонструє помітний прогрес, С- досягає результату за допомогою вчителя, П -потребує значної уваги та допомоги вчителя) та 5 інтегрованими показниками (напрямами спостереження) з Наказу МОН №722 по вертикалі. Така структура дає змогу оцінити не лише фактологічні знання учня, а й комплексні м'які навички (soft skills), самостійність та характер комунікації.

Таблиця 1. Взаємодіємо усно (Oral Interaction)

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	Розпізнає окремі знайомі слова у почутому мовленні. Відтворює за допомогою вчителя поодинокі прості факти.	Розуміє тему й загальний зміст простого усного повідомлення. Відтворює основний сюжет за допомогою навідних	Свідомо сприймає й розуміє зміст усної розповіді. Виокремлює ключову інформацію,	Вільно сприймає та інтерпретує усну інформацію. Самостійно робить висновки, аналізує

		запитань.	відповідає на запитання.	почуті мовленнєві факти.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Бере участь у розмові лише за прямою вказівкою вчителя короткою відповіддю (так/ні). Копіює репліки.	Відповідає на запитання простими реченнями за зразком. Виконує базові усні вправи з допомогою вчителя.	Будує зв'язні висловлення (3-4 речення). Бере активну участь у розігруванні діалогів за ролями.	Складає творчі розповіді (5+ речень), переказує тексти з різних точок зору. Виконує дослідницькі усні вправи.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Потребує постійної індивідуальної підтримки, підказок, багаторазового повторення інструкцій та наочності.	Працює за покроковою інструкцією вчителя. Потребує допомоги у формулюванні власних думок.	Самостійно виконує типові усні завдання за загальною інструкцією. Звертається за підтримкою рідко.	Виявляє повну самостійність у побудові усного монологу. Пропонує власні варіанти вирішення проблемних завдань.
За рівнем комунікації та взаємодії (обґрунтування мовних фактів, групова робота)	Спілкується лише у разі нагальної потреби. У груповій роботі пасивний, уникає мовленнєвого контакту.	Вступає в діалог за ініціативи інших осіб. У групі виконує прості мовленнєві доручення під керівництвом лідера.	Активно взаємодіє в парі та групі. Дотримується правил етикету спілкування. Пояснює прості мовні факти.	Направляє та координує групову взаємодію. Свідомо й аргументовано обґрунтовує мовленнєві рішення.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правописних і мовних норм)	Орфоепічні та мовні норми застосовує вкрай рідко, припускається численних грубих помилок у вимові.	Намагається дотримуватися норм літературної вимови, але помилки у вимові та слововживанні є регулярними.	Систематично дотримується орфоепічних та мовних норм під час усного спілкування. Виправляє випадкові помилки.	Завжди демонструє бездоганну культуру усного мовлення, свідомо використовує виражальні засоби мови.

Таблиця 2. Читаємо (Reading)

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	Знає більшість букв. Читає по складах повільно з допомогою вчителя. Розуміє значення лише окремих слів.	Читає складами та цілими словами. Розуміє фактичний зміст простого тексту за навідними запитаннями.	Читає переважно цілими словами, усвідомлено. Розуміє тему, основну думку тексту, послідовність подій.	Читає правильно, свідомо, виразно. Розуміє підтекст і мотиви вчинків персонажів. Самостійно аналізує прочитане.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Знаходить у тексту окремі літери, склади або слова лише за прямою вказівкою вчителя та ілюстрацією.	Знаходить відповіді на прості запитання безпосередньо в тексті. Виконує вправи за шаблоном.	Виокремлює головних героїв. Самостійно знаходить у тексті опис персонажа, ділить текст на частини з допомогою.	Самостійно ставить глибокі запитання до прочитаного. Прогнозує розвиток подій, виконує творчі й дослідницькі вправи.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Читає лише під безпосереднім індивідуальним супроводом	Читає невеликі адаптовані тексти самостійно, але потребує допомоги у	Самостійно читає художні й навчальні тексти за інструкцією. Вміє	Виявляє повну самостійність у виборі та читанні дитячих книжок.

	вчителя, потребує постійних підказок щодо злиття звуків.	з'ясуванні значення нових слів.	орієнтуватися у структурі дитячої книжки.	Легко орієнтується в інформаційних джерелах.
За рівнем комунікації та взаємодії (обґрунтування мовних фактів, групова робота)	Не висловлює ставлення до прочитаного. Під час обговорення мовчить або повторює думки інших.	Висловлює просте ставлення до персонажів (подобається/ні). Бере участь в обговоренні за допомогою запитань.	Активно ділиться враженнями від прочитаного. Обговорює в парі поведінку героїв, обґрунтовує свою думку.	Ініціює обговорення прочитаного, веде конструктивний діалог. Аргументовано захищає власну оцінку тексту.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правописних і мовних норм)	Навички читання нестабільні, часто втрачає рядок. Припускається численних помилок у вимові та інтонуванні.	Читає стабільно в повільному темпі. Помилки при читанні є поодинокими й виправляються за підказкою вчителя.	Систематично читає плавно, безпомилково, у відповідному темпі. Свідомо дотримується розділових знаків.	Завжди демонструє високу культуру читання. Стабільно читає виразно, бездоганно інтонуючи речення різних типів.

Таблиця 3. Взаємодіємо письмово (Written Interaction)

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	Списує окремі літери, склади або короткі слова за зразком. Робить багато графічних помилок.	Списує прості речення з друкованого тексту. Пише під диктовку окремі слова, припускаючись помилок у написанні.	Пише під диктовку короткі тексти з вивченими орфограмами. Самостійно будує та записує логічно правильні речення.	Самостійно створює короткі зв'язні тексти (2-3 речення). Свідомо аналізує, пояснює й застосовує орфограми.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Виконує письмові вправи лише під наглядом і за детальним показом. Графічні навички дуже слабкі.	Виконує практичні письмові вправи за алгоритмом (вставити літеру, підкреслити слово). Припускається несистематичних помилок.	Виконує складніші аналітичні вправи (групування слів, зміна форми). Самостійно помічає та виправляє помилки.	Виконує творчі й дослідницькі письмові роботи (зокрема, короткі письмові повідомлення в цифровому середовищі).
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Потребує постійної допомоги в орієнтації на сторінці зошита, веденні рядка та правильному триманні ручки.	Працює самостійно за зразком або детальною інструкцією. Потребує нагадувань правил правопису.	Самостійно виконує письмові завдання за інструкцією. Використовує допоміжні словники літер та пам'ятки.	Самостійно планує та записує власні думки. Здійснює ефективний самоконтроль і редагування тексту.
За рівнем комунікації та взаємодії (обґрунтування мовних фактів, групова робота)	Не може висловити думку письмово. Групова письмова робота викликає значні труднощі спілкування й адаптації.	Бере участь у створенні спільних записів у парі, записуючи окремі слова, запропоновані партнером чи вчителем.	Письмово взаємодіє з іншими (пише привітання, записки). Обговорює з партнером правопис складних слів.	Створює письмові повідомлення для розв'язання життєвих ситуацій (наприклад, правил онлайн-спілкування в групі).

За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правописних і мовних норм)	Навички охайності та каліграфії відсутні або виявляються випадково. Систематично порушує правописні правила.	Пише переважно охайно, але висота й нахил літер нестабільні. Дотримується більшості вивчених правил.	Систематично пише охайно й каліграфічно. Дотримується вивчених норм (велика літера, правила переносу слів).	Завжди демонструє зразкову каліграфію, охайність і високий темп письма. Стабільно й безпомилково пише тексти.

Таблиця 4. Досліджуємо медіа (Exploring Media)

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	Сприймає медіаджерело на рівні яскравих образів. Потребує допомоги для опису деталей малюнка чи знака.	Розуміє тему медіапродукту (ілюстрація, мультфільм). Відповідає на прості запитання про його очевидний зміст.	Пов'язує вербальну та невербальну інформацію у медіатексті. Виокремлює ключову ідею медіаповідомлення.	Аналізує мету створення медіапродукту. Критично оцінює отриману інформацію, виявляє маніпуляції та фейки.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Переглядає медіа без аналітичної мети. Виконує найпростіші практичні завдання лише за прямим показом.	Виокремлює окремі деталі медіапродукту за допомогою вчителя. Виконує прості аналітичні вправи за шаблоном.	Створює прості медіапродукти (аплікація, колаж, малюнок із підписом) за інструкцією. Робить висновки з медіатекстів.	Самостійно створює оригінальні медіапродукти (комікс, оголошення). Проводить прості дослідження медіаелементів.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Потребує повного індивідуального супроводу під час роботи з будь-якими медіаджерелами.	Працює з медіатекстами за чітким покроковим алгоритмом. Потребує регулярних роз'яснень та підказок вчителя.	Самостійно опрацьовує та аналізує медіапродукт за загальним планом. Вільно орієнтується у знаках, символах, піктограмах.	Демонструє повну автономію. Самостійно добирає та використовує медіаматеріали, дотримуючись правил цифрової безпеки.
За рівнем комунікації та взаємодії (обґрунтування мовних фактів, групова робота)	Уникає обговорення медіапродуктів. Не висловлює власного ставлення до побаченого або почутого.	Обговорює медіапродукт у парі за допомогою навідних запитань. Висловлює найпростіші емоції щодо персонажів.	Активно обговорює в групі зміст реклами чи мультфільму. Аргументовано висловлює ставлення до медіагероїв.	Ініціює та організовує групове обговорення медіа. Пояснює іншим взаємозв'язок звуку, зображення й тексту.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правописних і мовних норм)	Вміння аналізувати медіа виявляються хаотично. Легко відволікається на яскраві, але несуттєві деталі.	Фокусується на змісті медіапродукту, але стабільність сприйняття залежить від динамічності відео чи зображення.	Систематично демонструє базові навички медіаграмотності, легко розрізняє реальне і вигадане у медіатекстах.	Завжди демонструє критичне ставлення до медіаінформації. Свідомо й систематично дотримується правил безпеки онлайн.

Таблиця 5. Досліджуємо мовлення (Exploring Speech/Language)

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	Розпізнає окремі звуки й літери з допомогою. Не може самостійно виконати елементарний аналіз слова чи речення.	Визначає кількість звуків/складів у слові, знаходить межі речень, розпізнає назви предметів/дій за допомогою.	Самостійно виконує звуко-буквений аналіз. Класифікує слова за значенням, будує схеми речень за правилами.	Аналізує складні зв'язки між мовними одиницями. Порівнює будову речень, виявляє мовні закономірності.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Копіює готові мовні схеми, не розуміючи їхнього призначення. Навчальні вправи на мовний аналіз виконати не може.	Виконує практичні вправи за готовим шаблоном. Потребує регулярних підказок під час проведення мовного аналізу.	Успішно й самостійно виконує аналітичні та класифікаційні вправи, помічає та аналізує закономірності мови.	Проводить міні-дослідження мовних явищ, самостійно формулює висновки. Виконує завдання підвищеної складності.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Здатний працювати лише під час синхронного виконання завдання разом з усім класом та під постійним наглядом.	Потребує постійної візуальної підтримки (таблиць, схем-опор) та підтвердження правильності дій від вчителя.	Самостійно застосовує вивчені мовні правила під час виконання стандартних вправ у робочому зошиті.	Самостійно розробляє алгоритми вирішення лінгвістичних задач. Використовує додаткові джерела інформації.
За рівнем комунікації та взаємодії (обґрунтування мовних фактів, групова робота)	Не бере участі в мовних іграх чи спільних обговореннях мовних фактів. Не може пояснити власні дії.	Бере участь у групових мовних іграх на другорядних ролях, коментує свої дії за готовим мовним шаблоном.	Пояснює однокласникам хід виконання завдання, логічно аргументує мовні висновки (наприклад, правопис великої літери).	Виступає лідером у групових лінгвістичних дослідженнях. Допомагає іншим учням засвоювати складні мовні правила.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правописних і мовних норм)	Правильне використання знань про мову є поодиноким явищем. Постійно порушує вивчені мовні норми.	Переважно правильно застосовує мовні знання у знайомих ситуаціях, але в нових умовах часто припускається помилок.	Систематично дотримується мовних і мовленнєвих норм, успішно застосовує знання про мову в навчальній діяльності.	Завжди демонструє зразкове й усвідомлене володіння всіма вивченими мовними та правописними нормами.

Таблиця 6. Театралізуємо (Theatrical performance)

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	Сприймає театралізацію лише як спостерігач. Повторює окремі слова або прості рухи персонажа тільки за допомогою.	Розуміє свою роль у виставі. Відтворює прості емоції та слова персонажа за готовим зразком чи підказкою.	Розуміє характер та настрій героя. Самостійно добирає інтонацію, жести й міміку для передачі його образу.	Глибоко розуміє внутрішній світ персонажа. Сміливо імпровізує в ролі, створює цілісний художній образ.

За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Бере участь у театралізації лише як пасивний учасник масових сцен під безпосереднім керівництвом вчителя.	Бере участь у розігруванні коротких діалогів, казок. Виконує прості творчі завдання з допомогою вчителя.	Виконує аналітичні та творчі завдання з підготовки до вистави (обговорення ролей, реквізиту). Грає провідні ролі.	Самостійно розробляє або творчо доповнює сценарій вистави. Досліджує різні способи сценічного втілення задуму.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Не може діяти на сцені без постійних підказок вчителя. Швидко втрачає фокус і виходить із ролі.	Діє за визначеним планом, але потребує регулярного нагадування реплік або черговості дій на сцені.	Самостійно входить у роль. Дотримується сценічної лінії та інструкції без сторонньої допомоги.	Демонструє повну творчу автономію. Легко адаптується до будь-яких непередбачуваних змін під час виступу.
За рівнем комунікації та взаємодії (обґрунтування мовних фактів, групова робота)	Уникає сценічного контакту з партнерами. Говорить дуже тихо, не реагує на дії інших учасників.	Взаємодіє з партнерами на рівні почергового промовляння реплік. Слабко реагує на міміку чи інтонацію інших.	Гармонійно взаємодіє у парі та групі. Уважно слухає партнерів, вчасно й адекватно реагує на їхні сценічні дії.	Направляє та координує взаємодію на сцені. Підтримує партнерів, ініціює спільні творчі рішення.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правописних і мовних норм)	Сценічні вміння та виразність виявляються вкрай рідко. Гра є механічною, монотонною та невпевненою.	Часто демонструє виразність, але може втрачати емоційне забарвлення у разі хвилювання чи зміни умов.	Систематично використовує багатий арсенал вербальних і невербальних засобів виразності. Стабільно утримує роль.	Завжди демонструє високу сценічну культуру, природність і виразність мовлення, міміки й жестів у будь-яких умовах.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ 1-2 КЛАСІВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Критерії розроблено на основі вимог Наказу Міністерства освіти і науки України №722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» від 04.05.2026 р., Державного стандарту початкової освіти та Типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом Р. Б. Шияна.

Оцінювання учнів 1-2 класів із фізичної культури має виключно формувальний, стимулювальний характер, здійснюється вербально й орієнтується на індивідуальну траєкторію поступу кожної дитини без порівняння її з однокласниками.

Оцінювання за кожною змістовою лінією структуровано за 4 рівнями досягнень по горизонталі (Початковий, Середній, Достатній, Високий або В- має значні успіхи, Д -демонструє помітний прогрес, С- досягає результату за допомогою вчителя, П -потребує значної уваги та допомоги вчителя) та 5 інтегрованими показниками (напрями спостереження) з Наказу МОН №722

Таблиця 1. Змістова лінія «Базова рухова активність»

Спрямована на оцінювання розвитку базових рухових умінь (ходьба, біг, стрибки, метання, шикування, перешикування) та формування усвідомленої звички до щоденної фізичної активності.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, аналіз дій)	Розпізнає найпростіші вихідні положення й основні команди з допомогою вчителя.	Розуміє суть базових рухових вправ (крокування, біг, стрибки). Може повторити рух за показом вчителя.	Свідомо пояснює техніку виконання базових вправ та рухів. Пов'язує фізичну активність із покращенням самопочуття.	Аналізує власні рухові дії. Здійснює ефективний самоконтроль і самокорекцію виконання фізичних вправ.

За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і рухових вправ)	Виконує найпростіші фізичні вправи лише за фізичного супроводу вчителя. Координація рухів слабка.	Виконує основні рухи (ходьба, біг, стрибки, метання) за зразком, припускаючись несистематичних помилок у техніці.	Правильно й охайно виконує комплекс вправ ранкової гімнастики та базові вправи з шикування й перешикування.	Демонструє технічно правильне, впевнене виконання рухових дій у різних темпоритмах, поєднує різні види активності.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Швидко втомлюється, потребує постійного нагляду, підказок і супроводу. Має труднощі з концентрацією.	Працює за покроковою інструкцією вчителя. Потребує періодичної візуальної підтримки та підказок.	Самостійно й упевнено виконує стандартні вправи на уроці за загальною інструкцією та планом.	Виявляє високу автономність. Самостійно регулює рухове навантаження за самопочуттям, виконує додаткові вправи.
За рівнем комунікації та взаємодії (обговорення, робота в групі/парі, етикет)	Уникає взаємодії під час групових шикувань чи вправ. Потребує допомоги у налагодженні контакту.	Бере участь у спільних вправах у парах. Узгоджує свої рухи з партнером за безпосередньою вказівкою.	Конструктивно взаємодіє в малих групах під час виконання спільних вправ. Описує однокласникам правила шикування.	Організовує та спрямовує спільні рухові дії в групі. Допомагає іншим учням з емпатією та терпінням.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування рухових та безпекових норм)	Рухова активність нестабільна. Часто відмовляється від виконання вправ, рухи хаотичні й нескоординовані.	Переважно правильно виконує вправи під час уроку, але в разі втоми якість рухів помітно знижується.	Систематично демонструє правильне й точне виконання рухів, тримає поставу, дотримується заданого темпу.	Завжди демонструє відмінну координацію, швидкість і легкість рухів. Зберігає стабільну активність протягом усього уроку.

Таблиця 2. Змістова лінія «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)»

Спрямована на оцінювання участі дітей у рухливих іграх, естафетах, ігрової взаємодії, емоційного самоконтролю та дотримання правил чесної гри.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, аналіз дій)	Розпізнає гру за назвою. Потребує постійної допомоги у розумінні найпростіших правил.	Знає правила основних рухливих ігор. Потребує допомоги чи навідних запитань для вибору ігрової ролі.	Свідомо розуміє й пояснює правила гри та естафети. Розуміє тактичне завдання своєї ігрової ролі.	Швидко аналізує ігрові ситуації, пропонує тактичні рішення. Критично оцінює дотримання правил усіма учасниками.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і рухових вправ)	Грає пасивно, часто губиться в ігровому просторі. Потребує прямого супроводу для участі.	Активно бере участь в іграх за шаблоном. Виконує базові ігрові прийоми, але має труднощі в умовах змагання.	Успішно виконує ігрові дії в мінливому середовищі. Точно передає естафету, дотримуючись черговості.	Творчо діє в ігрових ситуаціях. Імпровізує, впевнено застосовує рухові вміння для досягнення спільної мети.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Бере участь у грі лише за безпосереднім заохоченням вчителя. Легко розчаровується й втрачає інтерес.	Самостійно грає у знайомі ігри за інструкцією. Потребує психологічної підтримки у разі програшу або конфлікту.	Самостійно організовує гру у знайомому колі за правилами. Адекватно сприймає перемогу чи поразку.	Демонструє емоційну стійкість та автономію. Самостійно вибирає раціональні способи дій у складних ігрових моментах.

За рівнем комунікації та взаємодії (обговорення, робота в групі/парі, етикет)	Діє індивідуалістично, ігнорує партнерів по команді. Часто виникають образи чи конфлікти через небажання ділитися.	Спілкується з партнерами за ініціативи інших. У команді виконує прості ігрові дії за вказівкою лідера.	Активно взаємодіє в команді. Підтримує партнерів словами й діями. Дотримується правил чесної гри (Fair Play).	Організовує командну взаємодію. Підтримує позитивний емоційний клімат, запобігає конфліктам, допомагає іншим дітям.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування рухових та безпекових норм)	Систематично порушує правила ігор. Схильний до хаотичного переміщення й недотримання дисципліни.	Намагається дотримуватися правил гри, але в емоційному запалі змагання часто робить мимовільні помилки.	Систематично дотримується правил гри та естафет. Чесно фіксує власні порушення, самостійно їх виправляє.	Завжди взірцево дотримується правил і духу чесної гри. Стабільно демонструє високий рівень культури змагання.

Таблиця 3. Змістова лінія «Піклування про стан здоров'я та безпеку»

Спрямована на оцінювання дотримання учнями правил безпеки життєдіяльності під час занять, особистої гігієни, підготовки спортивної форми, подолання втоми та використання відновлювальних вправ.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, аналіз дій)	Знає про необхідність спортивного одягу, але потребує нагадування про його важливість для здоров'я.	Розуміє базові вимоги безпеки на уроці фізкультури (взуття, інтервал). Може назвати ознаки втоми з допомогою.	Свідомо пояснює правила безпечної поведінки у спортивній залі та на майданчику. Розуміє значення розминки й загартовування.	Самостійно аналізує чинники безпеки й здоров'я. Розуміє фізіологічний вплив вправ, знає способи відновлення сил.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і рухових вправ)	Одягає спортивну форму лише за контролю батьків/вчителя. Має труднощі з дотриманням особистої гігієни.	Виконує гігієнічні процедури (миття рук) за нагадуванням. Дотримується безпечного інтервалу під час вправ за показом.	Свідомо готує спортивну форму й взуття. Виконує дихальні вправи для заспокоєння та контролює свій стан за інструкцією.	Самостійно застосовує техніки відновлення (дихання, самомасаж, вправи на розслаблення). Створює безпечні умови для себе й друзів.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Потребує постійного контролю безпеки з боку вчителя. Схильний до дій, які можуть призвести до	Дотримується правил безпеки за покроковим нагадуванням. Повідомляє про	Самостійно дотримується правил безпеки під час виконання вправ та ігор. Вчасно	Виявляє високу свідомість щодо власної безпеки й здоров'я. Уміє самостійно зупинити

	травмування.	погіршення самопочуття лише за розпитуванням.	сигналізує про втому чи біль.	активність у разі небезпеки або нездужання.
За рівнем комунікації та взаємодії (обговорення, робота в групі/парі, етикет)	Ігнорує застереження однокласників щодо безпеки. Не висловлює турботу про здоров'я та комфорт інших.	Обговорює правила безпеки у групі з допомогою вчителя. Попереджає однокласників про небезпеку лише у явних випадках.	Взаємодіє з іншими на засадах безпеки й емпатії. Дбає про безпеку партнерів під час виконання парних чи групових вправ.	Запобігає небезпечній поведінці однокласників. Активно пропагує правила здорового способу життя та безпечної гри в класі.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування рухових та безпекових норм)	Систематично ігнорує гігієнічні та безпекові вимоги. Спортивна форма часто не відповідає умовам занять.	Намагається дотримуватися правил безпеки та гігієни, але стабільність поведінки залежить від контролю вчителя.	Систематично дотримується правил особистої гігієни, безпечної поведінки й бережливого ставлення до спортінвентарю.	Завжди взірцево дотримується безпекових, санітарно-гігієнічних та здоров'язбережувальних норм за будь-яких умов.

Критерії оцінювання результатів навчання з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» для учнів 1–2 класів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Критерії оцінювання результатів навчання з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (ЯДС) для учнів 1–2 класів розроблений відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України №722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» від 04.05.2026 р., Державного стандарту початкової освіти та Типової освітньої програми під керівництвом Р. Б. Шияна.

Курс ЯДС є інтегрованою основою, яка об'єднує декілька ключових освітніх галузей: природничу, технологічну, інформатичну, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну. Оцінювання в 1–2 класах є вербальним. Воно допомагає дитині

Критерії оцінювання представлені у вигляді таблиць за 5 освітніми галузями. Кожна таблиця побудована у двовимірному форматі:
• По вертикалі — 5 інтегрованих показників (напрямів спостереження) з Наказу №722:
1) За когнітивними процесами (розуміння явищ, відтворення фактів, дослідницький аналіз, застосування знань у житті).
2) За навчальною діяльністю (виконання спостережень, дослідів, практичних і творчих робіт, моделювання, конструювання).
3) За рівнем самостійності (робота за інструкцією, потреба у підтримці, рівень автономності).
4) За рівнем комунікації та взаємодії (робота в парах/групах, обговорення результатів дослідження, обґрунтування висновків).
5) За частотою вияву вмінь (систематичність дотримання правил безпеки, екологічних, технологічних та здоров'язбережувальних норм).
• По горизонталі — 4 рівні досягнень учнів

- Початковий рівень (П –потребує значної уваги та допомоги учителя) — учень/учениця виконує найпростіші дії за допомогою та спонуканням вчителя.
- Середній рівень (С –досягає результату з допомогою вчителя) — виконує завдання за зразком, покроковим показом або інструкцією, робить несистематичні помилки.
- Достатній рівень (Д -демонструє помітний прогрес) — самостійно застосовує вміння у знайомих ситуаціях, проводить прості спостереження, формулює висновки.
- Високий рівень (В- має значні успіхи) — виявляє повну автономію, творчість та критичне мислення в дослідженнях, ініціює власні проекти.

Таблиця 1. Природнича освітня галузь

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення фактів, природничий аналіз та застосування знань у житті)	Називає окремі об'єкти живої чи неживої природи лише з допомогою вчителя та показом ілюстрацій. Плутає ознаки сезонів.	Розрізняє об'єкти живої та неживої природи за шаблоном. Відтворює прості факти про зміни в природі за навідними запитаннями.	Самостійно пояснює взаємозв'язки в природі (напр., роль сонця й води для росту рослин). Класифікує об'єкти природи за групами.	Глибоко аналізує складні природні явища, виявляє закономірності. Робить самостійні узагальнення про пристосування істот до довкілля.
За навчальною діяльністю (виконання спостережень, дослідів, практичних і творчих робіт, моделювання)	Спостерігає за демонстрацією дослідів вчителем, але не може самостійно зафіксувати чи пояснити результат.	Проводить найпростіші спостереження за чітким покроковим планом. З допомогою вчителя позначає погоду в щоденнику.	Самостійно проводить прості досліди за інструкцією. Фіксує результати спостережень у формі малюнків чи коротких записів, робить висновки.	Ініціює власні невеликі дослідження. Планує експерименти, порівнює результати, моделює природні процеси й захищає свої звіти.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За рівнем самостійності (робота за інструкцією, потреба у підтримці, рівень автономності)	Потребує постійного індивідуального супроводу, фізичної допомоги та нагадувань на кожному етапі спостереження або досліду.	Працює за покроковою інструкцією під безпосереднім наглядом вчителя. Вагається при виборі простих приладів (лупа, лінійка).	Самостійно виконує завдання за загальним планом екскурсії чи дослідження. Впевнено й правильно використовує лабораторний інструментарій.	Демонструє абсолютну автономність у дослідницькій діяльності. Самостійно розв'язує проблеми, що виникають під час дослідів.
За рівнем комунікації та взаємодії (групова робота, обговорення дослідів, обґрунтування висновків)	Пасивно бере участь у спільних дослідженнях. Не висловлює думок щодо екологічних питань чи спостережуваних об'єктів.	Спілкується в парі під час спостережень за допомогою навідних питань. Повторює чужі твердження щодо збереження природи.	Активно взаємодіє в парі та групі. Логічно й послідовно обґрунтовує важливість екологічного ставлення до рослин і тварин.	Виступає еко-лідером у групових дослідженнях. Організовує обговорення, переконливо аргументує екологічні рішення в ході дискусій.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правил безпеки та екологічних норм поведінки)	Дотримується правил поведінки в природі (не ламати гілок, не смітити) лише за прямим наглядом та строгим зауваженням вчителя.	Намагається дотримуватися еко-правил під час уроків та екскурсій, проте іноді припускається імпульсивних порушень безпеки.	Систематично й свідомо демонструє еко-дружню поведінку. Дотримується правил безпеки під час дослідів та екскурсій в реальному житті.	Завжди зразково виконує екологічні норми та правила безпеки. Активно пропагує дбайливе ставлення до природи серед ровесників.

Таблиця 2. Технологічна освітня галузь

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння властивостей матеріалів, аналіз конструкції виробу, технологічний план)	Розпізнає ручні інструменти з допомогою. Не може пояснити послідовність виготовлення виробу навіть за зразком.	Називає базові матеріали (папір, пластилін, нитки). Розуміє етапи роботи за детальною готовою інструкційною карткою.	Самостійно аналізує конструкцію виробу. Добирає необхідні матеріали й інструменти. Розуміє важливість економного використання сировини.	Творчо переосмислює конструкцію виробу, самостійно розробляє етапи роботи. Пропонує способи оптимізації та економії ресурсів.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За навчальною діяльністю (виконання практичних робіт, конструювання, вирізування, склеювання, ліплення)	Виконує найпростіші операції (зминання паперу, відривання) лише за безпосереднім показом «рука в руку» вчителя.	Виконує базові технологічні прийоми (різання по прямій, ліплення простих форм) за шаблоном, припускаючись неточностей.	Точно й охайно виконує складніші технологічні прийоми (вирізання по вигнутому контуру, симетричне складання, зшивання деталей).	Створює оригінальні вироби складної конструкції (об'ємні макети, орігамі, колажі). Експериментує з новими матеріалами й техніками.
За рівнем самостійності (робота за інструкцією, потреба у підтримці, рівень автономності)	Потребує постійної фізичної допомоги дорослого (напр., вчитель тримає ножиці дитини чи скріплює деталі виробу замість неї).	Виготовляє виріб самостійно за покроковою демонстрацією вчителя. Потребує допомоги на етапах розмітки деталей чи складання.	Самостійно організовує робоче місце. Створює виріб від задуму до завершення за графічною інструкційною карткою.	Виявляє повну автономність у технологічній діяльності. Самостійно планує час, конструює за власним ескізом, виправляє помилки.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За рівнем комунікації та взаємодії (групові творчі проекти, обговорення результатів, взаємодопомога)	Уникає взаємодії при створенні спільних поробок. Не ділиться клеєм чи ножицями, відмовляється від роботи у команді.	Працює над груповим виробом (напр., колективне панно), виконуючи просту доручену ланку під безпосереднім наглядом.	Конструктивно спілкується в парі та групі. Чітко розподіляє матеріали, пояснює послідовність дій партнерам по команді.	Виступає організатором спільного технологічного проекту. Координує роботу групи, допомагає іншим та презентує результат колективу.
За частотою вияву вмінь (систематичність безпечного користування інструментами, охайність)	Регулярно ігнорує правила безпеки з гострими предметами (ножиці, голка, шило). Постійно залишає робоче місце захараченим.	Дотримується правил безпечної праці за вказівкою вчителя. Робоче місце прибирає лише після індивідуального нагадування.	Систематично й свідомо виконує правила техніки безпеки з інструментами. Акуратно організовує та прибирає робоче місце самостійно.	Завжди демонструє зразкову культуру праці й безпеку. Раціонально й охайно використовує кожну деталь, піклується про безпеку друзів.

Таблиця 3. Інформатична освітня галузь 2 клас (інтегровано в ЯДС або як окремий предмет)

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння інформаційних процесів, складових комп'ютера, базових алгоритмів)	Розпізнає цифрові пристрої, але не розуміє їхнього функціонального призначення та поняття інформації.	Називає основні частини комп'ютера (екран, мишка, клавіатура) з допомогою. Розуміє поняття інформації на простих прикладах.	Розрізняє джерела та види інформації. Розуміє призначення базових програм. Розуміє логіку простих лінійних алгоритмів.	Аналізує складні інформаційні процеси (передавання, захист). Самостійно складає розгалужені алгоритми для віртуальних виконавців.
За навчальною діяльністю (використання пристроїв, робота з програмами, безпечний пошук, створення файлів)	Натискає клавіші хаотично, без розуміння наслідків дії. Самостійно запустити програму не здатний.	Вмикає пристрій та запускає потрібну програму за детальним зразком. Керує мишкою/тачпадом у повільному темпі.	Впевнено працює у графічному редакторі, відкриває й грає в навчальні розвивальні ігри. Вводить прості слова за допомогою клавіатури.	Самостійно створює комбіновані цифрові продукти (малюнок + текст). Знаходить корисну навчальну інформацію за допомогою безпечного пошуку.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За рівнем самостійності (робота за інструкцією, потреба у підтримці, рівень автономності)	Потребує покрокового ведення руки дитини курсором з боку вчителя під час будь-якої спроби взаємодії з пристроєм.	Працює за покроковою інструкцією. При появі будь-яких діалогових вікон чи технічних повідомлень одразу губиться й кличе на допомогу.	Самостійно працює з вивченими освітніми програмами та онлайн-тренажерами. Чітко дотримується алгоритму запуску та завершення програм.	Виявляє повну автономію в роботі з пристроями. Самостійно розв'язує прості проблеми (напр., перезапуск програми, налаштування звуку).
За рівнем комунікації та взаємодії (групова робота з пристроями, обговорення завдань, мережевий етикет)	Намагається повністю узурпувати пристрій у групі, ігнорує черговість та бажання однокласників спільно працювати.	Працює за комп'ютером у парі, дотримуючись визначеної черги лише за безпосереднім нагадуванням вчителя.	Конструктивно співпрацює в парі над цифровим малюнком чи проектом. Пояснює свої кроки партнеру, прислухається до порад.	Координує групову роботу на цифрових уроках (квести, онлайн-тести). Свідомо застосовує правила безпечного й ввічливого онлайн-спілкування.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За частотою вияву вмінь (систематичність цифрової гігієни, безпека особистих даних, постава)	Ігнорує вимоги безпеки за комп'ютером (нахиляється близько до екрана, грає без перерв). Повідомляє чужим свої персональні дані.	Намагається дотримуватися ергономічних вимог (правильна постава, перерви), але швидко втомлюється та потребує нагадувань.	Систематично й свідомо дотримується правил гігієни за комп'ютером. Знає про небезпеку розголошення особистої інформації в мережі.	Завжди демонструє бездоганну цифрову гігієну (постава, таймінг). Свідомо уникає небезпечного онлайн-контенту, навчає правил безпеки інших.

Таблиця 4. Соціальна та здоров’язбережувальна освітня галузь

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння емоцій, чинників здоров'я, безпеки життєдіяльності та добробуту)	Називає окремі емоції та частини тіла з допомогою. Не розуміє причинно-наслідкових зв'язків між діями та здоров'ям.	Розрізняє корисні й шкідливі продукти з допомогою вчителя. Розуміє загальні правила безпеки у знайомих побутових ситуаціях.	Пояснює важливість здорового способу життя (сон, харчування, рух). Свідомо розрізняє небезпеки в довкіллі, розуміє чужі емоції.	Глибоко аналізує чинники здоров'я та добробуту. Розуміє роль психоемоційної стабільності, володіє знаннями про збереження життя.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За навчальною діяльністю (виконання вправ з особистої гігієни, фізичних вправ, моделювання поведінки в НС)	Повторює фізичні вправи чи гігієнічні процедури лише за безпосереднім показом та індивідуальним нагадуванням.	Виконує базові гігієнічні дії (миття рук, чищення зубів) за режимом дня з допомогою дорослих. Розігрує прості ситуації безпеки.	Свідомо виконує комплекс ранкової гімнастики, веде здоровий спосіб життя. Активно моделює поведінку в разі виникнення НС.	Самостійно розробляє здоровий раціон, планує режим дня. Складає чіткі плани дій і пам'ятки поведінки під час повітряних тривог чи пожеж.
За рівнем самостійності (самообслуговування, поведінка в небезпеці, регулювання емоцій, подолання стресу)	Потребує постійного контролю і нагадувань дорослого для виконання найпростіших правил самообслуговування та безпеки.	Виконує правила безпечної поведінки під наглядом вчителя. Потребує супроводу для вираження емоцій у складні моменти.	Самостійно дбає про охайність речей, одягається за погодою. Контролює власні емоції в небезпечних ситуаціях за правилами.	Виявляє абсолютну автономію в самообслуговуванні. Самостійно застосовує техніки дихання та самозаспокоєння для подолання стресу й тривоги.
За рівнем комунікації та взаємодії (вираження емпатії, розв'язання конфліктів, побудова дружніх стосунків, етикет)	Конфліктує з однокласниками без спроби порозумітися. Не вміє просити про допомогу, застосовує плач чи агресію.	Спілкується з однолітками за допомогою вчителя. Просить про допомогу простими реченнями, вибачається за нагадуванням.	Доброзичливо комунікує, виявляє емпатію та підтримку друзям. Уміє конструктивно розв'язувати дрібні конфлікти словами.	Створює атмосферу безпеки й підтримки в класі. Допомагає однокласникам впоратися з тривогою, ініціює примирення в конфліктах.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За частотою вияву вмінь (систематичність правил дорожнього руху, здорових звичок та безпечної поведінки)	Ігнорує правила безпечної поведінки у школі та на вулиці (бігає по сходах, штовхається), створюючи ризики травмування.	Дотримується здорових звичок та правил дорожнього руху нестабільно, часто припускається порушень під впливом емоцій.	Систематично й свідомо демонструє навички безпечної поведінки на дорозі та в побуті в реальних щоденних ситуаціях.	Завжди бездоганно виконує всі правила безпеки й здорового життя. Є взірцем для інших у дотриманні правил дорожнього руху та евакуації.

Таблиця 5. Громадянська та історична освітня галузь

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння державної символіки, прав та обов'язків, поваги до різноманіття)	Називає власне ім'я, але плутає країну та місто проживання. Не розпізнає державні символи України з першого разу.	Називає столицю та державні символи (Герб, Прапор, Гімн) з допомогою підказок. Має спрощене уявлення про родину та громаду.	Свідомо розрізняє державну й народну символіку, традиції. Розуміє поняття «права дитини» та власні обов'язки в сім'ї та школі.	Аналізує історичні й культурні факти про свій край. Пояснює значення рівності прав людей, громадянства та поваги до різноманіття.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За навчальною діяльністю (дослідження традицій родини, участь у шкільних акціях, створення проектів про видатних діячів)	Малює прапор чи символи лише за готовим контуром, не може пояснити значення кольорів навіть за допомогою.	Досліджує історію своєї родини та традиції за готовим простим шаблоном. Відповідає на запитання про видатних людей за зразком.	Бере активну участь у шкільних заходах, створює колажі про свій край. Досліджує родовід своєї сім'ї та громади за планом.	Створює оригінальні проекти про видатних українців чи історію своєї вулиці. Ініціює шкільні благодійні або волонтерські акції.
За рівнем самостійності (дотримання правил співжиття, виконання обов'язків у класі, етикет)	Потребує постійної допомоги дорослого в орієнтації у шкільних правилах. Систематично порушує правила класу без нагляду.	Виконує правила класу та школи під керівництвом вчителя. Потребує нагадувань про обов'язки чергового чи правила етикету.	Самостійно дотримується правил поведінки у громадських місцях, відповідально виконує обов'язки чергового чи доручення класу.	Проявляє високу громадянську активність. Самостійно пропонує зміни до правил класу для покращення спільного життя.
За рівнем комунікації та взаємодії (повага до традицій інших, групове обговорення правил, толерантність)	Не вміє слухати інших учнів під час обговорень, перебиває, нав'язує свої бажання, ігнорує правила черговості спілкування.	Спілкується в групі, поважаючи права інших дітей лише під безпосереднім наглядом вчителя. Обговорює правила в парі.	Конструктивно взаємодіє в багатокультурному середовищі. Поважає думки й традиції однокласників, спільно з групою приймає рішення.	Виступає модератором у розв'язанні суперечок у класі на засадах толерантності й справедливості. Захищає права ображених дітей.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За частотою вияву вмінь (систематичність поваги до символів, традицій, збереження спадщини)	Повага до державної символіки та народних традицій виявляється вкрай рідко або формально (не реагує на Гімн України).	Намагається демонструвати повагу до державної символіки, але іноді потребує нагадування про етикет під час урочистостей.	Систематично й свідомо виявляє повагу до державної символіки, традицій народу, бережливо ставиться до пам'яток культури.	Завжди демонструє глибокий патріотизм та громадянську самосвідомість. Свідомо пропагує любов до Батьківщини своїми вчинками.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З МИСТЕЦТВА ДЛЯ УЧНІВ 1–2 КЛАСІВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Критерії оцінювання розроблено відповідно до вимог Наказу Міністерства освіти і науки України №722 від 04.05.2026 р. «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», Державного стандарту початкової освіти та Типової освітньої програми під керівництвом Р. Б. Шияна. Основна мета інструментарію — допомогти вчителю здійснювати систематичне формувальне та підтримувальне оцінювання навчального поступу учнів 1–2 класів у мовно-літературній та мистецькій освітніх галузях.

Оцінювання учнів 1-2 класу, здійснюється у вербально і фокусується на відстеженні індивідуального поступу дитини.

Таблиці оцінювання розроблено для кожної з 3 основних змістових ліній мистецької галузі:
1. «Художньо-практична діяльність» — створення художніх образів у різних видах мистецтва (образотворче, музичне, театральне, хореографічне).
2. «Сприймання та інтерпретація мистецтва» — аналіз, розуміння та емоційне відгукування на твори мистецтва різних епох та жанрів.
3. «Комунікація через мистецтво» — представлення власних творчих результатів, робота в групах, самовираження та емоційна взаємодія.

Кожна таблиця містить 4 рівні досягнень по горизонталі (Початковий, Середній, Достатній, Високий або В- має значні успіхи, Д -демонструє помітний прогрес, С- досягає результату за допомогою вчителя, П -потребує значної уваги та допомоги вчителя) та 5 інтегрованими показниками (напрями спостереження) з Наказу МОН №722

Таблиця 1. Змістова лінія «Художньо-практична діяльність»

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний та художній аналіз)	Розпізнає базові художні матеріали та музичні звуки з допомогою вчителя. Відтворює найпростіші елементи художньої мови за зразком.	Розуміє відмінність між різними художніми матеріалами. Відтворює прості ритмічні малюнки та художні форми з незначними помилками.	Свідомо застосовує художні засоби (лінія, колір, ритм, тембр) у практичній роботі. Самостійно відтворює художній образ у знайомих умовах.	Вільно аналізує й вибирає художні засоби виразності для створення оригінального художнього чи музичного образу в нових ситуаціях.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Виконує практичні вправи (малювання, ліплення, спів) лише за безпосереднім показом та фізичним супроводом вчителя.	Виконує художньо-практичні вправи за алгоритмом та детальним шаблоном. Має труднощі в охайній деталізації виробу або утриманні мелодії.	Охайно й технічно правильно виконує практичні завдання (малювання у різних техніках, чистий інтонований спів, ритмічні рухи).	Створює оригінальні творчі роботи, самостійно комбінує різноманітні художні техніки та інструменти (зокрема елементарні цифрові засоби).
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Потребує постійної допомоги в організації робочого місця, правильному триманні пензля/олівця та триманні уваги на завданні.	Починає та виконує художню роботу самостійно за покроковою інструкцією. Потребує періодичного нагадування правил роботи з матеріалами.	Самостійно готує робоче місце й виконує практичні завдання за інструкційною картою або словесними вказівками вчителя.	Демонструє повну автономію: самостійно планує послідовність створення художнього образу, експериментує з матеріалами, долає творчі труднощі.
За рівнем комунікації та взаємодії (обґрунтування художніх рішень, групова робота)	Уникає групової творчої взаємодії (колективні аплікації, хор). Не може пояснити вибір кольору чи сюжету у своїй роботі.	Бере участь у групових творчих завданнях на другорядних ролях. Пояснює свій художній вибір на рівні простих емоцій («мені подобається»).	Активно співпрацює в парі чи групі під час створення колективних художніх проектів. Логічно пояснює вибір засобів виразності у своїй роботі.	Ініціює спільні творчі ідеї у групі, координує дії інших. Переконливо й аргументовано обґрунтовує власні оригінальні художні рішення.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правописних, художніх і мовних норм)	Вкрай рідко завершує творчу роботу. Систематично порушує правила безпечного використання інструментів та охайності.	Переважно дотримується правил охайності під час творчості. Завершує роботу, але з частою потребою в коригуванні вчителя.	Систематично виконує художні роботи охайно, завершує їх вчасно. Постійно дотримується правил гігієни праці та техніки безпеки.	Завжди демонструє виняткову естетичну охайність робіт, бережливе ставлення до матеріалів та бездоганне дотримання безпеки праці.

Таблиця 2. Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва»

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний та художній аналіз)	Сприймає твір мистецтва хаотично. З допомогою вчителя називає один очевидний елемент (наприклад, колір або гучність).	Розуміє загальний настрій твору мистецтва (веселий/сумний). Описує зображене або почуте за навідними запитаннями.	Усвідомлено сприймає мистецькі твори, виокремлює ключові засоби виразності. Проводить простий порівняльний художній аналіз.	Глибоко аналізує твори різних жанрів і стилів. Самостійно інтерпретує художній зміст та закладений автором підтекст.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Слухає музику або розглядає картину неуважно. Не може виконати аналітичні вправи щодо аналізу настрою твору.	Виконує прості завдання з аналізу творів мистецтва за зразком. Називає персонажів чи основні художні образи тексту/картини.	Виконує аналітичні вправи (визначення жанру, характеру мелодії, колориту картини). Робить прості висновки за результатами спостереження.	Проводить прості дослідницькі вправи (наприклад, порівняння народної та професійної музики, виявлення історичних сюжетів у картинах).

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Потребує постійного індивідуального супроводу під час прослуховування чи споглядання творів мистецтва, швидко втрачає фокус.	Працює над аналізом твору за чітким покроковим планом вчителя. Іноді потребує додаткових роз'яснень художніх понять.	Самостійно опрацьовує твір мистецтва за загальним планом спостереження. Використовує словничок естетичних емоцій.	Демонструє повну самостійність в аналізі художніх творів. Самостійно знаходить додаткові мистецькі джерела у цифровій реальності.
За рівнем комунікації та взаємодії (обґрунтування художніх рішень, групова робота)	Не висловлює власних вражень від сприйнятого мистецтва. Мовчить або механічно повторює твердження однокласників.	Висловлює просте емоційне ставлення до твору («гарно/негарно»). Бере участь в обговоренні за допомогою навідних запитань.	Активно ділиться враженнями в групі. Обговорює в парі художній задум твору, обґрунтовує власні враження від сприйнятого.	Ініціює дискусії щодо інтерпретації творів мистецтва в класі. Переконливо обґрунтовує власну естетичну позицію, поважаючи інші думки.
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правописних, художніх і мовних норм)	Навички емоційного відгуку вкрай нестабільні. Легко відволікається на сторонні подразники під час сприймання творів.	Переважно зосереджено слухає та споглядає твори мистецтва, проте стабільність уваги залежить від яскравості чи динамічності твору.	Систематично демонструє культуру слухання та споглядання творів (тиша під час звучання, уважне спостереження за деталями).	Завжди демонструє виняткову культуру сприймання мистецтва. Систематично застосовує набуті естетичні знання в повсякденному житті.

Таблиця 3. Змістова лінія «Комунікація через мистецтво»

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний та художній аналіз)	Розуміє прості емоційні стани через художні образи з допомогою. Має труднощі у вираженні власних почуттів засобами мистецтва.	Розуміє, як мистецтво допомагає виразити настрій людини. Відтворює прості мистецькі повідомлення за допомогою шаблону.	Свідомо використовує мову мистецтва (колірні поєднання, інтонацію) для вираження власного настрою, думок чи емоцій.	Глибоко розуміє мистецтво як універсальну мову спілкування. Самостійно розробляє оригінальні способи комунікації через образи.
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Бере участь у презентації робіт класу лише як пасивний глядач. Не може розказати про свій творчий доробок.	Коротко описує свій малюнок чи виріб за допомогою навідних запитань вчителя за готовою простою схемою.	Самостійно готує та успішно проводить коротку презентацію власного виробу або виступу. Виконує вправи з арт-комунікації.	Створює й презентує оригінальні творчі проекти. Використовує різноманітні канали комунікації (спів, виставка, цифрова презентація).
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією)	Потребує постійного супроводу для подолання тривожності або сором'язливості під час представлення своїх робіт перед класом.	Представляє творчі досягнення за допомогою пам'ятки або за підтримки вчителя. Потребує схвалення для продовження діяльності.	Самостійно та впевнено комунікує в межах навчальної групи, представляє свої вироби без додаткового стимулювання.	Демонструє високу самооцінку й упевненість під час публічних презентацій. Самостійно координує творчі комунікаційні заходи класу.
За рівнем комунікації та взаємодії (обґрунтування художніх рішень, групова робота)	Уникає емоційного та мовленнєвого контакту з іншими під час творчої роботи, виявляє замкнутість або тривожність.	Вступає у творче спілкування за ініціативою однокласників. Дотримується базового мовленнєвого етикету в парі з допомогою.	Вміє вислухати творчі пропозиції партнерів, активно обговорює ідеї колективних робіт, допомагає друзям у разі потреби.	Виступає лідером у командній творчій взаємодії, ефективно вирішує конфлікти за допомогою емпатії й толерантності.

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу МОН №722	Початковий рівень (П потребує значної уваги та допомоги вчителя)	Середній рівень (С досягає результату за допомогою вчителя)	Достатній рівень (Д демонструє помітний прогрес)	Високий рівень (В має значні успіхи)
За частотою вияву вмінь (систематичність застосування правописних, художніх і мовних норм)	Рідко дотримується етикету під час творчого спілкування та перегляду виступів однокласників, відволікає інших.	Переважно виявляє повагу до праці та виступів інших учнів, але під час тривалого обговорення може втрачати концентрацію.	Систематично дотримується правил доброзичливого ставлення до творчості інших, виявляє емпатію та підтримує однокласників.	Завжди демонструє високу культуру спілкування, толерантність до творчих відмінностей. Систематично підтримує психоемоційний добробут класу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ 3-4 КЛАСІВ З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Критерії розроблено з метою забезпечення системного та об'єктивного формувального, поточного , підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів 3-4 класів початкової школи з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (ЯДС). Критерії укладено відповідно до Державного стандарту початкової освіти (Постанова КМУ від 21.02.2018 № 87 у редакції від 24.07.2019), Типової освітньої програми початкової освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої Наказом МОН від 12.08.2022 № 743-22) та положень Наказу МОН України № 722 від 04.05.2026 щодо системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» у 3-4 класах об'єднує п'ять ключових освітніх галузей: природничу (ПРО), технологічну (ТЕО), інформатичну (ІФО), соціальну та здоров'язбережувальну (СЗО), громадянську та історична (ГІО). Для забезпечення вимог щодо збалансованого оцінювання п'ять вихідних інтегрованих показників (напрямів спостереження) з шаблону Наказу № 722 було інтегровано у чотири взаємопов'язані вертикальні напрями:

- **За когнітивними процесами** — оцінює рівень розуміння, відтворення та застосування знань, а також лінгвістичного й наукового аналізу явищ і фактів у відповідній галузі.
- **За навчально-дослідницькою та практичною діяльністю** — вимірює якість та правильність виконання практичних, аналітичних, дослідницьких, графічних та конструкторських вправ, експериментів та моделювання життєвих ситуацій.
- **За рівнем самостійності та регуляції** — відображає ступінь потреби учня в педагогічній підтримці, роботу за готовим алгоритмом/інструкцією чи здатність до самостійного планування, організації праці й усунення помилок.
- **За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь** — оцінює навички спільної роботи, обґрунтування власного вибору, презентації ідей, а також систематичність дотримання правил безпеки, екологічної та етичної поведінки.

Оцінювання здійснюється за чотирма рівнями навчальних досягнень: початковим (П), середнім (С), достатнім (Д) та високим (В). Критерії містять кодовані очікувані результати навчання згідно з освітньою програмою, що дозволяє вчителю відстежувати індивідуальну траєкторію розвитку кожного учня за конкретний проміжок часу.

ТАБЛИЦЯ 1: КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ — ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ (ПРО)

Змістові лінії: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі»

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення знань, аналіз природних явищ і об’єктів)	З допомогою вчителя розпізнає та називає окремі природні об’єкти (воду, повітря, Сонце) або видимі явища своєї місцевості [4 ПРО 1-1.4-6, 4 ПРО 1-4.3-2].	Розрізняє об'єкти живої й неживої природи, вказує на відмінність між трав'янистими рослинами, кущами та переходами в дерева [4 ПРО 1-4.3-2, 4 ПРО 1-4.3-3]. Розпізнає види тварин.	Самостійно групує та класифікує рослини й тварини за суттєвими ознаками [4 ПРО 1-4.3-5], розпізнає отруйні гриби, рослини й небезпечних тварин своєї місцевості [4 ПРО 1-4.1-5, 4 ПРО 1-4.3-6], пояснює зв'язки в природі [4 ПРО 2-3.1-4].	Аналізує складні взаємозв’язки між діяльністю людини й станом довкілля [4 ПРО 2-3.2-3], розрізняє системи органів людини за їхніми функціями [4 ПРО 1-4.3-7..9], робить науково обґрунтовані узагальнення.
За навчально-дослідницькою діяльністю (проведення спостережень, експериментів, аналіз даних та моделювання)	Бере пасивну участь у спостереженнях під керівництвом, за допомогою виконує найпростіші дослідницькі кроки [4 ПРО 1-1.4-1, 4 ПРО 1-1.4-4].	Проводить спостереження за погодою або ростом рослин за зразком, фіксує результати спостережень у готових таблицях чи схемах з допомогою вчителя [4 ПРО 1-1.4-5, 4 ПРО 1-1.4-10].	Самостійно проводить дослідження води (її три стани, властивості, вода як розчинник) [4 ПРО 1-1.4-6..8] та ґрунту своєї місцевості [4 ПРО 1-1.4-9], розмножує рослини різними способами (насінням, живцями) [4 ПРО 1-1.4-11].	Самостійно організовує дослідження природних явищ, виготовляє та застосовує моделі для досліджень [4 ПРО 1-1.4-3], аналізує раціон здорового харчування за маркуванням продуктів [4 ПРО 1-4.1-8..10], зчитує лічильники ресурсів [4 ПРО 2-3.4-1].

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (планування дослідження, висунення гіпотез, усунення помилок)	Потребує покрокового інструктування та постійної педагогічної підтримки при виконанні будь-яких дослідницьких кроків [4 ПРО 1-1.3-3].	Виконує спостереження й експерименти за чіткою готовою інструкцією, намагається формулювати прості передбачення з допомогою [4 ПРО 1-1.2-2].	Самостійно складає план дослідження [4 ПРО 1-1.3-1], добирає необхідні матеріали, засоби й обладнання [4 ПРО 1-1.3-4], прогнозує результати та порівнює їх із гіпотезою [4 ПРО 1-1.2-3].	Самостійно формулює проблему, визначає відоме й невідоме [1 ПРО 1-4.2-1], знаходить шляхи вирішення проблем [4 ПРО 1-4.2-2], виявляє причини невдач і пропонує коригувальні дії [4 ПРО 1-1.6-3], висуває власні гіпотези [4 ПРО 1-1.2-4].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, презентація результатів, екологічна безпека й етика)	Рідко взаємодіє з іншими під час групової роботи, потребує нагадування про елементарні правила безпечної поведінки під час дослідів [4 ПРО 1-1.6-5].	Бере участь у групових дослідженнях за вказівками, розповідає про окремі явища чи об'єкти за допомогою навідних запитань вчителя [4 ПРО 1-2.2-2].	Готує повідомлення/презентації природничого змісту та представляє їх перед класом [4 ПРО 1-2.2-2], обґрунтовує важливість екологічної поведінки, сортує сміття [4 ПРО 2-3.1-3, 4 ПРО 2-3.4-3], діє за правилами безпеки [4 ПРО 1-1.6-5].	Переконливо доводить правильність здобутих результатів та висновків [4 ПРО 1-1.5-6], розробляє правила поведінки в природі [4 ПРО 2-3.2-3], діє екологічно й відповідально у довкіллі [4 ПРО 2-3.1-1, 4 ПРО 2-3.2-4], запобігає загрозам ураганів чи злив [4 ПРО 1-4.1-7].

ТАБЛИЦЯ 2: КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ — ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ (ТЕО)

Змістові лінії: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут»

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння властивостей матеріалів, читання схем, знання ремесел і побуту)	З допомогою вчителя розпізнає найпростіші конструкційні матеріали, знає загальне призначення ножиць, клею та голки [4 ТЕО 1-1.3-1, 4 ТЕО 2-4.3-1].	Розрізняє основні матеріали (папір, картон, пластилін, нитки, тканина) візуально та на дотик [4 ТЕО 1-1.3-1], розуміє прості графічні схеми [4 ТЕО 2-1.2-1].	Самостійно зіставляє властивості матеріалів (папір, картон, глина, полімерна глина, солене тісто, неткані матеріали) та добирає їх відповідно до задуму [4 ТЕО 1-1.3-3], розпізнає технологічні операції ремесел [4 ТЕО 3-2.1-2].	Аналізує складні графічні схеми та розгортки прямокутної форми [4 ТЕО 2-1.2-1], розрізняє вироби різних ремесел (гончарство, ткацтво, витинанка, різьблення) [4 ТЕО 3-2.2-1], розуміє роботу побутових приладів та культуру сервірування [4 ТЕО 4-4.1-2, 4 ТЕО 4-4.2-1].
За навчально-практичною діяльністю (виготовлення виробів, володіння інструментами, ремесла та самообслуговування)	Виконує елементарні дії з матеріалами за допомогою вчителя, потребує постійної допомоги у різанні ножицями [4 ТЕО 1-1.4-7] та оздобленні.	Ріже ножицями по прямій та кривій лініях [4 ТЕО 1-1.4-7], розміщує деталі на площині [4 ТЕО 1-1.4-8], виконує нескладні вироби за зразком чи шаблоном [4 ТЕО 1-1.4-6].	Самостійно виготовляє вироби в техніці орігамі, аплікації з природних матеріалів [4 ТЕО 1-1.4-6], виконує плетіння зі стрічок, ниток, шнурів (ляльки-мотанки) [4 ТЕО 3-2.2-3], робить дрібний ремонт книжок/іграшок [4 ТЕО 4-4.1-1].	Створює складні вироби за власним задумом, застосовує технології вишивки (шви «вперед голка» та «назад голка») [4 ТЕО 3-2.1-3], виготовляє страви за рецептами (бутерброди, чай) та самостійно сервірує стіл до обіду [4 ТЕО 4-4.1-1..3].

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (планування праці, прогнозування результату, конструювання й моделювання)	Роботу виконує хаотично, потребує покрокового ведення вчителем для організації праці та безпечного застосування інструментів [4 ТЕО 1-1.1-4].	Планує послідовність операцій за готовою технологічною картою з допомогою дорослих, потребує допомоги в розрахунку матеріалів [4 ТЕО 1-1.1-3, 4 ТЕО 4-3.1-1].	Самостійно задумує об'єкт праці й прогнозує результат [4 ТЕО 1-1.1-1..2], розраховує орієнтовну кількість матеріалів для виконання завдання [4 ТЕО 4-3.1-2].	Конструює вироби з рухомими частинами [4 ТЕО 1-1.4-1], спільно з дорослими розраховує бюджет і кількість ресурсів [4 ТЕО 4-3.1-1], аргументує вибір моделі й технологічну послідовність [4 ТЕО 1-1.1-5, 4 ТЕО 1-1.4-10].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, презентація робіт, екологічність та безпека праці)	Працює окремо від групи, залишає робоче місце неприбраним, потребує постійних нагадувань про безпеку праці [4 ТЕО 1-1.1-15].	Бере участь у колективних проектах, намагається дотримуватися безпечних прийомів праці за зразком вчителя [4 ТЕО 2-4.3-1].	Презентує результати своєї творчості перед однокласниками [4 ТЕО 2-1.5-1], ощадливо використовує матеріали [4 ТЕО 2-3.2-1], самостійно організовує робоче місце відповідно до потреб [4 ТЕО 4-4.2-2].	Аргументовано захищає важливість відродження народних ремесел [4 ТЕО 3-2.2-2], систематично сортує побутові відходи [4 ТЕО 2-3.2-2], створює вироби з вторинної сировини (пластик, папір, фольга) [4 ТЕО 2-3.2-3], бездоганно дотримується безпеки [4 ТЕО 2-4.3-1].

ТАБЛИЦЯ 3: КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ — ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ (ІФО)

Змістові лінії: «Я у світі інформації», «Моя цифрова творчість», «Комунікація та співпраця», «Я і цифрові пристрої», «Відповідальність та безпека»

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння інформаційних процесів, класифікація даних, знання алгоритмів та пристроїв)	З допомогою вчителя розпізнає комп'ютер та інші цифрові пристрої, називає прості інформаційні процеси [4 ІФО 1-1.1-1].	Розрізняє види інформації за формою подання [4 ІФО 1-1.2-1], визначає об'єкти та їх окремі властивості [4 ІФО 1-1.3-1].	Класифікує об’єкти за властивостями [4 ІФО 1-1.3-2], розпізнає лінійні, розгалужені й циклічні алгоритми [4 ІФО 2-2.1-3..6], відрізняє істинні та хибні висловлювання [4 ІФО 1-1.4-1].	Аналізує роботу комп'ютерних систем [4 ІФО 4-3.1-3], розрізняє факти й судження, критично оцінює достовірність інтернет-джерел за URL-адресою [4 ІФО 1-1.4-8..9], розуміє переваги та обмеження пристроїв [4 ІФО 1-1.1-3].
За навчально-цифровою діяльністю (робота з файлами, створення алгоритмів і програм, робота з текстом та пристроями)	Виконує прості дії на пристрої під керівництвом учителя, потребує підтримки для введення тексту чи відкриття програми [4 ІФО 4-3.1-4].	Заповнює готові шаблони або таблиці даними [4 ІФО 1-1.2-6], виконує простий пошук за ключовими словами [4 ІФО 4-3.3-4].	Створює прості лінійні алгоритми та програми у дитячому середовищі [4 ІФО 2-2.1-9, 4 ІФО 2-2.2-1], створює документи з поєднанням тексту та зображень [4 ІФО 2-2.4-1], збирає дані за допомогою пристроїв [4 ІФО 4-3.1-2].	Створює програми з циклами й розгалуженнями [4 ІФО 2-2.1-9], самостійно налаштовує інструменти створення зображень та мультимедіа [4 ІФО 2-2.4-3..5], впевнено користується електронною поштою, форумами й середовищами спільної роботи [4 ІФО 4-3.3-2].

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (усунення помилок та несправностей, прогнозування результатів, налаштування програм)	Повністю залежить від інструкцій дорослих, не може самостійно впоратися з будь-яким збоєм у програмі [4 ІФО 4-3.2-1].	Помічає помилки у знайомій послідовності з допомогою вчителя [4 ІФО 1-1.2-11], намагається порівнювати результат з очікуваним [4 ІФО 2-2.2-3].	Самостійно розкладає задачі на прості блоки команд [4 ІФО 2-2.3-1], усуває прості несправності (перезавантаження, перевірка мережі, закриття програми) [4 ІФО 4-3.2-2].	Налаштовує програмне середовище під власні потреби [4 ІФО 4-3.2-6], виявляє логічні помилки в розгалужених та циклічних алгоритмах [4 ІФО 2-2.3-3], прогнозує зміни значень властивостей об’єкта [4 ІФО 1-1.3-5].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова співпраця, академічна доброчесність, безпека онлайн та нетикет)	Рідко бере участь у груповій роботі, часто порушує правила безпечного часу роботи за екраном [4 ІФО 5-4.1-2].	Дотримується правил нетикету під керівництвом дорослих, намагається виконувати запропоновану роль у групі [4 ІФО 3-2.5-4, 4 ІФО 5-4.1-3].	Активно співпрацює в мережевих спільнотах [4 ІФО 4-3.3-7], розподіляє ролі, надає конструктивний зворотний зв’язок [4 ІФО 3-2.5-6], дотримується узгоджених часових обмежень [4 ІФО 5-4.1-2].	Систематично дотримується правил приватності та безпеки онлайн [4 ІФО 5-4.1-1..7], демонструє академічну доброчесність (не списує, цитує джерела й поважає авторські права) [4 ІФО 5-4.3-1..4], етично спілкується з дітьми з особливими потребами [4 ІФО 5-4.2-2].

ТАБЛИЦЯ 4: КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ — СОЦІАЛЬНА ТА ЗДОРОВ’ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ (СЗО)

Змістові лінії: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут»

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння безпеки, знання чинників здоров'я, розрізнення потреб та аналіз впливів)	З допомогою вчителя називає основні правила безпеки та здорового способу життя, розпізнає емоції [4 СЗО 1-2.4-1, 4 СЗО 2-3.3-2].	Розрізняє безпечні та небезпечні ситуації за окремими ознаками, знає про корисні та шкідливі звички [4 СЗО 1-2.1-1, 4 СЗО 2-3.3-1].	Аналізує вплив раціону харчування, фізичної активності й стресу на здоров'я людини [4 СЗО 2-3.3-6], розрізняє необхідні та надмірні потреби [4 СЗО 3-4.3-2].	Критично оцінює вплив родини, друзів та ЗМІ на вибір здорової та безпечної поведінки [4 СЗО 1-3.3-1, 4 СЗО 2-3.3-7], пояснює значення морального і духовного здоров'я [4 СЗО 2-1.4-3], розрізняє позитивні та негативні впливи соціальних груп [4 СЗО 1-3.3-2].
За навчально-практичною діяльністю (моделювання безпеки, аналіз продуктів, зняття втоми, вирішення конфліктів)	Бере участь у моделюванні ситуацій за допомогою вчителя, потребує нагадування про правила гігієни та безпечної поведінки [4 СЗО 1-2.1-2].	Виконує правила безпечної поведінки вдома та в школі за зразком, бере участь у розробці простих планів дозвілля [4 СЗО 1-2.4-1].	Моделює доцільну поведінку в небезпечних ситуаціях (вогонь, вода, газ, підозрілі предмети) [4 СЗО 1-2.1-2..3], аналізує безпечність спорядження для відпочинку [4 СЗО 1-4.2-1], використовує різні способи зняття втоми [4 СЗО 2-4.1-2].	Моделює чітке звернення в служби порятунку [4 СЗО 1-1.3-2], складає та аналізує раціон здорового харчування за маркуванням продуктів на упакованнях [4 СЗО 2-2.3-1..2, 4 СЗО 2-4.2-1], демонструє конструктивне вирішення конфліктів без насильства [4 СЗО 2-1.2-3].

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (розпорядження часом, прогнозування наслідків рішень, самооцінка)	Потребує постійної зовнішньої регуляції поведінки, не планує власний день, навчання чи відпочинок [4 СЗО 2-4.1-1].	Намагається дотримуватися розпорядку дня з допомогою батьків чи вчителів, рідко аналізує власні помилки [4 СЗО 2-4.1-1].	Самостійно укладає та коригує розпорядок дня, чергує розумову працю з відпочинком [4 СЗО 3-4.6-3], ставить короткострокові цілі [4 СЗО 3-4.6-4], аналізує досягнутий успіх та труднощі [4 СЗО 3-2.2-2].	Прогнозує наслідки своїх рішень для себе та інших у різних життєвих ситуаціях [4 СЗО 1-2.2-1..4], критично оцінює власну реакцію на поради й зауваження інших [4 СЗО 3-4.4-2], виявляє високу самоефективність та здатність до самонавчання [4 СЗО 3-4.6-5].

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, протидія тиску, дбайливе ставлення до майна, етика й мораль)	Конфліктує в груповій роботі, рідко дотримується правил безпеки, потребує постійного нагляду дорослих [4 СЗО 1-2.4-1].	Працює в парі за заданими правилами, намагається виконувати свою роль у спільній роботі [4 СЗО 3-4.7-2].	Конструктивно взаємодіє в малих групах [4 СЗО 3-4.7-3], протидіє виявам неповаги та тиску (каже «ні») [4 СЗО 2-1.2-1], дбайливо ставиться до майна [4 СЗО 3-2.3-2], раціонально використовує ресурси [4 СЗО 3-4.5-2].	Систематично поводиться безпечно онлайн та офлайн, дотримується етичних та моральних норм (чесність, справедливість, доброчинність) [4 СЗО 2-1.4-1, 4 СЗО 3-1.4-1..4], вміє слухати інших для розуміння їхніх почуттів та виражати вдячність [4 СЗО 3-1.4-6..7], етично спілкується з дітьми іншої статі та з особливими потребами [4 СЗО 3-1.4-5].

ТАБЛИЦЯ 5: КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ — ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ (ГІО)

Змістові лінії: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна та місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці»

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння прав, знання державних символів та свят, родовід та історія)	З допомогою вчителя називає членів своєї родини, розпізнає державні символи України [4 ГІО 1-1.1-1].	Переказує окремі факти власної біографії у часовій послідовності [4 ГІО 1-1.1-1], знає про права дитини [4 ГІО 1-6.2-1].	Розуміє зв’язок між поколіннями у своєму роді [4 ГІО 1-1.2-1], пояснює походження географічних назв та пам'яток свого краю [4 ГІО 3-2.1-2, 4 ГІО 3-3.1-2], пояснює роль Конституції та законів у житті громадян [4 ГІО 5-8.3-3..4].	Аналізує складні поняття рівності, справедливості, дискримінації та булінгу [4 ГІО 2-6.3-1, 4 ГІО 2-6.3-6], співвідносить найважливіші історичні події в часі, визначаючи їх вплив на сучасність [4 ГІО 5-1.1-2, 4 ГІО 5-1.3-3].
За навчально-дослідницькою діяльністю (робота з джерелами інформації, створення родинного дерева, укладання маршрутів)	Бере пасивну участь у створенні простих проєктів, потребує допомоги в пошуку будь-якої інформації про минуле [4 ГІО 2-7.1-1].	Знаходить окремі відомості про минуле родини чи школи за допомогою навідних запитань або готових шаблонів [4 ГІО 1-1.2-2].	Самостійно створює родинне дерево, використовуючи різні джерела [4 ГІО 2-7.1-1], шукає й опрацьовує інформацію про видатних винахідників, діячів культури рідного краю [4 ГІО 3-3.1-3], укладає маршрути екскурсій місцями пам’яті [4 ГІО 3-2.1-4].	Добирає й критично порівнює інформацію про Україну та інші країни Європи з різних джерел [4 ГІО 5-4.1-1, 4 ГІО 5-8.3-5], самостійно виявляє неправдиву інформацію та аналізує наслідки її поширення [4 ГІО 3-3.3-5], збирає та презентує дослідження про відомих людей своєї громади [4 ГІО 4-5.1-3].

Інтегрований показник (напрям спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (планування дій, аналіз успіхів та помилок, самоідентифікація)	Не може організувати свій час чи сформулювати власні цілі без постійної допомоги дорослого [4 ГІО 1-1.1-2].	Укладає розклад дня з допомогою сім'ї, намагається виконувати прості завдання та обов'язки [4 ГІО 1-1.1-2].	Самостійно формулює мету та цілі, планує дії для їх досягнення [4 ГІО 1-6.1-6], оцінює свій внесок у групову роботу [4 ГІО 2-7.2-5], усвідомлює обов'язки в класі та школі [4 ГІО 4-8.1-5].	Визначає разом із класом бажане майбутнє школи/громади, ідентифікує проблеми та бере участь у плануванні їх вирішення [4 ГІО 4-8.2-1..2], аналізує власні моральні якості та здібності [4 ГІО 1-6.1-7], бере участь у виборах лідерів класу та оцінює їх роботу [4 ГІО 4-8.1-9].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, довіра в спільноті, волонтерство, захист прав, громадське майно)	Не дотримується правил співпраці в групі, ігнорує права інших дітей, потребує нагадування про правила поведінки в громадських місцях [4 ГІО 2-7.2-2].	Бере участь у підготовці класних свят за вказівками вчителя, намагається виконувати правила поведінки в публічних місцях [4 ГІО 2-7.1-6].	Ефективно співпрацює у групі на основі спільних цілей [4 ГІО 2-7.2-2], укладає правила для забезпечення довіри [4 ГІО 4-8.1-4], аргументує рівність людей незалежно від їх відмінностей [4 ГІО 2-6.3-1], бере участь у волонтерстві та корисних справах громади [4 ГІО 4-8.2-3].	Активно й переконливо відстоює права людини, протидіє булінгу та приниженню гідності [4 ГІО 1-6.2-3..6], демонструє емпатію та підтримку під час групової взаємодії [4 ГІО 2-7.2-6], бере відповідальність за громадське майно [4 ГІО 2-2.3-3], виражає ставлення до історичних подій засобами мистецтва [4 ГІО 5-4.2-2].

Орієнтовні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 3-4 класів з інтегрованого курсу «Мистецтво»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Критерії розроблено з метою забезпечення прозорого, об'єктивного та всебічного оцінювання результатів навчання учнів 3-4 класів з освітньої галузі «Мистецтво» (інтегрований курс). Критерії укладено відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87(у редакції постанови Кабінету Міністрів України **від 24 липня 2019 р. № 688**)), положень Наказу МОН України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», а також очікуваних результатів навчання, визначених у Типовій освітній програмі під керівництвом Р. Б. Шияна (3-4 класи, затвердженій Наказом МОН від 12.08.2022 № 743-22).

Мистецька освітня галузь спрямована на формування в учнів культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва, художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, розвиток художньо-образного мислення, виховання естетичного смаку, а також формування вміння взаємодіяти з іншими через мистецтво. Оцінювання здобувачів освіти здійснюється у формі формувального та підсумкового оцінювання на основі постійного спостереження за їхнім навчальним поступом.

Для реалізації вимог Наказу МОН № 722 та адаптації його загальних орієнтирів до мистецької освітньої галузі виокремлено чотири інтегровані показники (напрями спостереження) по вертикалі:

- За когнітивними процесами — оцінюється рівень розуміння художньої мови різних видів мистецтва, знання та відтворення мистецьких термінів, явищ, а також здатність до аналізу, порівняння та інтерпретації художніх творів.
- За навчальною діяльністю — відображає сформованість художньо-практичних умінь та навичок (вокально-співацьких, інструментальних, графічно-живописних, пластичних, акторських та хореографічних) у ході створення індивідуальних і колективних художніх образів.
- За рівнем самостійності — визначає здатність учня планувати та виконувати роботу, добирати художні матеріали відповідно до власного творчого задуму, організовувати своє робоче місце, а також діяти за інструкцією або повністю самостійно, виявляючи творчу ініціативу.

- За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь — характеризує успішність співпраці у колективних проектах, вміння презентувати власну творчість перед аудиторією, толерантність в обговоренні мистецьких явищ, а також систематичність залучення до художньої самоосвіти й отримання естетичного задоволення у повсякденні.

Оцінювання здійснюється за чотирма рівнями навчальних досягнень учнів (Початковий, Середній, Достатній, Високий). Оцінювання прогресу за кожною змістовою лінією спрямоване не на фіксацію помилок, а на виявлення індивідуального художнього зростання здобувача освіти, підтримку його мотивації до творчого пошуку та формування естетичного ставлення до світу.

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 1: «ХУДОЖНЬО-ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Спрямована на розвиток креативності та мистецьких здібностей здобувачів освіти через практичне засвоєння основ художньої мови різних видів мистецтва, творення художніх образів, імпровізування та естетичне перетворення довкілля.

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння художньої мови, відтворення мистецьких фактів, художній аналіз та інтерпретація)	Відтворює найпростіші елементи художньої мови (звуки, ритми, мазки, колірні плями) лише за прямою навідною підказкою [4 МИО 1-1.2-1]. Орієнтується в елементарній графічній або нотній схемі виключно з постійною допомогою вчителя [4 МИО 1-1.1-5].	Розпізнає й відтворює прості художні образи та нескладні ритмічні послідовності за шаблоном [4 МИО 1-1.1-6]. Пояснює свій вибір тембру інструменту чи відтінку кольору на рівні констатації («мені подобається цей звук/колір») [4 МИО 1-1.1-4].	Свідомо застосовує виражальні засоби (темп, динаміка, кольорова гама, пропорції, плановість простору) для відтворення настрою та характеру художнього образу [4 МИО 1-1.1-1, 4 МИО 1-1.1-10, 4 МИО 1-1.1-12]. Розуміє взаємозв'язок між задумом та обраними засобами [4 МИО 1-1.1-11].	Творчо аналізує й трансформує художні форми. Вільно експериментує зі звуками, кольорами, лініями, рухами та матеріалами для втілення складного образу [4 МИО 1-1.2-1, 4 МИО 1-1.2-6]. Здійснює оригінальну художню стилізацію форм [4 МИО 1-1.1-9, 4 МИО 1-1.2-7].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За навчальною діяльністю (виконання художньо-практичних, творчих та дослідницьких мистецьких завдань)	Виконує фрагментарні творчі дії (наспівування, малювання, ліплення, гра на інструменті) за постійної підтримки [4 МИО 1-1.1-7, 4 МИО 1-1.1-14]. Потребує нагадування про дотримання охайності та правил безпеки під час роботи [4 МИО 1-1.1-15].	Співає дитячі пісні, грає прості ритми або створює нескладні площинні та об'ємні зображення за зразком, допускаючи незначні неточності [4 МИО 1-1.1-1, 4 МИО 1-1.1-3, 4 МИО 1-1.1-7]. Виконує прості танцювальні рухи або театральні етюди за детальним показом [4 МИО 1-1.1-18, 4 МИО 1-1.1-21].	Впевнено співає (зокрема канони) [4 МИО 1-1.1-1], грає в ансамблі за партитурами [4 МИО 1-1.1-3, 4 МИО 1-1.1-6], створює виразні живописні та графічні замальовки з натури чи за уявою [4 МИО 1-1.1-7]. Охайно працює з різноманітними матеріалами та інструментами [2 МИО 1-1.1-13].	Майстерно виконує вокальні твори, зберігаючи співацьку поставу, дихання й дикцію [4 МИО 1-1.1-2]. Віртуозно грає складні ритмічні партитури [4 МИО 1-1.1-6]. Виконує оригінальні й деталізовані художні образи, поєднуючи класичні та сучасні техніки [4 МИО 1-1.1-10, 4 МИО 1-1.1-14].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності (потреба в педагогічному супроводі, робота за зразком, алгоритмом або власним задумом)	Потребує покрокової інструкції, допомоги та стимулювання з боку педагога для підготовки робочого місця, вибору художніх матеріалів та початку виконання будь-якого практичного завдання [4 МИО 1-1.1-16].	Організовує робоче місце й виконує художньо-практичні дії за чітко визначеним шаблоном, алгоритмом чи готовими технологічними картками [4 МИО 1-1.1-16]. Намагається самостійно вибирати формат аркуша [4 МИО 1-1.1-11].	Самостійно готує робоче місце [4 МИО 1-1.1-16], планує послідовність дій та добирає художні матеріали відповідно до власного творчого задуму [4 МИО 1-1.1-8, 4 МИО 1-1.1-14]. Працює без сторонньої допомоги, охайно завершує роботу [4 МИО 1-1.1-15].	Самостійно розробляє оригінальні творчі задуми та стратегії їх втілення. Пропонує та успішно реалізує власні унікальні ідеї художнього оформлення та естетизації навчального й життєвого простору [4 МИО 1-1.3-3].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (співпраця в колективних проектах, презентація творчості, систематичність залучення)	Неохоче долучається до спільної діяльності (співу у групі, хореографічних рухів чи колективного створення колажу) [4 МИО 1-1.1-21]. Емоційний відгук на власну творчу діяльність виражений слабо [4 МИО 1-3.4-2].	За вказівкою вчителя бере участь у колективних творчих заходах, грає нескладні ролі або пісні «у ролях» [4 МИО 1-1.1-17]. Епізодично виражає власні почуття через мистецькі спроби відповідно до миттєвого настрою [4 МИО 1-3.4-3].	Активно й злагоджено працює в ансамблі, театральних етюдах чи спільних проектах, узгоджуючи власні дії з іншими [4 МИО 1-1.1-3, 4 МИО 1-1.1-21]. Систематично займається улюбленими видами мистецької діяльності для отримання насолоди [4 МИО 1-3.4-1].	Демонструє високу культуру партнерської взаємодії, імпровізує голосом, пластикою чи пантомімою, допомагаючи іншим [4 МИО 1-1.2-2, 4 МИО 1-1.2-5]. Постійно й свідомо використовує художню творчість як інструмент емоційного самопізнання та гармонізації стану [4 МИО 1-3.4-1, 4 МИО 1-3.4-2].

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 2: «СПРИЙМАННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МИСТЕЦТВА»

Орієнтована на пізнання цінностей, які несуть твори мистецтва, розвиток емоційної сфери здобувачів освіти, збагачення естетичного досвіду, формування вмінь аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво та виявляти емоційно-ціннісне ставлення.

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння художньої мови, відтворення мистецьких фактів, художній аналіз та інтерпретація)	Виокремлює лише найбільш очевидні, яскраві та контрастні деталі твору мистецтва (колір, гучний динамічний акцент) виключно за допомогою навідних запитань вчителя [4 МИО 2-2.1-1].	Називає вид мистецтва та деякі елементарні засоби художньої виразності (темп, тепла чи холодна кольорова гама) [4 МИО 2-2.1-2]. Намагається порівнювати твори мистецтва з явищами довкілля [4 МИО 2-2.1-3].	Свідомо аналізує елементи художньої мови творів (мелодію, лад, темп, динаміку, тембр виконавців, колірну гаму, елементи композиції: центр, симетрію) для всебічної характеристики образу [4 МИО 2-2.2-2, 4 МИО 2-2.2-3]. Порівнює природні форми з художнім трактуванням [4 МИО 2-2.1-5].	Здійснює глибокий цілісний художній аналіз та самостійну інтерпретацію творів. Вміє порівнювати виражальні засоби різних видів мистецтва (музичного, візуальних, кіно) у створенні аналогічних образів (наприклад, персонажів казок) [4 МИО 2-2.1-4].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За навчальною діяльністю (виконання художньо-практичних, творчих та дослідницьких мистецьких завдань)	Слухає або переглядає твори фрагментарно, швидко відволікається. Зазнає значних труднощів під час вибору слів для опису емоцій чи вражень від мистецтва [4 МИО 2-2.1-1, 4 МИО 2-2.1-2].	За навідними запитаннями характеризує власні емоції від твору [4 МИО 2-2.1-2]. Розпізнає загальновідомі мистецькі професії та художні матеріали, якими виконано роботу [4 МИО 2-2.2-1, 2 МИО 2-2.2-5].	Самостійно характеризує образ, розрізняє різновиди образотворчого (живопис, графіка, скульптура), музичного (вокальна, інструментальна) та театрального мистецтва і хореографії за їхніми характерними виражальними засобами [4 МИО 2-2.2-6].	Аргументовано класифікує твори за жанрами образотворчого (портрет, пейзаж, натюрморт) та музичного (опера, балет) мистецтва; розпізнає види орнаментів, анімації, танців [4 МИО 2-2.2-7]. Відтворює власні емоційні враження за допомогою інших художніх засобів [4 МИО 2-2.1-6].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності (потреба в педагогічному супроводі, робота за зразком, алгоритмом або власним задумом)	Потребує постійного педагогічного супроводу, підказок та навідних шаблонів для формулювання елементарних естетичних суджень про сприйнятий твір [4 МИО 2-2.1-1].	Формулює прості висновки про твір мистецтва, спираючись на запропоновані вчителем алгоритми, опорні слова, картки емоцій чи схеми аналізу [4 МИО 2-2.1-2].	Самостійно формулює та обґрунтовує естетичні оціночні судження (пояснює, що саме подобається або не подобається у творі та чому), впевнено визначає власні улюблені твори [4 МИО 2-2.1-2, 4 МИО 2-3.4-1, 4 МИО 2-3.4-2].	Самостійно проводить рефлексію емоційного впливу творів на власний стан, цілеспрямовано обирає та рекомендує іншим конкретні твори для отримання естетичної насолоди чи гармонізації настрою [4 МИО 2-3.4-3].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (співпраця в колективних проектах, презентація творчості, систематичність залучення)	Пасивно поводиться під час колективного обговорення творів мистецтва у класі, уникає вираження власної позиції, не виявляє інтересу до думок інших осіб.	Епізодично долучається до групового обговорення мистецьких явищ, висловлює прості враження, що здебільшого повторюють думки однокласників чи вчителя.	Систематично бере активну й конструктивну участь в обговореннях творів мистецтва, толерантно ділиться спостереженнями та враженнями, виявляючи повагу до художніх смаків та вибору інших осіб [4 МИО 2-3.4-2].	Ініціює мистецькі дискусії, аргументовано захищає власні естетичні погляди під час комунікації, заохочує однокласників до спільного сприймання та інтерпретації мистецтва [4 МИО 2-3.4-1].

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 3: «КОМУНІКАЦІЯ ЧЕРЕЗ МИСТЕЦТВО»

Спрямована на соціалізацію здобувачів освіти засобами мистецтва, усвідомлення власного художнього потенціалу, формування вмінь презентувати й оцінювати досягнення, критично аналізувати результати праці та взаємодіяти в полікультурному просторі.

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння художньої мови, відтворення мистецьких фактів, художній аналіз та інтерпретація)	З допомогою вчителя розпізнає найпростіші критерії для оцінювання власної роботи (наприклад, відповідність кольору або акуратність ліній) [4 МИО 3-3.1-1].	Розуміє відмінність між художнім задумом та отриманим результатом власної діяльності, вказує на окремі переваги чи недоліки своєї роботи за допомогою навідних запитань [4 МИО 3-3.1-1].	Свідомо й об’єктивно характеризує власну творчість за визначеними орієнтирами, чітко пояснює, що вдалося або не вдалося, розуміє та аргументує свої сильні сторони [4 МИО 3-3.1-1, 4 МИО 3-3.1-2].	Здійснює всебічний глибокий рефлексивний аналіз власних художніх досягнень, прогнозує та обґрунтовує дії, необхідні для подальшого творчого самовдосконалення, впевнено відстоює право на індивідуальне самовираження [4 МИО 3-3.1-2].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За навчальною діяльністю (виконання художньо-практичних, творчих та дослідницьких мистецьких завдань)	Демонструє власну творчу роботу лише за прямою вимогою чи наполегливим проханням вчителя, відчуває сильне психологічне напруження під час публічного виступу чи презентації [4 МИО 3-3.2-1].	Показує власні малюнки/вироби або виконує пісні перед однолітками за зразком, проте зазнає труднощів при спробі вербально пояснити свій художній задум [4 МИО 3-3.2-1, 4 МИО 3-3.2-2].	Впевнено й естетично репрезентує результати власної творчої діяльності (співає улюблені пісні, демонструє твори, виконує рухи) перед родиною та однокласниками, чітко пояснюючи свій художній задум [4 МИО 3-3.2-1, 4 МИО 3-3.2-2].	Яскраво та переконливо презентує власні індивідуальні й колективні мистецькі проекти, використовуючи різноманітні форми самопрезентації. Професійно захищає свою творчу позицію та бере участь в експертному обговоренні робіт [4 МИО 3-3.2-2].
За рівнем самостійності (потреба в педагогічному супроводі, робота за зразком, алгоритмом або власним задумом)	Потребує покрокової інструкції та постійної допомоги педагога для пошуку елементарної інформації про мистецтво чи включення у спільний проект [4 МИО 3-3.3-2].	За допомогою вчителя або однокласників знаходить просту інформацію про твори чи авторів у підручнику, долучається до спільної роботи на чітко визначених та спрощених ролях [4 МИО 3-3.3-2, 4 МИО 3-3.3-5].	Самостійно шукає й опрацьовує просту мистецьку інформацію в енциклопедіях, словниках чи інтернет-джерелах відповідно до власних зацікавлень та успішно ділиться нею з іншими [4 МИО 3-3.3-2].	Самостійно ініціює, планує та організовує як індивідуальну, так і колективну дослідницько-пошукову діяльність, генерує нові ідеї творчих проектів та координує роботу групи без втручання дорослих [4 МИО 3-3.3-5].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (співпраця в колективних проектах, презентація творчості, систематичність залучення)	Пасивно присутній під час виконання колективних проектів, часто усувається від взаємодії у творчій групі, потребує зовнішнього контролю для дотримання дисципліни [4 МИО 3-3.3-6].	Бере участь у шкільних чи класних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях), виконує прості доручені ролі з допомогою вчителя або однокласників [4 МИО 3-3.3-4].	Активно й злагоджено співпрацює в малих групах під час створення колективних робіт (оформлення класу, спільних композицій) [4 МИО 3-3.3-5]. Дотримується правил творчої співпраці та виявляє повагу до думок інших [4 МИО 3-3.3-6].	Систематично виступає ініціатором та активним учасником різноманітних шкільних мистецьких заходів (арт-мобів, свят, конкурсів) [4 МИО 3-3.3-4]. Демонструє зразкову культуру комунікації, вирішує творчі конфлікти на засадах взаємоповаги [4 МИО 3-3.3-6].

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ З МАТЕМАТИКИ ДЛЯ УЧНІВ 3-4 КЛАСІВ (НУШ)

Розроблено відповідно до Державного стандарту початкової освіти (Постанова КМУ № 87 від 21.02.2018 р. в редакції від **від 24 липня 2019 р. № 688***.), Типової освітньої програми (під кер. Р. Б. Шияна) та вимог Наказу МОН України № 722 від 04.05.2026 р.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Цей інструментарій розроблено з метою забезпечення об'єктивного та прозорого оцінювання результатів навчання учнів 3-4 класів з математики в рамках Нової української школи (НУШ) відповідно до Державного стандарту початкової освіти (Постанова КМУ № 87), Типової освітньої програми, укладеної під керівництвом Р. Б. Шияна, та загальних критеріїв оцінювання, затверджених Наказом МОН України № 722 від 04.05.2026 року.

Оцінювання учнів у 3-4-х класах підлягає як формувальному,поточному ,підсумковому оцінюванню. Формувальне оцінювання має на меті відстежувати навчальний поступ учнів, вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини, діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання та вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню. Основним орієнтиром для оцінювання є очікувані результати навчання, визначені освітньою програмою закладу освіти та проіндексовані відповідно до Стандарту.

Для забезпечення вимог Наказу МОН № 722 та адаптації його до структури оцінювання за змістовими лініями, у критеріях реалізовано збалансований підхід 4х4 — чотири рівні навчальних досягнень по горизонталі та чотири інтегровані показники (напрями спостереження) по вертикалі. Інтегровані показники розроблені на основі загальної системи оцінювання та охоплюють такі виміри:

1. За когнітивними процесами — оцінює рівень розуміння, відтворення та застосування знань, здатність до математичного аналізу та логічного мислення в рамках конкретної змістової лінії.
2. За навчальною діяльністю — фокусується на здатності дитини виконувати практичні, аналітичні й дослідницькі вправи, розв'язувати сюжетні та життєві задачі математичного змісту.
3. За рівнем самостійності — визначає потребу учня в педагогічній підтримці, здатність працювати за інструкцією/алгоритмом чи самостійно планувати послідовність дій для подолання проблемної ситуації.
4. За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь — оцінює здатність до математичної аргументації, обґрунтування вибору дій, ефективну роботу в

парах/групах та систематичність (частоту) застосування математичних знань і мовних норм.

Рівні оцінювання по горизонталі розподіляються стандартно:
• Початковий рівень (П) — учень розрізняє найпростіші об'єкти, відтворює елементи знань за допомогою вчителя, потребує постійної підтримки.
• Середній рівень (С) — учень виконує стандартні дії за зразком або шаблоном, оперує базовими поняттями за навідними запитаннями.
• Достатній рівень (Д) — учень самостійно застосовує знання у типових ситуаціях, планує свої дії, обґрунтовує висновки, виявляє помірну комунікативну активність.
• Високий рівень (В) — учень вільно та творчо застосовує знання в нетипових та життєвих обставинах, самостійно аналізує та оцінює результати, обґрунтовує складні закономірності та координує спільну діяльність.

Критерії оцінювання структуровані в окремі таблиці для кожної з п'яти визначених змістових ліній: «Лічба», «Числа. Дії з числами», «Вимірювання величин», «Просторові відношення. Геометричні фігури» та «Робота з даними». Кожна таблиця містить конкретні дескриптори, які спираються на очікувані результати навчання (з відповідним індексуванням за програмою Шияна).

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 1: «ЛІЧБА»

Орієнтири результатів навчання включають відтворення результатів лічби об'єктів [4 МАО 1-1.1-1], уживання числівників [4 МАО 1-1.1-2], лічбу в межах мільйона [4 МАО 1-4.2-1..3], а також порівняння, класифікацію та виявлення закономірностей [4 МАО 1-4.1-1..5].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення знань, математичний аналіз)	Розрізняє кількісні та порядкові числівники [4 МАО 1-1.1-2]; з допомогою вчителя називає лічильні одиниці (тисяча, десять тисяч, сотня тисяч) в межах мільйона [4 МАО 1-4.2-3].	Самостійно лічить у прямому та зворотному порядку в межах тисячі, припускається незначних помилок у межах мільйона [4 МАО 1-4.2-1]; розпізнає спільні та відмінні ознаки об'єктів за допомогою [4 МАО 1-4.1-3].	Впевнено лічить у прямому та зворотному порядку в межах мільйона від будь-якого числа [4 МАО 1-4.2-2]; самостійно порівнює, класифікує та упорядковує об'єкти за однією або кількома ознаками [4 МАО 1-4.1-1, 1-4.1-2].	Самостійно визначає та детально описує закономірності й зв'язок між сусідніми членами числових послідовностей [4 МАО 1-4.1-5]; аналізує та узагальнює складні кількісні відношення [4 МАО 1-1.1-1].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Виконує просту лічбу у межах 100 з допомогою; відтворює найпростіші результати лічби об’єктів навколишнього світу за вказівкою [4 МАО 1-1.1-1].	Рахує тисячами, десятками тисяч, сотнями тисяч за покроковим шаблоном та готовим алгоритмом [4 МАО 1-4.2-3]; продовжує простий числовий ряд за зразком.	Виконує практичні вправи на класифікацію об'єктів за суттєвими ознаками [4 МАО 1-4.1-2]; знаходить пропущені члени послідовності [4 МАО 1-4.1-4]; відтворює результати лічби в різних видах діяльності [4 МАО 1-1.1-1].	Виконує складні аналітичні вправи на встановлення закономірностей; самостійно створює та продовжує складні числові послідовності [4 МАО 1-4.1-4, 1-4.1-5]; застосовує лічбу для моделювання реальних ситуацій.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	Потребує постійного керівництва, значної допомоги та стимулювання вчителя під час лічби чи класифікації предметів.	Працює за інструкцією або готовим алгоритмом; при переході до самостійних завдань часто потребує консультацій або навідних запитань.	Самостійно планує та виконує лічбу в межах мільйона від вказаного до іншого числа [4 МАО 1-4.2-2]; самостійно групує об'єкти за однією-двома ознаками [4 МАО 1-4.1-1].	Проявляє повну самостійність та автономію при виконанні індивідуальних і групових дослідницьких проєктів з аналізу послідовностей; може виступати консультантом для інших.

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь	Рідко вживає математичні терміни; зазнає значних труднощів при спробі пояснити вибір ознаки для упорядкування; пасивний у груповій роботі.	Епізодично і за спонуканням вживає в мовленні кількісні та порядкові числівники [4 МАО 1-1.1-2]; коментує власні дії лише за допомогою навідних запитань вчителя.	Систематично і правильно вживає в мовленні математичну термінологію [4 МАО 1-1.1-2]; обґрунтовує та коментує свої висновки у групі; ефективно співпрацює в парі.	Постійно, влучно й аргументовано описує математичні закономірності та зв'язки [4 МАО 1-4.1-5]; є ініціатором обговорень, координує взаємодію у групі; завжди правильно веде математичний діалог.

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 2: «ЧИСЛА. ДІЇ З ЧИСЛАМИ»

Орієнтири результатів включають роботу з багатоцифровими числами та дробами [4 МАО 2-4.2-1..11], виконання усних та письмових обчислень [4 МАО 2-4.3-1..4], розв'язання рівнянь та нерівностей [4 МАО 2-4.8-1..6], а також планування та прогнозування при вирішенні проблемних ситуацій [4 МАО 2-1.3, 2-2.1..3, 2-3.1..4].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення знань, математичний аналіз)	З допомогою вчителя читає та записує числа в межах мільйона [4 МАО 2-4.2-1]; розпізнає поняття чисельника та знаменника за зразком [4 МАО 2-4.2-10].	Класифікує числа за кількістю цифр [4 МАО 2-4.2-3]; розпізнає позиційне значення цифри [4 МАО 2-4.2-4]; читає і записує дроби [4 МАО 2-4.2-9]; знає сутність арифметичних дій.	Встановлює позиційне значення цифри в записі числа [4 МАО 2-4.2-4]; розкладає числа на розрядні доданки [4 МАО 2-4.2-6]; встановлює взаємозв'язки між діями [4 МАО 2-4.3-2]; розв'язує рівняння [4 МАО 2-4.8-4]; знаходить дріб від числа [4 МАО 2-4.3-4]; порівнює дроби з однаковими знаменниками [4 МАО 2-4.2-11].	Докладно обґрунтовує вплив зміни компонента на результат дії [4 МАО 2-4.8-1]; розв’язує складні нерівності зі змінною та перевіряє їх розв'язки [4 МАО 2-4.8-5, 2-4.8-6]; розкриває закономірності розрядного складу чисел.

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Здійснює прості арифметичні дії в межах 100 за допомогою; потребує значного супроводу для розуміння умов текстових задач.	Виконує усно й письмово обчислення за готовим алгоритмом у типових ситуаціях [4 МАО 2-4.3-1]; представляє проблемну ситуацію за допомогою готової схеми/таблиці [4 МАО 2-2.1-2].	Самостійно планує та розв'язує сюжетні задачі різними способами [4 МАО 2-2.2-1, 2-2.2-2]; добирає числові дані, необхідні й достатні для розв’язання проблемної ситуації [4 МАО 2-3.1-2]; перевіряє правильність результатів різними способами [4 МАО 2-3.4-1]; виправляє обчислювальні помилки [4 МАО 2-3.4-2].	Проводить комплексний аналіз проблемних життєвих ситуацій [4 МАО 2-3.1-1]; розв'язує сюжетні задачі багатьма способами та обирає найефективніший [4 МАО 2-3.3-1]; аналізує дані на надлишковість та недостатність [4 МАО 2-2.3-1].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	Потребує детальної підтримки вчителя на кожному етапі виконання арифметичних дій, запису рівнянь чи розбору умов задач.	Успішно виконує обчислення та розв'язує стандартні задачі, якщо вони відповідають знайомому зразку чи детальній пам'ятці.	Самостійно планує та реалізує процес розв'язування сюжетних задач і рівнянь; за власною ініціативою виконує перевірку правильності обчислень [4 МАО 2-3.4-1].	Діє повністю автономно; самостійно прогнозує результат розв’язання [4 МАО 2-1.3-1]; пропонує способи перевірки прогнозів [4 МАО 2-1.3-2]; відкидає явно некоректні шляхи вирішення [4 МАО 2-1.3-3].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь	Зазнає значних труднощів при спробі прокоментувати хід обчислень; у груповій роботі пасивний, уникає обговорень.	Епізодично коментує власні дії та пояснює вибір дій у задачах за допомогою навідних запитань вчителя; бере участь у групових вправах як пасивний виконавець.	Впевнено обґрунтовує вибір арифметичних дій для розв’язання проблемної ситуації [4 МАО 2-2.2-3]; записує математичні твердження з використанням буквеної символіки [4 МАО 2-4.8-2]; активно та конструктивно взаємодіє в команді.	Постійно, логічно та аргументовано захищає обрану стратегію обчислень чи розв'язання задачі перед однокласниками; виступає лідером у математичних обговореннях; бездоганно володіє термінологією.

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 3: «ВИМІРЮВАННЯ ВЕЛИЧИН»

Орієнтири результатів охоплюють використання мірок та одиниць вимірювання [4 МАО 3-4.7-1, 3-4.7-2], порівняння та перетворення іменованих чисел [4 МАО 3-4.7-3, 3-1.2-6, 3-1.2-7], розв'язання задач на рух, вартість, площу та периметр [4 МАО 3-1.2-1..5, 3-1.2-8, 3-1.2-9].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення знань, математичний аналіз)	Розрізняє величини на побутовому рівні; називає окремі одиниці вимірювання (довжини, маси, часу) за допомогою вчителя [4 МАО 3-4.7-1].	Знає основні співвідношення між одиницями вимірювання; записує результати вимірювання величин [4 МАО 3-4.7-2]; порівнює прості іменовані числа [4 МАО 3-1.2-6].	Перетворює іменовані числа, виражені в одиницях двох найменувань [4 МАО 3-1.2-7]; обчислює периметр многокутника та площу прямокутника [4 МАО 3-1.2-4]; розв’язує задачі на швидкість, час, шлях за формулами [4 МАО 3-1.2-3]; виконує арифметичні дії з іменованими числами [4 МАО 3-1.2-9].	Знаходить довжину однієї сторони прямокутника за відомими периметром/площею та іншою стороною [4 МАО 3-1.2-5]; аналізує та розв'язує складні практично зорієнтовані фінансові задачі [4 МАО 3-1.2-2].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Виконує елементарне вимірювання лінійкою під керівництвом; потребує постійної допомоги для визначення часу за годинником.	Користується годинником і календарем за готовим алгоритмом для визначення часу і планування [4 МАО 3-1.2-1]; виконує прості перетворення одиниць [4 МАО 3-4.7-3].	Самостійно вимірює величини, використовуючи прилади та записуючи результати в мм, см, дм, м, км; г, кг, ц, т; с, хв, год, доба; л; коп., грн [4 МАО 3-4.7-2]; застосовує співвідношення між одиницями при розв’язуванні задач [4 МАО 3-1.2-8].	Моделює реальні життєві ситуації за допомогою групи величин; розв'язує складні задачі на зустрічний рух, рух у протилежних напрямках [4 МАО 3-1.2-3, 3-1.2-8]; розв'язує задачі на спільну роботу, пропорційне ділення [4 МАО 3-1.2-8].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	Потребує постійної допомоги та коригування при використанні будь-яких вимірювальних приладів (терези, годинник, лінійка).	Проводить вимірювання та обчислення за покроковою інструкцією; припускається помилок при самостійному переході до складніших одиниць вимірювання.	Самостійно планує та організовує вимірювання величин у повсякденних і навчальних ситуаціях; впевнено користується календарем і годинником [4 МАО 3-1.2-1].	Виявляє повну автономію; самостійно обирає найбільш доцільні мірки для вимірювання величин у нестандартних ситуаціях [4 МАО 3-4.7-1]; розробляє власні графіки, кошториси та плани подій.
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь	Рідко використовує назви одиниць вимірювання у мовленні, часто плутає найменування; не бере участі в групових обговореннях.	Пояснює процес вимірювань за навідними запитаннями вчителя; бере участь у спільній практичній діяльності на вимірювання як виконавець.	Логічно обґрунтовує вибір мірок та одиниць вимірювання величин [4 МАО 3-4.7-1]; презентує результати вимірювань у групі; ефективно оперує грошима у моделі купівлі-продажу [4 МАО 3-1.2-2].	Вільно й переконливо використовує термінологію величин; координує спільні вимірювальні та фінансові проекти у класі; аргументує та захищає точність і доцільність вимірювань.

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 4: «ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ. ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ»

Орієнтири результатів включають орієнтування на площині та в просторі [4 МАО 4-4.4-1, 4-4.4-2], розпізнавання та класифікацію геометричних фігур та кутів [4 МАО 4-4.5-1..4], а також моделювання та конструювання фігур [4 МАО 4-4.6-1..3].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення знань, mathematical analysis)	Розрізняє найпростіші геометричні фігури (трикутник, прямокутник, коло) серед навколишніх предметів за готовим зразком [4 МАО 4-4.5-3].	Розпізнає геометричні фігури та визначає їх основні елементи (кути, сторони, вершини) [4 МАО 4-4.5-2]; розпізнає прямі та непрямі кути за допомогою косинця [4 МАО 4-4.5-1].	Самостійно класифікує та порівнює геометричні фігури за істотними ознаками (формою, розміром, площею, периметром тощо) [4 МАО 4-4.5-4]; орієнтується на площині й у просторі [4 МАО 4-4.4-1].	Швидко визначає знайомі геометричні фігури у фігурах складної конфігурації [4 МАО 4-4.5-3]; аналізує властивості об’ємних фігур (куб, куля, конус, циліндр тощо); складає складні маршрути [4 МАО 4-4.4-1].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	За допомогою малює елементарні площинні форми або викладає їх з паличок; зазнає значних труднощів при спробі орієнтування на площині аркуша.	Будує прості площинні фігури за готовим шаблоном та лінійкою; переміщується реально чи віртуально за простим вказаним маршрутом [4 МАО 4-4.4-2].	Самостійно моделює геометричні фігури з підручного матеріалу [4 МАО 4-4.6-1]; будує трикутник, прямокутник, коло за заданими розмірами [4 МАО 4-4.6-2]; складає маршрути для подорожей [4 МАО 4-4.4-1].	Створює складні оригінальні конструкції, поєднуючи між собою площинні та об’ємні фігури [4 МАО 4-4.6-3]; виконує творчі геометричні проекти; вільно аналізує складні просторові схеми та карти.
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	Виконує будь-які геометричні побудови чи завдання на орієнтування тільки під безпосереднім супроводом та з постійними підказками вчителя.	Будує фігури та переміщується за детальними покроковими інструкціями; припускається помилок при спробі самостійно накреслити фігуру за вказаними розмірами.	Виявляє стійку самостійність під час конструювання [4 МАО 4-4.6-1], побудови площинних фігур заданих розмірів [4 МАО 4-4.6-2] та складання маршрутів [4 МАО 4-4.4-1].	Проявляє повну творчу автономність; самостійно проектує складні макети та просторові схеми [4 МАО 4-4.6-3]; розробляє раціональні траєкторії руху без жодної допомоги.

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь	Зазнає значних труднощів у назві елементів геометричних фігур; не бере участі у груповій роботі з конструювання.	Називає геометричні фігури та їх елементи у процесі спілкування за допомогою вчителя; бере участь у спільній побудові макетів як виконавець.	Впевнено використовує адекватну математичну лексику та знаки для опису просторових відношень, напрямів і поворотів [4 МАО 4-4.4-1]; активно співпрацює в групі при створенні конструкцій.	Логічно й переконливо описує складні геометричні властивості та просторові зв'язки; презентує та захищає власні та командні конструкції; координує групову проектну роботу.

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 5: «РОБОТА З ДАНИМИ»

Орієнтири результатів охоплюють зчитування та аналіз інформації з таблиць, схем, діаграм [4 МАО 5-1.2-1, 5-1.2-2], представлення даних [4 МАО 5-2.1-1, 5-2.1-2], добір даних та розв'язання проблемних ситуацій [4 МАО 5-2.3-1..3], а також дослідження різних шляхів вирішення проблем [4 МАО 5-3.2-1, 5-3.2-2].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення знань, математичний аналіз)	Розрізняє таблиці та схеми на побутовому рівні; з допомогою вчителя знаходить окремі числові дані в таблиці.	Зчитує та коментує інформацію, подану безпосередньо в простих таблицях, схемах, стовпчикових або кругових діаграмах [4 МАО 5-1.2-1].	Аналізує та порівнює інформацію, подану в таблицях, графіках, діаграмах [4 МАО 5-1.2-1]; самостійно добирає дані, необхідні й достатні для розв'язання проблеми [4 МАО 5-2.3-1].	Робить самостійні висновки та узагальнення, які виходять за межі безпосереднього зчитування даних [4 МАО 5-1.2-1]; досліджує різні шляхи розв'язування проблем та обирає раціональний [4 МАО 5-3.2-1, 5-3.2-2].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Заносить поодинокі числові дані до готової таблиці під безпосереднім наглядом; зазнає труднощів при читанні шкал.	Заповнює прості таблиці за зразком; відповідає на однозначні запитання за готовими круговими та стовпчиковими діаграмами.	Представляє конкретні дані за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм [4 МАО 5-2.1-1]; застосовує різні способи подання даних [4 МАО 5-2.1-2]; розв’язує проблемні ситуації різними способами [4 МАО 5-2.3-3].	Самостійно планує збір інформації (опитування), систематизує її та будує комплексні діаграми/таблиці [4 МАО 5-2.1-1]; описує складні життєві ситуації за допомогою групи пов’язаних величин [4 МАО 5-1.2-2].
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	Потребує детального супроводу вчителя та постійних підказок при зчитуванні, порівнянні чи фіксації будь-яких даних.	Працює з таблицями, схемами та діаграмами за покроковим алгоритмом; припускається помилок при спробі самостійно згрупувати дані.	Самостійно аналізує, структурує та порівнює дані з різних джерел [4 МАО 5-1.2-1]; впевнено та автономно представляє результати роботи за допомогою таблиць і схем [4 МАО 5-2.1-1].	Виявляє повну самостійність у плануванні та проведенні збору даних; самостійно розробляє раціональні шляхи розв'язання проблем на основі аналізу інформації [4 МАО 5-3.2-2].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь	Зазнає значних труднощів при спробі пояснити дані в таблиці; пасивний при обговоренні результатів збору даних у групі.	Відповідає на запитання щодо інформації в таблиці чи на схемі за навідними запитаннями вчителя; бере участь у груповому зборі даних як виконавець.	Обґрунтовує вибір дій із даними для розв’язання проблемної ситуації [4 МАО 5-2.3-2]; чітко та лаконічно презентує результати роботи з даними перед класом; ефективно співпрацює в групі.	Переконливо та логічно коментує приховані зв’язки та тенденції у даних; координує групові проекти зі збору та аналізу статистичних даних; бездоганно аргументує вибір раціональних шляхів вирішення проблем [4 МАО 5-3.2-2].

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ 3-4 КЛАСІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Розроблено відповідно до Державного стандарту початкової освіти (Постанова КМУ № 87), Типової освітньої програми під керівництвом Р. Б. Шияна та Наказу МОН України № 722 від 04.05.2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Критерії розроблено з метою забезпечення об'єктивного, систематичного та всебічного оцінювання результатів навчання учнів 3-4 класів з навчального предмета «Українська мова» (Мовно-літературна освітня галузь) відповідно Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від 21 лютого 2018 р. № 87 у редакції від 24.07.2019 р), Наказу МОН України № 722 від 04.05.2026 щодо системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти, Типової освітньої програми під керівництвом Р. Б. Шияна.

Оцінювання навчальних досягнень учнів у другому циклі початкової школи (3-4 класи) має характер формувального, поточного , підсумкового Основним завданням формувального оцінювання є відстеження індивідуального навчального поступу дитини, діагностування досягнень на кожному етапі, вчасне виявлення та запобігання нашаруванню проблем, подолання страху зробити помилку та плекання впевненості у власних можливостях.

> *«Орієнтирами для оцінювання навчальних досягнень учнів є очікувані результати навчання, окреслені в Типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом Р. Б. Шияна, які співвіднесені за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання Державного стандарту.»*

Методологічна основа побудови матриці (4х4)

Для забезпечення вимог щодо системності та відповідності Наказу МОН № 722, критерії представлені у вигляді двовимірних структурованих таблиць для кожної змістової лінії.

- **По горизонталі розмежовано чотири рівні навчальних досягнень учнів:** Початковий (П) - учень потребує значної підтримки, виявляє фрагментарні знання; Середній (С) - відтворює навчальний матеріал за допомогою, виконує прості дії за зразком; Достатній (Д) - самостійно застосовує знання у стандартних ситуаціях, аналізує й обґрунтовує відповіді; Високий (В) - творчо застосовує знання, здійснює критичний аналіз, самостійно розв'язує проблемні завдання.
- **По вертикалі визначено чотири інтегровані показники (напрями спостереження) з Наказу № 722:** 1. За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз).
  2. За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких

вправ).

3. За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом).

4. За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (обґрунтування мовних фактів, групова робота, систематичність застосування правописних та мовних норм).

Критерії охоплюють всі шість змістових ліній мовно-літературної освітньої галузі (українська мова) для 3-4 класів: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення» та «Театралізуємо».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗА ЗМІСТОВИМИ ЛІНІЯМИ

Змістова лінія 1. «ВЗАЄМОДІЄМО УСНО»

Забезпечує залучення учнів до дій зі сприймання, перетворення, виокремлення, аналізу й інтерпретації, оцінювання та використання усної інформації в реальній мовленнєвій практиці [4 МОВ 1-1.1..1-1.8].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	З допомогою вчителя розрізняє найпростіші репліки у діалозі, повторює окремі почуті слова. Може вказати тему усного повідомлення з суттєвою підтримкою [4 МОВ 1-1.1-2, 1-1.4-1].	Розуміє основний зміст почутого, перефразовує прості репліки. Визначає тему усного висловлювання та знаходить очевидні факти з допомогою навідних запитань [4 МОВ 1-1.2-1, 1-1.4-1].	Самостійно визначає тему й головну думку повідомлення, пояснює можливий вплив висловлення на слухача. Зіставляє почуте з власним досвідом та поведінкою [4 МОВ 1-1.1-4, 1-1.4-2, 1-1.4-4].	Критично сприймає й аналізує усну інформацію, виокремлює приховану або неочевидну інформацію. Зіставляє почуту інформацію з науковими знаннями, обґрунтовує власну позицію [4 МОВ 1-1.5-2, 1-1.5-3].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Переказує за зразком та допомогою вчителя окремі фрагменти почутого тексту. Виконує прості однокомпонентні усні інструкції [4 МОВ 1-1.2-2].	Передає послідовність подій у розповіді чи опис за готовими запитаннями. Наводить 1-2 прості аргументи під час обговорення в парі [4 МОВ 1-1.1-3, 1-1.2-2].	Творчо переказує текст (із зміною оповідача чи послідовності), складає асоціативні схеми або таблиці для систематизації почутого [4 МОВ 1-1.2-3, 1-1.2-4, 1-1.3-3].	Створює оригінальні висловлення (зокрема есе) для усної презентації, самостійно добирає форми візуалізації (схеми, графіки) для супроводу виступу [4 МОВ 1-1.6-6, 1-1.7-3, 1-1.7-4].
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	Усне висловлювання можливе лише за постійної підтримки вчителя (картки-підказки, слова-маркери). Потребує постійного нагляду за мовленнєвою поведінкою.	Висловлюється за готовим алгоритмом або планом-шаблоном. За допомогою вчителя формулює уточнювальні запитання [4 МОВ 1-1.1-2].	Самостійно планує та будує монологічні повідомлення на важливі життєві теми. Самостійно прогнозує корисність відібраної усної інформації [4 МОВ 1-1.3-2, 1-1.6-1].	Повністю самостійно ініціює діалог та мікродискусії, впевнено висловлює власні погляди та аргументує їх, оперативно коригуючи власну мовленнєву стратегію [4 МОВ 1-1.6-3, 1-1.7-1].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, обґрунтування фактів, систематичність норм)	Спілкується неохоче, часто порушує норми мовленнєвого етикету та літературної вимови. Уникає групової роботи та обговорень.	Вступає в діалог на побутові теми, намагається дотримуватися етикету та правил літературної вимови, але припускається частих помилок [4 МОВ 1-1.6-1, 1-1.6-5].	Активно й доброзичливо взаємодіє у групі, висловлює повагу до думок інших. Стабільно дотримується правил літературної вимови у висловлюваннях [4 МОВ 1-1.1-3, 1-1.6-4, 1-1.6-5].	Вправно володіє формулами мовленнєвого етикету, зважає на тональність спілкування. Організовує взаємодію у групі, поєднує словесні й несловесні засоби [4 МОВ 1-1.7-2, 1-1.8-2].

Змістова лінія 2. «ЧИТАЄМО»

Спрямована на розвиток мотивації до читання, залучення до самостійної читацької діяльності, аналізу, інтерпретації, критичного оцінювання та трансформації прочитаного тексту [4 МОВ 2-2.1..2-2.7].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	Відтворює фактичний зміст тексту на рівні окремих слів з допомогою вчителя. Ставить прості запитання до очевидних деталей [4 МОВ 2-2.1-4, 2-2.1-6].	Читає вголос та мовчки з частковим розумінням. Знаходить у тексті прямі відповіді на запитання, установлює очевидну послідовність дій [4 МОВ 2-2.1-2, 2-2.1-5, 2-2.1-8].	Виявляє в тексті неочевидну (приховану) інформацію, виділяє ключові слова, пояснює причиново-наслідкові зв’язки між подіями та вчинками [4 МОВ 2-2.2-1, 2-2.2-2, 2-2.2-8].	Робить комплексні висновки з прочитаного, розрізняє факти й судження, самостійно визначає стиль тексту, пояснює роль художніх засобів форми для розуміння змісту [4 МОВ 2-2.2-5, 2-2.2-9, 2-2.4-4].
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Слухає читання інших, з допомогою вчителя співвідносить ілюстрацію з текстом. Відтворює найпростіші факти [4 МОВ 2-2.1-6].	Переказує зміст тексту стисло за планом. Здійснює простий опис емоційного стану персонажа з опорою на запитання [4 МОВ 2-2.1-3, 2-2.3-2].	Самостійно складає план тексту, узагальнює й класифікує інформацію у вигляді таблиць чи схем. Добирає ілюстративний матеріал до тексту [4 МОВ 2-2.6-1, 2-2.6-2, 2-2.6-3].	Експериментує з текстом: змінює сюжет, вводить нових персонажів, створює власний художній текст, наслідуючи стильові особливості прочитаного [4 МОВ 2-2.7-1, 2-2.7-2, 2-2.7-3].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	Потребує постійної допомоги вчителя для утримання уваги під час читання та аналізу. Не може самостійно вибрати книгу.	Прогнозує орієнтовний зміст книги за обкладинкою та ілюстраціями з допомогою вчителя. Читає за наданим алгоритмом чи схемою [4 МОВ 2-2.1-1].	Самостійно визначає мету читання, обирає відповідні тексти. Самостійно шукає інформацію у словниках, довідниках та інтернеті [4 МОВ 2-2.5-1, 2-2.5-3].	Виявляє високу читацьку самостійність, критично оцінює надійність джерел інформації та обґрунтованість висновків автора [4 МОВ 2-2.4-3, 2-2.5-2].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, обґрунтування фактів, систематичність норм)	Не висловлює власного ставлення до прочитаного. Відмовляється брати участь у спільному обговоренні творів.	У парі ділиться враженнями про прочитане, намагається висловити своє ставлення до героїв на основі навідних запитань вчителя [4 МОВ 2-2.3-1, 2-2.4-2].	Висловлює й аргументує свій погляд на предмет обговорення, формулює доречні запитання для дискусії. Виражає емоції щодо прочитаного мовою мистецтва [4 МОВ 2-2.2-7, 2-2.4-2, 2-2.4-5].	Ініціює та веде літературні дискусії, глибоко аналізує й обґрунтовує емоційні стани героїв, спираючись на власний морально-емоційний досвід [4 МОВ 2-2.3-3, 2-2.3-4].

Змістова лінія 3. «ВЗАЄМОДІЄМО ПИСЬМОВО»

Передбачає залучення учнів до реальної писемної практики (від руки та за допомогою цифрових пристроїв), створення власних висловлювань, документів для щоденного спілкування та їх редагування [4 МОВ 3-3.1..3-3.3].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	Записує окремі слова чи короткі речення під диктовку або списує їх з дошки з грубими правописними помилками [4 МОВ 3-3.1-1].	Створює прості письмові речення, частково враховуючи тему. Припускається правописних помилок, які помічає лише з допомогою вчителя [4 МОВ 3-3.1-2, 3-3.3-2].	Самостійно створює логічно побудовані писемні тексти різних типів (опис, розповідь, міркування) з дотриманням базових норм мови та правил слововживання [4 МОВ 3-3.1-2, 3-3.1-7].	Створює оригінальні, композиційно завершені творчі тексти (казки, байки, вірші), доречно вживає лексичне різноманіття, бездоганно обґрунтовує правопис [4 МОВ 3-3.1-4, 3-3.1-7].
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Виконує найпростіші письмові вправи за зразком та під прямим керівництвом вчителя.	Записує власну думку одним реченням. Заповнює готові шаблони листівок чи запрошень за інструкцією [4 МОВ 3-3.1-3, 3-3.1-6].	Створює самостійні тексти зі щоденного життя (оголошення, афіші, запрошення). Письмово переказує тексти розповідного змісту з елементами опису [4 МОВ 3-3.1-3, 3-3.1-5].	Створює повідомлення та документи для поширення результатів діяльності за допомогою цифрових пристроїв, дотримуючись етикету [4 МОВ 3-3.2-1, 3-3.2-3].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	Потребує постійного нагадування алгоритму написання літер та розділових знаків, не може самостійно працювати з текстом.	Пише розбірливо в повільному темпі. За зразком або алгоритмом знаходить і виправляє окремі орфографічні помилки [4 МОВ 3-3.1-1, 3-3.3-2].	Самостійно пише в темпі, що дає змогу записати власну думку. Визначає відповідність тексту меті, самостійно перевіряє грамотність за словником [4 МОВ 3-3.1-1, 3-3.3-1].	Повністю самостійно аналізує та вдосконалює (редагує) власний письмовий текст, знаходить і виправляє орфографічні та пунктуаційні помилки [4 МОВ 3-3.3-1, 3-3.3-2].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, обґрунтування фактів, систематичність норм)	Уникає обговорення письмових робіт. Не використовує графічні засоби або емотикони для комунікації.	Намагається використовувати емотикони для вираження емоцій у простих дописах, бере участь в обговоренні робіт лише як слухач [4 МОВ 3-3.2-2, 3-3.3-3].	Створює короткі дописи для захищених ресурсів, взаємодіє в парі для обговорення робіт однокласників, висловлює поради щодо вдосконалення текстів [4 МОВ 3-3.2-1, 3-3.3-3, 3-3.3-4].	Ефективно взаємодіє в онлайновому та офлайновому просторі, дотримується норм етикету, презентує командні результати роботи за допомогою цифрових пристроїв [4 МОВ 3-3.2-1, 3-3.2-3].

Змістова лінія 4. «ДОСЛІДЖУЄМО МЕДІА»

Ознайомлює дітей з основами медіаграмотності, вчить інтерпретувати, аналізувати, оцінювати медіатексти та створювати прості медіапродукти [4 МОВ 4-1.4..4-3.1].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	З допомогою вчителя впізнає знайомий медіапродукт (мультфільм, дитячий журнал). Потребує допомоги у визначенні його теми [4 МОВ 4-1.4-1].	Визначає тему простого медіатексту та його цільову аудиторію з допомогою навідних запитань. Відтворює очевидні факти з медіа [4 МОВ 4-1.4-1].	Самостійно визначає мету медіатексту, аналізує роль елементів форми (звук, колір, шрифт, спецефекти) для кращого сприйняття змісту [4 МОВ 4-1.4-1, 4-1.4-3].	Розрізняє факти й судження в медіатекстах, оцінює їх правдоподібність, аналізує вплив окремих елементів медіа на власні емоції та думки [4 МОВ 4-1.4-2, 4-1.4-4, 4-1.5-3].
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Бере участь у перегляді або прослуховуванні медіапродуктів. Виконує найпростіші практичні дії за зразком.	Описує свої перші враження від змісту медіатексту за допомогою вчителя. Намагається створити елементарний медіапродукт (малюнок) [4 МОВ 4-2.4-1].	Самостійно створює прості візуальні медіапродукти (листівку, фото, колаж, стіннівку), враховуючи визначену мету та аудиторію [4 МОВ 4-1.7-2].	Створює самостійно та в групі аудіальні (оголошення, новини) або аудіовізуальні медіапродукти (інтерв'ю, відеозапис екскурсії), використовує різні форми презентації [4 МОВ 4-1.7-1, 4-1.7-3, 4-3.1-4].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	Потребує повного супроводу дорослого для орієнтації в дитячих медіаресурсах та безпечної взаємодії з ними.	Працює з медіаджерелами за детальною інструкцією або підготовленим переліком безпечних сайтів [4 МОВ 4-3.1-4].	Самостійно добирає та аналізує інформацію з дитячих журналів, веб-сайтів чи аудіокниг для виконання навчальних завдань [4 МОВ 4-1.5-2].	Виявляє високу медіасамостійність: самостійно створює медіатексти, критично зіставляє інформацію з різних джерел, виявляє маніпуляції [4 МОВ 4-1.5-4].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, обґрунтування фактів, систематичність норм)	Не висловлює власної думки щодо медіапродукту. Уникає групової роботи над створенням стіннівок чи плакатів.	У парі ділиться враженнями від мультфільму чи дитячої передачі, висловлює прості оцінні судження за шаблоном [4 МОВ 4-2.4-1].	Активно обговорює медіапродукти у групі, пояснює, чи змінилася власна думка під впливом почутого чи побаченого, аргументує ставлення [4 МОВ 4-1.5-2, 4-1.5-4].	Ефективно взаємодіє в групі під час створення складних медіапродуктів (стіннівок, колажів), презентує їх перед аудиторією, оцінює вплив реклами [4 МОВ 4-1.7-2, 4-3.1-4].

Змістова лінія 5. «ДОСЛІДЖУЄМО МОВЛЕННЯ»

Забезпечує дослідження мовних закономірностей, утворення слів, правильне використання граматичних форм, частин мови, побудову речень та формування орфоепічних, правописних і лексичних норм [4 МОВ 5-4.1..5-4.2].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	З допомогою вчителя розрізняє голосні й приголосні звуки, вказує на частини мови у реченні за навідними запитаннями [4 МОВ 5-4.1-1, 5-4.1-4].	Аналізує звуковий склад слова, визначає корінь у спільнокореневих словах, знаходить у тексті вивчені частини мови та прості речення [4 МОВ 5-4.1-1, 5-4.1-4].	З'ясовує будову слова, утворює нові слова за допомогою префіксів та суфіксів, пояснює роль закінчень. Обґрунтовує пунктограми у реченні [4 МОВ 5-4.1-1, 5-4.1-8].	Аналізує та класифікує мовні одиниці (самостійні, службові частини мови), досліджує закономірності мовних явищ, виокремлює характерні риси свого мовлення [4 МОВ 5-4.1-4, 5-4.2-4].
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Виконує прості мовні вправи (списування, підкреслення букв) за чітким зразком учителя [4 МОВ 5-4.1-2].	Вставляє пропущені букви на вивчені орфограми, користуючись орфографічним словником за порадою вчителя [4 МОВ 5-4.1-2].	Вправно будує та поширює речення відповідно до комунікативної стратегії, доречно використовує синоніми, антоніми, фразеологізми [4 МОВ 5-4.1-5, 5-4.1-6, 5-4.1-7].	Створює прості мовні ігри (кросворди, ребуси), експериментує зі звуками, словами та фразами, створює власні художні тексти на основі відомих [4 МОВ 5-4.2-1, 5-4.2-2, 5-4.2-3].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	Для виконання будь-якого мовного аналізу потребує детального покрокового супроводу дорослих або наочних опор-схем.	Перевіряє орфограми зміною форми слова чи добором споріднених слів за готовим алгоритмом/пам'яткою [4 МОВ 5-4.1-2].	Самостійно перевіряє орфограми різними способами (зокрема за орфографічним словником) у процесі письма та пояснює свій вибір [4 МОВ 5-4.1-2].	Повністю самостійно здійснює рефлексію власного мовлення, самостійно виявляє мовні помилки, коригує та вдосконалює свої тексти [4 МОВ 5-4.2-4, 5-4.2-5].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, обґрунтування фактів, систематичність норм)	Припускається численних орфоепічних та граматичних помилок у мовленні. Не може пояснити правила вживання слів.	Намагається дотримуватися норм літературної вимови, будує прості діалогічні репліки, але припускається помилок при збігу приголосних [4 МОВ 5-4.1-3, 5-4.1-5].	Удосконалює свою вимову, зважаючи на фонетичні закономірності. Переконує співрозмовників у групі, обґрунтовуючи правописні та мовні факти [4 МОВ 5-4.1-2, 5-4.1-3].	Демонструє стабільне, систематичне застосування мовних та правописних норм у будь-яких життєвих ситуаціях. Оцінює та пояснює вплив власного мовлення на слухачів [4 МОВ 5-4.2-5].

Змістова лінія 6. «ТЕАТРАЛІЗУЄМО»

Слугує розвитку комунікативних умінь, моделюванню ситуацій спілкування, дослідженню несловесних засобів та набуттю сценічного досвіду, емпатії й ініціативності [4 МОВ 6-2.3..6-4.2].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення, застосування знань, лінгвістичний аналіз)	З допомогою вчителя розрізняє головних героїв у виставі чи п'єсі. Може повторити просту репліку за вчителем [4 МОВ 6-2.3-1, 6-2.7-2].	Описує характерні риси мовлення персонажа п'єси після перегляду вистави (швидкість, гучність) з допомогою навідних запитань [4 МОВ 6-4.2-1].	Обговорює враження від драматизації, аналізує, як словесні й несловесні засоби доповнюють один одного для зображення емоційного стану [4 МОВ 6-2.3-1].	Глибоко розуміє специфіку п'єси як драматичного твору, встановлює зв'язок між рисами мовлення персонажа та реакцією його співрозмовника [4 МОВ 6-4.2-2].
За навчальною діяльністю (виконання практичних, аналітичних і дослідницьких вправ)	Бере участь у найпростіших групових театральних іграх або хороводах як пасивний виконавець [4 МОВ 6-2.7-2].	Виконує прості ролі у драматизації (пісні «у ролях») за детальними вказівками вчителя чи керівника [4 МОВ 6-2.7-2].	Працюючи в групі, добирає аудіосупровід до вистави, створює театральну програмку або запрошення, пише письмовий відгук про виставу [4 МОВ 6-2.3-2, 6-3.1-1, 6-3.1-3].	Створює у групі п'єсу на основі відомого твору (казку на новий лад тощо). Організовує фотозвіт про підготовку вистави для шкільного сайту [4 МОВ 6-2.7-1, 6-3.1-2].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності (потреба в підтримці, робота за інструкцією/алгоритмом)	У театральній діяльності повністю залежить від зовнішніх вказівок вчителя, потребує підказок тексту та жестів на кожному кроці.	Відтворює рухи, міміку та жести персонажа за чітким зразком (шаблоном) вчителя або режисера [4 МОВ 6-2.7-2].	Самостійно імпровізує, використовуючи голос і мову тіла (міміку, жести, поставу, рухи) для виконання своєї ролі [4 МОВ 6-2.7-2].	Пропонує та самостійно реалізує оригінальні варіанти несловесних засобів для сценічного образу, обґрунтовує вибір саме такого варіанту [4 МОВ 6-2.7-2].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, обґрунтування фактів, систематичність норм)	Уникає спільної діяльності при підготовці вистав, соромиться виступати перед однокласниками або поводиться некоректно.	Працює у парі під час театралізованих ігор, за підтримки однокласників виконує прості ролі другого плану [4 МОВ 6-2.7-2].	Взаємодіє в групі під час репетицій вистави, дотримується правил творчої співпраці, поважає ініціативи інших учасників [4 МОВ 6-2.7-1, 6-3.1-2].	Виявляє високий рівень емпатії, самосвідомості та самоефективності. Вміє мобілізувати групу для спільного сценічного результату, долає бар'єри спілкування [4 МОВ 6-2.7-1, 6-2.7-2].

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ 3-4 КЛАСІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Критерії розроблено з метою забезпечення системного формувального , поточного та підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів 3-4 класів з освітньої галузі «Фізична культура» (фізкультурна освітня галузь). Критерії укладено на основі вимог Державного стандарту початкової освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 у чинній редакції від 24.07.2019), Типової освітньої програми початкової освіти, розробленої під керівництвом Шияна Р. Б. (затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22), та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання, затверджених Наказом МОН України від 04.05.2026 № 722.

Оцінювання досягнень здобувачів освіти здійснюється за трьома визначеними змістовими лініями Типової освітньої програми: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)» та «Піклування про стан здоров’я та безпеку». Для забезпечення збалансованого оцінювання у форматі структурованої матриці «4 на 4» інтегровані показники (напрями спостереження) з Наказу МОН № 722 групуються у чотири взаємопов'язані вертикальні напрями спостереження, кожен з яких диференціюється за чотирма рівнями навчальних досягнень по горизонталі: Початковим (П), Середнім (С), Достатнім (Д) та Високим (В).

Опис напрямів спостереження (інтегрованих показників) для оцінювання:

- **За когнітивними процесами:** оцінює рівень теоретичних знань учня про техніку виконання рухових дій, розуміння правил рухливих і спортивних ігор, закономірностей гігієни, загартовування та правил безпечної поведінки у фізкультурній діяльності.
- **За навчально-фізичною діяльністю:** характеризує якість безпосереднього виконання комплексів загальнорозвивальних вправ, техніку пересувань (ходьба, біг, стрибки, метання, лазіння) та тактичні й технічні дії в рухливих та спрощених спортивних іграх.
- **За рівнем самостійності та регуляції:** визначає здатність учня/учениці самостійно організовувати фізичні вправи (розминку, ранкову гімнастику, фізкультхвилинки), регулювати інтенсивність фізичних навантажень та коригувати власні рухові помилки.
- **За рівнем комунікації, взаємодії та безпеки, частоти вияву умінь:** відображає навички взаємодії в команді, дотримання правил чесної гри (Fair Play), вміння екологічно розв'язувати конфлікти під час ігрової діяльності та свідомо дотримуватися правил безпеки життєдіяльності та санітарно-гігієнічних вимог.

Кожна таблиця містить індекси очікуваних результатів навчання з Типової освітньої програми (наприклад, [4 ФІО 1-1.1-1]), що дозволяє вчителю здійснювати оцінювання. Наведена система дескрипторів орієнтує педагога на особистісний розвиток дитини, допомагає запобігти страху помилки та стимулює стійку мотивацію учнів до активного способу життя.

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 1: «БАЗОВА РУХОВА АКТИВНІСТЬ»

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення знань, аналіз дій)	З допомогою вчителя розрізняє основні рухові дії (ходьбу, біг, стрибки, лазіння). Не може самостійно пояснити техніку виконання або ідентифікувати власні помилки [4 ФІО 1-1.1-2..5, 4 ФІО 1-1.2-2].	Розрізняє окремі фізичні якості людини (силу, швидкість, витривалість, гнучкість, координацію) [4 ФІО 1-1.2-5]. З допомогою вчителя помічає очевидні помилки у своїй руховій діяльності [4 ФІО 1-1.2-2].	Упевнено розрізняє фізичні якості та доводить, що рівень їх розвитку не є підставою для образ [4 ФІО 1-1.2-5]. Самостійно аналізує власні помилки під час виконання фізичних вправ [4 ФІО 1-1.2-2].	Глибоко розуміє теоретичні основи та закономірності розвитку фізичних якостей. Здатний детально проаналізувати помилки у виконанні вправ іншими та пропонує шляхи їх усунення [4 ФІО 1-1.2-2, 4 ФІО 1-1.2-5].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За навчальною діяльністю (виконання комплексів вправ, пересувань)	Виконує за зразком найпростіші загальнорозвивальні вправи. Рухи нескоординовані; бігові, стрибкові дії та метання виконує із суттєвим спотворенням техніки [4 ФІО 1-1.1-1..5].	Виконує комплекси вправ за показом вчителя; виконує різновиди ходьби та бігу, долає прості перешкоди у повільному темпі, припускаючись технічних похибок [4 ФІО 1-1.1-1, 4 ФІО 1-1.1-2, 4 ФІО 1-1.1-4].	Самостійно й технічно правильно виконує комплекси вправ; виконує стрибкові вправи, долає смугу перешкод лазінням, перелізанням, стрибками та бігом; влучно метає в ціль [4 ФІО 1-1.1-1..5].	Демонструє бездоганну техніку виконання гімнастичних вправ та вправ дитячого фітнесу (аеробіки) під музичний супровід [4 ФІО 1-1.2-1]; виконує рухи ускладненими способами в мінливих умовах.
За рівнем самостійності та регуляції (організація розминок, усунення помилок)	Виконує будь-яку рухову діяльність виключно за безпосереднім супроводом та повторенням рухів за дорослим [4 ФІО 1-1.1-1].	Бере участь у виконанні гімнастичних комплексів, розминки за словесним керівництвом вчителя; потребує постійних нагадувань для виправлення помилок [4 ФІО 1-1.1-1, 4 ФІО 1-1.2-2].	Самостійно організовує виконання вправ; укладає за допомогою вчителя та виконує комплекси вправ ранкової гімнастики, фізкультхвилинки та фізкультпаузи для відновлення працездатності [4 ФІО 1-1.2-3].	Повністю самостійно укладає, поєднує й застосовує комплекси загальнорозвивальних вправ зі спеціальними для ефективного проведення розминки відповідно до умов занять [4 ФІО 1-1.2-3, 4 ФІО 1-1.2-4].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем комунікації, взаємодії та безпеки (співпраця, етика, толерантність), частоти вияву умінь	Часто порушує етичні норми поведінки під час занять руховою активністю, виявляє нетерпимість до фізичних можливостей інших, потребує зовнішнього контролю [4 ФІО 1-1.2-5].	Намагається утримуватися від образ щодо фізичних відмінностей однокласників, але мало залучається до взаємодії, діє переважно відокремлено [4 ФІО 1-1.2-5].	Конструктивно співпрацює в парі чи групі під час занять руховою активністю; поважає індивідуальні особливості фізичного розвитку однокласників [4 ФІО 1-1.2-5].	Виступає лідером у створенні толерантного середовища; ініціює взаємодопомогу в парі чи групі; аргументовано захищає однокласників від будь-яких проявів неповаги чи дискримінації [4 ФІО 1-1.2-5].

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 2: «ІГРОВА ТА ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ (РУХЛИВІ ІГРИ ТА ЕСТАФЕТИ)»

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння правил, Олімпійські ідеали)	Має слабке уявлення про правила гри чи естафети, часто порушує їх через нерозуміння структури ігрової діяльності навіть за постійних нагадувань [4 ФІО 2-3.3-6].	Знає базові правила запропонованих рухливих ігор та естафет; розрізняє індивідуальні та командні види спорту, але потребує підказок щодо вибору інвентаря [4 ФІО 2-3.1-1, 4 ФІО 2-3.3-6].	Добре розуміє й пояснює правила ігор; обґрунтовує значення правил чесної гри для особистих і командних досягнень [4 ФІО 2-3.3-1, 4 ФІО 2-3.3-6].	Самостійно вигадує рухливі ігри для відпочинку й дозвілля [4 ФІО 2-1.3-2]; вільно аналізує та пояснює символи, ідеали та цінності Олімпійського руху [4 ФІО 2-3.3-10].
За навчальною діяльністю (ігрові дії, ведення, передача, удари)	Бере пасивну участь в іграх. Елементарні технічні дії з м’ячем (ведення, передачі, кидки) виконує хаотично та невпевнено [4 ФІО 2-3.1-3, 4 ФІО 2-3.1-5].	Бере участь в іграх за спрощеними правилами; виконує ведення, передачі та кидки м’яча у повільному темпі, припускаючись частих втрат м'яча [4 ФІО 2-3.1-3, 4 ФІО 2-3.1-5].	Впевнено й технічно правильно виконує ведення, передачі, кидки та удари по м'ячу відповідно до виду спорту (футбол, баскетбол, гандбол) у спрощеній грі; активно грає в ігри та естафети [4 ФІО 2-1.3-1, 4 ФІО 2-3.1-3].	Демонструє високу технічну майстерність у складних ігрових ситуаціях; координує власні дії з партнерами, результативно застосовує тактичні прийоми у двосторонніх спрощених іграх [4 ФІО 2-3.1-3, 4 ФІО 2-3.1-5].

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (емоційний самоконтроль, відповідальність)	Не вміє контролювати емоції під час змагань, бурхливо реагує на поразку (плаче, звинувачує інших), часто відмовляється від продовження гри [4 ФІО 2-3.3-7].	Намагається регулювати емоції під час естафет та ігор, але у разі невдачі потребує заспокоєння та підтримки з боку вчителя [4 ФІО 2-3.3-7].	Гідно сприймає поразку та не засмучується через неї; бере відповідальність за результат своєї команди під час естафет та ігор [4 ФІО 2-3.3-2, 4 ФІО 2-3.3-7].	Демонструє зразкове самовладання; на основі життєписів відомих спортсменів розробляє індивідуальні та командні стратегії подолання невдач і досягнення успіху [4 ФІО 2-3.3-7, 4 ФІО 2-3.3-9].
За рівнем комунікації та взаємодії (командна робота, чесна гра, лідерство) та частота вияву умінь	Діє в грі виключно індивідуально, ігнорує інтереси команди, не взаємодіє з однокласниками, часто провокує конфлікти [4 ФІО 2-3.1-4].	Взаємодіє з однокласниками в команді лише після прямих вказівок вчителя; пасивно підтримує команду під час змагань [4 ФІО 2-1.3-3, 4 ФІО 2-3.1-4].	Ефективно співпрацює для досягнення спільних командних цілей; бере участь в обговоренні спільних рішень; активно вболіває; мирно розв'язує конфлікти [4 ФІО 2-1.3-3, 4 ФІО 2-3.1-4, 4 ФІО 2-3.3-3, 4 ФІО 2-3.3-4].	Виявляє видатні лідерські якості: аналізує сильні сторони гравців команди й розподіляє відповідні ролі [4 ФІО 2-3.3-5]; виступає успішним медіатором у вирішенні конфліктів на ігровому майданчику [4 ФІО 2-3.3-3].

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ 3: «ПІКЛУВАННЯ ПРО СТАН ЗДОРОВ'Я ТА БЕЗПЕКУ»

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (знання правил безпеки, загартування)	Не знає основних правил безпеки під час занять у залі та на майданчику; не може пояснити зв'язок між руховою активністю та здоров'ям [4 ФІО 3-3.2-2].	Називає правила безпечної поведінки під час фізкультурної діяльності, але не завжди може обґрунтувати їх важливість для запобігання травматизму [4 ФІО 3-3.2-2].	Повністю усвідомлює та пояснює значення правил проведення гри для безпеки власної та інших [4 ФІО 3-3.2-2]; розуміє значення та закономірності різних видів загартовування [4 ФІО 3-2.1-3].	Глибоко аналізує вплив позитивних і негативних факторів на здоров'я людини [4 ФІО 3-2.1-1..3]; володіє знаннями про профілактику порушень зору, дихальної системи та постави [4 ФІО 3-2.2-2].
За навчальною діяльністю (вимірювання пульсу, вправи для постави)	Не вміє вимірювати свій пульс; виконує вправи без урахування правил особистої гігієни та вимог до спортивного одягу [4 ФІО 3-2.2-1, 4 ФІО 3-3.2-5].	З допомогою вчителя вимірює пульс після навантажень; виконує спеціальні вправи для постави та профілактики плоскостопості за зразком, припускаючись помилок [4 ФІО 3-2.2-1, 4 ФІО 3-2.2-2].	Самостійно вимірює пульс собі та друзям, аналізуючи вплив навантаження [4 ФІО 3-2.2-1]; систематично й технічно правильно виконує спеціальні вправи для постави, запобігання плоскостопості та профілактики органів зору [4 ФІО 3-2.2-2].	Бездоганно виконує всі профілактичні вправи (для постави, плоскостопості, дихальної та зорової систем) [4 ФІО 3-2.2-2]; демонструє відмінне володіння методиками релаксації та дихальної гімнастики.

Інтегрований показник (напрям спостереження)	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (регулювання навантаження, самоконтроль)	Не вміє дозувати рухове навантаження, виконує вправи хаотично, інтенсивно виснажується на перших хвилинах занять [4 ФІО 3-2.3-1].	Регулює швидкість та тривалість виконання фізичних вправ лише після безпосереднього зауваження чи нагадування з боку вчителя [4 ФІО 3-2.3-1].	Самостійно застосовує елементарні способи регулювання фізичного навантаження (швидкість, тривалість, послідовність) під час уроків та самостійних занять [4 ФІО 3-2.3-1, 4 ФІО 3-2.3-2].	Здійснює професійний самоконтроль за ЧСС та диханням; самостійно й гнучко коригує інтенсивність навантаження залежно від поточного самопочуття та типу вправ [4 ФІО 3-2.1-1, 4 ФІО 3-2.3-1].
За рівнем комунікації та безпеки (безпечна поведінка, гігієна, застереження), частота вияву умінь	Поводиться необачно, нехтує правилами безпеки, створює загрозу травмування себе та однокласників на уроках [4 ФІО 3-3.2-3].	Намагається дотримуватися безпеки у спортзалі, але забуває перевіряти інвентар та обладнання перед початком виконання вправ [4 ФІО 3-3.2-1, 4 ФІО 3-3.2-3].	Завжди дбає про власну безпеку та безпеку однокласників; перевіряє інвентар перед вправами [4 ФІО 3-3.2-1]; застерігає інших від небезпечної поведінки [4 ФІО 3-3.2-4]; дотримується гігієнічних вимог [4 ФІО 3-3.2-5].	Є лідером у забезпеченні безпечного фізкультурного простору; самостійно виявляє пошкодження інвентарю; досконало володіє та застосовує правила гігієни й профілактики травматизму [4 ФІО 3-3.2-1, 4 ФІО 3-3.2-3..5].

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 5 – 6 КЛАСІВ З ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ (ІК «ПІЗНАЄМО ПРИРОДУ»)

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 10)

та наказу МОН України № 722 від 04.05.2026 р.

ГР 1. ПІЗНАННЯ СВІТУ ПРИРОДИ ЗАСОБАМИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Інтегрований показник	1 – 3 бали (початковий рівень)	4 – 6 балів (середній рівень)	7 – 9 балів (достатній рівень)	10 - 12 балів (високий рівень)
Когнітивні процеси	розпізнає окремі об’єкти й явища лише з допомогою; ставить прості запитання за зразком; потребує постійної підтримки.	визначає об’єкт/явище та просту проблему за інструкцією; ставить змістовні запитання; пояснює вибір дослідження з допомогою.	самостійно або з незначною допомогою формулює проблему, визначає об’єкт дослідження, ставить доцільні запитання та пояснює вибір.	самостійно формулює дослідницьку проблему, аргументує її актуальність, визначає можливі шляхи дослідження та прогнозує результат.
Навчальна діяльність	виконує окремі дії лише за безпосередньої допомоги; не дотримується послідовності без підказки.	виконує типове дослідження за алгоритмом; користується приладами за інструкцією; фіксує окремі результати.	самостійно виконує основні етапи дослідження, фіксує дані, дотримується правил безпеки, презентує результат.	самостійно добирає доцільні способи й засоби, удосконалює план дослідження, обґрунтовує вибір і якість отриманих результатів.
Рівень самостійності	діє лише під постійним керівництвом; потребує покрокових указівок.	працює за детальною інструкцією; частково контролює власні дії;	переважно самостійно планує та контролює роботу, коригує дії за	повністю самостійно планує, контролює й удосконалює дослідження,

		виправляє помилки за підказкою.	результатами спостереження.	враховує ризики та вплив різних чинників.
Рівень комунікації та взаємодії	висловлюється лише після спонукання; не може пояснити результат без допомоги.	представляє результат за зразком; бере участь у спільній роботі за визначеною роллю.	зрозуміло представляє результат, пояснює висновки, бере участь в обговоренні та враховує думки інших.	самостійно обирає спосіб презентації, аргументує висновки, ініціює співпрацю та допомагає іншим.
Частота вияву умінь	уміння виявляє епізодично й переважно за допомогою.	застосовує у знайомих типових ситуаціях за алгоритмом.	стабільно застосовує у різних типових дослідженнях, переносить окремі уміння на нові ситуації.	системно й усвідомлено застосовує дослідницькі уміння у типових і нетипових ситуаціях.

ГР 2. ОПРАЦЮВАННЯ, СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ТА ПРЕДСТАВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРИРОДНИЧОГО ЗМІСТУ

Інтегрований показник	1 – 3 бали (початковий рівень)	4 – 6 балів (середній рівень)	7 – 9 балів (достатній рівень)	10 – 12 балів (високий рівень)
Когнітивні процеси	знаходить окремі відомості лише з допомогою; відтворює частину інформації; не розрізняє істотне й другорядне.	знаходить потрібну інформацію за алгоритмом; порівнює прості відомості; виділяє основне з допомогою.	самостійно шукає й порівнює інформацію з різних джерел, узагальнює її та пояснює значення.	критично оцінює інформацію, встановлює її достовірність і значущість, інтегрує дані з різних джерел.
Навчальна діяльність	виконує окремі дії за зразком; продукт неповний або потребує значної допомоги.	працює за інструкцією; створює просте представлення інформації; користується запропонованим способом.	самостійно перетворює інформацію з однієї форми в іншу; створює зрозумілий продукт і презентує його.	самостійно добирає форму представлення, інтегрує різні види інформації, створює якісний і змістовний продукт.
Рівень самостійності	працює лише під постійним керівництвом.	виконує завдання за детальною інструкцією; частково працює самостійно.	самостійно знаходить, добирає та систематизує інформацію; контролює результат.	самостійно визначає джерела, критерії відбору та спосіб представлення, аргументує свої рішення.
Рівень комунікації та взаємодії	повідомляє окремі факти лише за допомогою.	презентує простий результат за зразком; виконує визначену роль у групі.	зрозуміло презентує результат, відповідає на запитання, конструктивно працює в групі.	самостійно організовує презентацію, аргументує вибір інформації та координує спільну роботу.
Частота вияву умінь	уміння виявляє епізодично.	застосовує у знайомих завданнях за алгоритмом.	стабільно працює з різними джерелами та формами представлення.	системно й критично опрацьовує інформацію та переносить уміння на нові завдання.

ГР 3. УСВІДОМЛЕННЯ РОЗМАЇТТЯ І ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ ПРИРОДИ, РОЛІ ПРИРОДНИЧИХ НАУК І ТЕХНІКИ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ, ВІДПОВІДАЛЬНА ПОВЕДІНКА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Інтегрований показник	1 – 3 бали (початковий рівень)	4 – 6 балів (середній рівень)	7 – 9 балів (достатній рівень)	10 – 12 балів (високий рівень)
Когнітивні процеси	називає окремі об’єкти/явища; відтворює прості факти з помилками.	характеризує об’єкти за зразком; встановлює прості зв’язки з допомогою.	самостійно характеризує об’єкти, пояснює явища й установлює закономірності на доступному рівні.	узагальнює закономірності, пояснює взаємозв’язки з різних позицій, робить обґрунтовані висновки.
Навчальна діяльність	застосовує знання лише за безпосередньої допомоги.	виконує типові практичні завдання за алгоритмом.	самостійно застосовує знання у типових практичних і життєвих ситуаціях.	застосовує знання творчо, оцінює наслідки та пропонує доцільні способи відповідальної поведінки.
Рівень самостійності	потребує постійної підтримки.	діє за готовим алгоритмом; потребує підказок.	самостійно пояснює типові явища та обґрунтовує прості рішення.	самостійно аналізує ситуації, прогнозує наслідки та обґрунтовує відповідальні рішення.
Рівень комунікації та взаємодії	висловлює думку лише після спонукання.	бере участь в обговоренні за підтримки; висловлює просте судження.	аргументує власну позицію, слухає інших і бере участь у спільному рішенні.	ініціює змістову дискусію, аргументовано відстоює позицію та спрямовує співпрацю на спільний результат.
Частота вияву умінь	виявляє уміння епізодично.	застосовує у знайомих ситуаціях за підтримки.	систематично застосовує у навчальних і життєвих ситуаціях.	усвідомлено та стабільно застосовує знання й уміння у типових і нових ситуаціях.

ГР 4. РОЗВИТОК НАУКОВОГО МИСЛЕННЯ, НАБУТТЯ ДОСВІДУ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ ПРИРОДНИЧОГО ЗМІСТУ (ІНДИВІДУАЛЬНО ТА У СПІВПРАЦІ)

Інтегрований показник	1 – 3 бали (початковий рівень)	4 – 6 балів (середній рівень)	7 – 9 балів (достатній рівень)	10 – 12 балів (високий рівень)
Когнітивні процеси	розуміє проблему лише після пояснення; називає окремі факти без зв'язку.	визначає протиріччя за допомогою; формулює просте проблемне питання; обирає спосіб за зразком.	самостійно аналізує типову проблему, порівнює способи розв'язання, обґрунтовує власну думку.	критично аналізує проблему, пропонує альтернативи, аргументує оптимальний спосіб і прогнозує наслідки.
Навчальна діяльність	виконує окремі дії лише за допомогою.	розв'язує типову проблему за алгоритмом.	самостійно розв'язує типові проблеми, застосовуючи набуті знання й досвід.	розв'язує нестандартні проблеми, пропонує кілька способів, оцінює їх ефективність і вдосконалює рішення.
Рівень самостійності	працює лише під постійним керівництвом.	діє за алгоритмом; потребує підказок для контролю результату.	самостійно планує основні дії, перевіряє результат і коригує його.	самостійно визначає стратегію, критерії успіху, оцінює результат і вдосконалює спосіб розв'язання.
Рівень комунікації та взаємодії	майже не долучається до групової роботи; потребує постійного стимулювання.	працює у групі за інструкцією, виконує визначену роль, бере участь у спільному рішенні.	активно взаємодіє, враховує думки інших, бере відповідальність за свою частину спільної роботи.	ініціює та координує співпрацю, конструктивно розв'язує суперечності, спрямовує групу на спільний результат.
Частота вияву умінь	уміння виявляє епізодично та за допомогою.	застосовує у знайомих проблемних ситуаціях за алгоритмом.	стабільно застосовує у різних типових ситуаціях і під час групової роботи.	системно переносить уміння на нові проблеми, усвідомлено оцінює власну й групову діяльність.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

(мистецтво: музичне мистецтво)

для 5–9 класів НУШ

Критерії оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Мистецтво: музичне мистецтво» розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, з урахуванням положень наказу Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», а також критеріїв оцінювання результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі.

Критерії конкретизують загальні та галузеві вимоги до оцінювання відповідно до специфіки музичного мистецтва та призначені для визначення рівня навчальних досягнень учнів 5–9 класів. У структурі критеріїв передбачено п’ять інтегрованих показників: когнітивні процеси; навчальна діяльність; рівень самостійності; рівень комунікації та взаємодії; частота вияву умінь.

Оцінювання охоплює різні види музичної діяльності учнів: слухання та сприймання музики, аналіз та інтерпретацію музичних творів, виконання вокальних і/або інструментальних творів, використання елементарних засобів музичної виразності, творче музикування, імпровізацію, створення власних музичних образів, участь у колективній музичній діяльності, презентацію результатів та рефлексію.

Під час оцінювання враховуються музично-теоретичні знання, сформованість умінь слухати й розуміти музику, здатність визначати характер, жанр, форму та засоби музичної виразності, емоційно й аргументовано висловлювати власне ставлення до музичних творів, якість вокального або інструментального виконання, творчість, самостійність, здатність працювати в ансамблі та застосовувати набуті знання в різних музичних ситуаціях.

ГР 1. Пізнання мистецтва, художнє мислення

Інтегрований показник №722	1–3 бали (початковий)	4–6 балів (середній)	7–9 балів (достатній)	10–12 балів (високий)
Когнітивні процеси	1 — сприймає окремі елементи музичної інформації, намагається відповідати на прості запитання, припускається суттєвих змістових і логічних	4 — розуміє окремі відомості про твір, називає поняття за допомогою; 5 — визначає тему, характер або окремі засоби виразності за зразком;	7 — пояснює зміст і характер твору, визначає жанр та основні засоби виразності; 8 — визначає тему, ідею, форму, тембр, динаміку, темп та інші особливості,	10 — узагальнює інформацію про музичні твори з різних джерел; 11 — оцінює музичну інформацію за наданими критеріями, аргументовано

	помилок; 2 — розпізнає частину інформації про твір, відповідає на прості запитання з помилками; 3 — відтворює основний зміст почутого, але потребує значної допомоги.	6 — формулює основну думку про твір, характеризує його за алгоритмом.	використовуючи термінологію; 9 — аналізує інформацію з різних джерел, порівнює твори, робить висновки.	інтерпретує та порівнює твори; 12 — оцінює інформацію з різних джерел, критично її осмислює, аргументує власну інтерпретацію та встановлює культурні й міжмистецькі зв'язки.
Навчальна діяльність	1 — виконує частину простого завдання лише за зразком і постійної допомоги; 2 — виконує навчальні дії за зразком; 3 — виконує просте завдання за зразком, потребує істотної підтримки.	4 — виконує завдання за детальною інструкцією; 5 — виконує типове завдання, періодично потребуючи допомоги; 6 — виконує типові завдання переважно правильно, виправляє помилки за рекомендацією.	7 — виконує типові дослідницькі та аналітичні завдання, обирає із запропонованих спосіб розв'язання; 8 — застосовує знання про музичну мову під час аналізу та інтерпретації; 9 — виконує типові дослідницькі й частково-пошукові завдання, обирає можливі способи розв'язання проблемних ситуацій.	10 — виконує дослідницькі та окремі творчі завдання, пропонує альтернативні способи розв'язання; 11 — виконує дослідницькі й творчі завдання, пропонує різні способи аналізу та інтерпретації; 12 — виконує дослідницькі й творчі завдання, пропонує доцільні способи розв'язання нестандартних музично-пізнавальних ситуацій та аргументує вибір.
Рівень самостійності	1 — долучається до навчальної діяльності лише за участі вчителя, потребує постійного контролю; 2 — виконує окремі дії лише під безпосереднім керівництвом; 3 — працює за зразком, потребує постійної підтримки.	4 — виконує завдання під керівництвом учителя; 5 — частково працює самостійно, але потребує підказок; 6 — переважно самостійно виконує типове завдання, за допомогою оцінює та коригує результат.	7 — виконує типові завдання з опосередкованою допомогою; 8 — самостійно опрацьовує запропоновану музичну інформацію та аналізує твір; 9 — активно працює самостійно й у групі, виконує типові та нетипові завдання, контролює власний результат.	10 — долучається до організації роботи групи, аналізує власні навчальні дії; 11 — планує й організовує власну та групову роботу, обґрунтовує вибір способів аналізу; 12 — усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях, оцінює результат, прогнозує подальший поступ і самостійно планує вдосконалення умінь.
Рівень комунікації та взаємодії	1 — уникає комунікації, реагує лише за зовнішнього спонукання; 2 — відповідає на звернення після спонукання, майже не бере участі в обговоренні;	4 — комунікує щодо музики за допомогою вчителя; 5 — висловлює просту думку про твір, реагує на запитання; 6 — бере участь в обговоренні, формулює власне судження,	7 — долучається до комунікації та може її ініціювати; 8 — аналізує позиції інших, порівнює їх із власною думкою, наводить аргументи; 9 — бере активну участь в	10 — ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших, пропонує та обстоює ідеї; 11 — активно підтримує обговорення, оцінює позиції інших і власну позицію, розвиває

	3 — висловлює прості судження про почуте, потребує значної допомоги.	інколи потребує підтримки.	обговоренні, розвиває ідеї інших, аргументує власні висновки.	думки співрозмовників; 12 — виступає посередником у комунікації, формує власну лінію аргументації, спрямовує взаємодію на спільне осмислення музичного матеріалу, надає конструктивний зворотний зв’язок.
Частота вияву умінь	1 — виявляє уміння в окремих випадках; 2 — виявляє уміння епізодично, переважно за підтримки; 3 — застосовує уміння у знайомих ситуаціях, але непослідовно.	4 — виявляє уміння в простих типових ситуаціях; 5 — виявляє уміння у типових завданнях, потребуючи підтримки; 6 — стабільно застосовує основні уміння у знайомих ситуаціях.	7 — виявляє уміння постійно в типових ситуаціях; 8 — стабільно застосовує їх у різних видах музично-пізнавальної діяльності; 9 — виявляє уміння постійно в типових і окремих нетипових ситуаціях.	10 — виявляє уміння системно в типових і нетипових ситуаціях; 11 — стабільно переносить сформовані уміння на різні види музичного матеріалу; 12 — системно й творчо застосовує уміння в типових і нетипових ситуаціях, демонструючи стійкість та усвідомленість результату.

ГР 2. Художньо-творча діяльність, мистецька комунікація

Інтегрований показник №722	**1–3 бали**	**4–6 балів**	**7–9 балів**	**10–12 балів**
Когнітивні процеси	1 — розпізнає окремі елементи творчого завдання з допомогою; 2 — називає окремі засоби музичної виразності; 3 — відтворює простий музичний зразок за допомогою.	4 — розуміє окремі вимоги творчого завдання; 5 — добирає окремі засоби музичної виразності за зразком; 6 — виконує просте творче завдання за алгоритмом.	7 — пояснює вибір засобів музичної виразності; 8 — самостійно добирає їх відповідно до художнього задуму; 9 — поєднує засоби виразності, аналізує та вдосконалює результат.	10 — самостійно визначає художні засоби відповідно до задуму; 11 — обґрунтовує й удосконалює творчі рішення; 12 — критично оцінює результат, пропонує оригінальні способи втілення музичного задуму.
Навчальна діяльність	1 — виконує окрему дію лише з допомогою; 2 — повторює дію за	4 — виконує дії за детальною інструкцією; 5 — застосовує окремі	7 — самостійно виконує типове завдання; 8 — правильно застосовує	10 — самостійно реалізує творчий задум у новій ситуації; 11 — створює та вдосконалює

	зразком; 3 — виконує просте завдання за постійної підтримки.	виконавські прийоми; 6 — виконує типове творче завдання за алгоритмом.	виконавські й творчі прийоми; 9 — створює, виконує та презентує музичний продукт.	власний мистецький продукт; 12 — демонструє високий рівень творчої діяльності, варіативність і здатність до самостійного пошуку.
Рівень самостійності	1 — діє лише за безпосередньою допомогою; 2 — потребує постійних підказок; 3 — виконує завдання за зразком і підтримки.	4 — працює під керівництвом учителя; 5 — частково діє самостійно; 6 — переважно самостійно виконує типове завдання, коригує результат за допомогою.	7 — самостійно виконує типові творчі завдання; 8 — обирає спосіб виконання; 9 — планує роботу, контролює результат і вносить зміни.	10 — самостійно планує й організовує творчу діяльність; 11 — критично оцінює та вдосконалює результат; 12 — самостійно планує, реалізує, аналізує та вдосконалює творчий проєкт.
Рівень комунікації та взаємодії	1 — бере участь лише після спонукання; 2 — виконує роль за допомогою; 3 — взаємодіє з іншими за підтримки.	4 — працює в парі/групі за інструкцією; 5 — виконує визначену роль; 6 — бере участь у спільній діяльності та презентує результат за підтримки.	7 — активно взаємодіє з партнерами; 8 — узгоджує свої дії зі спільним задумом; 9 — конструктивно співпрацює та бере участь у презентації спільного результату.	10 — ініціює творчу взаємодію; 11 — організовує співпрацю та допомагає групі; 12 — ефективно координує мистецьку комунікацію та забезпечує спільне втілення художнього задуму.
Частота вияву умінь	1 — уміння майже не виявляє; 2 — виявляє епізодично; 3 — застосовує лише у знайомих ситуаціях і за підтримки.	4 — виявляє уміння у простих ситуаціях; 5 — застосовує у типових завданнях; 6 — стабільно застосовує основні уміння у знайомих видах діяльності.	7 — постійно демонструє набуті уміння; 8 — застосовує їх у різних видах музичної діяльності; 9 — переносить уміння в нові творчі ситуації.	10 — стабільно застосовує уміння у складних ситуаціях; 11 — системно використовує їх у різних формах творчої діяльності; 12 — творчо й послідовно застосовує уміння, демонструє варіативність і самовдосконалення.

ГР 3. Емоційний досвід, художньо-естетичне ставлення

Інтегрований	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів

показник №722				
Когнітивні процеси	1 — розпізнає окремі емоційні реакції з допомогою; 2 — називає окремі емоції або враження; 3 — фрагментарно описує власне ставлення до музики.	4 — розуміє окремі емоційні характеристики твору; 5 — визначає власний настрій або враження; 6 — пояснює, які почуття викликав твір, та називає окремі причини.	7 — пояснює власні емоційні реакції; 8 — пов’язує характер музики, засоби виразності та власні переживання; 9 — аналізує естетичні враження та порівнює різні сприймання.	10 — узагальнює власний емоційний досвід; 11 — оцінює художньо-естетичну цінність твору та аргументує ставлення; 12 — критично осмислює емоційно-естетичний досвід, встановлює зв’язки між музикою, культурою та особистим досвідом.
Навчальна діяльність	1 — реагує на музику лише після спонукання; 2 — виявляє окремі емоційні реакції; 3 — описує враження за запитаннями або зразком.	4 — виявляє емоційний відгук у простих ситуаціях; 5 — висловлює ставлення за підтримки; 6 — пояснює власні враження та пов’язує їх з особливостями музики.	7 — самостійно висловлює емоційне й естетичне ставлення; 8 — використовує музичний досвід для осмислення власних почуттів і цінностей; 9 — застосовує рефлексивні уміння у різних мистецьких ситуаціях.	10 — самостійно осмислює емоційний досвід у нових ситуаціях; 11 — використовує мистецький досвід для формування власної ціннісної позиції; 12 — демонструє зріле емоційно-ціннісне осмислення музики.
Рівень самостійності	1 — потребує постійної допомоги; 2 — реагує лише після спонукання; 3 — формулює просте ставлення за зразком.	4 — виконує рефлексивне завдання під керівництвом; 5 — частково самостійно описує враження; 6 — переважно самостійно пояснює ставлення, але потребує підказок для його обґрунтування.	7 — самостійно рефлексує над емоційними реакціями; 8 — самостійно формулює та аргументує естетичне ставлення; 9 — порівнює власні враження та коригує судження на основі нового досвіду.	10 — самостійно визначає критерії естетичної оцінки; 11 — критично переосмислює власне ставлення; 12 — самостійно формує, обґрунтовує та вдосконалює власну художньо-естетичну позицію.
Рівень комунікації та взаємодії	1 — висловлюється лише після спонукання; 2 — називає окремі емоції без пояснення; 3 — висловлює просте	4 — бере участь в обговоренні за допомогою вчителя; 5 — висловлює власне враження та реагує на думки інших;	7 — активно ділиться враженнями та слухає інших; 8 — порівнює різні естетичні погляди та аргументує власне ставлення;	10 — ініціює діалог про художньо-естетичні цінності; 11 — переконливо аргументує власну позицію, поважаючи інші погляди;

	ставлення за підтримки.	6 — бере участь у діалозі, формулює прості естетичні судження.	9 — конструктивно взаємодіє та приймає відмінність художніх поглядів.	12 — спрямовує комунікацію на глибоке спільне осмислення музичного досвіду та конструктивно розв’язує розбіжності.
Частота вияву умінь	1 — уміння майже не виявляє; 2 — виявляє епізодично; 3 — застосовує непослідовно у знайомих ситуаціях.	4 — виявляє емоційний відгук у простих ситуаціях; 5 — висловлює ставлення у типових завданнях; 6 — стабільно виявляє основні уміння у знайомих ситуаціях.	7 — постійно демонструє емоційно-естетичні уміння; 8 — застосовує їх у різних видах музичної діяльності; 9 — систематично переносить їх у нові ситуації.	10 — системно виявляє уміння у типових і нетипових ситуаціях; 11 — стабільно переносить їх на різний музичний і культурний матеріал; 12 — системно й творчо застосовує емоційно-естетичні уміння та розвиває власну художньо-естетичну позицію.

Особливості застосування критеріїв оцінювання з навчального предмета «Мистецтво: музичне мистецтво»

Оцінювання результатів навчання з предмета «Мистецтво: музичне мистецтво» здійснюється з урахуванням музичного досвіду учня/учениці, його/її індивідуального поступу, рівня самостійності, творчої активності, сформованості музичних умінь і здатності використовувати набуті знання під час сприймання, виконання та створення музики.

Оцінюється не тільки результат виконання музичного твору чи творчого завдання, а й сам процес навчальної діяльності: уважність і зацікавленість під час слухання музики, розуміння її змісту, аналіз музичних образів, визначення жанрових і стильових особливостей, добір засобів музичної виразності, підготовка та виконання твору, творче експериментування, участь у спільному музикуванні, презентація та рефлексія.

Під час оцінювання музично-виконавської та творчої діяльності беруться до уваги точність і виразність виконання, дотримання ритму й темпу, інтонаційна чистота, відповідність характеру твору, емоційність, музикальність, використання засобів музичної виразності, творча інтерпретація, уміння працювати самостійно та взаємодіяти з іншими учасниками музичної діяльності.

Оцінювання здійснюється з урахуванням п’яти інтегрованих показників, визначених загальними критеріями оцінювання: когнітивних процесів, навчальної діяльності, рівня самостійності, рівня комунікації та взаємодії, частоти вияву умінь.

Під час оцінювання обов’язково враховується особистий прогрес учня/учениці. Оцінка не повинна визначатися лише рівнем природних музичних здібностей, вокальних чи інструментальних можливостей. Визначальним є рівень досягнення очікуваних результатів навчання, активність і поступ учня/учениці в опануванні музичного мистецтва.

Критерії оцінювання застосовуються комплексно та можуть адаптуватися педагогічним працівником відповідно до змісту конкретної теми, виду музичної діяльності, слухання музики, вокального чи інструментального виконання, творчого завдання, музичного проєкту та очікуваних результатів навчання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

(мистецтво: образотворче мистецтво)

для 5–9 класів НУШ

Критерії оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Мистецтво: образотворче мистецтво» розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, з урахуванням положень наказу Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», а також критеріїв оцінювання результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі.

Критерії визначають основні орієнтири оцінювання навчальних досягнень відповідно до змісту та особливостей образотворчого мистецтва і застосовуються під час оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів. У їх структурі виокремлено п’ять інтегрованих показників: когнітивні процеси; навчальна діяльність; рівень самостійності; рівень комунікації та взаємодії; частота вияву умінь.

Оцінювання передбачає врахування різних видів образотворчої діяльності: сприймання та аналіз творів мистецтва, ознайомлення з мистецькими явищами й художніми стилями, використання засобів художньої виразності, виконання практичних і творчих робіт, роботу з різними матеріалами та техніками, створення власних художніх образів, експериментування, участь у колективних мистецьких проєктах, представлення результатів та рефлексію.

Під час оцінювання беруться до уваги знання про образотворче мистецтво, уміння спостерігати, аналізувати та інтерпретувати твори мистецтва, розуміння композиції, кольору, форми, пропорцій та інших засобів художньої виразності, здатність передавати задум у власній роботі, творчість, образність, самостійність, технічні навички, охайність виконання та вміння аргументувати власні мистецькі рішення.

ГР 1. Пізнання мистецтва, художнє мислення

Інтегрований показник №722	1–3 бали (початковий)	4–6 балів (середній)	7–9 балів (достатній)	10–12 балів (високий)
Когнітивні процеси	1 — сприймає окремі елементи художньої інформації, намагається відповідати на прості	4 — розуміє окремі відомості про твір, називає поняття за допомогою; 5 — визначає тему, жанр або	7 — пояснює зміст і художні особливості твору, визначає вид, жанр та основні засоби виразності;	10 — узагальнює інформацію про твори образотворчого мистецтва з різних джерел; 11 — оцінює мистецьку

	запитання, припускається суттєвих змістових і логічних помилок; 2 — розпізнає частину інформації про твір, відповідає на прості запитання з помилками; 3 — відтворює основний зміст побаченого, але потребує значної допомоги.	окремі засоби виразності за зразком; 6 — формулює основну думку про твір, характеризує його за алгоритмом.	8 — визначає тему, ідею, композицію, колір, форму, простір, фактуру, техніку та інші особливості, використовуючи термінологію; 9 — аналізує інформацію з різних джерел, порівнює твори, робить висновки.	інформацію за наданими критеріями, аргументовано інтерпретує та порівнює твори; 12 — критично осмислює інформацію з різних джерел, аргументує власну інтерпретацію та встановлює культурні й міжмистецькі зв’язки.
Навчальна діяльність	1 — виконує частину простого завдання лише за зразком і постійної допомоги; 2 — виконує навчальні дії за зразком; 3 — виконує просте завдання за зразком, потребує істотної підтримки.	4 — виконує завдання за детальною інструкцією; 5 — виконує типове завдання, періодично потребуючи допомоги; 6 — виконує типові завдання переважно правильно, виправляє помилки за рекомендацією.	7 — виконує типові дослідницькі та аналітичні завдання, обирає із запропонованих спосіб розв’язання; 8 — застосовує знання про візуальну мову під час аналізу та інтерпретації; 9 — виконує типові дослідницькі й частково-пошукові завдання, обирає можливі способи розв’язання проблемних ситуацій.	10 — виконує дослідницькі та окремі творчі завдання, пропонує альтернативні способи розв’язання; 11 — виконує дослідницькі й творчі завдання, пропонує різні способи аналізу та інтерпретації; 12 — виконує дослідницькі й творчі завдання, пропонує доцільні способи розв’язання нестандартних мистецько-пізнавальних ситуацій та аргументує вибір.
Рівень самостійності	1 — долучається до навчальної діяльності лише за участі вчителя, потребує постійного контролю; 2 — виконує окремі дії лише під безпосереднім керівництвом; 3 — працює за зразком, потребує постійної підтримки.	4 — виконує завдання під керівництвом учителя; 5 — частково працює самостійно, але потребує підказок; 6 — переважно самостійно виконує типове завдання, за допомогою оцінює та коригує результат.	7 — виконує типові завдання з опосередкованою допомогою; 8 — самостійно опрацьовує запропоновану мистецьку інформацію та аналізує твір; 9 — активно працює самостійно й у групі, виконує типові та нетипові завдання, контролює власний результат.	10 — долучається до організації роботи групи, аналізує власні навчальні дії; 11 — планує й організовує власну та групову роботу, обґрунтовує вибір способів аналізу; 12 — усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях, оцінює результат, прогнозує подальший поступ і самостійно планує вдосконалення умінь.
Рівень комунікації	1 — уникає комунікації, реагує лише за зовнішнього	4 — комунікує щодо мистецтва за допомогою	7 — долучається до комунікації та може її ініціювати;	10 — ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки

та взаємодії	спонукання; 2 — відповідає на звернення після спонукання, майже не бере участі в обговоренні; 3 — висловлює прості судження про побачене, потребує значної допомоги.	вчителя; 5 — висловлює просту думку про твір, реагує на запитання; 6 — бере участь в обговоренні, формулює власне судження, інколи потребує підтримки.	8 — аналізує позиції інших, порівнює їх із власною думкою, наводить аргументи; 9 — бере активну участь в обговоренні, розвиває ідеї інших, аргументує власні висновки.	інших, пропонує та обстоює ідеї; 11 — активно підтримує обговорення, оцінює позиції інших і власну позицію, розвиває думки співрозмовників; 12 — формує власну лінію аргументації, спрямовує взаємодію на спільне осмислення художнього матеріалу, надає конструктивний зворотний зв’язок.
Частота вияву умінь	1 — виявляє уміння в окремих випадках; 2 — виявляє уміння епізодично, переважно за підтримки; 3 — застосовує уміння у знайомих ситуаціях, але непослідовно.	4 — виявляє уміння в простих типових ситуаціях; 5 — виявляє уміння у типових завданнях, потребуючи підтримки; 6 — стабільно застосовує основні уміння у знайомих ситуаціях.	7 — виявляє уміння постійно в типових ситуаціях; 8 — стабільно застосовує їх у різних видах мистецько-пізнавальної діяльності; 9 — виявляє уміння постійно в типових і окремих нетипових ситуаціях.	10 — виявляє уміння системно в типових і нетипових ситуаціях; 11 — стабільно переносить сформовані уміння на різні види художнього матеріалу; 12 — системно й творчо застосовує уміння в типових і нетипових ситуаціях, демонструючи стійкість та усвідомленість результату.

ГР 2. Художньо-творча діяльність, мистецька комунікація

Інтегрований показник №722	1–3 бали (початковий)	4–6 балів (середній)	7–9 балів (достатній)	10–12 балів (високий)
Когнітивні процеси	1 — розпізнає окремі елементи творчого завдання з допомогою; 2 — називає окремі засоби художньої виразності; 3 — відтворює простий художній зразок за допомогою.	4 — розуміє окремі вимоги творчого завдання; 5 — добирає окремі засоби виразності за зразком; 6 — виконує просте творче завдання за алгоритмом.	7 — пояснює вибір засобів художньої виразності; 8 — самостійно добирає їх відповідно до художнього задуму; 9 — поєднує засоби виразності, аналізує та вдосконалює результат.	10 — самостійно визначає художні засоби відповідно до задуму; 11 — обґрунтовує й удосконалює творчі рішення; 12 — критично оцінює результат, пропонує оригінальні способи втілення художнього задуму.
Навчальна	1 — виконує окрему дію	4 — виконує дії за детальною	7 — самостійно виконує типове	10 — самостійно реалізує

діяльність	лише з допомогою; 2 — повторює дію за зразком; 3 — виконує просте завдання за постійної підтримки.	інструкцією; 5 — застосовує окремі художні прийоми; 6 — виконує типове творче завдання за алгоритмом.	завдання; 8 — правильно застосовує художні техніки та творчі прийоми; 9 — створює, завершує та презентує художній продукт.	творчий задум у новій ситуації; 11 — створює та вдосконалює власний мистецький продукт; 12 — демонструє високий рівень творчої діяльності, варіативність і здатність до самостійного пошуку.
Рівень самостійності	1 — діє лише за безпосередньою допомогою; 2 — потребує постійних підказок; 3 — виконує завдання за зразком і підтримки.	4 — працює під керівництвом учителя; 5 — частково діє самостійно; 6 — переважно самостійно виконує типове завдання, коригує результат за допомогою.	7 — самостійно виконує типові творчі завдання; 8 — обирає спосіб, матеріали й техніку виконання; 9 — планує роботу, контролює результат і вносить зміни.	10 — самостійно планує й організовує творчу діяльність; 11 — критично оцінює та вдосконалює результат; 12 — самостійно планує, реалізує, аналізує та вдосконалює творчий проєкт.
Рівень комунікації та взаємодії	1 — бере участь лише після спонукання; 2 — виконує роль за допомогою; 3 — взаємодіє з іншими за підтримки.	4 — працює в парі/групі за інструкцією; 5 — виконує визначену роль; 6 — бере участь у спільній діяльності та презентує результат за підтримки.	7 — активно взаємодіє з партнерами; 8 — узгоджує свої дії зі спільним задумом; 9 — конструктивно співпрацює та бере участь у презентації спільного результату.	10 — ініціює творчу взаємодію; 11 — організовує співпрацю та допомагає групі; 12 — ефективно координує мистецьку комунікацію та забезпечує спільне втілення художнього задуму.
Частота вияву умінь	1 — уміння майже не виявляє; 2 — виявляє епізодично; 3 — застосовує лише у знайомих ситуаціях і за підтримки.	4 — виявляє уміння у простих ситуаціях; 5 — застосовує у типових завданнях; 6 — стабільно застосовує основні уміння у знайомих видах діяльності.	7 — постійно демонструє набуті уміння; 8 — застосовує їх у різних видах образотворчої діяльності; 9 — переносить уміння в нові творчі ситуації.	10 — стабільно застосовує уміння у складних ситуаціях; 11 — системно використовує їх у різних формах творчої діяльності; 12 — творчо й послідовно застосовує уміння, демонструє варіативність і самовдосконалення.

ГР 3. Емоційний досвід, художньо-естетичне ставлення

Інтегрований показник №722	1–3 бали (початковий)	4–6 балів (середній)	7–9 балів (достатній)	10–12 балів (високий)
Когнітивні процеси	1 — розпізнає окремі емоційні реакції з допомогою; 2 — називає окремі емоції або враження; 3 — фрагментарно описує власне ставлення до мистецтва.	4 — розуміє окремі емоційні характеристики твору; 5 — визначає власний настрій або враження; 6 — пояснює, які почуття викликав твір, та називає окремі причини.	7 — пояснює власні емоційні реакції; 8 — пов’язує характер твору, колір, композицію, образ і власні переживання; 9 — аналізує естетичні враження та порівнює різні сприймання.	10 — узагальнює власний емоційний досвід; 11 — оцінює художньо-естетичну цінність твору та аргументує ставлення; 12 — критично осмислює емоційно-естетичний досвід, встановлює зв’язки між мистецтвом, культурою та особистим досвідом.
Навчальна діяльність	1 — реагує на твір лише після спонукання; 2 — виявляє окремі емоційні реакції; 3 — описує враження за запитаннями або зразком.	4 — виявляє емоційний відгук у простих ситуаціях; 5 — висловлює ставлення за підтримки; 6 — пояснює власні враження та пов’язує їх з особливостями мистецтва.	7 — самостійно висловлює емоційне й естетичне ставлення; 8 — використовує мистецький досвід для осмислення власних почуттів і цінностей; 9 — застосовує рефлексивні уміння у різних мистецьких ситуаціях.	10 — самостійно осмислює емоційний досвід у нових ситуаціях; 11 — використовує мистецький досвід для формування власної ціннісної позиції; 12 — демонструє зріле емоційно-ціннісне осмислення мистецтва.
Рівень самостійності	1 — потребує постійної допомоги; 2 — реагує лише після спонукання; 3 — формулює просте ставлення за зразком.	4 — виконує рефлексивне завдання під керівництвом; 5 — частково самостійно описує враження; 6 — переважно самостійно пояснює ставлення, але потребує підказок для його обґрунтування.	7 — самостійно рефлексує над емоційними реакціями; 8 — самостійно формулює та аргументує естетичне ставлення; 9 — порівнює власні враження та коригує судження на основі нового досвіду.	10 — самостійно визначає критерії естетичної оцінки; 11 — критично переосмислює власне ставлення; 12 — самостійно формує, обґрунтовує та вдосконалює власну художньо-естетичну позицію.
Рівень комунікації та взаємодії	1 — висловлюється лише після спонукання; 2 — називає окремі емоції без пояснення; 3 — висловлює просте	4 — бере участь в обговоренні за допомогою вчителя; 5 — висловлює власне враження та реагує на думки інших;	7 — активно ділиться враженнями та слухає інших; 8 — порівнює різні естетичні погляди та аргументує власне ставлення;	10 — ініціює діалог про художньо-естетичні цінності; 11 — переконливо аргументує власну позицію, поважаючи інші погляди;

	ставлення за підтримки.	6 — бере участь у діалозі, формулює прості естетичні судження.	9 — конструктивно взаємодіє та приймає відмінність художніх поглядів.	12 — спрямовує комунікацію на глибоке спільне осмислення мистецького досвіду та конструктивно розв’язує розбіжності.
Частота вияву умінь	1 — уміння майже не виявляє; 2 — виявляє епізодично; 3 — застосовує непослідовно у знайомих ситуаціях.	4 — виявляє емоційний відгук у простих ситуаціях; 5 — висловлює ставлення у типових завданнях; 6 — стабільно виявляє основні уміння у знайомих ситуаціях.	7 — постійно демонструє емоційно-естетичні уміння; 8 — застосовує їх у різних видах образотворчої діяльності; 9 — систематично переносить їх у нові ситуації.	10 — системно виявляє уміння у типових і нетипових ситуаціях; 11 — стабільно переносить їх на різний художній і культурний матеріал; 12 — системно й творчо застосовує емоційно-естетичні уміння та розвиває власну художньо-естетичну позицію.

Особливості застосування критеріїв оцінювання з навчального предмета «Мистецтво: образотворче мистецтво»

Оцінювання результатів навчання з предмета «Мистецтво: образотворче мистецтво» здійснюється з урахуванням індивідуального художнього досвіду учня/учениці, особистого поступу, творчої активності, самостійності, сформованості образотворчих умінь та здатності використовувати знання й художні навички у практичній творчій діяльності.

Під час оцінювання враховується не лише завершена художня робота, а й етапи її створення: формування та розвиток творчого задуму, пошук художнього рішення, спостереження й дослідження, добір матеріалів і технік, побудова композиції, виконання роботи, експериментування з художніми засобами, коригування та вдосконалення результату, презентація власної роботи й самооцінювання.

Під час оцінювання практичної та творчої діяльності враховуються відповідність виконаної роботи задуму, композиційна цілісність, використання кольору, форми, лінії, фактури та інших засобів художньої виразності, технічна майстерність, акуратність, оригінальність, творчий підхід, образність та здатність пояснити власне художнє рішення.

Оцінювання здійснюється відповідно до п’яти інтегрованих показників, визначених загальними критеріями оцінювання: когнітивних процесів, навчальної діяльності, рівня самостійності, рівня комунікації та взаємодії, частоти вияву умінь.

Під час визначення результатів навчання враховується індивідуальна динаміка розвитку учня/учениці. Оцінка не має ґрунтуватися виключно на рівні природних художніх здібностей, технічній майстерності чи складності виконаної роботи.

Основним показником є ступінь досягнення очікуваних результатів навчання, активність у творчій діяльності та особистий прогрес.

Критерії оцінювання використовуються комплексно та можуть конкретизуватися педагогічним працівником залежно від змісту навчальної теми, виду образотворчої діяльності, художньої техніки, практичної або творчої роботи, мистецького проєкту та визначених очікуваних результатів навчання.

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У 5–9 КЛАСАХ

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 5,6) та наказів МОН України № 722 від 04.05.2026 року та № 1427 від 14.08.2026 року

Група результатів: ГР 1. Сприйняття усної інформації та письмових текстів іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування (аудіювання, читання)

(*Аудіювання:* прослуховування автентичних діалогів, подкастів, оголошень, перегляд навчальних відео; виконання завдань «True/False», «Multiple choice», «Fill in the gaps», впорядкування малюнків/подій тощо.

Читання: сканування тексту (scanning), оглядове читання (skimming), детальне читання, добір заголовків, визначення теми та ідеї, пошук фактів/суджень тощо.

Рівень	**Бал**	**За когнітивними процесами**	**За навчальною діяльністю**	**За рівнем самостійності**	**За рівнем комунікації та взаємодії**	**За частотою вияву вмінь**
Початковий	**1**	Сприймає окремі знайомі слова/фрази (0-5%).	Виконує частину простих завдань за зразком.	Долучається до навчальної діяльності лише за підтримки вчителя, потребує зовнішнього контролю.	Уникає комунікації, відповідає на окремі запитання «так/ні» або окремими словами.	Вміння практично відсутні.
	2	Розпізнає окремі факти, намагається відповідати на прості запитання за змістом, припускаючись змістових та логічних помилок.	Виконує прості завдання за зразком.	Долучається до навчальної діяльності за участі вчителя, потребує зовнішнього контролю.	Уникає комунікації, відповідає запитання простими однотипними фразами, словами	Виявляє вміння в окремих випадках.
	3	Фрагментарно	Працює з	Працює з текстом за	Висловлює просте	Виявляє вміння в

		розуміє загальний контекст (20-30%).	адаптованим коротким текстом за зразком.	допомогою вчителя.	ставлення («I like»).	окремих випадках.
Середній	**4**	Розуміє та відтворює основний зміст простого тексту/аудіо, знаходить відповіді на прості запитання.	Виконує типові репродуктивні завдання за зразком.	Працює над текстом/ аудіо за детальною інструкцією вчителя.	Включається в комунікацію за ініціативою інших, взаємодіє з групою формально	Виявляє вміння епізодично
	5	Застосовує інформацію, отриману із запропонованих джерел, формулює окремі запитання	Виконує репродуктивні вправи за зразком.	Долучається до навчальної діяльності з частковою допомогою вчителя/інших учасників	Підтримує комунікацію ініційовану іншими, взаємодіє з групою пасивно	Виявляє вміння епізодично
	6	Знаходить та застосовує інформацію за зразком, формулює уточнювальні запитання за змістом	Виконує частково-пошукові завдання за зразком.	Виконує спільні завдання в групі, відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу	Підтримує комунікацію ініційовану іншими, виявляє частково готовність до взаємодії	Виявляє вміння епізодично
Достатній	**7**	Знаходить потрібну інформацію та пояснює основний зміст тексту/аудіо, формулює запитання за змістом.	Виконує окремі дослідницькі завдання за алгоритмом, розв'язує стандартні проблемні ситуації за зразком.	Долучається до навчальної діяльності з опосередкованою допомогою вчителя,співпрацює під час роботи в групі	Долучається до комунікації, ініційованої іншими, виявляє готовність до взаємодії проте не завжди діє активно	Виявляє вміння працюючи з текстами/аудіо межах програмного матеріалу.
	8	Виділяє, зіставляє та порівнює головні та другорядні деталі, перетворює один вид інформації	Виконує окремі дослідницькі завдання, зіставляє факти з різних частин тексту/аудіо.	Долучається до навчальної діяльності з опосередкованою допомогою вчителя, активно співпрацює з	Долучається до комунікації, за потреби ініціює її, враховує думки інших у пошуку рішень	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

		в інший		іншими,користується словником за потреби		
	9	Аналізує інформацію, отриману з різних джерел	Виконує окремі дослідницькі та частково-пошукові завдання, вибирає інформацію з тексту/аудіо для розв’язання типових проблемних ситуацій.	Самостійно долає мовний бар'єр під час читання/слухання, виконує типові й не типові завдання	Бере участь у дискусії за змістом тексту/аудіо, порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	**10**	Аналізує та узагальнює аудіо/текст, розуміє прихований зміст/контекст.	Виконує дослідницькі та окремі творчі завдання, пропонує альтернативні способи їх розв’язання	Самостійно обирає ефективні стратегії (skimming/scanning).	Ініціює комунікацію, пропонує ідеї, переконливо обґрунтовує власну позицію.	Виявляє вміння системно в типових і не типових ситуаціях, працює з автентичними та різножанровими матеріалами.
	11	Оцінює інформацію, отриману з різних джерел та встановлює причинно-наслідкові зв’язки.	Виконує дослідницькі та творчі завдання, пропонує різні способи їх розв’язання	Конструктивно співпрацює в групі, ефективно використовує мовну здогадку.	Підтверджує/спростовує тези цитатами/фактами з тексту.	Виявляє вміння системно в типових і не типових ситуаціях, працює з автентичними та різножанровими матеріалами.
	12	Критично оцінює інформацію з різних джерел, аргументує власний погляд.	Інтегрує прочитане/почуте для розв'язання проблемних завдань.	Обґрунтовано обирає стратегії для опрацювання автентичних складних текстів, демонструє високий рівень автономії у сприйнятті мови	Оцінює позицію інших та власну позицію, формує власну лінію обґрунтування, надає конструктивний зворотний зв’язок	Виявляє вміння системно в типових і не типових ситуаціях, працює з автентичними та різножанровими матеріалами

Група результатів 2:ГР 2. Взаємодія з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу через засоби іноземної мови (говоріння, письмо)

Усна взаємодія: рольові ігри (Role-play), діалог-розпитування, обмін думками (Pairwork / Groupwork), симуляція реальних ситуацій (у магазині, в аеропорту, в кафе), дискусії, інтерактивні опитування тощо.

Письмова взаємодія: обмін електронними листами (e-mails), участь у навчальному форумі чи онлайн-чаті, відповіді на коментарі, листування з однолітками тощо.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
Початковий	**1**	Реагує окремими словами, припускаючись суттєвих помилок	Виконує комунікативну дію лише за прямого керівництва.	Спілкується лише за безпосередньої зовнішньої підтримки.	Уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання, вживає поодинокі слова привітання/прощання.	Уміння взаємодії практично відсутні.
	2	Підтримує контакт лише невербально або за допомогою підказок.	Відтворює окремі заучені фрази.	Потребує постійного нагадування фраз та засобів.	Уникає комунікації, реагує на репліки з значним запізненням.	Виявляє вміння спілкування вкрай рідко.
	3	Відповідає на прості запитання, припускаючись суттєвих помилок	Діє виключно за підготовленим зразком	Бере участь у парній/груповій роботі за активного сприяння інших учасників	Уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання,формулює елементарну коротку реакцію.	Виявляє вміння в окремих випадках.
Середній	**4**	Відповідає на прості запитання.	Дотримується структури діалогу/листа за планом.	Працює з за детальною інструкцією/схемою, потребує допомоги інших учасників	Включається в комунікацію за ініціативою інших, взаємодіє з групою формально,дотримується базових норм етикету (Hi, Thanks).	Виявляє вміння епізодично

	5	Бере участь у діалозі/письмовій взаємодії за зразком/моделлю.	Обмінюється базовою побутовою інформацією,використовує опорні картки, фраз.	Долучається до навчальної діяльності з частковою допомогою вчителя/інших учасників	Підтримує діалог, ініційований іншими, взаємодіє в парі/групі пасивно	Виявляє вміння епізодично
	6	Підтримує коротку розмову чи листування на програмові теми.	Редагує власне письмове/усне повідомлення за підказкою.	Виконує завдання в парі/групі, відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу	Підтримує комунікацію ініційовану іншими, виявляє частково готовність до взаємодії	Виявляє вміння епізодично
Достатній	**7**	Бере участь у бесіді/листуванні , використовуючи прості мовленнєві засоби	Виконує окремі завдання за алгоритмом, розв'язує стандартні проблемні ситуації за зразком.	Переважно самостійно ініціює та підтримує діалог/листування, обирає мовні засоби для діалогу/чату.	Долучається до комунікації, ініційованої іншими, виявляє готовність до взаємодії проте не завжди діє активно	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	8	Доречно добирає лексико-граматичні засоби для комунікативних ситуацій.	Виконує завдання за алгоритмом, розв'язує проблемні ситуації за зразком	Долучається до навчальної діяльності з опосередкованою допомогою вчителя, активно співпрацює з іншими	Долучається до комунікації, ініціює її, враховує думки інших. Висловлює згоду/незгоду у ввічливій формі	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	9	Розгорнуто відповідає і ставить зустрічні запитання.	Використовує компенсаторні стратегії (перефразування).	Самостійно добирає спосіб розв'язання комунікативної задачі.	Конструктивно співпрацює в парі/групі/онлайн-чаті.	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціяхДемонструє стійкий комунікативний результат.
Високий	**10**	Ефективно веде діалог, дискусію, електронне листування.	Цілеспрямовано планує й реалізує складну взаємодію.	Самостійно планує та будує стратегію спілкування.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших,веде переконливу дискусію	Вільно спілкується в будь-якому форматі.
	11	Оцінює, аргументує позицію, гнучко реагує на зміни в	Критично оцінює та вдосконалює хід комунікації.	Вільно адаптує мовлення залежно від реакції співрозмовника.	Ініціює комунікацію, враховує соціокультурні особливості співрозмовника	Легко переносить навички на нестандартні ситуації.

		діалозі, дискусії, чаті тощо				
	12	Переконливо та спонтанно взаємодіє в непередбачуваних ситуаціях.	Творчо розв'язує складні комунікативні завдання в режимі реального часу.	Спонтанно й повністю самостійно веде комунікацію.	Ефективно модерує групову/парну взаємодію, долає непорозуміння.	Демонструє високий рівень комунікативної компетентності

Група результатів: ГР 3. Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення іноземною мовою (говоріння (монолог), письмо (мовленнєве продукування у письмовій формі))

Рівень	**Бал**	**За когнітивними процесами**	**За навчальною діяльністю**	**За рівнем самостійності**	**За рівнем комунікації та взаємодії**	**За частотою вияву вмінь**
Початковий	**1**	Відтворює окремі слова за зразком	Виконує завдання з усного/письмового продукування лише за постійної прямої допомоги.	Потребує постійного контролю та супроводу вчителя.	Озвучує та пише поодинокі слова за зразком	Усні та письмові мовленнєві вміння практично не виявляє.
	2	Відтворює окремі фрази за зразком.	Копіює готовий текст/зразок з суттєвими помилками.	Потребує постійного контролю та супроводу вчителя.	. Озвучує та пише поодинокі фрази за зразком	Виявляє вміння усно або письмово висловлюватися лише в окремих випадках.
	3	Відтворює окремі прості речення за зразком,створює фрагментарне, незв'язне висловлювання.	Складає прості речення з допомогою вчителя.	Виконує завдання лише за безпосередньої підтримки педагога.	Відтворює короткі завчені фрази/речення.	Демонструє мовленнєве продукування рідко, лише за значної допомоги.
Середній	**4**	Частково розкриває тему монологу/письма (3–5	Створює мовленнєвий продукт за готовим	Працює з за детальною інструкцією/схемою,	Надає коротку інформацію за зразком.	Демонструє мовленнєве

		речень).	деталізованим планом.	потребує допомоги вчителя		продукуванняепізодично
	5	Дотримується простої структури висловлювання за шаблоном.	Дотримується вимог до базового формату за зразком(наприклад, особистий лист, коротка розповідь).	Використовує опорні схеми або надані слова-підказки, потребує допомоги або керівництвом вчителя.	Звертається до слухачів/читачів за шаблоном.	Демонструє мовленнєве продукування епізодично
	6	Створює зв'язний текст або монолог за алгоритмом.	Редагує текст за вказаними вчителем помилками.	Переважно самостійно будує монолог чи письмовий текст за алгоритмом.	Передає основне емоційне ставлення та власну думку.	Демонструє мовленнєве продукування епізодично
Достатній	**7**	Розкриває тему, висловлює власну думку та ставлення.	Складає план усного /письмового висловлювання	Самостійно планує висловлення без використання постійних опор з опосередкованою допомогою вчителя	Чітко й зрозуміло виголошує виступ або будує письмовий текст.	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	8	Логічно структурує висловлювання (вступ, основна частина, висновок).	Самостійно редагує зміст і виправляє граматичні помилки.	Здійснює самоперевірку за допомогою словника чи граматичного довідника.	Обґрунтовує та аргументує свої почуття й позицію.	Успішно застосовує вміння продукування під час висвітлення різних тем.
	9	Логічно структурує висловлювання,використовує мовні засоби зв'язку (*because,*	Вдосконалює усний/письмовий текст відповідно до мети та аудиторії.	Самостійно виправляє власні мовленнєві помилки.	Адаптує текст або виступ до інтересів адресата/аудиторії.	Демонструє високий рівень продуктивності мовлення.

		but, however, inaddition).				
Високий	**10**	Створює змістовний, логічний, аргументований монолог чи письмовий текст.	Цілеспрямовано планує, створює та ефективно редагує власний продукт.	Самостійно визначає стратегію та відповідний стиль висловлення.	Переконливо виступає/пише, утримує увагу та інтерес аудиторії.	Створює якісні, глибокі та об'ємні мовленнєві продукти.
	11	Використовує багатий лексичний запас і складні граматичні структури.	Критично оцінює та вдосконалює власний мовленнєвий продукт.	Цілеспрямовано вдосконалює власне усне й письмове мовлення.	Використовує інтонацію, стилістичні та мовні засоби при усному та письмовому продукуванні.	Вільно переносить вміння продукування на нові, складні та дискусійні теми.
	12	Створює яскравий, оригінальний, стилістично довершений мовленнєвий продукт.	Творчо трансформує висловлення під різний стиль чи аудиторію.	Гнучко та повністю автономно будує монолог і письмовий текст.	Виразно використовує інтонацію, стилістичні та виражальні засоби при усному та письмовому продукуванні .	Демонструє високий рівень автономного та вільного продукування іноземною мовою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 5–9 КЛАСІВ З ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ («ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ» ЗБД, ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ)

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 14) та наказу МОН України № 722 від 04.05.2026 р.

ГР 1. Турбота про особисте здоров'я і безпеку, уникання факторів ризику, реагування на чинники і діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту власного та інших осіб

Орієнтовано на безпечну поведінку в соціумі, побуті та природі, протидію тиску/булінгу, надання першої допомоги, розв'язання конфліктів.

Інтегрований показник	1–3 бали (Початковий рівень)	4–6 балів (Середній рівень)	7–9 балів (Достатній рівень)	10–12 балів (Високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 бал** — розпізнає за допомогою вчителя найпростіші правила безпеки (наприклад, дорожні знаки або номери телефонів рятувальних служб); **2 бали** — відрізняє очевидно безпечні ситуації від небезпечних у знайомому середовищі за зовнішніми ознаками; **3 бали** — намагається	**4 бали** — відтворює основну інформацію про правила поведінки в побуті та громадських місцях, знаходить в інструкціях відповіді на прості запитання; **5 балів** — формулює окремі запитання про причини виникнення небезпечних ситуацій, розуміє базові інструкції та застереження;	**7 балів** — самостійно знаходить потрібну інформацію про правила безпеки в джерелах, перетворює текстову інструкцію на просту пам'ятку чи алгоритм за зразком; **8 балів** — зіставляє та порівнює інформацію з різних джерел про засоби	**10 балів** — узагальнює інформацію про безпечні практики та здоров'язбереження, робить логічні висновки про необхідність особистої відповідальності за свою поведінку та вчинки; **11 балів** — оцінює

	відповідати на прості запитання про правила безпеки в побуті чи школі, припускаючись суттєвих логічних та змістових помилок.	**6 балів** — за зразком виявляє очевидні відмінності між безпечною та небезпечною поведінкою у знайомих життєвих ситуаціях.	протидії тиску чи булінгу, виявляє дрібні розбіжності в правилах безпечної поведінки; **9 балів** — аналізує причини та наслідки виникнення конфліктів у різних ситуаціях, виявляє приховані ознаки булінгу та тиску (зокрема, у кіберпросторі).	інформацію про загрози за наданими чи самостійно визначеними критеріями, пропонує способи вдосконалення правил безпеки у своєму закладі освіти чи вдома; **12 балів** — здійснює комплексний аналіз нормативно-правових документів щодо безпеки, здоров'я та добробуту, обґрунтовує відповідальність за порушення норм, формує власну лінію етичного та безпечного вибору.

Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує частину простих дій під час моделювання безпечної поведінки за покроковим зразком і під постійним наглядом учителя (наприклад, показує речі чи називає адресу); **2 бали** — переносить окремі правила чи телефони екстрених служб у готову схему за шаблоном під наглядом; **3 бали** — фіксує порядок дій у небезпечній ситуації за допомогою простих малюнків або позначок у зошиті під безпосереднім керівництвом.	**4 бали** — виконує типові репродуктивні завдання щодо безпечної поведінки у побуті або громадських місцях за готовою інструкцією; **5 балів** — здійснює просте моделювання виклику необхідних рятувальних служб, повідомляючи базову інформацію про надзвичайну ситуацію за планом; **6 балів** — виконує частково-пошукові завдання з моделювання ситуацій надання найпростішої першої допомоги (наприклад, накладання пластиру, зупинка дрібної кровотечі) за алгоритмом.	**7 балів** — виконує окремі дослідницькі завдання з виявлення джерел допомоги жертвам булінгу за узгодженим планом або алгоритмом; **8 балів** — самостійно моделює ситуацію з конструктивним залагодженням конфліктів, вибирає необхідні безпечні засоби та алгоритми поведінки; **9 балів** — моделює ситуацію надання першої долікарської допомоги в разі травматизму чи поганого самопочуття, розробляє стратегії протидії булінгу та кібербулінгу.	**10 балів** — самостійно розробляє алгоритми дій у небезпечних ситуаціях на основі знань та власного досвіду, пропонує альтернативні способи вирішення конфліктів; **11 балів** — створює матеріальні чи цифрові пам'ятки/моделі безпечної поведінки та взаємодії в соціумі (наприклад, інтерактивна карта безпечного шляху), перевіряє за їх допомогою наукові гіпотези;

				12 балів — здійснює комплексні самостійні проєкти (наприклад, план безпеки закладу освіти чи план подолання конфліктів у класі), обґрунтовує вибір методів та стратегій захисту прав і гідності людини.
Рівень самостійності	**1 бал** — долучається до моделювання безпечних дій лише за повної підтримки вчителя, потребує постійного зовнішнього контролю; **2 бали** — виявляє розгубленість при потраплянні у змодельовану	**4 бали** — працює за алгоритмами безпечної поведінки під керівництвом учителя, звертаючись за підтвердженням правильності дій; **5 балів** — вносить прості зміни до плану дій у небезпечній ситуації (наприклад, зміна маршруту руху)	**7 балів** — діє за інструкцією з опосередкованою допомогою вчителя, виявляє самостійність у підготовці засобів індивідуального захисту чи аптечки; **8 балів** — самостійно виділяє істотні кроки в	**10 балів** — самостійно планує та реалізує заходи безпечної поведінки, успішно долає нестандартні труднощі та коригує власні дії без допомоги вчителя; **11 балів** —

	небезпечну ситуацію, потребує покрокового нагляду дорослих; **3 бали** — намагається користуватися алгоритмами безпеки або інструкціями з періодичною допомогою вчителя.	за зразком та фіксує результати; **6 балів** — самостійно виконує типові етапи моделювання безпечних дій за інструкцією, за потреби звертаючись до вчителя.	наданні першої допомоги чи реагуванні на загрози, долає стандартні труднощі під час моделювання; **9 балів** — самостійно обирає спосіб поведінки у конфліктній ситуації з-поміж запропонованих, здійснює самостійний контроль своїх емоцій та поведінки.	самостійно оцінює адекватність та безпечність обраних методів поведінки у соціумі, виявляє ризики та коригує дії у небезпечних життєвих ситуаціях; **12 балів** — свідомо та впевнено діє в нестандартних і небезпечних життєвих ситуаціях самостійно чи в команді, оцінює ризики, прогнозує наслідки, пропонує оригінальні превентивні рішення.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — уникає комунікації, не	**4 бали** — включається в роботу	**7 балів** — активно співпрацює в групі,	**10 балів** — координує

	виявляє інтересу до групової взаємодії при моделюванні безпечних дій чи розв'язанні конфліктів; **2 бали** — пасивно спостерігає за діями інших членів групи під час розігрування безпекових сценаріїв, не висловлюючи пропозицій; **3 бали** — відповідає на запитання партнерів по групі щодо дій у надзвичайній ситуації лише за прямою вказівкою чи спонуканням учителя.	групи за ініціативою інших, бере участь у розподілі ролей під час моделювання (наприклад, грає роль потерпілого чи рятувальника); **5 балів** — виконує свою частину спільного завдання з розробки правил безпеки у групі з частковою допомогою, уникає відкритих суперечок; **6 балів** — виявляє готовність до взаємодії, узгоджує свої обов'язки у групі щодо безпечної поведінки чи вирішення навчальних конфліктів.	пропонує ідеї щодо розподілу ролей та алгоритмів дій у надзвичайній ситуації чи під час протидії тиску; **8 балів** — порівнює пропозиції різних учасників групи щодо врегулювання конфліктів, спільно бере участь у пошуку оптимальних рішень; **9 балів** — ініціює обговорення способів захисту прав людини та протидії булінгу в групі, порівнює власні думки з думками інших, аргументує висновки.	групову роботу з розробки правил безпечної життєдіяльності, конструктивно реагує на думки інших, допомагає вирішувати суперечки; **11 балів** — планує та організовує групову співпрацю для подолання булінгу чи моделювання першої допомоги, об'єктивно оцінює внесок кожного у спільний безпековий проєкт; **12 балів** — виступає медіатором/посередником у комунікації та

				вирішенні гострих конфліктів, спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети безпеки, надає конструктивний зворотний зв’язок.
Частота вияву умінь	**1 бал** — виявляє базові навички безпечної поведінки чи виклику допомоги лише в окремих випадках під безпосереднім керівництвом дорослого; **2 бали** — виконує прості безпекові дії за зразком в окремих випадках під прямим наглядом учителів або батьків; **3 бали** — виявляє вміння фрагментарно копіювати безпечні	**4 бали** — виявляє вміння діяти безпечно епізодично, потребує регулярних нагадувань правил поведінки в побуті та школі; **5 балів** — демонструє навички безпечної поведінки в знайомих ситуаціях, але припускається суттєвих помилок у непередбачуваних умовах; **6 балів** — стабільно та регулярно виконує відомі правила	**7 балів** — виявляє відповідальне ставлення до власної безпеки та здоров'я постійно в типових життєвих ситуаціях; **8 балів** — стабільно та самостійно застосовує навички першої допомоги та безпечної поведінки у повсякденній діяльності; **9 балів** — постійно демонструє високий уровень культури безпеки,	**10 балів** — виявляє вміння діяти безпечно та відповідально системно в типових і нетипових ситуаціях при розв'язанні життєвих завдань; **11 балів** — стабільно демонструє відповідальну безпечну поведінку, пропонує корисні практики та

	моделі поведінки у знайомих ситуаціях під постійним контролем.	поведінки в побуті, закладі освіти, на вулиці та в громадських місцях.	відповідального ставлення до життя та здоров'я (свого та інших осіб) в типових ситуаціях.	допомагає іншим захистити свої права; **12 балів** — системно, свідомо та автоматизовано застосовує весь арсенал навичок безпеки життєдіяльності, захисту гідності, надання долікарської допомоги у будь-яких нестандартних чи екстремальних життєвих обставинах.

ГР 2. Визначення альтернатив, прогнозування наслідків, прийняття рішень з користю для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров’я та добробуту

Орієнтовано на розпізнавання небезпек у побуті, соціумі та природі, прогнозування наслідків рішень (в т.ч. у цифровій сфері), безпечну поведінку та дотримання правил гігієни.

Інтегрований показник	1–3 бали (Початковий рівень)	4–6 балів (Середній рівень)	7–9 балів (Достатній рівень)	10–12 балів (Високий рівень)
Когнітивні	**1 бал** — розпізнає за	**4 бали** — відтворює	**7 балів** —	**10 балів** —

процеси	допомогою вчителя базові поняття небезпечних ситуацій (наприклад, пожежа, негода, незнайомці); **2 бали** — відрізняє потенційні небезпеки навколишнього середовища (наприклад, дорожній рух, отруйні рослини, дикі тварини) за очевидними ознаками; **3 бали** — намагається ставити прості запитання про причини небезпек у побуті чи соціумі, припускаючись значних логічних помилок.	основні відомості про безпеку дорожнього руху, поводження з хімічними речовинами або тваринами за готовим зразком; **5 балів** — пояснює базові наслідки недотримання здорового способу життя на основі інформації з різних джерел; **6 балів** — виявляє очевидні відмінності між прийнятними та неприйнятними ризиками в побутових і навчальних ситуаціях за зразком.	самостійно формулює запитання щодо впливу цифрових пристроїв та медіа на здоров'я, безпеку та добробут людини; **8 балів** — зіставляє та порівнює за заданою ознакою ризики комунікації у віртуальному середовищі з реальними загрозами в соціумі; **9 балів** — детально аналізує причиново-наслідкові зв'язки різних чинників небезпечних ситуацій природного, техногенного та соціального характеру.	узагальнює інформацію про вплив соціального оточення, реклами та медіа на прийняття рішень щодо власного здоров'я та безпеки; **11 балів** — оцінює рівень ризиків у ситуаціях міжособистісного спілкування та жорстокого поводження з тваринами, пропонує безпечні альтернативи; **12 балів** — здійснює глибокий аналіз та обґрунтовує рівень ризиків неналежного використання речовин (ліки, побутова хімія,

				алкоголь), формує власну систему критеріїв безпеки.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує частину простих дій під час моделювання безпечної поведінки з тваринами чи побутовими приладами за покроковим зразком учителем; **2 бали** — зазначає за допомогою вчителя потенційні небезпеки на схемі чи малюнку за шаблоном; **3 бали** — здійснює найпростіші заходи безпеки (наприклад, вимикання світла чи миття рук) за покроковим нагадуванням дорослих.	**4 бали** — виконує типові репродуктивні завдання щодо безпечної поведінки під час спілкування з тваринами чи використання цифрових пристроїв за готовим алгоритмом; **5 балів** — заповнює таблицю порівняння небезпечних ситуацій природного чи соціального характеру за готовим шаблоном та зразком; **6 балів** — здійснює просту класифікацію ризиків (прийнятні/неприйнятні) та небезпечних чинників побуту за однією заданою	**7 балів** — виконує окремі дослідницькі завдання щодо передбачення впливу цифрових засобів на здоров'я та безпеку за узгодженим планом; **8 балів** — самостійно моделює послідовність дій та правила безпечної поведінки в побуті, закладі освіти, на вулиці та у громадських місцях; **9 балів** — створює пам'ятки/інфографік у щодо уникнення небезпек природного, техногенного чи побутового походження на основі аналізу	**10 балів** — моделює власну стратегію здорового способу життя (достатня рухова активність, раціональне харчування, відмова від шкідливих звичок) та безпечну поведінку в соціумі; **11 балів** — самостійно планує та реалізує заходи щодо безпечного та екологічного використання побутових і цифрових пристроїв у своїй родині чи класі, обґрунтовує вибір; **12 балів** —

		ознакою.	кількох чинників.	розробляє індивідуальні та групові проєкти реагування на надзвичайні ситуації з використанням офіційних протоколів безпеки, оцінює їхню ефективність.
Рівень самостійності	**1 бал** — долучається до вибору безпечної поведінки чи оцінки небезпек лише за повної підтримки вчителя чи дорослих; **2 бали** — потребує покрокового нагляду дорослих під час перебування на вулиці чи роботи з цифровими приладами для уникнення загрози; **3 бали** — намагається дотримуватися безпечної відстані від небезпечних об'єктів	**4 бали** — розрізняє небезпечні побутові ситуації за допомогою вчителя чи детальної алгоритмічної інструкції; **5 балів** — описує характер змін у своїй безпековій поведінці у надзвичайних ситуаціях за готовими шаблонами; **6 балів** — самостійно дотримується правил	**7 балів** — самостійно застосовує безпекові знання для вирішення повсякденних практичних завдань (наприклад, поведінка під час повітряної тривоги чи завірюхи); **8 балів** — самостійно приймає екологічно та соціально доцільні рішення щодо особистої безпеки,	**10 балів** — самостійно оцінює безпекову ситуацію у своєму мікрорайоні/місті, розробляє та обґрунтовує пропозиції щодо зменшення природних чи техногенних ризиків; **11 балів** — самостійно приймає обґрунтовані рішення щодо

	або тварин за порадою та контролем вчителя.	дорожнього руху чи поводження з домашніми тваринами за інструкцією.	передбачає їхні наслідки для себе та інших; **9 балів** — самостійно усуває дрібні ризики у повсякденному житті, обирає оптимальні способи самодопомоги та взаємодопомоги у небезпеці.	збереження, відновлення та раціонального використання власних життєвих ресурсів без загрози здоров'ю; **12 балів** — виступає лідером з розробки правил безпечного співіснування в громаді, свідомо керує власною поведінкою для збереження життя та добробуту інших у нетипових умовах.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — уникає комунікації на уроці при обговоренні наслідків ризикованої або шкідливої поведінки; **2 бали** — пасивно сприймає інформацію про небезпеки та	**4 бали** — підтримує діалог щодо правил безпечної поведінки під час екскурсій та походів, ініційований іншими; **5 балів** — бере участь у груповій розробці плакатів	**7 балів** — активно бере участь у групових дискусіях щодо причин та наслідків небезпечних пригод, виявляє повагу до поглядів інших; **8 балів** —	**10 балів** — ініціює та структурує групові обговорення тем безпеки у шкільній чи батьківській спільноті, пропонує конструктивні ідеї

	ризики, не висловлюючи власного ставлення чи припущень; **3 бали** — бере участь у бесідах про безпечний рух або побут лише за безпосереднім спонуканням учителя.	про загрози в інтернеті та кібербезпеку за визначеним шаблоном; **6 балів** — долучається до спільного моделювання дій у небезпечних ситуаціях, виконує свою роль у групі відповідно до обов'язків.	аргументовано обирає заходи спільного захисту від небезпек під час роботи в парі чи групі, порівнює пропозиції; **9 балів** — організовує групове обговорення наслідків маніпулятивних стосунків та тиску для фізичного й емоційного здоров'я підлітків, аргументує думки.	подолання ризиків; **11 балів** — планує та організовує масштабну взаємодію (наприклад, інтерактивний тренінг з пожежної чи мінної безпеки для молодших класів); **12 балів** — виступає медіатором безпекових та етичних ініціатив у закладі освіти, координує спільні дії під час евакуацій чи занять з цивільного захисту, надає якісний зворотний зв’язок.
Частота вияву вмінь	**1 бал** — дотримується правил дорожнього руху чи побутової	**4 бали** — виявляє вміння використовувати	**7 балів** — постійно виявляє свідоме та відповідальне	**10 балів** — виявляє вміння прогнозувати

	безпеки лише в окремих випадках під прямим наглядом дорослих; **2 бали** — виявляє базову безпекову культуру та гігієнічні навички тільки після зауважень або нагадувань учителя; **3 бали** — епізодично звертається по допомогу до фахівців чи дорослих у небезпечних ситуаціях, яким не може зарадити сам.	протоколи безпеки епізодично, припускається значних помилок у стресових ситуаціях; **5 балів** — демонструє стабільні знання правил безпечної поведінки в знайомих умовах, але втрачає контроль у нетипових обставинах; **6 балів** — регулярно й стабільно використовує правила особистої гігієни та безпечної поведінки у звичних життєвих умовах.	ставлення до своєї безпеки та безпеки інших у типових побутових і навчальних ситуаціях; **8 балів** — стабільно та самостійно використовує протоколи реагування у разі виникнення загроз різного характеру; **9 балів** — завжди демонструє високий рівень культури безпеки у повсякденному житті, запобігаючи виникненню небезпечних ситуацій власною поведінкою.	наслідки та приймати рішення системно в типових і нетипових ситуаціях; **11 балів** — стабільно демонструє глибоке розуміння безпеки життєдіяльності та допомагає іншим приймати обґрунтовані рішення; **12 балів** — системно та свідомо керується принципами безпечної поведінки та збереження здоров'я у будь-яких життєвих обставинах, виступаючи лідером з безпеки

				життєдіяльності в громаді.

ГР 3. Аргументований вибір здорового способу життя, аналіз і оцінка наслідків і ризиків

Орієнтовано на усвідомлений вибір здорового способу життя, прийняття та розуміння вікових фізіологічних та психоемоційних змін організму, вибір корисного харчування та дозвілля.

Інтегрований показник	1–3 бали (Початковий рівень)	4–6 балів (Середній рівень)	7–9 балів (Достатній рівень)	10–12 балів (Високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 бал** — розпізнає за допомогою вчителя базові корисні та шкідливі продукти харчування або звички; **2 бали** — відрізняє активний відпочинок від пасивного у знайомому середовищі за очевидними зовнішніми ознаками; **3 бали** — намагається відповідати на запитання щодо впливу способу життя на здоров'я, припускаючись значних змістових помилок.	**4 бали** — відтворює основну інформацію про вікові зміни у своєму організмі (фізичні, психічні, емоційні) за готовим зразком; **5 балів** — пояснює базову роль здорового способу життя та рухової активності для нормального розвитку людини на репродуктивному рівні; **6 балів** — за допомогою вчителя чи інструкції	**7 балів** — самостійно знаходить потрібну інформацію про здорове харчування та дозвілля в запропонованих джерелах; **8 балів** — зіставляє та порівнює за заданою ознакою різні аспекти способу життя (сон, відпочинок, спорт), що приносять користь та задоволення; **9 балів** — аналізує причини вибору	**10 балів** — узагальнює інформацію про взаємозв'язку і взаємозумовленість фізичних, психічних та соціальних змін в організмі підлітка; **11 балів** — аналізує вплив ставлення людей до власного тіла та його змін на їхнє психічне здоров'я, самооцінку й поведінку; **12 балів** — здійснює глибокий

		визначає причини вікових змін в організмі у підлітковому віці (включаючи статеве дозрівання).	нездорової поведінки, встановлює причиново-наслідкові зв'язки між способом життя та станом здоров'я.	системний аналіз біологічних та психологічних закономірностей здоров'язбереження, доводить переваги здорового способу життя на основі доказів.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує найпростіші кроки з догляду за тілом (наприклад, чищення зубів, миття рук) за покроковою інструкцією під безпосереднім наглядом; **2 бали** — вибирає за допомогою вчителя корисний продукт харчування серед запропонованих варіантів за шаблоном; **3 бали** — здійснює найпростіші вправи рухової активності за покроковим	**4 бали** — обирає продукти харчування або відповідний одяг, що відповідають поточному сезону та погоді, за готовим алгоритмом; **5 балів** — заповнює щоденник самопочуття або рухової активності за готовою формою та зразком; **6 балів** — здійснює просту класифікацію корисних і шкідливих звичок за однією заданою ознакою.	**7 балів** — самостійно наводить приклади та обґрунтовує правила особистої гігієни та заходи профілактики інфекцій у підлітковому віці; **8 балів** — самостійно розробляє оптимальний раціон харчування та режим дня для підлітка, враховуючи калорійність та навантаження;	**10 балів** — застосовує формули та математичні розрахунки для експрес-оцінки стану власного здоров'я (наприклад, індекс маси тіла, норми споживання води, рухова активність); **11 балів** — самостійно розробляє та реалізує заходи щодо пропаганди здорового способу життя та безпечної поведінки серед

	нагадуванням дорослих.		**9 балів** — розробляє комплексні пам'ятки/буклети щодо профілактики інфекційних захворювань, залучаючи статистичні та медичні факти.	однолітків або в громаді; **12 балів** — створює та впроваджує індивідуальні оздоровчі програми (наприклад, план фізичної реабілітації або відновлення психоемоційних ресурсів), оцінює їхню ефективність.
Рівень самостійності	**1 бал** — не здатний самостійно визначити корисність чи шкідливість продуктів, потребує постійного контролю дорослих; **2 бали** — потребує постійного нагадування про необхідність дотримання режиму дня та рухової активності для збереження здоров'я;	**4 бали** — відрізняє корисні продукти харчування від шкідливих за допомогою детальної інструкції або таблиці; **5 балів** — описує характер змін у своєму щоденному харчуванні за готовим шаблоном під керівництвом учителя;	**7 балів** — самостійно приймає рішення на користь корисного дозвілля та здорового способу життя у звичних життєвих ситуаціях; **8 балів** — самостійно обмірковує альтернативи власних рішень та	**10 балів** — самостійно здійснює моніторинг стану власного фізичного здоров'я та психоемоційного стану, впроваджує превентивні оздоровчі заходи; **11 балів** — самостійно планує та організовує власну освітню

	3 бали — намагається обирати здорові продукти чи варіанти відпочинку за порадою та контролем вчителя.	**6 балів** — самостійно дотримується базових гігієнічних правил і норм поведінки у знайомих повсякденних умовах.	дій щодо свого здоров'я та особистого добробуту; **9 балів** — самостійно усуває шкідливі звички зі свого щоденного розкладу, самостійно оцінює ризики нездорової поведінки.	траєкторію та життєдіяльність без шкоди для здоров'я, володіє техніками відновлення ресурсів; **12 балів** — виступить в ролі активного пропагандиста здорового способу життя, демонструє повну відмову від віктимної та нездорової поведінки в будь-яких обставинах.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — уникає будь-якої комунікації на уроці при обговоренні вікових змін чи здорового способу життя; **2 бали** — пасивно сприймає інформацію про шкідливість алкоголю чи тютюну, не виявляючи власного	**4 бали** — підтримує діалог про правила загартовування або спортивні ігри, ініційований іншими учасниками; **5 балів** — бере участь у груповому створенні колажів про здорове харчування та спорт	**7 балів** — активно бере участь у групових дискусіях щодо впливу реклами та медіа на вибір шкідливих звичок підлітками; **8 балів** — аргументовано обирає здорові альтернативи	**10 балів** — ініціює та структурує групове обговорення тем здоров'я, психологічної стійкості у шкільних та позашкільних спільнотах; **11 балів** — планує

	ціннісного ставлення; **3 бали** — бере участь у здоров'язбережувальних бесідах лише за безпосереднім спонуканням учителя.	за готовим шаблоном; **6 балів** — долучається до спільної групової діяльності з розробки правил здорового способу життя у класі відповідно до визначеної ролі.	проведення дозвілля спільно з іншими учасниками групи; **9 балів** — ініціює обговорення впливу суспільних стереотипів на здоров'я, організовує групові дискусії про сприйняття змін свого тіла.	та організовує масштабну взаємодію (наприклад, День здоров'я в школі, спортивний марафон або акцію проти шкідливих звичок); **12 балів** — виступає лідером та фасилітатором оздоровчих ініціатив, розробляє правила та рекомендації щодо психоемоційної підтримки в колективі, надає зворотний зв’язок.
Частота вияву вмінь	**1 бал** — дотримується елементарних гігієнічних норм лише в окремих випадках під постійним наглядом дорослих; **2 бали** — обирає корисну їжу або	**4 бали** — виявляє вміння використовувати знання про здоров'я епізодично, припускаючись помилок у щоденному житті;	**7 балів** — постійно виявляє свідоме та відповідальне ставлення до свого здоров'я та здорового способу життя в типових навчальних і	**10 балів** — виявляє здоров'язбережувальні знання та навички системно в типових і нетипових ситуаціях; **11 балів** —

	активний відпочинок тільки після прямих зауважень або нагадувань учителя чи батьків; **3 бали** — епізодично згадує про необхідність чергування праці й відпочинку у навчанні.	**5 балів** — демонструє стабільне дотримання здорового способу життя в типових умовах, але припускається порушень під впливом оточення; **6 балів** — регулярно й самостійно використовує екологічно та здоров'язбережувально доцільні правила поведінки у звичних життєвих умовах.	побутових ситуаціях; **8 балів** — стабільно та самостійно дотримується принципів раціонального харчування та загартовування у повсякденній діяльності; **9 балів** — завжди демонструє високий рівень культури здоров'язбереження та свідомої відмови від чинників ризику в типових ситуаціях.	стабільно демонструє глибоке розуміння та активну життєву позицію щодо формування здорового способу життя у будь-яких контекстах; **12 балів** — системно та свідомо керується принципами здорового способу життя, екологічної безпеки та гармонійного розвитку у будь-яких життєвих обставинах, виступаючи прикладом для інших.

ГР 4. Підприємливість та етична поведінка для поліпшення здоров’я, безпеки і добробуту

Орієнтовано на вміння вчитися, критичну роботу з інформацією, етичне та толерантне спілкування, фінансову грамотність, раціональне споживання ресурсів, співпрацю в команді.

Інтегрований	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів

показник	(Початковий рівень)	(Середній рівень)	(Достатній рівень)	(Високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 бал** — розпізнає за допомогою вчителя прості фінансові знаки (монети, банкноти) чи поняття співпраці; **2 бали** — відрізняє свої особисті речі від чужих у знайомому середовищі за очевидними ознаками; **3 бали** — намагається відповідати на запитання щодо необхідності ощадливості у побуті, припускаючись значних логічних помилок.	**4 бали** — відтворює основні відомості про кишенькові гроші, сімейний бюджет або правила роботи в команді за готовим зразком; **5 балів** — пояснює базову обмеженість таких ресурсів, як час, здоров'я та фінанси на репродуктивному рівні; **6 балів** — формулює запитання щодо можливостей повторного використання матеріалів та сортування сміття, розрізняє законні джерела доходів.	**7 балів** — самостійно знаходить потрібну інформацію про товари за їх маркуванням та терміном придатності, перетворює її на просту порівняльну схему; **8 балів** — зіставляє та порівнює прості фінансові рішення, аналізує взаємозв'язок між реальними потребами людини та обмеженістю природних ресурсів; **9 балів** — аналізує позиції інших людей в обговоренні етичних та екологічних	**10 балів** — узагальнює фінансову та екологічну інформацію, отриману з різних джерел, робить логічні висновки про необхідність сталого розвитку; **11 балів** — оцінює ризики нераціонального споживання та накопичення боргів, пропонує способи оптимізації сімейних чи власних витрат; **12 балів** — здійснює глибокий аналіз екологічних та соціальних наслідків споживання, обґрунтовує

			проблем, наводить вагомі аргументи на захист прав споживачів.	важливість соціальної справедливості та благодійності.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує найпростіші кроки з організації свого робочого столу за покроковою інструкцією вчителя під безпосереднім наглядом; **2 бали** — розрізняє законні джерела доходів для свого віку за допомогою шаблону або картинок; **3 бали** — здійснює найпростіші кроки фінансового планування (наприклад, збирає монети в скарбничку) під керівництвом учителя.	**4 бали** — планує свої щоденні витрати в межах наданої суми за готовим алгоритмом; **5 балів** — заповнює просту схему планування власного часу (розклад занять та гуртків) за готовим зразком; **6 балів** — здійснює класифікацію товарів за якістю, складом та строком придатності на основі маркування.	**7 балів** — самостійно наводить приклади ощадливого використання енергії, води та інших ресурсів у побуті; **8 балів** — розробляє прості фінансові плани для реалізації короткострокових цілей, веде контроль власних доходів та витрат; **9 балів** — створює проєкти утилізації побутових відходів у школі або громаді, розробляє правила раціонального використання	**10 балів** — розробляє комплексні бізнес-плани або соціальні проєкти (наприклад, благодійний ярмарок, акція допомоги тваринам) для вирішення проблем у громаді; **11 балів** — самостійно планує та організовує заходи щодо пропаганди етичної поведінки, волонтерського руху чи культури споживання в школі; **12 балів** — розробляє

			кишенькових грошей.	індивідуальні та групові технологічні рішення щодо ощадного природокористування та сталого розвитку, оцінює фінансові ризики.
Рівень самостійності	**1 бал** — не здатний самостійно організувати свій навчальний час, потребує постійної допомоги дорослих; **2 бали** — потребує постійного нагляду під час здійснення дрібних покупок або укладання планів для власного розвитку; **3 бали** — намагається раціонально використовувати матеріали під час уроків за порадою та контролем з боку вчителя.	**4 бали** — розрізняє власні потреби та бажання за допомогою вчителя чи детальної інструкції; **5 балів** — описує характер своїх витрат та кишенькових грошей за готовими шаблонами під керівництвом учителя; **6 балів** — самостійно планує короткострокові цілі (наприклад, виконання	**7 балів** — самостійно приймає етичні та фінансові рішення у знайомих ситуаціях, уникає надмірного споживання; **8 балів** — самостійно оцінює свої сильні та слабкі сторони, виявляє наполегливість у досягненні поставленої мети без зовнішнього тиску; **9 балів** —	**10 балів** — самостійно оцінює фінансове здоров'я (своє чи родини), розробляє та обґрунтовує пропозиції щодо зменшення витрат; **11 балів** — самостійно здійснює моніторинг своїх навчальних досягнень, вибудовує індивідуальну освітню траєкторію без шкоди для здоров'я;

		домашнього завдання) за наданим планом чи алгоритмом.	самостійно усуває дрібні труднощі у плануванні часу, вміє відмовлятися від небезпечного або шкідливого контенту у цифровому просторі.	**12 балів** — свідомо керує власною діяльністю в контексті фінансової безпеки та сталого розвитку, розробляє гнучкий план професійного майбутнього.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — порушує норми етичної комунікації при груповому розв'язанні фінансових чи екологічних завдань, не поважає чужий простір; **2 бали** — пасивно спостерігає за груповою роботою, не пропонуючи власних ідей чи рішень для спільної користі; **3 бали** — бере участь у волонтерських чи благодійних бесідах лише за безпосереднім	**4 бали** — підтримує етичне спілкування в команді, знає загальні правила роботи в групі, залучається до спільної праці; **5 балів** — бере участь у груповій розробці благодійних акцій або фінансових плакатів за визначеним шаблоном; **6 балів** — долучається до спільної групової діяльності,	**7 балів** — активно бере участь у групових дискусіях щодо екологічних та фінансових закономірностей, виявляє толерантність до відмінностей інших; **8 балів** — аргументовано обирає заходи ощадного ставлення до ресурсів під час спільної роботи, поважає інтереси	**10 балів** — ініціює та структурує групові обговорення благодійних та фінансових тем у шкільній чи місцевій спільноті; **11 балів** — планує та організовує масштабну взаємодію (наприклад, шкільний волонтерський проєкт, збір вторинної сировини для благодійності

	спонуканням учителя.	виконуючи визначені ролі у розв'язанні соціальних чи екологічних проблем.	інших учасників; **9 балів** — ініціює групове обговорення волонтерського руху в Україні, порівнює власні думки з думками інших, аргументує висновки.	тощо); **12 балів** — виступає лідером та посередником у комунікації під час реалізації підприємницьких ідей, координує роботу групи на досягнення мети, надає конструктивний зворотний зв’язок.
Частота вияву вмінь	**1 бал** — виявляє елементарну культуру споживання та ощадливість лише в окремих випадках під постійним наглядом дорослих; **2 бали** — демонструє етичну поведінку або толерантність лише після зауважень чи нагадувань учителя чи батьків; **3 бали** — епізодично виявляє чуйність до	**4 бали** — виявляє підприємливість та етичну поведінку епізодично, потребує регулярного зовнішнього стимулювання; **5 балів** — демонструє стабільні навички раціонального використання ресурсів у знайомих ситуаціях, але припускається	**7 балів** — постійно виявляє свідоме та ощадливе ставлення до ресурсів у типових навчальних та побутових ситуаціях; **8 балів** — стабільно та самостійно дотримується принципів академічної доброчесності та	**10 балів** — виявляє підприємливі та етичні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях при розв'язанні комплексних завдань; **11 балів** — стабільно демонструє активну життєву позицію щодо сталого розвитку,

	осіб, які потребують допомоги.	помилок; **6 балів** — регулярно дотримується етичних та моральних норм під час прийняття рішень щодо безпеки, здоров'я та добробуту.	толерантності у повсякденному спілкуванні; **9 балів** — завжди демонструє високий рівень культури споживання, фінансової грамотності та етичної взаємодії в типових ситуаціях.	волонтерства та доброчинності у будь-яких контекстах; **12 балів** — системно та свідомо керується принципами екологічної етики, фінансового здоров'я та соціальної справедливості у будь-яких складних обставинах, виступаючи зразком для наслідування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 5–9 КЛАСІВ З ІНФОРМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 14)

та наказу МОН України № 722 від 04.05.2026 р.

ГР 1. Пошук, подання, перетворення, аналіз, узагальнення та систематизація даних, критичне оцінювання інформації для розв'язання життєвих проблем

Інтегрований показник	1–3 бали (Початковий рівень)	4–6 балів (Середній рівень)	7–9 балів (Достатній рівень)	10–12 балів (Високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 —** розпізнає за допомогою вчителя прості інформаційні повідомлення; **2 —** відрізняє прості текстові та графічні дані у знайомому середовищі; **3 —** намагається ставити прості запитання за змістом отриманої інформації з суттєвими	**4 —** відтворює основні відомості, знайдені у запропонованих джерелах; **5 —** формулює окремі запитання до змісту інформації, розуміє базову тему; **6 —** за зразком виявляє очевидні відмінності між фактами та судженнями в повідомленнях.	**7 —** самостійно формулює запитання за змістом отриманої інформації, перетворює один вид інформації в інший; **8 —** зіставляє та порівнює за заданими ознаками інформацію з різних джерел, виявляє розбіжності; **9 —** детально аналізує інформацію, визначає надійність її джерел на основі	**10 —** узагальнює інформацію, отриману з кількох джерел, робить логічні висновки; **11 —** оцінює інформацію за наданими або самостійно визначеними критеріями, розпізнає техніки маніпуляцій та пропаганди; **12 —** здійснює комплексне критичне оцінювання

	логічними помилками.		базових критеріїв.	медіаконтенту, аналізує позиції сторін, формує власну лінію обґрунтування з неявними доказами.
Навчальна діяльність	**1 —** виконує частину простих дій з файлами за покроковим зразком вчителя; **2 —** переносить окремі дані в готову таблицю за шаблоном; **3 —** зберігає результати своєї роботи на локальному комп'ютері під керівництвом.	**4 —** шукає дані за одним ключовим словом, виконує прості репродуктивні завдання; **5 —** вводить та редагує дані в таблицях, будує просту діаграму за готовим зразком; **6 —** виконує частково-пошукові завдання з сортування файлів за розширенням чи типом.	**7 —** використовує логічні оператори та кілька ключових слів для розширеного пошуку; **8 —** самостійно будує електронні таблиці, використовує базові математичні та статистичні формули; **9 —** здійснює кодування/декодування даних, створює анотовані списки інтернет-джерел та інтерактивну інфографіку.	**10 —** розробляє структуру бази даних (таблиці, поля, записи), виконує складне сортування та фільтрацію; **11 —** будує комплексні інформаційні моделі з математичними, логічними та фінансовими функціями, перевіряє гіпотези; **12 —** здійснює самостійні комплексні дослідження великих обсягів даних, обґрунтовує вибір формату збереження без втрат інформації.
Рівень самостійності	**1 —** долучається до роботи з готовими	**4 —** працює з готовою інформаційною	**7 —** використовує готові чи створені моделі для	**10 —** самостійно розробляє та тестує інформаційні моделі,

	моделями лише за повної підтримки вчителя; **2 —** виконує окремі елементарні дії з моделювання за зразком під наглядом; **3 —** використовує готову модель за інструкцією з періодичною допомогою вчителя.	моделлю за детальним алгоритмом; **5 —** вносить зміни до параметрів моделі за готовим зразком та фіксує результати; **6 —** самостійно виконує типові завдання за інструкцією, звертаючись по допомогу лише за потреби.	проведення простих досліджень та експериментів; **8 —** виділяє істотні властивості об'єктів для побудови моделі, розв'язує стандартні проблеми відомим способом; **9 —** самостійно обирає спосіб розв'язання проблеми, створює інформаційну модель у табличному чи графічному середовищі.	пропонує різні способи розв’язання проблемних ситуацій; **11 —** самостійно планує та реалізує комп'ютерний експеримент, аналізує його адекватність та виявляє причинно-наслідкові зв'язки; **12 —** пропонує інноваційні моделі для дослідження систем реального світу, самостійно оцінює ризики та прогнозує наслідки прийнятих рішень.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 —** уникає спілкування, не виявляє інтересу до групової взаємодії при аналізі джерел; **2 —** пасивно погоджується з думками інших членів групи без	**4 —** включається в комунікацію за ініціативою інших, бере участь у зборі даних; **5 —** виконує свою частину спільної роботи з аналізу джерел з частковою	**7 —** активно співпрацює в групі, висловлює власні думки щодо достовірності знайдених джерел; **8 —** порівнює різні позиції учасників групи, спільно шукає рішення щодо	**10 —** ініціює комунікацію, конструктивно реагує на зауваження, координує спільне дослідження джерел; **11 —** планує та організовує групову роботу, об'єктивно оцінює позиції інших

	висловлення власної позиції; **3 —** відповідає на запитання однокласників лише за прямим спонуканням вчителя.	допомогою групи; **6 —** виявляє готовність до взаємодії, узгоджує свої обов'язки у групі щодо збору інформації.	структурування даних; **9 —** ініціює обговорення, порівнює свої висновки з висновками інших, аргументує власну позицію.	та власну позицію в дискусії; **12 —** виступає лідером чи посередником у комунікації, спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети дослідження, надає конструктивний зворотний зв’язок.
Частота вияву умінь	**1 —** виявляє базові навички розрізнення типів даних лише в поодиноких випадках; **2 —** виконує прості дії з даними за зразком в окремих випадках; **3 —** виявляє вміння фрагментарно відтворювати інструкцію з пошуку даних.	**4 —** виявляє вміння епізодично, потребує регулярних нагадувань алгоритму дій; **5 —** демонструє вміння в аналогічних ситуаціях, але припускається помилок у нових умовах; **6 —** стабільно виконує знайомі репродуктивні завдання з даними.	**7 —** виявляє вміння постійно в типових ситуаціях при роботі зі стандартними джерелами; **8 —** стабільно та самостійно застосовує навички структурування даних у щоденному навчанні; **9 —** постійно демонструє високий рівень навичок збирання, перетворення та аналізу даних у типових ситуаціях.	**10 —** виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях при розв'язанні комплексних задач; **11 —** стабільно демонструє творчий підхід до аналізу та візуалізації великих масивів даних; **12 —** системно та автоматизовано застосовує весь арсенал інструментів критичного аналізу та моделювання у будь-яких нестандартних ситуаціях.

ГР 2. Створення інформаційних продуктів і програм для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження (індивідуально і у співпраці) за допомогою цифрових пристроїв і без них

Інтегрований показник	1–3 бали (Початковий рівень)	4–6 балів (Середній рівень)	7–9 балів (Достатній рівень)	10–12 балів (Високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 —** розпізнає за допомогою вчителя прості блоки або команди в середовищі програмування; **2 —** відрізняє виконавця алгоритму від середовища його виконання; **3 —** намагається відтворити за зразком просту лінійну послідовність дій.	**4 —** відтворює основні команди виконавця, розуміє базову структуру лінійного алгоритму; **5 —** розрізняє лінійні, розгалужені та циклічні алгоритмічні структури у готових програмах; **6 —** формулює уточнювальні запитання щодо логіки роботи простого алгоритму, виявляє очевидні помилки.	**7 —** пояснює логіку роботи комбінованих алгоритмів, що містять кілька базових структур; **8 —** зіставляє різні алгоритми розв'язання однієї задачі, виявляє логічні помилки в коді; **9 —** детально аналізує алгоритми із вкладеними структурами та даними різних типів (числа, рядки, логічні вирази).	**10 —** узагальнює та абстрагує алгоритмічні рішення, обґрунтовує ефективність алгоритму; **11 —** оцінює складність алгоритмів, порівнює альтернативні методи пошуку та сортування даних; **12 —** аналізує складні програмні системи, розробляє оптимальні алгоритмічні рішення для нестандартних задач, прогнозує поведінку програми при критичних вхідних даних.

Навчальна діяльність	**1 —** виконує окремі кроки зі створення простого документа чи презентації за детальним зразком; **2 —** перетягує готові блоки команд у Scratch за шаблоном під наглядом; **3 —** створює найпростіший інформаційний продукт (наприклад, малюнок із простих фігур) за інструкцією.	**4 —** створює простий текстовий документ, презентацію чи програму за готовим покроковим алгоритмом; **5 —** реалізує програмний проект у Scratch за шаблоном, редагує об'єкти та їх властивості; **6 —** виконує частково-пошукові завдання з налаштування параметрів об'єктів у програмі чи презентації.	**7 —** самостійно створює та форматує багатосторінкові текстові документи, розгалужені презентації, обробляє зображення; **8 —** розробляє та реалізує програмні проекти у візуальному або текстовому середовищі (наприклад, Scratch або Python) з базовими функціями; **9 —** створює модульні проекти, розділяючи задачу на підзадачі, пише власні процедури/функції, інтегрує різні типи даних.	**10 —** створює складні програмні продукти з графічним інтерфейсом користувача, що опрацьовують події та взаємодіють з базами даних; **11 —** розробляє дослідницькі та творчі проекти, самостійно імпортує та використовує зовнішні бібліотеки чи модулі; **12 —** створює оригінальні комплексні ІТ-продукти (наприклад, інтерактивні веб-ресурси, ігри чи симуляції), інтегруючи засоби опрацювання електронних документів різних типів.
Рівень самостійності	**1 —** запускає готову	**4 —** запускає та	**7 —** самостійно	**10 —** самостійно

	програму лише за безпосередньої допомоги вчителя; **2 —** виявляє повну розгубленість при виникненні першої же помилки, потребує постійного контролю; **3 —** намагається виправити помилку в коді за прямою вказівкою вчителя на конкретний рядок.	тестує програму на готових прикладах за інструкцією; **5 —** за допомогою вчителя знаходить та усуває прості синтаксичні помилки; **6 —** самостійно виправляє типові помилки за допомогою вбудованої довідки середовища програмування.	проводить тестування проекту на заданих тестових наборах даних, виявляє невідповідності; **8 —** вирізняє логічні помилки в коді, самостійно пропонує способи їх усунення; **9 —** розробляє власні набори тестових даних для повної перевірки правильності роботи проекту, виправляє помилки часу виконання.	здійснює повне налагодження складних проектів, аналізує відгуки користувачів для вдосконалення коду; **11 —** використовує професійні засоби налагодження (breakpoint, трасування), пропонує різні варіанти оптимізації швидкодії програми; **12 —** усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях при виявленні помилок, оцінює ризики, пропонує та реалізує доцільні способи модернізації програмного продукту.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 —** уникає будь-якої взаємодії у групі під час роботи над спільним ІТ-проектом;	**4 —** бере участь у проекті за ініціативою інших, формально виконує найпростішу	**7 —** активно співпрацює в групі, планує виконання своєї частини проекту відповідно	**10 —** бере на себе роль керівника проекту, координує роботу групи, забезпечує інтеграцію

	2 — пасивно спостерігає за створенням продукту іншими учасниками групи, не виконуючи жодної ролі; **3 —** висловлює агресію або незадоволення при розподілі завдань, не бере відповідальності за результати.	призначену роль; **5 —** виконує спільне завдання у групі з частковою допомогою інших учасників; **6 —** взаємодіє з групою відповідно до визначених обов’язків, за потреби звертається по допомогу.	до спільного плану; **8 —** пропонує правила взаємодії, бере участь у розподілі ролей з урахуванням можливостей учасників; **9 —** ініціює використання хмарних сервісів для спільної роботи над проектом, порівнює власні ідеї з ідеями інших, наводить аргументи.	окремих модулів у єдиний продукт; **11 —** планує та організовує спільну роботу в хмарному середовищі, об'єктивно оцінює внесок кожного учасника, розрізняє конструктивний та деструктивний зворотний зв’язок; **12 —** ініціює, планує та організовує масштабну співпрацю, виступає лідером розробки, надає конструктивний зворотний зв’язок та успішно розв'язує конфлікти в команді.
Частота вияву умінь	**1 —** створює найпростіші елементи коду або продукту лише за безпосередньої підтримки вчителя у поодиноких	**4 —** створює прості ІТ-продукти за шаблоном епізодично; **5 —** демонструє стабільні навички розв'язання	**7 —** постійно виявляє вміння розробляти та налагоджувати програмні проекти в типових ситуаціях;	**10 —** виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях, створює оригінальні творчі проекти; **11 —** стабільно демонструє

	випадках; **2 —** демонструє елементарні навички конструювання за зразком час від часу; **3 —** виявляє вміння фрагментарно копіювати готові програмні блоки.	репродуктивних завдань у знайомих ситуаціях; **6 —** регулярно виявляє вміння створювати алгоритми та інформаційні об'єкти в аналогічних умовах.	**8 —** стабільно та самостійно створює якісні та естетично оформлені інформаційні продукти; **9 —** завжди демонструє високі навички програмування та моделювання при розв'язанні стандартних практичних задач.	інноваційність та високу культуру розробки програмного коду та дизайну продуктів; **12 —** системно та творчо розробляє, оптимізує та впроваджує оригінальні ІТ-рішення у будь-яких складних чи нестандартних життєвих контекстах.

ГР 3. Усвідомлене використання інформаційних і комунікаційних технологій та цифрових пристроїв для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творця та/або споживача

Інтегрований показник	1–3 бали (Початковий рівень)	4–6 балів (Середній рівень)	7–9 балів (Достатній рівень)	10–12 балів (Високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 —** розпізнає за допомогою вчителя базові пристрої комп'ютера	**4 —** відтворює інформацію про основні складові комп'ютера та їх	**7 —** пояснює характеристики пристроїв введення-	**10 —** узагальнює знання про архітектуру сучасних комп'ютерних систем,

	(монітор, клавіатура); **2 —** відрізняє комп'ютерні пристрої від інших побутових приладів; **3 —** намагається відповідати на запитання щодо призначення окремих клавіш на клавіатурі.	функції; **5 —** пояснює призначення операційної системи та прикладного програмного забезпечення на базовому рівні; **6 —** формулює запитання щодо взаємозв'язку між програмами та пристроями, розрізняє типи ліцензій.	виведення та пам'яті, порівнює їх можливості; **8 —** детально описує процес опрацювання даних в інформаційних системах та принципи побудови локальних мереж; **9 —** аналізує взаємодію апаратної та програмної складових, обґрунтовує вибір програмного забезпечення для конкретної задачі.	роботизовані системи та Інтернет речей; **11 —** розробляє та застосовує комплексні критерії для оцінювання і вибору комп’ютерної системи під конкретні користувацькі завдання; **12 —** аналізує та оцінює перспективи розвитку апаратного й програмного забезпечення (включаючи Штучний Інтелект), обґрунтовує вибір складних мережевих архітектур.
Навчальна діяльність	**1 —** виконує найпростіші дії з увімкнення та вимкнення пристрою під керівництвом; **2 —** відкриває готову програму за ярликом на	**4 —** створює папки та файли, виконує базові операції з ними (копіювання, перейменування); **5 —** налаштовує прості параметри інтерфейсу (шпалери, роздільну	**7 —** самостійно налаштовує обліковий запис у хмарному середовищі, встановлює прикладні програми; **8 —** організовує	**10 —** створює комплексні персональні цифрові середовища, інтегрує хмарні сервіси, мобільні додатки та настільні програми; **11 —** самостійно налаштовує домашню

	Робочому столі за зразком; **3 —** здійснює найпростіші дії з клавіатурою та мишею за покроковою інструкцією.	здатність) за зразком; **6 —** здійснює архівацію файлів, використовує електронну пошту для надсилання листів з вкладеннями.	структуру власного файлового сховища у хмарі, створює спільні папки з різними рівнями доступу; **9 —** синхронізує дані між пристроями, використовує різноманітні онлайн-сервіси для навчання та особистої продуктивності.	локальну мережу, підключає мережеві пристрої, керує правами доступу; **12 —** розробляє індивідуальні технологічні рішення для оптимізації навчання та професійної діяльності, використовуючи передові цифрові інструменти та автоматизацію.
Рівень самостійності	**1 —** не здатний самостійно виявити причину відсутності сигналу чи неробочої програми, одразу припиняє роботу; **2 —** потребує постійного нагляду вчителя при виявленні будь-яких технічних проблем;	**4 —** розрізняє прості апаратні та програмні несправності (наприклад, вимкнений монітор чи відсутність Інтернету) за допомогою вчителя; **5 —** описує характер технічної проблеми,	**7 —** самостійно застосовує базові стратегії виявлення джерел апаратних чи програмних збоїв; **8 —** використовує стандартні вбудовані утиліти діагностики операційної системи для	**10 —** самостійно виявляє складні технічні несправності, аналізує системні журнали помилок, знаходить рішення в Інтернеті; **11 —** самостійно відновлює працездатність операційної системи після збоїв, виконує

	3 — намагається перезапустити програму чи пристрій за порадою вчителя.	формулюючи прості запити до служби підтримки; **6 —** самостійно усуває типові несправності за готовою покроковою інструкцією.	пошуку несправностей; **9 —** самостійно усуває типові помилки в налаштуваннях мережі, підключенні периферійних пристроїв та роботі програм.	резервне копіювання та відновлення даних; **12 —** виступає в ролі технічного консультанта, пропонує превентивні заходи для запобігання технічним збоям, обґрунтовує вибір методів резервного збереження інформації.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 —** уникає будь-якої цифрової комунікації, не реагує на повідомлення в спільних навчальних чатах; **2 —** пасивно споживає інформацію в мережі, не виявляючи готовності до обговорення; **3 —** надсилає хаотичні	**4 —** підтримує діалог у цифровому середовищі, ініційований іншими учасниками; **5 —** використовує електронну пошту або месенджери для спілкування за вказаним шаблоном; **6 —** долучається до спільної роботи над документами у хмарі, залишає прості коментарі за вказівкою вчителя.	**7 —** активно бере участь у груповій онлайн-комунікації, дотримується правил етикету; **8 —** аргументовано обирає онлайн-сервіс для спілкування залежно від мети, бере участь в обговоренні спільних проектів; **9 —** організовує спільну роботу в хмарі, налаштовує	**10 —** ініціює та структурує групове спілкування в мережі, моделює дискусії у навчальних спільнотах; **11 —** планує та організовує масштабну взаємодію у хмарі, обґрунтовано вибирає канали комунікації під конкретну цільову аудиторію; **12 —** виступає лідером та

	повідомлення в спільні чати без дотримання теми спілкування.		права доступу для різних учасників, аналізує пропозиції інших.	фасилітатором мережевої взаємодії, розробляє правила спільної діяльності у віртуальних командах, надає конструктивний фідбек.
Частота вияву умінь	**1 —** виявляє вміння запускати пристрої та програми лише за безпосередньої підказки у поодиноких випадках; **2 —** демонструє базові навички роботи з інтерфейсом ОС в окремих випадках під керівництвом; **3 —** епізодично відтворює прості дії з хмарними ресурсами за допомогою вчителя.	**4 —** виявляє вміння використовувати цифрові технології епізодично в знайомих ситуаціях; **5 —** демонструє стабільні навички роботи з файлами, але потребує підтримки при зміні програмного забезпечення; **6 —** регулярно використовує базові можливості цифрового середовища в аналогічних умовах.	**7 —** постійно виявляє вміння організовувати власне інформаційне середовище у типових навчальних ситуаціях; **8 —** стабільно та самостійно використовує хмарні технології для щоденного навчання; **9 —** завжди демонструє високий уровень культури користування цифровими	**10 —** виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях при розв'язанні комплексних задач адміністрування; **11 —** стабільно демонструє адаптивність до нових інтерфейсів та оновлень системного ПЗ у будь-яких контекстах; **12 —** системно та усвідомлено володіє всім спектром методів адміністрування та використання ІКТ у будь-яких нестандартних життєвих обставинах.

			пристроями та мережами у стандартних ситуаціях.	

ГР 4. Усвідомлення результатів використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього середовища і сталого розвитку суспільства, дотримання етичних і правових норм інформаційної взаємодії

Інтегрований показник	1–3 бали (Початковий рівень)	4–6 балів (Середній рівень)	7–9 балів (Достатній рівень)	10–12 балів (Високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 —** розпізнає за допомогою вчителя поняття безпечного пароля; **2 —** відрізняє реальне спілкування від віртуального на базовому рівні; **3 —** намагається відповідати на запитання щодо впливу комп'ютера на здоров'я, припускаючись помилок.	**4 —** відтворює прості правила кібербезпеки (наприклад, необхідність приховування паролів); **5 —** описує поняття «цифрового сліду» та онлайн-репутації за готовим зразком; **6 —** формулює уточнювальні запитання щодо ліцензій на програмне	**7 —** пояснює вплив ІТ на навколишнє середовище, обґрунтовує важливість балансу між екранним часом і здоров'ям; **8 —** детально аналізує ризики та можливості створення різних віртуальних образів, прогнозує наслідки своїх дій у мережі; **9 —** аналізує	**10 —** узагальнює знання про закони щодо захисту персональних даних та інтелектуальної власності, обґрунтовує вибір ліцензій (Creative Commons тощо); **11 —** оцінює ризики масштабного збору персональних даних цифровими корпораціями, пропонує заходи захисту приватності;

		забезпечення та авторського права.	юридичні та етичні аспекти використання чужого контенту, пояснює суть академічної доброчесності та правила цитування.	**12 —** здійснює глибокий аналіз правових та етичних проблем сучасної інформаційної взаємодії (включаючи ШІ-генерований контент), формує власну свідому громадянську позицію щодо сталого розвитку цифрового суспільства.
Навчальна діяльність	**1 —** виконує окремі кроки з налаштування пароля лише за безпосереднім зразком вчителя; **2 —** записує паролі у доступних для сторонніх місцях за шаблоном під наглядом; **3 —** завантажує файли з Інтернету без перевірки їх безпечності під	**4 —** створює простий пароль за вказаним алгоритмом, наводить приклади антивірусних програм; **5 —** зазначає автора та джерело використаної інформації за готовим шаблоном; **6 —** використовує безпечні налаштування	**7 —** самостійно створює надійні паролі, виконує перевірку файлів на віруси перед запуском; **8 —** коректно оформлює посилання на джерела та цитування у власних навчальних проектах, зазначає типи ліцензій;	**10 —** розробляє інструкції та правила кібербезпеки для себе та однокласників, вміло використовує шифрування даних; **11 —** самостійно обирає та обґрунтовує тип ліцензії (Creative Commons, GNU GPL тощо) для своїх програмних чи медійних продуктів, аналізує відповідність стандартам

	керівництвом.	браузера під керівництвом вчителя, уникає очевидного інформаційного сміття.	**9 —** самостійно налаштовує двофакторну автентифікацію для облікових записів, фільтрує дезінформацію та інформаційне сміття.	доступності; **12 —** розробляє та реалізує комплексні заходи щодо захисту конфіденційності та персональних даних у хмарних та локальних середовищах, впроваджує стандарти інклюзивності (W3C/WCAG) в інформаційні продукти.
Рівень самостійності	**1 —** розголошує конфіденційні дані про себе без усвідомлення небезпеки, потребує постійного нагляду; **2 —** виконує правила кібербезпеки лише за прямої вимоги та контролю з боку дорослих; **3 —** намагається реагувати на попередження	**4 —** виконує базові процедури безпеки за готовим алгоритмом; **5 —** звертається по допомогу до дорослих при виникненні сумнівних ситуацій у мережі; **6 —** самостійно дотримується правил поведінки у знайомих онлайн-середовищах, реагує	**7 —** самостійно аналізує безпечність інтернет-ресурсів перед використанням, уникає сумнівних завантажень; **8 —** самостійно приймає рішення щодо публікації особистої інформації, свідомо формуючи свій цифровий слід;	**10 —** самостійно оцінює ризики нових інтернет-сервісів та технологій, приймає обґрунтовані рішення щодо захисту приватності; **11 —** самостійно діє в нестандартних ситуаціях кіберзагроз (фішинг, кібербулінг), розробляє стратегії захисту особистого простору; **12 —** усвідомлено

	антивірусної системи за допомогою вчителя.	на стандартні загрози за інструкцією.	**9 —** самостійно вирішує правові та етичні питання при створенні власних проектів (визначає допустимість використання чужих зображень/текстів).	керує власною цифровою репутацією в глобальному просторі, самостійно оцінює ризики використання інноваційних технологій (наприклад, ШІ), розробляє превентивні заходи безпеки.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 —** використовує нецензурну лексику або зневажливі репліки у шкільних чатах, порушуючи норми поведінки; **2 —** пасивно спостерігає за випадками кібербулінгу або агресії в мережі, не знаючи, як реагувати; **3 —** порушує правила спілкування у мережі, реагує на зауваження лише	**4 —** підтримує етичне спілкування за ініціативою вчителя, знає загальні правила нетикету; **5 —** у груповій роботі уникає конфліктів, виявляє повагу до думок інших за шаблоном; **6 —** розпізнає конфліктні ситуації під час онлайн-спілкування та повідомляє про них дорослих за	**7 —** активно дотримується правил етикету у будь-якій цифровій комунікації, виявляє толерантність до культурних відмінностей; **8 —** бере активну участь у розв'язанні конфліктів у групових чатах, підтримує конструктивну атмосферу; **9 —** веде	**10 —** ініціює створення кодексів поведінки та правил спілкування для шкільних онлайн-спільнот, активно протидіє кібербулінгу; **11 —** планує та організовує інклюзивну взаємодію у мережі, допомагає інтегрувати учнів з особливими потребами за допомогою ІКТ; **12 —** виступає лідером та медіатором

	після спонукання вчителя.	потреби.	предметну дискусію в мережі, аргументує власну позицію без переходу на особистості, розрізняє мову ворожнечі та дискримінацію.	у вирішенні складних онлайн-конфліктів, пропагує культуру безпечного та відповідального цифрового громадянства на рівні школи чи громади.
Частота вияву умінь	**1 —** дотримується елементарних правил безпеки лише в окремих випадках під безпосереднім наглядом; **2 —** виявляє базову правову культуру (не краде чужий контент) лише після суворого попередження; **3 —** епізодично згадує про правила безпечного Інтернету за нагадування вчителя.	**4 —** демонструє навички кібербезпеки та етикету епізодично, припускаючись помилок у складних ситуаціях; **5 —** стабільно дотримується правил у стандартних навчальних завданнях за шаблоном; **6 —** регулярно виявляє відповідальну поведінку в мережі у звичних життєвих	**7 —** постійно виявляє вміння безпечно та етично взаємодіяти в цифровому просторі у типових ситуаціях; **8 —** завжди та самостійно дотримується принципів академічної доброчесності у всіх своїх роботах; **9 —** стабільно та усвідомлено виявляє високу культуру цифрової взаємодії у	**10 —** виявляє вміння системно та усвідомлено у типових і нетипових ситуаціях, захищаючи свій простір та дані; **11 —** стабільно та за будь-яких обставин виявляє глибоку правову та етичну грамотність, виступає зразком для інших; **12 —** системно, автоматизовано та на найвищому рівні впроваджує стандарти кібербезпеки, авторського права та нетикету у будь-яких

		контекстах.	повсякденному житті.	найскладніших та нестандартних життєвих обставинах.

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 5-9 КЛАСІВ для вчителів історичної та громадянської освітньої галузі

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 17) та наказу МОН України № 722 від 04.05.2026

Принцип таблиці: у кожній групі результатів збережено логіку вашого зразка — **інтегрований показник → очікуваний результат → конкретний критерій → прояв результату на рівнях 1–3, 4–6, 7–9, 10–12 балів.**

ГР 1 — орієнтується в історичному часі та просторі, виявляє взаємозв’язки подій і явищ;

Інтегрований показник №722	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів
Когнітивні процеси	1 — розпізнає окремі історичні події; 2 — називає подію/дату за підказкою; 3 — визначає окремі ознаки події	4 — визначає подію за описом; 5 — встановлює просту хронологічну послідовність; 6 — пояснює прості зв’язки між подіями	7 — самостійно встановлює хронологічні зв’язки; 8 — визначає причини й наслідки; 9 — пояснює взаємозв’язки подій і явищ	10 — аналізує складні історичні процеси; 11 — встановлює взаємозалежність подій, явищ і процесів; 12 — обґрунтовує висновки щодо історичного розвитку
Навчальна діяльність	1 — виконує окрему дію за допомогою; 2 — повторює дію за зразком; 3 — виконує просте завдання за постійної допомоги	4 — виконує дію за інструкцією; 5 — складає просту хронологічну послідовність; 6 — визначає об’єкти на історичній карті	7 — самостійно працює з картою/лінією часу; 8 — правильно опрацьовує хронологічні дані; 9 — аналізує просторове розташування подій	10 — самостійно створює хронологічні/картографічні моделі; 11 — комплексно використовує карту й хронологію; 12 — обирає оптимальний спосіб представлення історичного процесу
Рівень самостійності	1 — діє лише за допомогою; 2 — потребує постійної підказки; 3 — виконує дію за безпосереднього супроводу	4 — працює за детальною інструкцією; 5 — виконує алгоритм із частковими підказками; 6 — переважно працює за алгоритмом	7 — самостійно виконує завдання; 8 — сам обирає спосіб розв’язання; 9 — самостійно пояснює причинно-наслідкові зв’язки	10 — самостійно визначає стратегію аналізу; 11 — коригує власний спосіб роботи; 12 — обирає та обґрунтовує оптимальну стратегію
Комунікація та	1 — відповідає окремими	4 — переказує інформацію	7 — послідовно пояснює	10 — аргументовано представляє результати;

Інтегрований показник №722	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів
взаємодія	словами; 2 — відтворює окремі факти; 3 — формулює простий висновок за допомогою	за зразком; 5 — пояснює окремі факти; 6 — формулює простий висновок	події; 8 — аргументує власну думку; 9 — обґрунтовує висновок історичними фактами	11 — захищає власну позицію; 12 — переконливо обґрунтовує висновки сукупністю доказів
Частота вияву вмінь	1 — уміння практично не виявляє; 2 — виявляє епізодично; 3 — застосовує лише за допомогою	4 — виявляє у простих ситуаціях; 5 — виявляє у типових завданнях; 6 — застосовує за алгоритмом	7 — стабільно застосовує уміння; 8 — використовує у різних ситуаціях; 9 — переносить уміння на нові завдання	10 — стабільно застосовує у складних ситуаціях; 11 — переносить уміння на нові проблеми; 12 — творчо використовує історичні способи аналізу

ГР 2. Працює з інформацією історичного та суспільствознавчого змісту

Інтегрований показник №722	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів
Когнітивні процеси	1 — розпізнає інформацію; 2 — називає окремі факти; 3 — знаходить інформацію за підказкою	4 — визначає тему джерела; 5 — виокремлює основну інформацію; 6 — пояснює зміст джерела за алгоритмом	7 — самостійно аналізує джерело; 8 — порівнює інформацію з різних джерел; 9 — визначає достовірність і суперечності	10 — критично аналізує джерела; 11 — зіставляє різні інтерпретації; 12 — формулює обґрунтовані висновки на основі сукупності джерел
Навчальна діяльність	1 — виконує просту дію за допомогою; 2 — знаходить інформацію за зразком; 3 — відтворює частину знайденої інформації	4 — знаходить інформацію за інструкцією; 5 — групує інформацію за заданою ознакою; 6 — порівнює два джерела за алгоритмом	7 — самостійно добирає джерела; 8 — систематизує та узагальнює інформацію; 9 — аналізує інформацію за кількома критеріями	10 — самостійно визначає критерії відбору; 11 — оцінює надійність інформації; 12 — створює власний інформаційний продукт
Рівень самостійності	1 — працює лише з готовою інформацією; 2 — потребує постійної допомоги; 3 — знаходить інформацію за прямою підказкою	4 — користується запропонованими джерелами; 5 — виконує пошук за алгоритмом; 6 — самостійно знаходить інформацію у визначених джерелах	7 — сам обирає джерела; 8 — перевіряє отриману інформацію; 9 — самостійно визначає способи її опрацювання	10 — планує інформаційний пошук; 11 — критично оцінює джерела; 12 — самостійно формує стратегію пошуку та перевірки інформації
Комунікація та	1 — відповідає окремими	4 — переказує зміст джерела; 5 —	7 — аргументує власну	10 — будує переконливу

Інтегрований показник №722	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів
взаємодія	словами; 2 — відтворює інформацію; 3 — висловлює просту думку за допомогою	наводить окремі докази; 6 — формулює висновок за зразком	думку; 8 — використовує факти та джерела як докази; 9 — порівнює аргументи різних позицій	аргументацію; 11 — спростовує або підтверджує твердження доказами; 12 — критично оцінює аргументи й обґрунтовує власну позицію
Частота вияву вмінь	1 — уміння не виявляє; 2 — виявляє епізодично; 3 — застосовує лише за допомогою	4 — застосовує у простих ситуаціях; 5 — використовує у типових завданнях; 6 — працює з інформацією за алгоритмом	7 — стабільно аналізує різні джерела; 8 — застосовує уміння у різних ситуаціях; 9 — переносить навички на нові джерела	10 — стабільно критично оцінює інформацію; 11 — самостійно переносить уміння на нові проблеми; 12 — творчо використовує інформаційні стратегії

ГР 3. Виявляє здатність до співпраці, толерантність, громадянську позицію

Інтегрований показник №722	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів
Когнітивні процеси	1 — розпізнає окремі поняття; 2 — називає окремі права/обов’язки; 3 — пояснює поняття за допомогою	4 — пояснює окремі громадянські поняття; 5 — визначає права та обов’язки у простій ситуації; 6 — пояснює прості суспільні явища	7 — аналізує громадянські ситуації; 8 — встановлює зв’язок між правами, обов’язками та відповідальністю; 9 — оцінює суспільні явища з позицій демократичних цінностей	10 — аналізує складні суспільні проблеми; 11 — оцінює різні позиції з урахуванням прав людини; 12 — обґрунтовує рішення з позицій демократії, прав і свобод
Навчальна діяльність	1 — бере участь лише за допомогою; 2 — виконує просте доручення; 3 — долучається до роботи групи за пропозицією вчителя	4 — працює в парі за інструкцією; 5 — виконує визначену роль у групі; 6 — бере участь у спільному обговоренні	7 — активно співпрацює в групі; 8 — пропонує ідеї та бере відповідальність за завдання; 9 — конструктивно взаємодіє під час дискусій і проєктів	10 — організовує спільну діяльність; 11 — координує роботу команди; 12 — ініціює та реалізує громадянські проєкти/ініціативи
Рівень самостійності	1 — діє лише за допомогою; 2 — потребує постійної підказки; 3 — виконує запропоновані дії за супроводу	4 — діє за інструкцією; 5 — виконує визначену роль; 6 — самостійно виконує окреме доручення	7 — самостійно визначає власну позицію; 8 — пропонує способи розв’язання проблеми; 9 — самостійно приймає відповідальне рішення	10 — самостійно планує громадянську діяльність; 11 — оцінює її результати й коригує дії; 12 — ініціює та обґрунтовує власну громадянську стратегію

Інтегрований показник №722	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів
Комунікація та взаємодія	1 — відповідає короткими фразами; 2 — висловлює думку за зразком; 3 — дотримується правил спілкування за нагадуванням	4 — висловлює власну думку; 5 — слухає співрозмовника; 6 — коректно висловлює незгоду	7 — аргументовано відстоює позицію; 8 — поважає відмінні погляди; 9 — конструктивно веде дискусію та шукає компроміс	10 — будує переконливу аргументацію; 11 — допомагає врегулювати суперечку; 12 — демонструє високий рівень толерантної, демократичної та конструктивної взаємодії
Частота вияву вмінь	1 — уміння практично не виявляє; 2 — виявляє епізодично; 3 — проявляє за нагадуванням	4 — демонструє у простих ситуаціях; 5 — дотримується правил у типових ситуаціях; 6 — застосовує вміння під час групової роботи	7 — стабільно співпрацює та виявляє толерантність; 8 — застосовує громадянські вміння у різних ситуаціях; 9 — демонструє відповідальну поведінку	10 — стабільно діє на засадах демократії та прав людини; 11 — переносить громадянські вміння на нові ситуації; 12 — ініціює позитивні зміни у спільноті

Як використовувати таблицю на практиці

Для вчителя ця таблиця може бути **«матрицею» для конструювання завдань**: спочатку обирається **група результатів**, далі — конкретне вміння, після цього формується завдання та визначається, **що саме спостерігаємо в діяльності учня**. Це відповідає рекомендаціям МОН: завдання мають бути пов’язані з конкретним результатом та орієнтиром для оцінювання, а критерії бажано повідомляти учням заздалегідь.

Приклади практичних дій учителя:

- **ГР 1:** лінія часу, хронологічна таблиця, робота з історичною картою, встановлення причин і наслідків, порівняння історичних процесів, історичний кейс.
- **ГР 2:** аналіз документа, фотографії, карти, статистики, медіатексту; порівняння джерел; визначення достовірності; формулювання запитань; аргументація на основі доказів.
- **ГР 3:** дискусія, дебати, рольова гра, робота в групах, громадянський кейс, моделювання демократичної процедури, проєкт, дослідження проблеми громади, волонтерська/громадянська ініціатива.

Такий підхід узгоджується і з методичним путівником МОН, де серед рекомендованих для ГР1 названо побудову хронології та роботу з картами, для ГР2 — аналіз джерел, а для ГР3 — групові проєкти, обговорення, рольові ігри, симуляції та громадянські ініціативи.

Важливе уточнення: у вашому нинішньому запиті правильно зазначені **три групи результатів — ГР1, ГР2 і ГР3**. Саме ці три групи наведені в матеріалах МОН для свідоцтва досягнень громадянської та історичної освітньої галузі.

Наказ МОН України № 722 від 04.05.2026 на сайті Верховної Ради України

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ
З УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУР, ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ У 5–9 КЛАСАХ

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 2) та наказів МОН України № 722 від 04.05.2026 року та № 1427 від 14.08.2026 року

Група результатів: ГР1 – Усна взаємодія (сприйняття, аналіз, інтерпретація, оцінювання усної інформації та висловлювання усно)
Фокус оцінювання: Усне спілкування, діалог, дискусія, усний переказ, презентація читацької позиції та усне реагування на думки інших.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
Початковий	1	Сприймає інформацію про художній твір та його автора; намагається відповідати на прості запитання, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	Виконує частину простих завдань за наданим зразком, власне висловлення фрагментарне	Потребує постійних підказок, пояснення та зовнішнього контролю	Уникає комунікації, реагує на запитання переважно після спонукання; відповіді короткі й часто не по суті, не реагує на думки інших	Виявляє літературні знання та вміння в окремих випадках
	2	Розпізнає частину інформації, намагається відповідати на прості питання,	Виконує прості завдання за зразком:	Працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього	відповідає на звернення після спонукання; висловлює окреме враження про героя або подію простими реченнями	виявляє літературні знання й вміння в окремих випадках

		допускаючи помилки		контролю, нагадування послідовності дій і корекції більшості відповідей	у спільному обговоренні переважно пасивний / пасивна	
	3	словесно відтворює почуте, намагається відповідати на прості питання, допускаючи помилки;	за запитаннями стисло переказує окремий епізод; за опорою висловлює ставлення до героя або події	потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно уточнює лише окремі очевидні неточності	підтримує короткий діалог про прочитане за запитаннями; висловлює просту читацьку думку за опорою, але рідко ініціює обговорення й мало реагує на позиції інших	виявляє літературні знання й вміння в окремих випадках
Середній	4	відтворює основний зміст твору або епізоду, знаходить відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / алгоритмом; переказує основний зміст із можливими пропусками	долучається до роботи з допомогою вчителя; частину завдання виконує самостійно, складніші дії — після підказки потребує допомоги для перевірки повноти й точності відповіді	включається в обговорення з ініціативи інших; реагує не завжди по суті, формально бере участь у спільному аналізі тексту	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично
	5	визначає тему за зразком, формулює за змістом інформації окремі запитання	виконує репродуктивні завдання за алгоритмом; стисло переказує, характеризує персонажа за запропонованою	частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу	підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді про твір; взаємодіє переважно пасивно	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично

			схемою; бере участь у діалозі за зразком;			
	6	визначає основну інформацію з почутого, формулює уточнюючі запитання	виконує частково-пошукові завдання за зразком / алгоритмом; створює зв'язне висловлення й частково аргументує його (усно)	працює під загальним керівництвом учителя; визначені дії виконує самостійно, здійснює частковий самоконтроль	підтримує обговорення твору, ставить уточнювальні запитання; висловлює й частково пояснює власну позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично
Достатній	7	пояснює зміст почутого, Формулює запитання за змістом	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом;створює достатньо змістовне й логічне висловлення, наводить текстові аргументи	переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою, контролює основні етапи власної роботи	долучається до обговорення, висловлює власну інтерпретацію, ставить запитання; співпрацює під час парного / групового аналізу, хоча ініціативу виявляє не завжди	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях
	8	Розрізняє основну й другорядну інформацію, визначає тему, мету, позицію мовця	виконує типові дослідницькі завдання, аналізує образи та проблеми створює логічне, послідовне, усне висловлення	самостійно організовує виконання типового завдання; співпрацює з іншими учасниками групи, виконуючи навчальні завдання	долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює позиції інших, аргументує власну; бере активну участь у спільному пошуку інтерпретації наводить аргументи	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях

	9	зіставляє інформацію з різних джерел у процесі усного спілкування, пояснює зв’язок форми й змісту	виконує типові дослідницькі та частково-пошукові завдання, обирає запропонований спосіб аналізу, створює цілісне аналітичне або творче усне висловлення	самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб аналізу, контролює та коригує результат	активно долучається до дискусії та може її ініціювати; аналізує; позиції інших, розвиває запропоновані ідеї; порівнює власне розуміння твору з іншими інтерпретаціями	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	10	аналізує та узагальнює усне повідомлення формулює самостійні висновки під час усної взаємодії	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання, обирає доцільні способи аналізу та інтерпретації; створює змістовні, логічні, аргументовані висловлення (усно)	самостійно планує виконання більшості завдань, аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат	ініціює обговорення, конструктивно реагує на інші інтерпретації; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільний аналіз твору	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	критично оцінює інформацію та аргументує власне розуміння порівнює різні інтерпретації та обґрунтовує власну	виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи аналізу та інтерпретації; створює самостійні, переконливі, структуровані аналітичні й творчі висловлення	самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні аналітичні рішення; оцінює результат і вносить доцільні корективи	активно ініціює та підтримує літературну дискусію; оцінює власну позицію й позиції інших, розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв’язок	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	12	самостійно	виконує	усвідомлено й	ініціює, планує й спрямовує	виявляє літературні

		оцінює й інтегрує інформацію із різних джерел; виявляє багатозначність художнього тексту, формує цілісну аргументовану інтерпретацію та оцінює її переконливість	дослідницькі й творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв'язання нестандартної літературної проблеми та аргументує вибір	самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі стратегії аналізу, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальший навчальний поступ	продуктивну літературну дискусію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; сприяє досягненню спільного розуміння проблеми та надає конструктивний зворотний зв'язок	знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Група результатів: ГР 2 – Робота з текстом (сприйняття, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання тексту художнього твору та інформації про нього)
Фокус оцінювання: Перцептивна та аналітична читацька діяльність: розуміння змісту, розпізнавання художньо-жанрових особливостей, аналіз образів, проблематики, використання літературознавчих понять.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
Початковий	1	сприймає окремі відомості про автора, твір, персонажів, події; упізнає окремі елементи змісту художнього тексту; літературознавчі поняття майже не розпізнає	виконує частину простих завдань за наданим зразком: називає окремого героя, подію, факт; знаходить у тексті фрагмент лише з допомогою; відтворює уривчасті відомості про прочитане	долучається до читання й виконання завдань лише за безпосередньої участі вчителя	майже не долучається до обговорення твору	виявляє літературні знання й читацькі вміння в окремих випадках

	2	розпізнає частину інформації про зміст твору, автора, героїв; називає окремі події та факти; частково розуміє буквально подану інформацію	виконує прості завдання за точним зразком: установлює окрему відповідність «герой — подія», добирає факт із тексту, відтворює частину сюжету	працює лише за значної допомоги вчителя	переважно пасивний / пасивна при сприйнятті тексту	виявляє літературні знання й читацькі вміння в окремих випадках
	3	розпізнає головних персонажів і основні події; знаходить окрему явно подану інформацію; за допомогою розпізнає окремі вивчені літературознавчі поняття	виконує прості завдання до тексту за алгоритмом; знаходить приклад художнього засобу за вказівкою	виконує завдання за зразком із допомогою вчителя	підтримує короткий діалог про прочитане за запитаннями	виявляє літературні знання й читацькі вміння в окремих випадках
Середній	4	визначає тему на очевидному рівні; називає основних персонажів, події, окремі ознаки жанру; знаходить у тексті відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / алгоритмом; розпізнає вивчені художні засоби в типових прикладах	долучається до роботи з допомогою вчителя; частину завдання виконує самостійно	формально бере участь у спільному аналізі тексту	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично
	5	застосовує основні відомості про твір у знайомій ситуації; визначає тему, окремі ключові події та риси персонажів; розпізнає	виконує репродуктивні завдання за алгоритмом; складає простий план	працює з допомогою або під керівництвом учителя	взаємодіє переважно пасивно під час аналізу	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично

		вивчені жанрові ознаки й художні засоби				
	6	застосовує знання про зміст, образи, жанр і художні особливості твору в типових ситуаціях; визначає тему та частково основну думку; установлює прості причинно-наслідкові зв’язки між подіями й учинками персонажів	виконує частково-пошукові завдання за зразком / алгоритмом; характеризує героя з опорою на текст; пояснює окремі художні засоби та їхню роль; порівнює персонажів за заданими ознаками	працює під загальним керівництвом учителя	ставить уточнювальні запитання щодо змісту тексту	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично
Достатній	7	самостійно знаходить у художньому тексті потрібну інформацію; визначає тему, основну думку, ключові епізоди; характеризує образи з опорою на текст; розпізнає жанрові ознаки, композиційні елементи та вивчені художні засоби	аналізує епізод, учинок персонажа, окремий образ; установлює зв’язок між художньою деталлю та змістом	переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм аналізу	співпрацює під час парного / групового аналізу	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях
	8	зіставляє й порівнює персонажів, епізоди, теми, мотиви або художні засоби за заданою ознакою; розрізняє фактичну та інтерпретаційну	аналізує образи, конфлікт, композиційні елементи й художні засоби; обґрунтовує судження прикладами з тексту	за потреби користується текстом, довідковими матеріалами або консультацією	бере активну участь у спільному пошуку інтерпретації тексту	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях

		інформацію; перетворює інформацію про твір у план, схему, таблицю, читацьку карту				
	9	аналізує художній текст, образи, проблематику, мотиви та авторські способи творення художнього світу; установлює причинно-наслідкові, смислові й образні зв’язки; розрізняє факт, авторську позицію та читацьку інтерпретацію	обирає з-поміж запропонованих спосіб аналізу; аргументовано характеризує персонажів і проблематику; пояснює роль художніх засобів	самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб аналізу	аналізує позиції інших читачів щодо тексту	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	10	узагальнює інформацію про твір, творчість письменника та літературні явища з різних джерел; установлює зв’язки між тематикою, проблематикою, образами, композицією та художніми засобами; співвідносить твір із культурним і суспільним контекстом у межах вивченого	обирає доцільні способи аналізу й пропонує альтернативні інтерпретації; використовує доречні літературознавчі поняття й текстові докази	самостійно планує виконання більшості завдань з аналізу тексту	допомагає організувати спільний аналіз твору	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

	11	оцінює інформацію про художній твір і літературне явище з різних джерел за визначеними критеріями; аналізує авторську позицію, художню майстерність, систему образів, проблематику й засоби впливу на читача	пропонує різні способи аналізу та інтерпретації; доречно використовує літературознавчі поняття, цитатні / текстові опори та міжтекстові зіставлення в межах вивченого	самостійно планує, організовує й контролює аналітичну діяльність	конструктивно обговорює тексти з іншими	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	12	самостійно оцінює й інтегрує інформацію про твір, автора та літературно-культур контекст із різних джерел; виявляє багатозначність художнього тексту, підтекст, символічні й образні зв'язки	пропонує різні способи розв'язання нестандартної літературної проблеми; самостійно здійснює цілісний аналіз твору або його аспекту; установлює обґрунтовані міжтекстові та міжмистецькі зв'язки	оцінює можливі стратегії аналізу, прогнозує результат	сприяє досягненню спільного розуміння тексту	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Група результатів: ГР3 – Письмова взаємодія (висловлювання думок, почуттів та ставлень, створення письмових текстів різних типів і жанрів)
Фокус оцінювання: Створення власних письмових висловлень (аналітичних, творчих, есе, характеристика персонажів, відгук, переказ, рефлексія).

Рівень	**Бал**	**За когнітивними процесами**	**За навчальною діяльністю**	**За рівнем самостійності**	**За рівнем комунікації та**	**За частотою вияву вмінь**

					взаємодії	
Початковий	1	припускається суттєвих змістових і логічних помилок при спробі створити письмову відповідь	власне читацьке висловлення на письмі фрагментарне	виконує письмові завдання лише з допомогою вчителя	письмова комунікація практично відсутня або не по суті	виявляє вміння письмової взаємодії в окремих випадках
	2	відповідає на прості запитання письмово, допускаючи змістові й логічні помилки	за опорою висловлює елементарне письмове враження від твору	потребує постійної допомоги та нагадування послідовності дій при письмі	висловлює окреме враження простими писемними реченнями	виявляє вміння письмової взаємодії в окремих випадках
	3	відтворює на письмі за зразком частину змісту прочитаного	за опорою висловлює письмово ставлення до героя або події	виконує письмові завдання за зразком із допомогою	підтримує просту письмову відповідь за опорою	виявляє вміння письмової взаємодії в окремих випадках
Середній	4	відтворює основний зміст на письмі з можливими пропусками	за планом письмово характеризує героя окремими рисами	частину письмового завдання виконує самостійно	письмова відповідь не завжди повна й аргументована	виявляє вміння письмової взаємодії епізодично
	5	застосовує відомості про твір у письмовій формі	складає простий план, висловлює читацьке враження з елементарним письмовим обґрунтуванням	виконує письмові завдання за алгоритмом під керівництвом учителя	письмово висловлює власне ставлення, але аргументує його неповно	виявляє вміння письмової взаємодії епізодично
	6	установлює прості причинно-наслідкові зв’язки у мовленні	створює зв’язне письмове читацьке висловлення й частково аргументує його	визначені письмові дії виконує самостійно	письмово пояснює власну читацьку позицію	виявляє вміння письмової взаємодії епізодично

Достатній	7	визначає тему та основну думку для висвітлення на письмі	створює достатньо змістовне й логічне письмове читацьке висловлення, наводить текстові аргументи	переважно самостійно створює письмові роботи	письмово висловлює власну інтерпретацію твору	виявляє вміння письмової взаємодії постійно в типових ситуаціях
	8	перетворює інформацію про твір у план, схему, таблицю, читацьку карту	створює логічне, послідовне, структуроване письмове висловлення про прочитане, обґрунтовує судження прикладами з тексту	самостійно організовує написання висловлення	письмово аргументує власну позицію зі зіставленням думок	виявляє вміння письмової взаємодії постійно в типових ситуаціях
	9	розрізняє факт, авторську позицію та читацьку інтерпретацію в письмовій формі	створює цілісне аналітичне або творче письмове висловлення	самостійно виконує ускладнені письмові завдання	письмово аналізує та зіставляє різні читацькі позиції	виявляє вміння письмової взаємодії постійно в типових ситуаціях
Високий	10	узагальнює інформацію з різних джерел у письмових роботах	створює змістовні, логічні, аргументовані письмові читацькі висловлення; використовує доречні літературознавчі поняття й цитати	самостійно планує та коригує процес написання робіт	пропонує й обстоює в письмовій формі власні ідеї	виявляє вміння письмової взаємодії системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює інформацію про твір та порівнює	створює самостійні, переконливі,	самостійно організовує та	письмово надає змістовний зворотний	виявляє вміння письмової взаємодії

		інтерпретації на письмі	структуровані аналітичні й творчі письмові висловлення; доречно використовує цитатні опори	контролює свою писемну діяльність	зв'язок та аргументацію	системно в типових і нетипових ситуаціях
	12	формує цілісну аргументовану письмову інтерпретацію	створює оригінальні, доказові аналітичні й творчі письмові висловлення, установлює обґрунтовані міжтекстові та міжмистецькі зв’язки	усвідомлено й самостійно генерує письмові тексти в нестандартних ситуаціях	письмово формує власну переконливу лінію аргументації	виявляє вміння письмової взаємодії системно в типових і нетипових ситуаціях

Група результатів: ГР 4 – Дослідження мовлення (дослідження мовних і літературних явищ, застосування знань про мову та літературу)
Фокус оцінювання: Дослідницька, пошукова та проєктна діяльність: аналіз мовно-стильових засобів, пошук інформації в різних джерелах, порівняння творів/контекстів, самостійність аналітичного пошуку.

Рівень	**Бал**	**За когнітивними процесами**	**За навчальною діяльністю**	**За рівнем самостійності**	**За рівнем комунікації та взаємодії**	**За частотою вияву вмінь**

Початковий	1	сприймає окремі відомості; літературознавчі поняття майже не розпізнає	виконує частину простих дослідницьких спроб за зразком: знаходить фрагмент/факт у тексті лише з допомогою	долучається до виконання дослідницьких завдань лише за безпосередньої участі вчителя	не реагує на дослідницькі завдання	виявляє дослідницькі вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації, окремі події та факти	виконує прості завдання за точним зразком: установлює відповідності, добирає факт із тексту	працює за значної допомоги вчителя	відповідає за спонуканням у ході пошуку	виявляє дослідницькі вміння в окремих випадках
	3	за допомогою розпізнає окремі вивчені літературознавчі поняття	виконує прості завдання до тексту за алгоритмом; знаходить приклад художнього засобу за вказівкою	виконує завдання за алгоритмом із допомогою	підтримує короткий пошуковий діалог	виявляє дослідницькі вміння в окремих випадках
Середній	4	визначає тему на очевидному рівні, окремі ознаки жанру	виконує типові репродуктивно-пошукові завдання за зразком; розпізнає вивчені художні засоби в типових прикладах	складніші дослідницькі дії виконує після підказки	бере участь у спільному аналізі	виявляє дослідницькі вміння епізодично
	5	застосовує основні відомості про твір; розпізнає вивчені жанрові ознаки й художні засоби	виконує репродуктивні дослідницькі завдання за алгоритмом	частину типового дослідницького завдання виконує самостійно	формулює прості пошукові запитання	виявляє дослідницькі вміння епізодично

	6	установлює прості причинно-наслідкові зв’язки; застосовує знання про жанр і художні особливості	виконує частково-пошукові завдання за зразком / алгоритмом, пояснює окремі художні засоби та їхню роль; порівнює за заданими ознаками	визначені дослідницькі дії виконує самостійно, здійснює частковий самоконтроль	ставить уточнювальні запитання під час дослідження	виявляє дослідницькі вміння епізодично
Достатній	7	самостійно знаходить у тексті потрібну інформацію, розпізнає жанрові ознаки, композиційні елементи, художні засоби	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом; установлює зв’язок між художньою деталлю та змістом	переважно самостійно добирає відомий алгоритм дослідження та аналізу	співпрацює під час парного/групового дослідження	виявляє дослідницькі вміння постійно в типових ситуаціях
	8	зіставляє й порівнює персонажів, епізоди, мотиви чи засоби; перетворює інформацію в схеми, таблиці, читацькі карти	виконує типові дослідницькі завдання; аналізує образи, конфлікт, композицію та мовні засоби	самостійно організовує виконання дослідницьких завдань, використовує довідники	бере активну участь у спільному пошуку	виявляє дослідницькі вміння постійно в типових ситуаціях
	9	аналізує проблематику, мотиви, авторські засоби творення світу; зіставляє інформацію з різних джерел	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає спосіб аналізу; пояснює роль художніх засобів	самостійно обирає відомий спосіб дослідження, коригує результат	розвиває запропоновані дослідницькі ідеї	виявляє дослідницькі вміння постійно в типових ситуаціях

Високий	10	узагальнює інформацію про твір, творчість та літературні явища з різних джерел; співвідносить твір із контекстом	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає доцільні способи аналізу	самостійно планує виконання більшості дослідницьких завдань	пропонує ідеї для дослідження	виявляє дослідницькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює інформацію про твір і літературні явища з різних джерел; аналізує художню майстерність та засоби впливу	виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи аналізу; робить міжтекстові зіставлення	самостійно планує, організовує й контролює дослідницьку діяльність	конструктивно обговорює результати пошуку	виявляє дослідницькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	12	самостійно оцінює й інтегрує інформацію з різних джерел; виявляє підтекст, символічні й образні зв’язки	виконує дослідницькі завдання високого рівня; пропонує способи розв’язання нестандартної літературної проблеми; здійснює цілісний аналіз твору	усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях дослідження, оцінює стратегії	спрямовує обговорення дослідницьких проблем	виявляє дослідницькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
навчальних досягнень учнів 5–9 класів з математики
на основі Державного стандарту базової середньої освіти (Додаток 8) та вимог Наказів МОН України № 722 і № 1427

Таблиця-підказка практичних дій для вчителів математики

ГР	Інтегрований показник №722	Очікуваний результат навчання з математики	Конкретний критерій	1–3 бали (початковий)	4–6 балів (середній)	7–9 балів (достатній)	10–12 балів (високий)
ГР 1. Досліджує ситуації та створює математичні моделі							
ГР1	Когнітивні процеси	Розпізнає, формулює та досліджує математичні проблеми в реальних та навчальних ситуаціях; будує математичні моделі.	Розуміння сутності математичної моделі та проблемної ситуації	1 — розпізнає окремі математичні об'єкти або елементи ситуації з допомогою; 2 — називає окремі компоненти моделі/ситуації; 3 — описує математичну ситуацію фрагментарно.	4 — розуміє зміст проблемної ситуації та окремі властивості моделей; 5 — описує та будує просту математичну модель за зразком; 6 — пояснює математичну модель за готовим алгоритмом.	7 — самостійно виділяє математичну проблему та пояснює її зміст; 8 — встановлює причинно-наслідкові зв'язки між величинами у моделі; 9 — висуває й аналізує закономірності, розробляє оптимальну модель.	10 — аналізує складну реальну чи абстрактну ситуацію; 11 — встановлює системні взаємозв'язки між декількома моделями; 12 — висуває, обґрунтовує та перевіряє власні математичні гіпотези.
ГР1	Навчальна діяльність	Виконує дослідження, математичне моделювання, збір та систематизацію даних.	Якість виконання дослідницьких дій та побудови моделей	1 — виконує окрему дослідницьку дію з допомогою; 2 — повторює дію або елемент моделювання за	4 — виконує дослідницькі дії за інструкцією; 5 — проводити прості вимірювання,	7 — самостійно виконує основні етапи математичного дослідження; 8 — правильно	10 — самостійно планує та реалізує математичне дослідження; 11 — обирає доцільні та

				зразком; 3 — виконує просту дію за постійної допомоги.	обчислення чи збір даних за зразком; 6 — будує та досліджує модель за готовим алгоритмом.	опрацьовує та графічно/числово подає результати; 9 — аналізує результати дослідження та робить висновки.	ефективні методи моделювання; 12 — оптимізує спосіб дослідження та побудови моделі.
ГР1	Рівень самостійності	Самостійно планує та здійснює пошук шляхів вирішення проблемної ситуації.	Ступінь самостійності у дослідженні та моделюванні	1 — діє лише за допомогою вчителя; 2 — потребує постійної підказки та контролю; 3 — виконує дії за безпосереднього супроводу.	4 — працює за детальною інструкцією чи шаблоном; 5 — виконує алгоритм моделювання з окремими підказками; 6 — переважно самостійно працює за знайомим алгоритмом.	7 — самостійно виконує стандартне дослідження/моделювання; 8 — сам обирає оптимальний спосіб дій із відомих; 9 — самостійно коригує хід дослідження при виникненні труднощів.	10 — сам визначає стратегію дослідження проблеми; 11 — самостійно коригує методологію та моделі у нестандартних ситуаціях; 12 — обирає та обґрунтовує оригінальну оптимальну стратегію.
ГР1	Комунікація та взаємодія	Представляє результати дослідження, описує побудовані математичні моделі.	Чіткість, аргументованість та доказовість висновків	1 — відповідає окремими словами/термінами; 2 — відтворює окремі готові результати; 3 — формулює простий висновок з допомогою.	4 — представляє результат чи модель за зразком; 5 — пояснює отримані в ході дослідження дані; 6 — формулює простий математично правильний висновок.	7 — чітко пояснює результат та сутність побудованої моделі; 8 — аргументує висновок на основі отриманих даних; 9 — обґрунтовує висновок даними дослідження та логікою.	10 — аргументовано та структуровано представляє результати; 11 — захищає та обґрунтовує обрану модель у дискусії; 12 — переконливо обґрунтовує та відстоює складні математичні

							результати.
ГР1	Частота вияву вмінь	Систематично демонструє вміння досліджувати та моделювати.	Стабільність вияву вмінь у різних навчальних та життєвих ситуаціях	1 — уміння практично не виявляється; 2 — виявляє уміння епізодично за нагадуванням.	4 — виявляє вміння у простих стандартних ситуаціях; 5 — виявляє вміння у типових навчальних завданнях.	7 — стабільно демонструє вміння у стандартних ситуаціях; 8 — застосовує вміння у різних змінених ситуаціях.	10-12 — стабільно та системно застосовує вміння у складних та нових ситуаціях.
ГР 2. Розв’язує математичні задачі							
ГР2	Когнітивні процеси	Обирає, виконує та комбінує математичні операції, обчислення, тотожні перетворення, рівняння та геометричні побудови.	Розуміння математичних понять, теорій, алгоритмів та методів розв'язання	1 — розпізнає математичні поняття чи формули з допомогою; 2 — називає базові математичні факти чи алгоритми; 3 — відтворює фрагменти правил чи обчислень.	4 — розуміє зміст математичних правил, теорем та алгоритмів; 5 — застосовує алгоритм чи формулу за зразком; 6 — пояснює хід розв'язання типової задачі.	7 — самостійно обирає необхідні математичні методи й формули; 8 — встановлює логічні зв'язки між етапами розв'язання; 9 — виявляє та виправляє помилки, бачить альтернативні шляхи.	10 — глибоко аналізує структуру математичної задачі; 11 — вільно комбінує теоретичні знання з різних розділів; 12 — обґрунтовує теоретичну правильність та коректність розв'язання.
ГР2	Навчальна діяльність	Виконує математичні обчислення, перетворення, побудови, розв'язує рівняння, нерівності та їх системи.	Точність, коректність та якість виконання математичних дій	1 — виконує окрему арифметичну/алгебраїчну дію з допомогою; 2 — повторює обчислення за зразком; 3 — виконує простий крок алгоритму за супроводу.	4 — розв'язує типові задачі за інструкцією/схемою; 5 — виконує стандартні обчислення та перетворення за алгоритмом; 6 — доводить розв'язання типової	7 — самостійно розв'язує задачі достатнього рівня складності; 8 — правильно виконує багатокрокові обчислення та побудови; 9 — перевіряє й аналізує отриманий	10 — самостійно розв'язує ускладнені та нестандартні задачі; 11 — раціонально обирає найефективніший спосіб розв'язання; 12 — знаходить декілька способів розв'язання та

					задачі до кінця.	математичний результат.	оптимізує їх.
ГР2	Рівень самостійності	Самостійність у пошуку та виконанні математичного розв'язку.	Ступінь автономності під час розв'язування задач	1 — розв'язує лише за допомогою вчителя; 2 — потребує постійної допомоги на кожному кроці; 3 — виконує дії за безпосередньої підказки.	4 — працює за опорними схемами чи картками-підказками; 5 — розв'язує задачі з окремими підказками вчителя; 6 — самостійно розв'язує типові задачі за алгоритмом.	7 — самостійно виконує розв'язання задач у стандартних умовах; 8 — самостійно обирає відомий метод розв'язування; 9 — сам контролює і коригує процес розв'язування.	10 — самостійно розв'язує задачі у змінених та нових умовах; 11 — самостійно конструює план розв'язування складних задач; 12 — виявляє повну автономність та творчий підхід.
ГР2	Комунікація та взаємодія	Математично грамотно записує, аргументує та презентує розв'язання.	Правильність математичного запису, символіки та аргументації	1 — записує окремі числа чи математичні знаки з допомогою; 2 — відтворює готовий запис розв'язання; 3 — дає коротку відповідь на запитання з допомогою.	4 — оформлює розв'язання за зразком з незначними огріхами; 5 — пояснює окремі кроки розв'язання задачі; 6 — грамотно застосовує базову математичну символіку.	7 — чітко та логічно оформлює повний запис розв'язання; 8 — аргументує кожен крок математичними правилами/теоремами; 9 — обґрунтовує вибір конкретного методу розв'язання.	10 — бездоганно і лаконічно оформлює математичні записи; 11 — будує строгі та вичерпні математичні доведення; 12 — переконливо захищає власні математичні міркування та шляхи розв'язання.
ГР2	Частота вияву вмінь	Стабільність використання предметних математичних умінь.	Систематичність успішного розв'язування задач	1 — правильні дії виявляються рідко/випадково; 2 — розв'язує тільки найпростіші завдання епізодично.	4 — вірно розв'язує задачі у простих ситуаціях; 5 — стабільно розв'язує типові завдання середньої складності.	7 — стабільно демонструє вміння у стандартних навчальних ситуаціях; 8 — успішно застосовує вміння при зміні умов	10-12 — системно та стабільно розв'язує задачі будь-якої складності.

						завдання.	
ГР 3. Інтерпретує та критично аналізує результати							
ГР3	Когнітивні процеси	Оцінює межі застосовності результатів, реалістичність даних, критично аналізує інформацію, подану в графіках, таблицях, діаграмах.	Розуміння змісту та реалістичності математичних результатів	1 — зчитує окреме число з таблиці/графіка з допомогою; 2 — називає отримане у задачі число без розуміння змісту; 3 — фрагментарно описує графічну/числову інформацію.	4 — розуміє фізичний/практичний зміст отриманого результату; 5 — пояснює дані таблиці, графіка чи діаграми за зразком; 6 — співвідносить результат із вихідними даними за алгоритмом.	7 — самостійно інтерпретує математичні дані у контексті реальної ситуації; 8 — встановлює причинно-наслідкові зв'язки між даними; 9 — аналізує критично результати на правдоподібність і межі застосовності.	10 — здійснює глибокий критичний аналіз складних даних/графіків; 11 — виявляє приховані залежності, помилки чи маніпуляції в даних; 12 — робить комплексну оцінку та прогнозування на основі аналізу.
ГР3	Навчальна діяльність	Виконує аналіз, порівняння, критичну оцінку та інтерпретацію математичних даних.	Якість аналітичних та інтерпретаційних дій	1 — порівнює два числа за вказівкою вчителя; 2 — повторює інтерпретацію результату за зразком; 3 — виконує просту перевірку коректності за підказкою.	4 — виконує аналіз за готовими питанням чи інструкцією; 5 — порівнює та систематизує дані за наданими критеріями; 6 — здійснює перевірку розв'язку на відповідність умові за алгоритмом.	7 — самостійно опрацьовує, графічно поєднує та порівнює дані; 8 — оцінює вірогідність і похибку отриманих результатів; 9 — аналізує межі застосування обраної математичної моделі.	10 — самостійно будує та реалізує комплексну схему аналізу даних; 11 — оптимізує методи графічної та числової інтерпретації; 12 — пропонує власні критерії для оцінки та аналізу складної інформації.
ГР3	Рівень самостійності	Самостійність у критичному оцінюванні та інтерпретації результатів.	Ступінь самостійності аналітичних дій	1 — діє лише за постійного прямого керівництва; 2 — потребує супроводу під час	4 — аналізує за детальною пам'яткою/схемою; 5 — інтерпретує дані з окремими	7 — самостійно аналізує й інтерпретує стандартні дані; 8 — сам обирає	10 — самостійно формулює критичну оцінку суперечливих даних;

				опрацювання даних; 3 — робить висновки тільки за безпосередньої підказки.	підказками вчителя; 6 — переважно самостійно оцінює результат за алгоритмом.	спосіб перевірки та аналізу результату; 9 — самостійно виявляє та коригує логічні/обчислювальні похибки.	11 — самостійно коригує критерії аналізу у складних випадках; 12 — демонструє повну критичну автономність та наукову об'єктивність.
ГР3	Комунікація та взаємодія	Формулює, аргументує та презентує висновки на основі аналізу даних.	Обґрунтованість, чіткість та переконливість аналітичних висновків	1 — відповідає «так/ні» або окремими словами з допомогою; 2 — переповідає готові висновки за вчителем; 3 — формулює неповний висновок за підтримки.	4 — презентує висновок за шаблоном чи зразком; 5 — пояснює отримані графічні/статистичні дані; 6 — формулює грамотний висновок за готовими даними.	7 — чітко й логічно викладає критичні висновки; 8 — аргументує висновки посиланнями на розрахунки й факти; 9 — обґрунтовує обмеження та припущення зробленого аналізу.	10 — аргументовано представляє та відстоює аналітичний звіт; 11 — спростовує помилкові судження на основі математичних фактів; 12 — переконливо доводить власну аналітичну позицію перед аудиторією.
ГР3	Частота вияву вмінь	Систематичність критичного аналізу та інтерпретації.	Стабільність вияву аналітичних умінь	1 — критична оцінка практично відсутня; 2 — помічає помилки/суперечності епізодично.	4 — проявляє вміння у простих, очевидних ситуаціях; 5 — виявляє критичність у типових навчальних завданнях.	7 — стабільно демонструє аналітичні вміння у стандартних умовах; 8 — критично оцінює дані у різних змінених контекстах.	10-12 — системно та стабільно застосовує критичний аналіз у будь-яких ситуаціях.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

(технології)

для 5–9 класів НУШ

Критерії оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Технології» розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, з урахуванням положень наказу Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», а також критеріїв оцінювання результатів навчання учнів з технологічної освітньої галузі.

Критерії конкретизують загальні та галузеві критерії оцінювання відповідно до особливостей навчального предмета «Технології» та використовуються для оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів. У структурі критеріїв використано п’ять інтегрованих показників: когнітивні процеси; навчальна діяльність; рівень самостійності; рівень комунікації та взаємодії; частота вияву умінь.

Оцінювання охоплює процес і результат проєктно-технологічної діяльності: дослідження та визначення проблеми, формулювання задуму, проєктування, добір матеріалів, інструментів і технологій, планування, виконання технологічних операцій, дотримання безпеки та екологічних вимог, контроль і вдосконалення результату, презентацію, співпрацю та рефлексію. Якість готового продукту розглядається у взаємозв’язку з метою, потребами користувача, функціональністю, естетичністю, точністю, технологічністю, креативністю, інноваційністю, безпечністю, екологічністю та практичною доцільністю.

ГР 1. Втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності

Інтегрований показник №722	**1–3 бали початковий**	**4–6 балів середній**	**7–9 балів достатній**	**10–12 балів високий**
Когнітивні процеси	1 — розпізнає проблему або об’єкт лише з допомогою; 2 — називає окремі матеріали, інструменти чи дії; 3 — описує простий етап або об’єкт за зразком.	4 — визначає проблему за інструкцією; 5 — описує властивості матеріалів або етапи роботи за зразком; 6 — пояснює послідовність простих технологічних дій за алгоритмом.	7 — аналізує властивості матеріалів і призначення інструментів; 8 — встановлює зв’язок між потребою, конструкцією, матеріалами й технологією; 9 — порівнює варіанти та обґрунтовує доцільність рішення.	10 — глибоко аналізує проблему й умови реалізації; 11 — встановлює технічні, технологічні, економічні та екологічні взаємозв’язки; 12 — системно аналізує проблему, пропонує й аргументує оптимальне або інноваційне рішення.

Інтегрований показник №722	1–3 бали початковий	4–6 балів середній	7–9 балів достатній	10–12 балів високий
Навчальна діяльність	1 — виконує окрему дію лише з істотною допомогою; 2 — повторює операцію за зразком; 3 — виконує просту операцію за постійної підтримки.	4 — працює за детальною інструкцією; 5 — виконує типові операції з періодичною допомогою; 6 — виконує основні операції за алгоритмом, виправляє помилки за рекомендацією.	7 — самостійно виконує основні операції; 8 — дотримується технологічної послідовності; 9 — творчо застосовує технології, комбінує матеріали й удосконалює виріб.	10 — упевнено застосовує знання в нових ситуаціях; 11 — самостійно реалізує складний проєкт; 12 — демонструє високий рівень проєктно-технологічної майстерності, оптимізує процес і якість результату.
Рівень самостійності	1 — не виконує завдання без постійної допомоги; 2 — діє лише за чіткою інструкцією; 3 — працює за зразком і потребує постійної підтримки.	4 — працює під керівництвом; 5 — частково планує власні дії, потребує підказок; 6 — переважно самостійно виконує типове завдання, виправляє помилки за допомогою.	7 — самостійно виконує типові завдання; 8 — визначає послідовність дій і добирає матеріали та інструменти; 9 — планує етапи, контролює якість і долає труднощі.	10 — самостійно планує та організовує весь процес; 11 — критично оцінює результат і самостійно усуває недоліки; 12 — повністю самостійно проєктує, реалізує, випробовує та вдосконалює власний продукт.
Рівень комунікації та взаємодії	1 — відповідає лише з допомогою; 2 — висловлює окремі думки простими фразами; 3 — коротко описує роботу за підтримки.	4 — пояснює окремі дії з допомогою; 5 — презентує результат за зразком і виконує роль у групі; 6 — висловлює думку та бере участь у спільній діяльності.	7 — активно обговорює рішення; 8 — аргументує вибір матеріалів, конструкції та способу виготовлення; 9 — переконливо презентує проєкт і конструктивно взаємодіє.	10 — аргументовано захищає рішення; 11 — бере відповідальність за спільний результат і конструктивно розв’язує проблеми; 12 — ініціює співпрацю та сприяє реалізації спільного проєкту.
Частота вияву умінь	1 — уміння майже не виявляє; 2 — виявляє епізодично; 3 — застосовує лише у знайомих ситуаціях і за підтримки.	4 — виявляє уміння у простих ситуаціях; 5 — застосовує у типових технологічних завданнях; 6 — стабільно виконує основні операції у знайомих ситуаціях.	7 — стабільно демонструє набуті уміння; 8 — застосовує їх у різних видах практичної та проєктної діяльності; 9 — упевнено переносить уміння в нові технологічні ситуації.	10 — системно застосовує уміння у складніших ситуаціях; 11 — стабільно використовує їх у різних і нових видах діяльності; 12 — творчо та послідовно застосовує уміння й самовдосконалюється.

ГР 2. Творче застосування традиційних і сучасних технологій декоративно-ужиткового мистецтва

Інтегрований показник №722	1–3 бали початковий	4–6 балів середній	7–9 балів достатній	10–12 балів високий
Когнітивні процеси	1 — розпізнає окремі техніки з допомогою; 2 — називає окремі матеріали або прийоми; 3 — відтворює інформацію про техніку за зразком	4 — описує техніку за інструкцією; 5 — добирає матеріал або прийом за зразком; 6 — пояснює основні особливості традиційної чи сучасної техніки.	7 — порівнює техніки та їх можливості; 8 — обґрунтовує вибір техніки для задуму; 9 — поєднує традиційні й сучасні прийоми та пояснює доцільність.	10 — аналізує можливості різних технологій; 11 — пропонує альтернативні способи виконання; 12 — критично оцінює та творчо поєднує технології відповідно до задуму.
Навчальна діяльність	1 — виконує окрему операцію лише з допомогою; 2 — повторює прийом за зразком; 3 — виконує простий елемент під постійним керівництвом.	4 — виконує техніку за інструкцією; 5 — застосовує окремі прийоми з допомогою; 6 — виготовляє виріб/елемент за алгоритмом.	7 — самостійно застосовує вивчену техніку; 8 — творчо поєднує прийоми; 9 — адаптує техніку до задуму та вдосконалює результат.	10 — самостійно реалізує творчий задум; 11 — створює оригінальний результат із доцільним поєднанням технік; 12 — демонструє високий рівень майстерності, креативність, варіативність та інноваційність.
Рівень самостійності	1 — діє лише за безпосередньої допомоги; 2 — потребує постійних підказок; 3 — працює за зразком.	4 — працює під керівництвом; 5 — частково самостійно добирає матеріали/прийоми; 6 — переважно самостійно виконує типове завдання та коригує результат за підказкою.	7 — самостійно добирає спосіб виконання; 8 — планує роботу та контролює якість; 9 — адаптує техніку та вдосконалює результат.	10 — самостійно планує творчу діяльність; 11 — критично оцінює й удосконалює результат; 12 — самостійно створює та реалізує творчий задум, прогнозує результат.
Рівень комунікації та взаємодії	1 — бере участь лише після спонукання; 2 — виконує роль за допомогою; 3 — взаємодіє лише за підтримки.	4 — працює в групі за інструкцією; 5 — виконує визначену роль; 6 — бере участь у спільній творчій роботі та презентує результат за підтримки.	7 — активно взаємодіє; 8 — узгоджує власні дії зі спільним задумом; 9 — конструктивно співпрацює та пояснює власні рішення.	10 — ініціює творчу взаємодію; 11 — організовує співпрацю та підтримує інших; 12 — координує спільну діяльність і спрямовує її на якісний творчий результат.
Частота вияву умінь	1 — виявляє уміння в окремих випадках; 2 — застосовує епізодично;	4 — застосовує у простих ситуаціях; 5 — використовує у типових	7 — постійно демонструє уміння; 8 — застосовує їх у різних техніках;	10 — системно застосовує технологічні уміння; 11 — стабільно переносить їх на різні

Інтегрований показник №722	1–3 бали початковий	4–6 балів середній	7–9 балів достатній	10–12 балів високий
	3 — використовує лише у знайомих ситуаціях за підтримки.	завданнях; 6 — стабільно застосовує основні техніки у знайомій діяльності.	9 — переносить уміння на нові творчі завдання.	матеріали й техніки; 12 — творчо та варіативно використовує уміння у типових і нетипових ситуаціях.

ГР 3. Ефективне використання техніки і матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу

Інтегрований показник №722	1–3 бали початковий	4–6 балів середній	7–9 балів достатній	10–12 балів високий
Когнітивні процеси	1 — розпізнає матеріали/інструменти з допомогою; 2 — називає окремі правила безпеки; 3 — відтворює окремі відомості за зразком.	4 — пояснює призначення окремих інструментів; 5 — визначає властивості матеріалів за зразком; 6 — застосовує відомі правила безпеки й ощадного використання ресурсів.	7 — порівнює матеріали за властивостями; 8 — обґрунтовує вибір матеріалів та інструментів; 9 — аналізує технологічні рішення з урахуванням безпеки й екологічності.	10 — узагальнює інформацію про матеріали й технології; 11 — оцінює доцільність та екологічність рішень; 12 — критично аналізує ризики й пропонує безпечні та ресурсоефективні альтернативи.
Навчальна діяльність	1 — користується інструментами лише з допомогою; 2 — порушує окремі правила; 3 — виконує дії під постійним контролем.	4 — працює за інструкцією; 5 — дотримується основних правил із нагадуваннями; 6 — безпечно виконує типові операції та ощадно використовує матеріали.	7 — самостійно дотримується правил; 8 — раціонально добирає та використовує матеріали; 9 — коригує спосіб роботи для підвищення безпеки й ефективності.	10 — самостійно організовує безпечне робоче місце; 11 — оптимізує використання матеріалів і ресурсів; 12 — реалізує ефективні, безпечні та екологічно відповідальні рішення.
Рівень самостійності	1 — потребує постійного контролю; 2 — діє лише за безпосередньою вказівкою; 3 — дотримується правил за постійної підтримки.	4 — працює під керівництвом; 5 — самостійно виконує окремі безпечні дії; 6 — переважно самостійно контролює типову роботу за підказкою.	7 — самостійно організовує робоче місце; 8 — контролює дотримання правил; 9 — самостійно приймає рішення щодо безпечного й раціонального використання ресурсів.	10 — прогнозує ризики; 11 — планує та організовує безпечну й ресурсоефективну діяльність; 12 — оцінює ризики, прогнозує наслідки та вдосконалює технологічний процес.

Інтегрований показник №722	1–3 бали початковий	4–6 балів середній	7–9 балів достатній	10–12 балів високий
Рівень комунікації та взаємодії	1 — потребує постійного нагадування; 2 — реагує на вказівки; 3 — дотримується правил лише за підтримки.	4 — працює в групі за інструкцією; 5 — виконує роль із нагадуваннями; 6 — дотримується правил і допомагає іншим за підказкою.	7 — відповідально взаємодіє; 8 — своєчасно повідомляє про ризики; 9 — конструктивно співпрацює та підтримує безпечну організацію роботи.	10 — ініціює безпечну організацію; 11 — допомагає групі оцінювати ризики; 12 — координує взаємодію з урахуванням безпеки, екологічності та спільної відповідальності.
Частота вияву умінь	1 — дотримується правил в окремих випадках; 2 — потребує частих нагадувань; 3 — застосовує правила непослідовно.	4 — дотримується правил у простих ситуаціях; 5 — застосовує їх у типових завданнях із підтримкою; 6 — стабільно дотримується основних вимог.	7 — постійно дотримується вимог; 8 — застосовує їх у різних видах діяльності; 9 — переносить уміння на нові практичні ситуації.	10 — системно дотримується вимог у типових і нетипових ситуаціях; 11 — стабільно застосовує їх у різних процесах; 12 — системно й усвідомлено демонструє безпечну, екологічну та ресурсоефективну поведінку.

ГР 4. Турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших осіб

Інтегрований показник №722	1–3 бали початковий	4–6 балів середній	7–9 балів достатній	10–12 балів високий
Когнітивні процеси	1 — розпізнає проблему з допомогою; 2 — називає окремі потреби; 3 — описує просте рішення за зразком.	4 — визначає потребу за інструкцією; 5 — пропонує просте рішення за зразком; 6 — пояснює доцільність типового рішення.	7 — аналізує потребу та можливі рішення; 8 — порівнює варіанти за практичністю й функціональністю; 9 — обґрунтовує вибір з урахуванням умов користувача.	10 — узагальнює інформацію про потребу та умови використання; 11 — оцінює альтернативи за критеріями; 12 — критично аналізує проблему, прогнозує потреби та пропонує оптимальне/інноваційне рішення.
Навчальна діяльність	1 — виконує окрему дію лише з допомогою; 2 — повторює готовий спосіб; 3 — виконує просте завдання	4 — виконує типове завдання за інструкцією; 5 — застосовує відомий спосіб із допомогою;	7 — самостійно розв’язує типове практичне завдання; 8 — адаптує відомий спосіб до умов;	10 — реалізує практичне рішення в новій ситуації; 11 — пропонує кілька способів і обирає доцільний;

Інтегрований показник №722	1–3 бали початковий	4–6 балів середній	7–9 балів достатній	10–12 балів високий
	під постійною підтримкою.	6 — створює/ виконує практичне рішення за алгоритмом.	9 — створює функціональне рішення, перевіряє й удосконалює його.	12 — створює ефективне, функціональне, безпечне та інноваційне рішення реальної потреби.
Рівень самостійності	1 — діє лише з безпосередньою допомогою; 2 — потребує постійних підказок; 3 — виконує завдання за зразком.	4 — працює під керівництвом; 5 — частково самостійно планує дії; 6 — переважно самостійно виконує типове завдання та коригує результат за допомогою.	7 — самостійно планує типове завдання; 8 — обирає ресурси й спосіб дії; 9 — контролює результат та адаптує його до потреб.	10 — самостійно планує й організовує діяльність; 11 — критично оцінює результат і визначає шляхи вдосконалення; 12 — самостійно розв’язує нестандартну проблему, прогнозує наслідки та обґрунтовує рішення.
Рівень комунікації та взаємодії	1 — взаємодіє лише після спонукання; 2 — реагує на звернення за допомогою; 3 — виконує спільне завдання за підтримки.	4 — працює в парі/групі за інструкцією; 5 — виконує визначену роль; 6 — бере участь у спільному розв’язанні завдання та пояснює результат за підтримки.	7 — активно співпрацює та враховує думки інших; 8 — порівнює потреби й позиції; 9 — аргументує рішення, конструктивно взаємодіє та бере участь у презентації.	10 — ініціює співпрацю; 11 — організовує спільне розв’язання проблеми; 12 — координує взаємодію, спрямовує її на задоволення спільної потреби та надає конструктивний зворотний зв’язок.
Частота вияву умінь	1 — застосовує уміння в окремих випадках; 2 — діє епізодично; 3 — використовує уміння непослідовно у знайомих ситуаціях.	4 — застосовує уміння у простих ситуаціях; 5 — виконує типові практичні завдання з підтримкою; 6 — стабільно застосовує основні уміння у знайомих побутових ситуаціях.	7 — постійно застосовує уміння у типових життєвих ситуаціях; 8 — переносить їх на різні практичні завдання; 9 — самостійно використовує уміння у нових зрозумілих ситуаціях.	10 — системно застосовує уміння у типових і нетипових життєвих ситуаціях; 11 — стабільно переносить їх на різні потреби й умови; 12 — творчо, відповідально та усвідомлено застосовує уміння для розв’язання реальних проблем.

Особливості застосування критеріїв оцінювання з навчального предмета «Технології»

Оцінювання результатів навчання з предмета «Технології» здійснюється з урахуванням результатів проєктно-технологічної діяльності учня/учениці, його/її індивідуального поступу, рівня самостійності, творчості, практичних умінь, здатності застосовувати знання у практичній діяльності, дотримання правил безпеки, екологічності та культури праці.

Оцінюється не лише кінцевий результат (готовий виріб/продукт), а й процес його створення: визначення потреби або проблеми, дослідження, генерування та обґрунтування ідей, планування, проєктування, добір матеріалів, інструментів і технологій, виконання технологічних операцій, контроль якості, внесення змін та вдосконалення результату, презентація та рефлексія.

Під час оцінювання практичної та проєктної діяльності враховуються відповідність результату поставленій меті та потребам користувача, функціональність, технологічність, точність виконання, естетичність, креативність, доцільність використання матеріалів і ресурсів, безпечність та екологічність.

Оцінювання здійснюється з урахуванням п'яти інтегрованих показників, визначених загальними критеріями оцінювання: когнітивних процесів, навчальної діяльності, рівня самостійності, рівня комунікації та взаємодії, частоти вияву умінь.

Під час оцінювання враховується індивідуальний поступ учня/учениці, а оцінка не повинна залежати виключно від художньої майстерності, складності виробу або наявності спеціальних здібностей. Визначальним є рівень досягнення очікуваних результатів навчання, зазначених у відповідній групі результатів.

Критерії оцінювання застосовуються комплексно та адаптуються педагогічним працівником до змісту конкретної навчальної теми, виду діяльності, проєкту, практичної роботи та очікуваних результатів навчання.

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 2) та наказів МОН України № 722 від 04.05.2026 року та № 1427 від 14.08.2026 року

Група результатів 1: Усна взаємодія (усне мовлення, слухання, діалог, монолог)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Початковий	**1**	Сприймає окремі відомості про мовні одиниці, правила й норми; розпізнає окремі слова, форми, речення або фрагменти тексту; відповідає на прості запитання з суттєвими змістовими, логічними і мовними помилками	Виконує частину простих мовних дій за наданим зразком: списує, підкреслює, добирає окремий приклад, розпізнає мовну одиницю; створює окремі слова, словосполучення чи речення; численні помилки істотно ускладнюють виконання завдання	Долучається до виконання мовних і мовленнєвих завдань лише за безпосередньої участі вчителя; потребує постійних підказок, покрокового пояснення та зовнішнього контролю	Реагує на запитання або звернення переважно після спонукання; дає короткі, часто неповні відповіді; майже не підтримує навчального діалогу й не враховує думок інших	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	2	Розпізнає частину вивченої мовної інформації; визначає окремі очевидні ознаки мовних одиниць; знаходить частину явно поданої інформації в тексті; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові, логічні та мовні помилки	Виконує прості вправи за точним зразком: вставляє окремі букви / форми, добирає приклади, установлює найпростіші відповідності; створює короткі речення за опорою; застосовує правила непослідовно	Працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування алгоритму та корекції більшості дій.	Відповідає на звернення після спонукання; висловлює окремі думки простими реченнями; у діалозі переважно пасивний / пасивна, не завжди реагує по суті.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
	3	Відтворює за зразком частину правила, визначення або навчальної інформації; розпізнає вивчені мовні явища в типових прикладах; знаходить окремі факти в тексті; відповідає на прості запитання, припускаючись помилок.	Виконує прості мовні вправи й елементи розбору за алгоритмом; за опорою створює кілька змістово пов’язаних речень; частково застосовує вивчені орфографіч-ні, пунктуаційні, лексичні та граматичні норми.	Виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно виправляєлишео кремі очевидні помилки.	Підтримує короткий діалог за запитаннями; висловлює просту думку за опорою, але рідко ініціює комунікацію; реагує на думки інших переваж-но після спону-кання.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Середній	4	Відтворює основні відомості про вивчені мовні явища; визначає тему нескладного тексту, знаходить подану інфор-мацію й відповіді на прості запитання; розрізняє основні ознаки вивчених мовних одиниць.	Виконує типові репродуктивні мовні завдання за зразком / алгоритмом; застосовує вивчені правила в найпростіших випадках; створює коротке висловлення за планом, допускаючи порушення логіки та мовні помилки.	Долучається до роботи з допомогою вчителя; виконує частину завдання самостійно, складніші дії — після підказки; потребує допомоги під час самоперевірки.	Включається в навчальну комунікацію з ініціативи інших; відповідає не завжди повно й посуті; бере формальну участь в обговоренні мовних і текстових завдань.	Виявляє предметні вміння епізодично.
	5	Застосовує основну мовну інформацію в знайомих ситуаціях; визначає тему й окремі ключові думки тексту; класифікує мовні одиниці за запропонованими ознаками; формулює окремі запитання за змістом.	Виконує репродуктивні вправи за алгоритмом; застосовує правила в типових прикладах; створює зв’язне висловлення за планом, передає основну думку, частково враховує мету та ситуацію спілкування; виправляє окремі помилки після вказівки.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу.	Підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді; висловлює власну думку, але аргументує її неповно; взаємодіє переважно пасивно.	Виявляє предметні вміння епізодично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	6	Застосовує знання про мовні одиниці, правила й норми в типових ситуаціях; визначає основну інформацію в тексті, установлює прості смислові зв'язки; формулює уточнювальні запитання; частково пояснює мовні явища.	Виконує частково-пошукові мовні завдання за зразком / алгоритмом; пояснює вибір написання, форми слова або розділового знака в типових випадках; створює переважно зв'язне висловлення, частково аргументує думку; за алгоритмом редагує окремі недоліки.	Працює під загальним керівництвом учителя; виконує визначені дії самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль.	Підтримує діалог, ставить уточнювальні запитання; висловлює й частково пояснює власну позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно.	Виявляє предметні вміння епізодично.
Достатній	**7**	Самостійно знаходить потрібну інформацію в запропонованих текстах / джерелах; визначає тему, основну думку, ключові слова; розпізнає, класифікує й порівнює вивчені мовні одиниці; перетворює інформацію за зразком.	Виконує окремі дослідницькі мовні завдання за узгодженим алгоритмом; застосовує мовні норми в типових ситуаціях; виконує мовні розбори; створює достатньо змістовне, логічне висловлення; редагує текст за визначеними критеріями.	Переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм; контролює основні етапи власної роботи.	Долучається до обговорення, висловлює власну позицію, ставить запитання; співпрацює під час парної / групової роботи, хоча ініціативу виявляє не завжди.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	8	Зіставляє й порівнює мовну та текстову інформацію за заданими ознаками; розрізняє основну й другорядну інформацію; установлює закономірності в мовному матеріалі; перетворює текстову інформацію в план, схему, таблицю та навпаки.	Виконує типові дослідницькі завдання; порівнює мовні явища, обґрунтовує застосування норм; створює логічне, послідовне, структуроване висловлення відповідно до мети й ситуації; самостійно вдосконалює окремі компоненти тексту.	Самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується довідковими джерелами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку.	Долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює позиції учасників; аргументує власну думку; бере активну участь у спільному пошуку мовного або комунікативного рішення.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
	9	Аналізує інформацію з різних текстів / джерел; установлює причинно-наслідкові та смислові зв’язки; розрізняє факти, судження й аргументи; аналізує мовні одиниці в контексті, їхні функції та взаємозв’язки.	Виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає з-поміж запропонованих спосіб розв’язання мовної проблеми; створює цілісне аргументоване висловлення; доречно використовує мовні засоби; самостійно редагує текст.	Самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб дії, контролює та коригує результат; допомоги потребує лише в окремих нетипових випадках.	Активно долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших, розвиває їхні ідеї; порівнює власні думки з думками інших і наводить аргументи.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Високий	**10**	Узагальнює мовну й текстову інформацію з різних джерел; формулює самостійні висновки; установлює системні зв'язки між мовними явищами; пояснює функціонування мовних одиниць у різних контекстах.	Виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає з відомих доцільні способи розв'язання мовних і комунікативних проблем, пропонує альтернативи; створює змістовні, логічні, аргументовані висловлення; свідомо добирає й редагує мовні засоби.	Самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільну роботу над текстом або мовною проблемою.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
	11	Оцінює мовну й текстову інформацію з різних джерел за наданими критеріями; аналізує достовірність, повноту, доречність і мовне оформлення; критично аналізує мовні явища та порівнює різні способи вираження думки.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання мовних проблем і реалізує їх; створює самостійні, переконливі, стилістично доречні висловлення; аргументовано редагує й удосконалює власні та запропоновані тексти.	Самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні мовні рішення; аналізує результат і вносить доцільні корективи.	Активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює власну позицію й позиції інших; розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв'язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	12	Самостійно оцінює й інтегрує інформацію з різних джерел; виявляє суперечності, підтекст і способи мовного впливу; досліджує мовні явища в типових і нетипових контекстах, установлює закономірності, висуває й обґрунтовує припущення.	Виконує дослідницькі та творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв’язання нестандартних мовних і комунікативних ситуацій та аргументує вибір; створює оригінальні, цілісні, переконливі, стилістично й мовно доречні висловлення; здійснює глибоке редагування.	Усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі способи виконання, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальше вдосконалення мовної компетентності.	Ініціює, планує й спрямовує продуктивну комунікацію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; допомагає досягти спільного рішення та надає конструктивний зворотний зв’язок.	Виявляє предметні вміннясистемно в типових і нетиповихситуаціях.

Група результатів 2: Робота з текстом (читання, аналіз, інтерпретація, оцінювання)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Початковий	**1**	Сприймає окремі відомості про мовні одиниці, правила й норми; розпізнає окремі слова, форми, речення або фрагменти тексту; відповідає на прості запитання з суттєвими змістовими, логічними і мовними помилками.	Виконує частину простих мовних дій за наданим зразком: списує, підкреслює, добирає окремий приклад, розпізнає мовну одиницю; створює окремі слова, словосполучення чи речення; численні помилки істотно ускладнюють виконання завдання.	Долучається до виконання мовних і мовленнєвих завдань лише за безпосередньої участі вчителя; потребує постійних підказок, покрокового пояснення та зовнішнього контролю.	Реагує на запитання або звернення переважно після спонукання; дає короткі, часто неповні відповіді; майже не підтримує навчального діалогу й не враховує думок інших.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
	2	Розпізнає частину вивченої мовної інформації; визначає окремі очевидні ознаки мовних одиниць; знаходить частину явно поданої інформації в тексті; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові, логічні та мовні помилки.	Виконує прості вправи за точним зразком: вставляє окремі букви / форми, добирає приклади, установлює найпростіші відповідності; створює короткі речення за опорою; застосовує правила непослідовно.	Працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування алгоритму та корекції більшості дій.	Відповідає на звернення після спонукання; висловлює окремі думки простими реченнями; у діалозі переважно пасивний / пасивна, не завжди реагує по суті.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	3	Відтворює за зразком частину правила, визначення або навчальної інформації; розпізнає вивчені мовні явища в типових прикладах; знаходить окремі факти в тексті; відповідає на прості запитання, припускаючись помилок.	Виконує прості мовні вправи й елементи розбору за алгоритмом; за опорою створює кілька змістово пов'язаних речень; частково застосовує вивчені орфографічні, пунктуаційні, лексичні та граматичні норми.	Виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно виправляє лише окремі очевидні помилки.	Підтримує короткий діалог за запитаннями; висловлює просту думку за опорою, але рідко ініціює комунікацію; реагує на думки інших переважно після спонукання.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
Середній	**4**	Відтворює основні відомості про вивчені мовні явища; визначає тему нескладного тексту, знаходить явно подану інформацію й відповіді на прості запитання; розрізняє основні ознаки вивчених мовних одиниць.	Виконує типові репродуктивні мовні завдання за зразком / алгоритмом; застосовує вивчені правила в найпростіших випадках; створює коротке висловлення за планом, допускаючи порушення логіки та мовні помилки.	Долучається до роботи з допомогою вчителя; виконує частину завдання самостійно, складніші дії — після підказки; потребує допомоги під час самоперевірки.	Включається в навчальну комунікацію з ініціативи інших; відповідає не завжди повно й по суті; бере формальну участь в обговоренні мовних і текстових завдань.	Виявляє предметні вміння епізодично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	5	Застосовує основну мовну інформацію в знайомих ситуаціях; визначає тему й окремі ключові думки тексту; класифікує мовні одиниці за запропонованими ознаками; формулює окремі запитання за змістом.	Виконує репродуктивні вправи за алгоритмом; застосовує правила в типових прикладах; створює зв'язне висловлення за планом, передає основну думку, частково враховує мету та ситуацію спілкування; виправляє окремі помилки після вказівки.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу.	Підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді; висловлює власну думку, але аргументує її неповно; взаємодіє переважно пасивно.	Виявляє предметні вміння епізодично.
	6	Застосовує знання про мовні одиниці, правила й норми в типових ситуаціях; визначає основну інформацію в тексті, установлює прості смислові зв'язки; формулює уточнювальні запитання; частково пояснює мовні явища.	Виконує частково-пошукові мовні завдання за зразком / алгоритмом; пояснює вибір написання, форми слова або розділового знака в типових випадках; створює переважно зв'язне висловлення, частково аргументує думку; за алгоритмом редагує окремі недоліки.	Працює під загальним керівництвом учителя; виконує визначені дії самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль.	Підтримує діалог, ставить уточнювальні запитання; висловлює й частково пояснює власну позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно.	Виявляє предметні вміння епізодично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Достатній	**7**	Самостійно знаходить потрібну інформацію в запропонованих текстах / джерелах; визначає тему, основну думку, ключові слова; розпізнає, класифікує й порівнює вивчені мовні одиниці; перетворює інформацію за зразком.	Виконує окремі дослідницькі мовні завдання за узгодженим алгоритмом; застосовує мовні норми в типових ситуаціях; виконує мовні розбори; створює достатньо змістовне, логічне висловлення; редагує текст за визначеними критеріями.	Переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм; контролює основні етапи власної роботи.	Долучається до обговорення, висловлює власну позицію, ставить запитання; співпрацює під час парної / групової роботи, хоча ініціативу виявляє не завжди.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
	8	Зіставляє й порівнює мовну та текстову інформацію за заданими ознаками; розрізняє основну й другорядну інформацію; установлює закономірності в мовному матеріалі; перетворює текстову інформацію в план, схему, таблицю та навпаки.	Виконує типові дослідницькі завдання; порівнює мовні явища, обґрунтовує застосування норм; створює логічне, послідовне, структуроване висловлення відповідно до мети й ситуації; самостійно вдосконалює окремі компоненти тексту.	Самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується довідковими джерелами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку.	Долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює позиції учасників; аргументує власну думку; бере активну участь у спільному пошуку мовного або комунікативного рішення.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	9	Аналізує інформацію з різних текстів / джерел; установлює причинно-наслідкові та смислові зв’язки; розрізняє факти, судження й аргументи; аналізує мовні одиниці в контексті, їхні функції та взаємозв’язки.	Виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає з-поміж запропонованих спосіб розв’язання мовної проблеми; створює цілісне аргументоване висловлення; доречно використовує мовні засоби; самостійно редагує текст.	Самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб дії, контролює та коригує результат; допомоги потребує лише в окремих нетипових випадках.	Активно долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших, розвиває їхні ідеї; порівнює власні думки з думками інших і наводить аргументи.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
Високий	**10**	Узагальнює мовну й текстову інформацію з різних джерел; формулює самостійні висновки; установлює системні зв’язки між мовними явищами; пояснює функціонування мовних одиниць у різних контекстах.	Виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає з відомих доцільні способи розв’язання мовних і комунікативних проблем, пропонує альтернативи; створює змістовні, логічні, аргументовані висловлення; свідомо добирає й редагує мовні засоби.	Самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільну роботу над текстом або мовною проблемою.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	11	Оцінює мовну й текстову інформацію з різних джерел за наданими критеріями; аналізує достовірність, повноту, доречність і мовне оформлення; критично аналізує мовні явища та порівнює різні способи вираження думки.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання мовних проблем і реалізує їх; створює самостійні, переконливі, стилістично доречні висловлення; аргументовано редагує й удосконалює власні та запропоновані тексти.	Самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні мовні рішення; аналізує результат і вносить доцільні корективи.	Активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює власну позицію й позиції інших; розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв'язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
	12	Самостійно оцінює й інтегрує інформацію з різних джерел; виявляє суперечності, підтекст і способи мовного впливу; досліджує мовні явища в типових і нетипових контекстах, установлює закономірності, висуває й обґрунтовує припущення.	Виконує дослідницькі та творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв'язання нестандартних мовних і комунікативних ситуацій та аргументує вибір; створює оригінальні, цілісні, переконливі, стилістично й мовно доречні висловлення; здійснює глибоке редагування.	Усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі способи виконання, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальше вдосконалення мовної компетентності.	Ініціює, планує й спрямовує продуктивну комунікацію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; допомагає досягти спільного рішення та надає конструктивний зворотний зв'язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Група результатів 3: Письмова взаємодія (письмове мовлення, створення текстів, редагування)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Початковий	**1**	Сприймає окремі відомості про мовні одиниці, правила й норми; розпізнає окремі слова, форми, речення або фрагменти тексту; відповідає на прості запитання з суттєвими змістовими, логічними і мовними помилками.	Виконує частину простих мовних дій за наданим зразком: списує, підкреслює, добирає окремий приклад, розпізнає мовну одиницю; створює окремі слова, словосполучення чи речення; численні помилки істотно ускладнюють виконання завдання.	Долучається до виконання мовних і мовленнєвих завдань лише за безпосередньої участі вчителя; потребує постійних підказок, покрокового пояснення та зовнішнього контролю.	Реагує на запитання або звернення переважно після спонукання; дає короткі, часто неповні відповіді; майже не підтримує навчального діалогу й не враховує думок інших.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
	2	Розпізнає частину вивченої мовної інформації; визначає окремі очевидні ознаки мовних одиниць; знаходить частину явно поданої інформації в тексті; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові, логічні та мовні помилки.	Виконує прості вправи за точним зразком: вставляє окремі букви / форми, добирає приклади, установлює найпростіші відповідності; створює короткі речення за опорою; застосовує правила непослідовно.	Працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування алгоритму та корекції більшості дій.	Відповідає на звернення після спонукання; висловлює окремі думки простими реченнями; у діалозі переважно пасивний / пасивна, не завжди реагує по суті.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	3	Відтворює за зразком частину правила, визначення або навчальної інформації; розпізнає вивчені мовні явища в типових прикладах; знаходить окремі факти в тексті; відповідає на прості запитання, припускаючись помилок.	Виконує прості мовні вправи й елементи розбору за алгоритмом; за опорою створює кілька змістово пов’язаних речень; частково застосовує вивчені орфографічні, пунктуаційні, лексичні та граматичні норми.	Виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно виправляє лише окремі очевидні помилки.	Підтримує короткий діалог за запитаннями; висловлює просту думку за опорою, але рідко ініціює комунікацію; реагує на думки інших переважно після спонукання.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
Серед-ній	**4**	Відтворює основні відомості про вивчені мовні явища; визначає тему нескладного тексту, знаходить явно подану інформацію й відповіді на прості запитання; розрізняє основні ознаки вивчених мовних одиниць.	Виконує типові репродуктивні мовні завдання за зразком / алгоритмом; застосовує вивчені правила в найпростіших випадках; створює коротке висловлення за планом, допускаючи порушення логіки та мовні помилки.	Долучається до роботи з допомогою вчителя; виконує частину завдання самостійно, складніші дії — після підказки; потребує допомоги під час самоперевірки.	Включається в навчальну комунікацію з ініціативи інших; відповідає не завжди повно й по суті; бере формальну участь в обговоренні мовних і текстових завдань.	Виявляє предметні вміння епізодично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	5	Застосовує основну мовну інформацію в знайомих ситуаціях; визначає тему й окремі ключові думки тексту; класифікує мовні одиниці за запропонованими ознаками; формулює окремі запитання за змістом.	Виконує репродуктивні вправи за алгоритмом; застосовує правила в типових прикладах; створює зв'язне висловлення за планом, передає основну думку, частково враховує мету та ситуацію спілкування; виправляє окремі помилки після вказівки.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу.	Підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді; висловлює власну думку, але аргументує її неповно; взаємодіє переважно пасивно.	Виявляє предметні вміння епізодично.
	6	Застосовує знання про мовні одиниці, правила й норми в типових ситуаціях; визначає основну інформацію в тексті, установлює прості смислові зв'язки; формулює уточнювальні запитання; частково пояснює мовні явища.	Виконує частково-пошукові мовні завдання за зразком / алгоритмом; пояснює вибір написання, форми слова або розділового знака в типових випадках; створює переважно зв'язне висловлення, частково аргументує думку; за алгоритмом редагує окремі недоліки.	Працює під загальним керівництвом учителя; виконує визначені дії самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль.	Підтримує діалог, ставить уточнювальні запитання; висловлює й частково пояснює власну позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно.	Виявляє предметні вміння епізодично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Достатній	**7**	Самостійно знаходить потрібну інформацію в запропонованих текстах / джерелах; визначає тему, основну думку, ключові слова; розпізнає, класифікує й порівнює вивчені мовні одиниці; перетворює інформацію за зразком.	Виконує окремі дослідницькі мовні завдання за узгодженим алгоритмом; застосовує мовні норми в типових ситуаціях; виконує мовні розбори; створює достатньо змістовне, логічне висловлення; редагує текст за визначеними критеріями.	Переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм; контролює основні етапи власної роботи.	Долучається до обговорення, висловлює власну позицію, ставить запитання; співпрацює під час парної / групової роботи, хоча ініціативу виявляє не завжди.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
	8	Зіставляє й порівнює мовну та текстову інформацію за заданими ознаками; розрізняє основну й другорядну інформацію; установлює закономірності в мовному матеріалі; перетворює текстову інформацію в план, схему, таблицю та навпаки.	Виконує типові дослідницькі завдання; порівнює мовні явища, обґрунтовує застосування норм; створює логічне, послідовне, структуроване висловлення відповідно до мети й ситуації; самостійно вдосконалює окремі компоненти тексту.	Самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується довідковими джерелами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку.	Долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює позиції учасників; аргументує власну думку; бере активну участь у спільному пошуку мовного або комунікативного рішення.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	9	Аналізує інформацію з різних текстів / джерел; установлює причинно-наслідкові та смислові зв'язки; розрізняє факти, судження й аргументи; аналізує мовні одиниці в контексті, їхні функції та взаємозв'язки.	Виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає з-поміж запропонованих спосіб розв'язання мовної проблеми; створює цілісне аргументоване висловлення; доречно використовує мовні засоби; самостійно редагує текст.	Самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб дії, контролює та коригує результат; допомоги потребує лише в окремих нетипових випадках.	Активно долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших, розвиває їхні ідеї; порівнює власні думки з думками інших і наводить аргументи.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
Високий	**10**	Узагальнює мовну й текстову інформацію з різних джерел; формулює самостійні висновки; установлює системні зв'язки між мовними явищами; пояснює функціонування мовних одиниць у різних контекстах.	Виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає з відомих доцільні способи розв'язання мовних і комунікативних проблем, пропонує альтернативи; створює змістовні, логічні, аргументовані висловлення; свідомо добирає й редагує мовні засоби.	Самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільну роботу над текстом або мовною проблемою.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	11	Оцінює мовну й текстову інформацію з різних джерел за наданими критеріями; аналізує достовірність, повноту, доречність і мовне оформлення; критично аналізує мовні явища та порівнює різні способи вираження думки.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання мовних проблем і реалізує їх; створює самостійні, переконливі, стилістично доречні висловлення; аргументовано редагує й удосконалює власні та запропоновані тексти.	Самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні мовні рішення; аналізує результат і вносить доцільні корективи.	Активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює власну позицію й позиції інших; розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв'язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
	12	Самостійно оцінює й інтегрує інформацію з різних джерел; виявляє суперечності, підтекст і способи мовного впливу; досліджує мовні явища в типових і нетипових контекстах, установлює закономірності, висуває й обґрунтовує припущення.	Виконує дослідницькі та творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв'язання нестандартних мовних і комунікативних ситуацій та аргументує вибір; створює оригінальні, цілісні, переконливі, стилістично й мовно доречні висловлення; здійснює глибоке редагування.	Усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі способи виконання, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальше вдосконалення мовної компетентності.	Ініціює, планує й спрямовує продуктивну комунікацію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; допомагає досягти спільного рішення та надає конструктивний зворотний зв'язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Група результатів 4: Дослідження мовлення (аналіз мовних явищ, норми, системні зв'язки)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Початковий	**1**	Сприймає окремі відомості про мовні одиниці, правила й норми; розпізнає окремі слова, форми, речення або фрагменти тексту; відповідає на прості запитання з суттєвими змістовими, логічними і мовними помилками.	Виконує частину простих мовних дій за наданим зразком: списує, підкреслює, добирає окремий приклад, розпізнає мовну одиницю; створює окремі слова, словосполучення чи речення; численні помилки істотно ускладнюють виконання завдання.	Долучається до виконання мовних і мовленнєвих завдань лише за безпосередньої участі вчителя; потребує постійних підказок, покрокового пояснення та зовнішнього контролю.	Реагує на запитання або звернення переважно після спонукання; дає короткі, часто неповні відповіді; майже не підтримує навчального діалогу й не враховує думок інших.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
	2	Розпізнає частину вивченої мовної інформації; визначає окремі очевидні ознаки мовних одиниць; знаходить частину явно поданої інформації в тексті; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові, логічні та мовні помилки.	Виконує прості вправи за точним зразком: вставляє окремі букви / форми, добирає приклади, установлює найпростіші відповідності; створює короткі речення за опорою; застосовує правила непослідовно.	Працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування алгоритму та корекції більшості дій.	Відповідає на звернення після спонукання; висловлює окремі думки простими реченнями; у діалозі переважно пасивний / пасивна, не завжди реагує по суті.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	3	Відтворює за зразком частину правила, визначення або навчальної інформації; розпізнає вивчені мовні явища в типових прикладах; знаходить окремі факти в тексті; відповідає на прості запитання, припускаючись помилок.	Виконує прості мовні вправи й елементи розбору за алгоритмом; за опорою створює кілька змістово пов'язаних речень; частково застосовує вивчені орфографічні, пунктуаційні, лексичні та граматичні норми.	Виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно виправляє лише окремі очевидні помилки.	Підтримує короткий діалог за запитаннями; висловлює просту думку за опорою, але рідко ініціює комунікацію; реагує на думки інших переважно після спонукання.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
Серед-ній	**4**	Відтворює основні відомості про вивчені мовні явища; визначає тему нескладного тексту, знаходить явно подану інформацію й відповіді на прості запитання; розрізняє основні ознаки вивчених мовних одиниць.	Виконує типові репродуктивні мовні завдання за зразком / алгоритмом; застосовує вивчені правила в найпростіших випадках; створює коротке висловлення за планом, допускаючи порушення логіки та мовні помилки.	Долучається до роботи з допомогою вчителя; виконує частину завдання самостійно, складніші дії — після підказки; потребує допомоги під час самоперевірки.	Включається в навчальну комунікацію з ініціативи інших; відповідає не завжди повно й по суті; бере формальну участь в обговоренні мовних і текстових завдань.	Виявляєпредметнівмінняепізодич-но.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	5	Застосовує основну мовну інформацію в знайомих ситуаціях; визначає тему й окремі ключові думки тексту; класифікує мовні одиниці за запропонованими ознаками; формулює окремі запитання за змістом.	Виконує репродуктивні вправи за алгоритмом; застосовує правила в типових прикладах; створює зв'язне висловлення за планом, передає основну думку, частково враховує мету та ситуацію спілкування; виправляє окремі помилки після вказівки.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу.	Підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді; висловлює власну думку, але аргументує її неповно; взаємодіє переважно пасивно.	Виявляє предметні вміння епізодичн о.
	6	Застосовує знання про мовні одиниці, правила й норми в типових ситуаціях; визначає основну інформацію в тексті, установлює прості смислові зв'язки; формулює уточнювальні запитання; частково пояснює мовні явища.	Виконує частково-пошукові мовні завдання за зразком / алгоритмом; пояснює вибір написання, форми слова або розділового знака в типових випадках; створює переважно зв'язне висловлення, частково аргументує думку; за алгоритмом редагує окремі недоліки.	Працює під загальним керівництвом учителя; виконує визначені дії самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль.	Підтримує діалог, ставить уточнювальні запитання; висловлює й частково пояснює власну позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно.	Виявляєпр едметнівмі нняепізод ич-но.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Достатній	**7**	Самостійно знаходить потрібну інформацію в запропонованих текстах / джерелах; визначає тему, основну думку, ключові слова; розпізнає, класифікує й порівнює вивчені мовні одиниці; перетворює інформацію за зразком.	Виконує окремі дослідницькі мовні завдання за узгодженим алгоритмом; застосовує мовні норми в типових ситуаціях; виконує мовні розбори; створює достатньо змістовне, логічне висловлення; редагує текст за визначеними критеріями.	Переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм; контролює основні етапи власної роботи.	Долучається до обговорення, висловлює власну позицію, ставить запитання; співпрацює під час парної / групової роботи, хоча ініціативу виявляє не завжди.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
	8	Зіставляє й порівнює мовну та текстову інформацію за заданими ознаками; розрізняє основну й другорядну інформацію; установлює закономірності в мовному матеріалі; перетворює текстову інформацію в план, схему, таблицю та навпаки.	Виконує типові дослідницькі завдання; порівнює мовні явища, обґрунтовує застосування норм; створює логічне, послідовне, структуроване висловлення відповідно до мети й ситуації; самостійно вдосконалює окремі компоненти тексту.	Самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується довідковими джерелами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку.	Долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює позиції учасників; аргументує власну думку; бере активну участь у спільному пошуку мовного або комунікативного рішення.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	9	Аналізує інформацію з різних текстів / джерел; установлює причинно-наслідкові та смислові зв'язки; розрізняє факти, судження й аргументи; аналізує мовні одиниці в контексті, їхні функції та взаємозв'язки.	Виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає з-поміж запропонованих спосіб розв'язання мовної проблеми; створює цілісне аргументоване висловлення; доречно використовує мовні засоби; самостійно редагує текст.	Самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб дії, контролює та коригує результат; допомоги потребує лише в окремих нетипових випадках.	Активно долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших, розвиває їхні ідеї; порівнює власні думки з думками інших і наводить аргументи.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
Висо-кий	**10**	Узагальнює мовну й текстову інформацію з різних джерел; формулює самостійні висновки; установлює системні зв'язки між мовними явищами; пояснює функціонування мовних одиниць у різних контекстах.	Виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає з відомих доцільні способи розв'язання мовних і комунікативних проблем, пропонує альтернативи; створює змістовні, логічні, аргументовані висловлення; свідомо добирає й редагує мовні засоби.	Самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільну роботу над текстом або мовною проблемою.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	11	Оцінює мовну й текстову інформацію з різних джерел за наданими критеріями; аналізує достовірність, повноту, доречність і мовне оформлення; критично аналізує мовні явища та порівнює різні способи вираження думки.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи розв’язання мовних проблем і реалізує їх; створює самостійні, переконливі, стилістично доречні висловлення; аргументовано редагує й удосконалює власні та запропоновані тексти.	Самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні мовні рішення; аналізує результат і вносить доцільні корективи.	Активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює власну позицію й позиції інших; розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв’язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
	12	Самостійно оцінює й інтегрує інформацію з різних джерел; виявляє суперечності, підтекст і способи мовного впливу; досліджує мовні явища в типових і нетипових контекстах, установлює закономірності, висуває й обґрунтовує припущення.	Виконує дослідницькі та творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв’язання нестандартних мовних і комунікативних ситуацій та аргументує вибір; створює оригінальні, цілісні, переконливі, стилістично й мовно доречні висловлення; здійснює глибоке редагування.	Усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі способи виконання, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальше вдосконалення мовної компетентності.	Ініціює, планує й спрямовує продуктивну комунікацію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; допомагає досягти спільного рішення та надає конструктивний зворотний зв’язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
навчальних досягнень учнів 5–9 класів з фізичної куьтури
на основі Державного стандарту базової середньої освіти (Додаток 22) та вимог Наказів МОН України № 722 і № 1427

ГР	Очікуваний результат навчання з фізичної культури	Конкретний критерій	1–3 бали (початковий)	4–6 балів (середній)	7–9 балів (достатній)	10–12 балів (високий)
ГР1 Систематичні заняття фізичними вправами, володіння технікою фізичних вправ	Знає та розуміє техніку виконання фізичних вправ, правила безпеки та правила рухливих і спортивних ігор	Розуміння техніки рухових дій та правил безпеки	1 — Розпізнає окремі фізичні вправи з допомогою вчителя. 2 — Називає основні елементи вправи. 3 — Фрагментарно описує послідовність виконання вправи.	4 — Розуміє правила виконання вправи та технічні вимоги. 5 — Описує техніку виконання вправи за зразком. 6 — Пояснює послідовність рухових дій за алгоритмом.	7 — Самостійно пояснює техніку виконання вправи та правила гри. 8 — Виявляє та пояснює зв'язок між помилками в техніці та результатом. 9 — Аналізує закономірності виконання вправ.	10 — Аналізує складні рухові дії та тактичні схеми. 11 — Встановлює взаємозв'язки між різними елементами техніки. 12 — Обґрунтовує вибір тактики або прийому у нестандартних ігрових ситуаціях.
ГР1 Систематичні заняття фізичними вправами, володіння технікою фізичних вправ	Виконує фізичні вправи, технічні елементи та бере участь у рухливих і спортивних іграх	Якість і точність виконання фізичних вправ та технічних елементів	1 — Виконує окремі елементи вправи з допомогою вчителя. 2 — Повторює найпростіші рухи за показом. 3 — Виконує просту вправу за постійної підтримки та підказок.	4 — Виконує рухові дії за інструкцією. 5 — Виконує базові технічні прийоми за зразком із незначними помилками. 6 — Виконує комплекс вправ за готовим алгоритмом.	7 — Самостійно та правильно виконує вправи у стандартних умовах. 8 — Правильно застосовує технічні прийоми у грі. 9 — Аналізує та коригує власні рухи під час виконання.	10 — Технічно правильно і впевнено виконує складні вправи в мінливих умовах гри. 11 — Комбінує різні рухові дії у творчі комплекси або ігрові комбінації. 12 — Оптимізує рухову діяльність відповідно до індивідуальних особливостей та ігрових умов.
ГР1 Систематичні заняття фізичними вправами, володіння технікою фізичних вправ	Самостійно виконує комплекси вправ, здійснює самоконтроль за самопочуттям під час занять	Ступінь самостійності у фізкультурно-оздоровчій діяльності	1 — Діє лише з допомогою або за вказівкою вчителя. 2 — Потребує постійного контролю та нагадувань. 3 — Виконує вправи за безпосереднього супроводу.	4 — Працює за детальною інструкцією. 5 — Виконує завдання з періодичною допомогою або підказками. 6 — Переважно самостійно працює за алгоритмом.	7 — Самостійно виконує комплекси вправ (ранкова гімнастика, розминка). 8 — Сам обирає способи дозування навантаження. 9 — Самостійно контролює власну роботу та самопочуття (вимірює ЧСС).	10 — Сам визначає стратегію та мету індивідуальних занять. 11 — Самостійно коригує навантаження та техніку залежно від втоми. 12 — Розробляє індивідуальні програми тренувань, оцінює ризики та прогнозує результати.
ГР1 Систематичні заняття фізичними вправами, володіння	Взаємодіє з іншими	Ефективність	1 — Діє відособлено, реагує на звернення лише	4 — Включається в гру за ініціативою команди.	7 — Активно співпрацює з партнерами для	10 — Бере на себе лідерські функції у

	під час групової та ігрової діяльності, дотримується правил спортивної етики	взаємодії та комунікації в команді (чесна гра - "Fair Play")	за спонукання. 2 — Уникає спільної командної гри. 3 — Пасивно спостерігає за діями інших, не виявляє інтересу до співпраці.	5 — Підтримує взаємодію у грі, але діє пасивно. 6 — Виконує свої обов'язки в команді, але за потреби просить допомоги.	досягнення спільної ігрової мети. 8 — Порівнює ігрові позиції, пропонує прості тактичні рішення. 9 — Обговорює з іншими спільні дії, дотримується правил Fair Play.	команді (капітан, організатор). 11 — Планує та організовує тактичну взаємодію в групі, конструктивно розв'язує конфлікти. 12 — Спрямовує спільну групову взаємодію на досягнення мети, виступає посередником та підтримує команду.
технікою фізичних вправ **ГР1 Систематичні заняття фізичними вправами, володіння технікою фізичних вправ**	Систематично займається фізичною культурою, демонструє стабільність рухових умінь	Стабільність вияву вмінь та систематичність занять	1 — Виявляє інтерес до рухової активності лише епізодично. 2 — Демонструє вміння в окремих випадках. 3 — Потребує стимулювання для виконання вправ.	4 — Виявляє рухові вміння в простих та звичних ситуаціях. 5 — Епізодично демонструє правильну техніку. 6 — Бере участь у заняттях за розкладом, але з низькою інтенсивністю.	7 — Стабільно демонструє рухові вміння у типових ситуаціях. 8 — Застосовує навички у різних видах рухової діяльності. 9 — Систематично займається вправами на уроках та у позаурочний час.	10 — Стабільно та ефективно застосовує рухові навички у складних, нетипових та змагальних ситуаціях. 11 — Демонструє високий рівень розвитку фізичних якостей. 12 — Фізична активність є стійкою звичкою і життєвою потребою, демонструє прагнення до постійного самовдосконалення.
ГР2 Формування психічної та соціально-психологічної сфер засобами фізичного виховання **ГР2 Формування психічної та соціально-психологічної сфер засобами фізичного виховання** **ГР2 Формування психічної**	Розуміє роль фізичної культури в управлінні емоціями, стресом, розвитку вольових якостей та характеру	Усвідомлення психологічного впливу фізичного виховання	1 — Розпізнає свій емоційний стан під час занять з допомогою. 2 — Називає основні емоції. 3 — Фрагментарно розуміє причини втоми чи невдоволення.	4 — Розуміє, які вправи допомагають покращити настрій. 5 — Пояснює свій стан за допомогою вчителя. 6 — Діє за алгоритмом для заспокоєння або концентрації (наприклад, дихальні вправи).	7 — Самостійно пояснює, як фізичні вправи впливають на психоемоційний стан. 8 — Встановлює причинно-наслідкові зв'язки між навантаженням та психологічним розвантаженням. 9 — Аналізує свої вольові зусилля під час подолання труднощів.	10 — Узагальнює знання про роль фізичної активності у психічному здоров'ї. 11 — Оцінює ефективність різних видів активності для зняття рівня стресу. 12 — Формує індивідуальні стратегії психоемоційної саморегуляції засобами фізкультури.
	Виявляє наполегливість, волю до перемоги, емоційний самоконтроль та повагу до суперника	Вияв вольових та етичних якостей у процесі діяльності	1 — Швидко відмовляється від зусиль при перших труднощах. 2 — Виконує завдання лише за умови негайного успіху. 3 — Емоційно бурхливо реагує на невдачі або програш.	4 — Долає незначні труднощі за підтримки вчителя. 5 — Стримує негативні емоції у типових ігрових ситуаціях. 6 — Намагається завершити розпочату вправу, незважаючи на втому.	7 — Виявляє наполегливість і вольові зусилля при виконанні складних вправ. 8 — Адекватно реагує на поразку, аналізує її причини. 9 — Демонструє стійкий емоційний самоконтроль під час змагань.	10 — Надихає команду власним прикладом наполегливості та стійкості. 11 — Підтримує позитивний психологічний клімат у колективі під час напружених ігор. 12 — Виявляє виняткову емоційну стійкість, толерантність та лідерські якості в екстремальних

						ігрових ситуаціях.
	Самостійно ставить цілі самовдосконалення, оцінює власні сильні та слабкі сторони характеру	Саморегуляція та рефлексія особистісного поступу	1 — Потребує постійного психологічного супроводу та підбадьорення. 2 — Діє під впливом моменту. 3 — Не аналізує власну поведінку та реакції.	4 — Погоджується на самостійну роботу під керівництвом. 5 — Частково контролює свої реакції з допомогою ззовні. 6 — Переважно самостійно налаштовується на роботу за алгоритмом.	7 — Самостійно визначає власні цілі щодо розвитку фізичних та вольових якостей. 8 — Активно долає невпевненість, страх або лінощі. 9 — Адекватно оцінює свої сильні та слабкі сторони.	10 — Самостійно організовує роботу над самовдосконаленням та розвитком характеру. 11 — Глибоко аналізує та коригує власні психоемоційні реакції. 12 — Свідомо долає внутрішні та зовнішні бар'єри, виявляє високу психологічну зрілість та автономність.
та соціально-психологічної сфер засобами фізичного виховання **ГР2 Формування психічної та соціально-психологічної сфер засобами фізичного виховання** **ГР2 Формування психічної та**	Надає взаємодопомогу, виявляє емпатію та толерантність до партнерів по команді, запобігає конфліктам	Співпраця, толерантність та командний дух	1 — Часто конфліктує під час гри, звинувачує інших. 2 — Не вміє домовлятися про спільні дії. 3 — Пасивно сприймає вказівки лідерів, не підтримуючи партнерів.	4 — Погоджується на спільну тактику за пропозицією інших. 5 — Намагається уникати конфліктів, але діє пасивно. 6 — Дотримується командної дисципліни під керівництвом капітана.	7 — Активно підтримує партнерів, надає допомогу та страховку. 8 — Вислуховує думки інших гравців, бере участь у виробленні спільного плану. 9 — Аргументує свою позицію конструктивно, без агресії.	10 — Є інтегратором команди, створює атмосферу довіри та взаємопідтримки. 11 — Ефективно запобігає та керує конфліктами у команді під час гри. 12 — Демонструє еталонну спортивну поведінку, об'єднує гравців для спільної мети, забезпечує високий командний дух.
	Стабільно виявляє толерантність, відповідальність, волю до подолання труднощів	Стабільно виявляє толерантність, відповідальність, волю до подолання труднощів	1 — Соціально-психологічні навички виявляються випадково. 2 — Часті зриви під час емоційного напруження. 3 — Виявляє позитивні якості лише під тиском контролю.	4 — Стабільно поводиться у спокійних умовах, але втрачає самоконтроль під час напруженої гри. 5 — Епізодично демонструє взаємодопомогу. 6 — Виявляє стриманість лише при позитивному результаті.	7 — Стабільно демонструє відповідальність та повагу до інших у типових ігрових ситуаціях. 8 — Наполегливо долає труднощі під час кожного уроку. 9 — Постійно підтримує партнерів по команді.	10 — Системно демонструє високий рівень культури спілкування та самоконтролю у найскладніших змагальних ситуаціях. 11 — Вольові зусилля та повага до суперника є стійкою інтегральною рисою поведінки. 12 — Демонструє лідерство, високу психоемоційну культуру, що є взірцем для оточуючих за будь-яких обставин.
соціально-ГР3 Усвідомлення значення фізичної/рухової	Знає та розуміє зв'язок між фізичною активністю, здоровим способом життя (ЗСЖ) та загальним	Усвідомлення цінності здорового способу життя та рухової активності	1 — Розпізнає прості правила гігієни та загартовування. 2 — Називає корисні для здоров'я нзвички.	4 — Розуміє важливість щоденної рухової активності. 5 — Описує компоненти здорового способу життя	7 — Самостійно обґрунтовує значення фізкультури для зміцнення здоров'я та профілактики	10 — Узагальнює та пропагує знання про ЗСЖ серед однокласників. 11 — Оцінює ефективність

активності для підтримування стану здоров'я та задоволення **ГР3 Усвідомлення значення фізичної/рухової активності для підтримування стану здоров'я та задоволення** **ГР3 Усвідомлення значення фізичної/рухової активності для підтримування стану здоров'я та задоволення** **ГР3 Усвідомлення значення фізичної/рухової активності для підтримування стану здоров'я та задоволення** **ГР3 Усвідомлення значення фізичної/рухової**	добробутом		3 — Фрагментарно розуміє користь ранкової зарядки.	за зразком. 6 — Пояснює вплив фізичних вправ на організм за алгоритмом.	захворювань. 8 — Порівнює різні види рухової активності за їх оздоровчим впливом. 9 — Аналізує власний рівень фізичного здоров'я та потреби у його покращеннія.	індивідуального рухового режиму. 12 — Розробляє власну концепцію здорового життя, оцінюючи ризики шкідливих звичок та гіподинамії.
	Веде активний спосіб життя, виконує оздоровчі процедури, займається самостійно фізичними вправами	Упровадження здорових звичок та оздоровчих систем у повсякденне життя	1 — Виконує гігієнічні процедури лише під наглядом дорослих. 2 — Бере участь у фізкультхвилинках без особливого інтересу. 3 — Повторює найпростіші оздоровчі дії за зразком.	4 — Виконує ранкову гімнастику за інструкцією. 5 — Намагається дотримуватися питного режиму під час занять. 6 — Виконує прості оздоровчі комплекси вправ за алгоритмом.	7 — Самостійно інтегрує фізичну активність у свій щоденний розклад. 8 — Виконує різноманітні комплекси вправ (на поставу, для очей, розслаблення) відповідно до потреб. 9 — Бере участь у позакласних спортивних заходах та секціях.	10 — Самостійно планує та реалізує заходи щодо зміцнення свого здоров'я та гартування. 11 — Творчо підходить до організації власного дозвілля з використанням активного відпочинку (туризм, квести). 12 — Свідомо та систематично застосовує інноваційні фітнес-технології та оздоровчі системи.
	Самостійно стежить за власним фізичним станом, дотримується режиму дня та харчування	Автономність у збереженні та зміцненні власного здоров'я	1 — Не виявляє турботи про власне здоров'я самостійно. 2 — Повністю залежить від контролю дорослих у питаннях режиму та гігієни. 3 — Виправдовує свою пасивність відсутністю умов.	4 — Виконує правила безпеки та особистої гігієни під наглядом. 5 — Потребує періодичних нагадувань про необхідність чергування праці та відпочинку. 6 — Переважно самостійно дотримується основних елементів режиму дня.	7 — Самостійно планує свій режим дня, поєднуючи навчання, відпочинок та рухову активність. 8 — Свідомо контролює якість свого харчування та питний режим. 9 — Самостійно веде щоденник самоконтролю здоров'я.	10 — Бере повну відповідальність за власний стан здоров'я та рівень фізичної підготовленості. 11 — Самостійно виправляє недоліки у своєму руховому режимі та способі життя. 12 — Прогнозує вплив повсякденних звичок на тривалість та якість життя, вибудовує життєву траєкторію.
	Пропагує здоровий спосіб життя, залучає інших до спільних занять спортом, ділиться досвідом	Промоція здорового способу життя та залучення однодумців	1 — Не виявляє інтересу до обговорення питань здоров'я. 2 — Байдуже ставиться до здоров'язбережувальних ініціатив однокласників. 3 — Бере участь у групових заходах щодо ЗСЖ лише за примусом.	4 — Підтримує розмови про користь спорту та здорового харчування. 5 — Погоджується взяти участь у спортивному флешмобі або святі здоров'я. 6 — Бере пасивну участь у групових проєктах про ЗСЖ.	7 — Активно обговорює переваги активного способу життя, наводить переконливі аргументи. 8 — Ініціює спільні з друзями активні ігри або прогулянки. 9 — Бере активну участь у розробці та презентації оздоровчих проєктів.	10 — Виступає активним лідером та організатором оздоровчих ініціатив та спортивних заходів. 11 — Оцінює вплив соціального оточення, вміє переконувати інших відмовитися від шкідливих звичок. 12 — Є авторитетним амбасадором здорового способу життя, створює навколо себе спільноту однодумців.

активності для підтримування стану здоров'я та задоволення	Демонструє стійку потребу в руховій активності, дотримується ЗСЖ постійно	Постійність та інтегрованість здорових звичок у життя	1 — Корисні звички виявляються вкрай рідко. 2 — Швидко повертається до малоактивного способу життя. 3 — Виявляє турботу про здоров'я лише під час хвороб.	4 — Виконує оздоровчі дії періодично (під час уроків, канікул). 5 — Намагається вести здоровий спосіб життя, але часто робить винятки. 6 — Демонструє інтерес до ЗСЖ лише під впливом яскравих прикладів.	7 — Стабільно та щоденно дотримується правил здорового способу життя у типових ситуаціях. 8 — Виявляє регулярну рухову активність протягом усього року. 9 — Вважає зміцнення здоров'я своїм постійним пріоритетом.	10 — Ведення здорового способу життя є глибоко інтегрованою, природною і щоденною потребою за будь-яких обставин. 11 — Демонструє стійку внутрішню мотивацію до збереження та зміцнення власного здоров'я. 12 — Здоровий спосіб життя та прагнення до гармонійного розвитку є основою світогляду і життєвого успіху.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 6 – 9 КЛАСІВ З ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ (ГЕОГРАФІЯ)

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 10) та наказу МОН України № 722 від 04.05.2026 р.

ГР 1. ПІЗНАННЯ СВІТУ ПРИРОДИ ЗАСОБАМИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Інтегрований показник	1 – 3 бали (початковий рівень)	4 – 6 балів (середній рівень)	7 – 9 балів (достатній рівень)	10 - 12 балів (високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 бал** — розпізнає окремі факти й об’єкти лише з допомогою; **2 бали** — відповідає на прості запитання з істотними помилками; **3 бали** — відтворює окремі відомості, не встановлює зв’язків.	**4 бали** — розуміє окремі відомості за зразком; **5 балів** — визначає об’єкт або явище за підказкою; **6 балів** — пояснює прості зв’язки за готовим алгоритмом.	**7 балів** — пояснює географічні явища та встановлює прості причинно-наслідкові зв’язки; **8 балів** — аналізує дані карт, таблиць, графіків; **9 балів** — порівнює результати, формулює обґрунтовані висновки.	**10 балів** — узагальнює інформацію з кількох джерел; **11 балів** — критично аналізує дані й пояснення; **12 балів** — формулює власні обґрунтовані висновки, гіпотези та прогнози.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує окрему дію лише за безпосередньої допомоги; **2 бали** — повторює показану дію; **3 бали** — виконує просте завдання за зразком, результат неповний.	**4 бали** — працює за детальною інструкцією; **5 балів** — виконує типову практичну дію з допомогою; **6 балів** — виконує типове завдання за алгоритмом, виправляє помилки за рекомендацією.	**7 балів** — виконує типові дослідницькі та практичні завдання; **8 балів** — самостійно використовує карти, таблиці, схеми, графіки; **9 балів** — планує окремі етапи, опрацьовує дані та формулює висновок.	**10 балів** — самостійно добирає методи, джерела й способи подання даних; **11 балів** — виконує дослідницькі та творчі завдання; **12 балів** — розв’язує нестандартну географічну проблему доцільними способами та аргументує вибір.
Рівень самостійності	**1 бал** — працює лише під постійним керівництвом; **2 бали** — потребує покрокових указівок;	**4 бали** — виконує завдання під керівництвом учителя; **5 балів** — частково працює	**7 балів** — виконує більшість етапів самостійно; **8 балів** — самостійно	**10 балів** — самостійно планує роботу й визначає ресурси; **11 балів** — обґрунтовує

	3 бали — діє за зразком і постійної підтримки.	самостійно, але потребує підказок; **6 балів** — переважно самостійно виконує типове завдання та коригує результат з допомогою.	опрацьовує запропоновані географічні дані; **9 балів** — контролює власний результат і вносить зміни за потреби.	власні навчальні дії; **12 балів** — повністю самостійно планує, виконує, оцінює та вдосконалює дослідження.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — уникає комунікації; **2 бали** — реагує лише після спонукання; **3 бали** — висловлює прості судження, потребує значної допомоги.	**4 бали** — комунікує за допомогою вчителя; **5 балів** — повідомляє окремі результати; **6 балів** — бере участь в обговоренні та формулює просте судження.	**7 балів** — долучається до комунікації та може її ініціювати; **8 балів** — порівнює позиції й наводить аргументи; **9 балів** — активно обговорює результати та розвиває ідеї інших.	**10 балів** — ініціює змістову комунікацію; **11 балів** — аргументовано обстоює висновки й організовує взаємодію; **12 балів** — спрямовує співпрацю на спільний результат і надає конструктивний зворотний зв’язок.
Частота вияву умінь	**1 бал** — уміння виявляє в окремих випадках; **2 бали** — епізодично, переважно за підтримки; **3 бали** — застосовує лише у знайомих ситуаціях непослідовно.	**4 бали** — виявляє уміння у простих типових ситуаціях; **5 балів** — застосовує у типових завданнях із підтримкою; **6 балів** — стабільно застосовує основні уміння у знайомих ситуаціях.	**7 балів** — постійно демонструє уміння в типових ситуаціях; **8 балів** — застосовує їх у різних видах географічної діяльності; **9 балів** — переносить уміння на окремі нові ситуації.	**10 балів** — системно застосовує уміння в типових і нетипових ситуаціях; **11 балів** — переносить їх на різні види досліджень; **12 балів** — системно, усвідомлено й творчо застосовує дослідницькі уміння.

ГР 2. ОПРАЦЮВАННЯ, СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ТА ПРЕДСТАВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРИРОДНИЧОГО ЗМІСТУ

Інтегрований показник	1 – 3 бали (початковий рівень)	4 – 6 балів (середній рівень)	7 – 9 балів (достатній рівень)	10 – 12 балів (високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 бал** — розпізнає окремі відомості; **2 бали** — називає окремі географічні об’єкти; **3 бали** — відтворює частину інформації з істотними помилками.	**4 бали** — знаходить окремі відомості за зразком; **5 балів** — визначає основне за допомогою; **6 балів** — пояснює прості дані та зв’язки за алгоритмом.	**7 балів** — знаходить потрібну інформацію у запропонованих джерелах; **8 балів** — зіставляє дані з кількох джерел; **9 балів** — інтерпретує таблиці, схеми, графіки та карти, робить висновки.	**10 балів** — узагальнює інформацію з різних джерел; **11 балів** — критично оцінює достовірність, повноту й узгодженість даних; **12 балів** — інтегрує різні джерела, виявляє суперечності та формулює обґрунтовані висновки.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує окремі дії лише з допомогою вчителя; **2 бали** — повторює спосіб за зразком; **3 бали** — виконує просте завдання, результат неповний.	**4 бали** — працює за детальною інструкцією; **5 балів** — використовує запропоноване джерело з допомогою; **6 балів** — подає дані у простій таблиці, схемі або діаграмі за алгоритмом.	**7 балів** — самостійно знаходить і фіксує потрібні дані; **8 балів** — перетворює інформацію з однієї форми в іншу; **9 балів** — створює зрозуміле представлення даних і пояснює його.	**10 балів** — самостійно добирає джерела й форму подання; **11 балів** — створює комплексне інформаційне повідомлення / інфографіку / картосхему; **12 балів** — творчо й доцільно поєднує різні форми представлення інформації.
Рівень самостійності	**1 бал** — потребує постійного контролю; **2 бали** — діє лише за безпосереднім	**4 бали** — виконує завдання під керівництвом; **5 бали** — частково самостійно працює з	**7 балів** — самостійно виконує більшість етапів; **8 балів** — обирає доцільний спосіб	**10 балів** — самостійно визначає мету, джерела та критерії; **11 балів** — обґрунтовує

	керівництвом; **3 бали** — працює за зразком.	джерелами; **6 балів** — переважно самостійно опрацьовує типову інформацію та перевіряє результат за зразком.	опрацювання; **9 балів** — контролює якість і коригує результат.	вибір способів опрацювання; **12 балів** — повністю самостійно планує, реалізує, оцінює та вдосконалює інформаційний продукт.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — майже не долучається; **2 бали** — відповідає лише після спонукання; **3 бали** — повідомляє окремі відомості без пояснення.	**4 бали** — представляє інформацію за допомогою; **5 балів** — висловлює просту думку; **6 балів** — бере участь в обговоренні та презентує результат за підтримки.	**7 балів** — долучається до обговорення; **8 балів** — аргументує вибір даних і способу подання; **9 балів** — активно презентує результат і враховує думки інших.	**10 балів** — ініціює комунікацію; **11 балів** — організовує спільне опрацювання інформації; **12 балів** — аргументовано презентує результати та спрямовує взаємодію на спільний висновок.
Частота вияву умінь	**1 бал** — уміння майже не виявляє; **2 бали** — виявляє епізодично; **3 бали** — застосовує лише у знайомих ситуаціях.	**4 бали** — виявляє у простих ситуаціях; **5 балів** — застосовує у типових завданнях із підтримкою; **6 балів** — стабільно застосовує у знайомих ситуаціях.	**7 балів** — постійно працює з інформацією в типових ситуаціях; **8 балів** — застосовує уміння з різними джерелами; **9 балів** — переносить їх на нові форми подання.	**10 балів** — системно застосовує уміння; **11 балів** — стабільно переносить їх на різні інформаційні завдання; **12 балів** — творчо й критично працює з інформацією в типових і нетипових ситуаціях.

ГР 3. УСВІДОМЛЕННЯ РОЗМАЇТТЯ І ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ ПРИРОДИ, РОЛІ ПРИРОДНИЧИХ НАУК І ТЕХНІКИ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ, ВІДПОВІДАЛЬНА ПОВЕДІНКА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Інтегрований показник	1 – 3 бали (початковий рівень)	4 – 6 балів (середній рівень)	7 – 9 балів (достатній рівень)	10 – 12 балів (високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 бал** — називає окремі об’єкти й явища; **2 бали** — розпізнає частину термінів; **3 бали** — відтворює прості факти з істотними помилками.	**4 бали** — визначає окремі ознаки; **5 балів** — класифікує об’єкти за зразком; **6 балів** — пояснює прості взаємозв’язки між природними об’єктами та умовами.	**7 балів** — порівнює й систематизує географічні об’єкти; **8 балів** — встановлює причинно-наслідкові зв’язки; **9 балів** — пояснює закономірності та наслідки взаємодії природи й суспільства.	**10 балів** — узагальнює закономірності; **11 балів** — критично оцінює вплив діяльності людини; **12 балів** — обґрунтовує прогнози та рішення з позицій сталого розвитку.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує окрему дію лише з допомогою; **2 бали** — повторює дію за зразком; **3 бали** — виконує просте завдання за постійної підтримки.	**4 бали** — працює за інструкцією; **5 балів** — застосовує окремі поняття та способи дій; **6 балів** — виконує типове практичне завдання за алгоритмом.	**7 балів** — самостійно виконує типові практичні роботи; **8 балів** — застосовує знання у знайомих ситуаціях; **9 балів** — аналізує дані й пропонує практичні висновки.	**10 балів** — самостійно добирає способи розв’язання; **11 балів** — виконує творчі та проєктні завдання; **12 балів** — розробляє й аргументує практичні рішення для географічних і екологічних проблем.
Рівень самостійності	**1 бал** — діє лише під постійним керівництвом; **2 бали** — потребує покрокових указівок; **3 бали** — працює за зразком.	**4 бали** — виконує завдання під керівництвом; **5 балів** — частково працює самостійно; **6 балів** — переважно самостійно застосовує знання у типовій ситуації.	**7 балів** — самостійно пояснює типові явища; **8 балів** — обирає доцільний спосіб дії; **9 балів** — оцінює результат і коригує власні рішення.	**10 балів** — самостійно визначає проблему та критерії; **11 балів** — обґрунтовує рішення з урахуванням наслідків; **12 балів** — самостійно прогнозує наслідки й

				пропонує оптимальні рішення.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — уникає обговорення; **2 бали** — реагує лише після спонукання; **3 бали** — висловлює прості судження без достатнього пояснення.	**4 бали** — бере участь у діалозі з допомогою вчителя; **5 балів** — висловлює просту думку; **6 балів** — бере участь у діалозі та формулює просте судження.	**7 балів** — активно долучається; **8 балів** — порівнює позиції й наводить аргументи; **9 балів** — конструктивно взаємодіє та обґрунтовує власні висновки.	**10 балів** — ініціює змістову дискусію; **11 балів** — аргументовано обстоює позицію, враховуючи думки інших; **12 балів** — організовує співпрацю та спрямовує її на спільне відповідальне рішення.
Частота вияву умінь	**1 бал** — уміння виявляє в окремих випадках; **2 бали** — епізодично; **3 бали** — застосовує лише у знайомих ситуаціях.	**4 бали** — виявляє у простих типових ситуаціях; **5 балів** — застосовує з підтримкою; **6 балів** — стабільно застосовує у знайомих ситуаціях.	**7 балів** — систематично застосовує у типових ситуаціях; **8 балів** — переносить на різні географічні теми; **9 балів** — використовує у типових і окремих нетипових ситуаціях.	**10 балів** — системно застосовує знання й уміння; **11 балів** — стабільно переносить їх у навчальні та життєві ситуації; **12 балів** — усвідомлено й результативно діє в типових і нетипових ситуаціях.

ГР 4. РОЗВИТОК НАУКОВОГО МИСЛЕННЯ, НАБУТТЯ ДОСВІДУ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ ПРИРОДНИЧОГО ЗМІСТУ (ІНДИВІДУАЛЬНО ТА У СПІВПРАЦІ)

Інтегрований показник	1 – 3 бали (початковий рівень)	4 – 6 балів (середній рівень)	7 – 9 балів (достатній рівень)	10 – 12 балів (дисокий рівень)
Когнітивні процеси	**1 бал** — сприймає проблему лише після пояснення; **2 бали** — називає окремі факти без зв'язку; **3 бали** — намагається пояснити проблему, допускаючи суттєві помилки.	**4 бали** — визначає окремі складові проблеми за допомогою; **5 балів** — пропонує просте пояснення за зразком; **6 балів** — встановлює очевидний зв'язок між причиною та наслідком.	**7 балів** — аналізує типову географічну проблему; **8 балів** — порівнює можливі пояснення та способи дії; **9 балів** — обґрунтовує висновок і прогнозує очевидні наслідки.	**10 балів** — аналізує проблему з різних позицій; **11 балів** — критично оцінює альтернативні рішення; **12 балів** — формулює власну аргументовану стратегію розв'язання нестандартної проблеми.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує окремі дії лише з допомогою; **2 бали** — повторює готовий спосіб; **3 бали** — виконує просте завдання за зразком.	**4 бали** — працює за готовим алгоритмом; **5 балів** — виконує типове проблемне завдання з допомогою; **6 балів** — знаходить розв'язання типової ситуації за алгоритмом.	**7 балів** — самостійно розв'язує типові проблеми; **8 балів** — обирає доцільний спосіб з кількох; **9 балів** — застосовує знання в новому поєднанні та пояснює результат.	**10 балів** — пропонує кілька способів розв'язання; **11 балів** — обирає ефективний спосіб і вдосконалює його; **12 балів** — самостійно розв'язує нестандартну проблему та переносить рішення в нові ситуації.
Рівень самостійності	**1бал** — потребує постійного керівництва; **2 бали** — виконує лише окремі дії за вказівкою; **3 бали** — працює за зразком і постійної	**4 бали** — виконує завдання під керівництвом; **5 балів** — частково самостійно визначає послідовність; **6 балів** — переважно	**7 балів** — самостійно планує більшість дій; **8 балів** — контролює проміжні результати; **9 балів** — оцінює ефективність способу й	**10 балів** — самостійно визначає мету, ресурси та критерії успіху; **11 балів** — оцінює ризики й обґрунтовує власну стратегію;

	підтримки.	самостійно виконує типове завдання та перевіряє результат.	коригує його.	**12 балів** — повністю самостійно планує, реалізує, оцінює та вдосконалює розв’язання.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — майже не долучається до групової роботи; **2 бали** — виконує дію лише після спонукання; **3 бали** — взаємодіє з підтримкою.	**4 бали** — працює в групі за інструкцією; **5 балів** — виконує визначену роль; **6 балів** — бере участь у спільному завданні та презентує результат за підтримки.	**7 балів** — активно взаємодіє; **8 балів** — узгоджує свої дії зі спільною метою; **9 балів** — конструктивно співпрацює, аргументує пропозиції та бере участь у спільному рішенні.	**10 балів** — ініціює співпрацю; **11 балів** — організовує роботу групи й допомагає іншим; **12 балів** — координує взаємодію, враховує позиції учасників і забезпечує досягнення спільного результату.
Частота вияву умінь	**1 бал** — уміння майже не виявляє; **2 бали** — виявляє епізодично; **3 бали** — застосовує лише у знайомих ситуаціях за підтримки.	**4 бали** — виявляє уміння у простих ситуаціях; **5 балів** — застосовує у типових завданнях; **6 балів** — стабільно застосовує основні уміння у знайомих проблемних ситуаціях.	**7 балів** — постійно демонструє уміння в типових ситуаціях; **8 балів** — застосовує у різних видах географічної діяльності; **9 балів** — переносить уміння на нові проблемні ситуації.	**10 балів** — системно застосовує уміння в типових і нетипових ситуаціях; **11 балів** — стабільно переносить їх на різні проблеми; **12 балів** — системно, усвідомлено й результативно застосовує їх індивідуально та у співпраці.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 5–9 КЛАСІВ З ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ (БІОЛОГІЯ)

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 14)

та наказу МОН України № 722 від 04.05.2026 р.

ГР 1. Пізнання світу природи засобами наукового дослідження (біологічні дослідження)

Орієнтовано на спостереження, планування та проведення біологічних експериментів, лабораторних робіт, використання приладів та безпеку життєдіяльності.

Інтегрований показник	1–3 бали (Початковий рівень)	4–6 балів (Середній рівень)	7–9 балів (Достатній рівень)	10–12 балів (Високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 бал** — розпізнає за допомогою вчителя найпростіші біологічні об’єкти чи явища (наприклад, окремі частини рослин чи відомих тварин); **2 бали** — відрізняє живі об’єкти від неживих у знайомому середовищі за очевидними ознаками;	**4 бали** — відтворює основні відомості про умови проведення біологічного дослідження за готовим зразком, знаходить відповіді на прості запитання; **5 балів** — формулює окремі запитання про будову чи життєдіяльність організмів, розуміє	**7 балів** — самостійно формулює дослідницьке запитання за змістом теми, планує просте спостереження за рослинами чи тваринами; **8 балів** — зіставляє та порівнює за заданою ознакою результати дослідження з відомими	**10 балів** — узагальнює результати кількох біологічних дослідів, робить логічні узагальнюючі висновки; **11 балів** — оцінює результати біологічного експерименту за наданими або самостійно визначеними

	3 бали — намагається ставити прості запитання про живу природу за змістом отриманої інформації з суттєвими логічними помилками.	тему та мету простого спостереження; **6 балів** — за зразком виявляє очевидні відмінності між фактами та припущеннями в ході біологічного спостереження.	(довідковими) даними, виявляє дрібні розбіжності; **9 балів** — аналізує результати дослідження, встановлює прості причиново-наслідкові зв’язки між умовами середовища та життєдіяльністю організмів.	критеріями, пропонує способи оптимізації досліду; **12 балів** — здійснює комплексний аналіз дослідницької діяльності, виявляє та пояснює суперечності в отриманих результатах, формує власну наукову лінію аргументації.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує частину простих дій під час дослідження (наприклад, розгляд готового мікропрепарату) за покроковим зразком і під постійним контролем учителя; **2 бали** — переносить окремі готові дані в таблицю за шаблоном під	**4 бали** — виконує типові репродуктивні завдання з дослідження живих об'єктів за готовою інструкцією; **5 балів** — проводить просте спостереження (наприклад, за домашніми улюбленцями) за планом, фіксує	**7 балів** — виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим планом (наприклад, вивчення умов проростання насіння); **8 балів** — самостійно проводить типові лабораторні роботи, вибирає необхідні біологічні	**10 балів** — самостійно розробляє план та проводить складний біологічний експеримент, пропонує альтернативні методи фіксації результатів; **11 балів** — створює матеріальні або цифрові моделі біологічних

	наглядом; **3 бали** — фіксує результати дослідження за допомогою простих малюнків або позначок у зошиті під безпосереднім керівництвом.	результати у готовій формі; **6 балів** — виконує частково-пошукові завдання з налаштування біологічних приладів (наприклад, фокусування мікроскопа, підготовка лупи) за алгоритмом.	інструменти, фіксує результати в обраний спосіб (креслення таблиць, схем); **9 балів** — здійснює дослідження біологічних процесів із використанням комп'ютерних або реальних моделей, описує етапи та результати, дотримується правил безпеки.	об'єктів/процесів (наприклад, модель клітини, аплікація екосистеми), перевіряє за їх допомогою наукові гіпотези; **12 балів** — здійснює комплексні самостійні біологічні дослідження (наприклад, екологічний моніторинг водойми або дослідження впливу факторів на життєдіяльність рослин), обґрунтовує вибір методів та інструментів.
Рівень самостійності	**1 бал** — долучається до дослідження лише за повної підтримки вчителя, постійно потребує зовнішнього	**4 бали** — працює з біологічними об'єктами або приладами за детальним алгоритмом,	**7 балів** — проводить дослідження за інструкцією з опосередкованою допомогою вчителя,	**10 балів** — самостійно планує та реалізує весь експеримент, успішно долає нестандартні

	контролю; **2 бали** — виявляє розгубленість при роботі з мікроскопом чи лабораторним посудом, потребує покрокового нагляду; **3 бали** — намагається користуватися приладами за інструкцією з періодичною допомогою вчителя.	звертаючись за підтвердженням дій; **5 балів** — вносить прості зміни в умови проведення досліду (наприклад, зміна освітленості або вологості) за зразком та фіксує зміни; **6 балів** — самостійно виконує типові етапи лабораторної роботи за інструкцією, за потреби звертається до вчителя.	виявляє самостійність у підготовці робочого місця; **8 балів** — самостійно виділяє істотні етапи біологічного дослідження, долає стандартні труднощі під час досліду; **9 балів** — самостійно обирає спосіб проведення експерименту з-поміж запропонованих, проводить самостійне спостереження без стороннього втручання.	труднощі та коригує план дій; **11 балів** — самостійно оцінює адекватність створених моделей чи обраних методів дослідження, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; **12 балів** — пропонує оригінальні біологічні проєкти та експерименти, самостійно оцінює ризики для здоров'я та довкілля, прогнозує наслідки досліджень.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — уникає спілкування, не виявляє інтересу до групової роботи при виконанні лабораторних робіт;	**4 бали** — включається в роботу групи за ініціативою інших, бере участь у зборі роздаткового	**7 балів** — активно співпрацює в групі, пропонує ідеї щодо розподілу ролей та етапів досліду; **8 балів** — порівнює	**10 балів** — координує групову дослідницьку роботу, конструктивно реагує на

	2 бали — пасивно спостерігає за діями інших членів групи під час проведення досліду, не висловлюючи ідей; **3 бали** — відповідає на запитання партнерів по групі лише за прямою вказівкою або спонуканням учителя.	матеріалу чи приладів; **5 балів** — виконує свою частину лабораторної роботи з частковою допомогою групи, уникає суперечок; **6 балів** — виявляє готовність до взаємодії, узгоджує свої обов'язки у групі щодо виконання досліду.	результати спостережень різних учасників групи, спільно шукає рішення щодо оформлення роботи; **9 балів** — ініціює обговорення результатів досліду в групі, порівнює власні думки з думками інших, аргументує свої висновки.	зауваження та допомагає іншим; **11 балів** — планує групову роботу, об'єктивно оцінює внесок кожного учасника у спільний біологічний проєкт; **12 балів** — виступає лідером чи медіатором у комунікації під час складних досліджень, спрямовує взаємодію на досягнення мети, надає конструктивний зворотний зв’язок.
Частота вияву умінь	**1 бал** — виявляє базові навички дослідження природи (робота з лупою) лише в поодиноких випадках; **2 бали** — виконує	**4 бали** — виявляє вміння проводити спостереження епізодично, потребує постійних нагадувань; **5 балів** — демонструє вміння у	**7 балів** — виявляє дослідницькі вміння постійно в типових ситуаціях при роботі зі стандартним обладнанням; **8 балів** — стабільно та самостійно	**10 балів** — виявляє дослідницькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях при розв'язанні комплексних біологічних завдань; **11 балів** —

	прості дії за зразком в окремих випадках під прямим наглядом; **3 бали** — виявляє вміння фрагментарно копіювати дії вчителя під час досліду.	знайомих ситуаціях, але припускається суттєвих помилок у нових лабораторних роботах; **6 балів** — стабільно виконує знайомі репродуктивні завдання з дослідження живих об'єктів.	застосовує навички спостереження та експерименту у щоденній навчальній діяльності; **9 балів** — постійно демонструє високий рівень навичок збирання, аналізу та представлення результатів біологічних досліджень.	стабільно демонструє творчий підхід до планування та візуалізації результатів складних експериментів; **12 балів** — системно та автоматизовано застосовує весь арсенал інструментів наукового методу (спостереження, гіпотеза, експеримент, аналіз) у будь-яких нестандартних ситуаціях.

ГР 2. Опрацювання, систематизація та представлення інформації природничого змісту (біологічна інформація)

Орієнтовано на пошук інформації про організми та процеси в джерелах, відрізнення наукових фактів від міфів, побудову схем, таблиць та моделей.

Інтегрований показник	**1–3 бали (Початковий рівень)**	**4–6 балів (Середній рівень)**	**7–9 балів (Достатній рівень)**	**10–12 балів (Високий рівень)**
Когнітивні процеси	**1 бал** — розпізнає за допомогою вчителя прості біологічні терміни чи умовні позначення; **2 бали** — відрізняє прості текстові та графічні дані про організми у знайомому середовищі; **3 бали** — намагається ставити прості запитання за змістом біологічного тексту з суттєвими логічними помилками.	**4 бали** — відтворює основні відомості про будову живих організмів, знайдені у запропонованих джерелах; **5 балів** — формулює окремі запитання до змісту біологічної статті, розуміє базову тему; **6 балів** — за зразком виявляє очевидні відмінності між науковими фактами та побутовими міфами в повідомленнях про здоров'я чи природу.	**7 балів** — самостійно формулює запитання за змістом біологічної теми, перетворює текстову інформацію в схему чи таблицю; **8 балів** — зіставляє та порівнює за заданими ознаками біологічну інформацію з різних джерел, виявляє розбіжності; **9 балів** — детально аналізує інформацію, визначає надійність її джерел на основі біологічних фактів та доказового підходу.	**10 балів** — узагальнює біологічну інформацію, отриману з кількох джерел, робить логічні та аргументовані висновки; **11 балів** — оцінює інформацію за наданими або самостійно визначеними критеріями, розпізнає техніки маніпуляцій та псевдонаукових теорій (наприклад, щодо ГМО, дієт чи вакцин); **12 балів** — здійснює

				комплексне критичне оцінювання медіаконтенту природничого змісту, аналізує суперечливі концепції, формує власну лінію наукового обґрунтування.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує частину простих дій з пошуку біологічної інформації у тексті підручника за покроковим зразком учителем; **2 бали** — переносить окремі підписи біологічних структур у готову схему за шаблоном; **3 бали** — зберігає або фіксує малюнок чи схему під керівництвом учителя.	**4 бали** — шукає дані про організми за одним ключовим словом у запропонованих джерелах; **5 балів** — заповнює біологічну таблицю порівняння рослин чи тварин за готовим зразком; **6 балів** — виконує частково-пошукові завдання з сортування біологічних об'єктів за визначеними	**7 балів** — використовує логічні оператори та кілька ключових слів для розширеного пошуку інформації про біорізноманіття; **8 балів** — самостійно будує узагальнюючі таблиці порівняння біологічних систем (наприклад, порівняння клітин рослин, тварин, грибів);	**10 балів** — розробляє структуру бази даних або систематичного каталогу біологічних об'єктів (наприклад, гербарію чи колекції комах); **11 балів** — будує комплексні інформаційні моделі живих систем (наприклад, моделювання екосистеми лісу чи біосфери), перевіряє

		критеріями (наприклад, однодольні/дводольні).	**9 балів** — створює анотовані списки біологічних інтернет-джерел, розробляє інтерактивну інфографіку або ментальні карти біологічних процесів (наприклад, фотосинтезу чи дихання).	біологічні гіпотези; **12 балів** — здійснює самостійні комплексні аналітичні дослідження великих обсягів біологічних даних (наприклад, статистичний аналіз захворюваності чи динаміки популяцій), обґрунтовує вибір формату представлення.
Рівень самостійності	**1 бал** — долучається до роботи з готовими біологічними схемами чи текстами лише за повної підтримки вчителя; **2 бали** — виконує окремі елементарні дії з опису організмів за	**4 бали** — працює з біологічною інформацією за детальним алгоритмом чи планом підручника; **5 балів** — вносить зміни до параметрів біологічної моделі або схеми за готовим зразком та фіксує результати;	**7 балів** — використовує готові схеми та таблиці для проведення простих досліджень та самостійного опису біосистем; **8 балів** — виділяє істотні властивості живих організмів для побудови класифікаційних	**10 балів** — самостійно розробляє та тестує складні інформаційні продукти з біології (наприклад, інтерактивний постер), пропонує оригінальні способи візуалізації; **11 балів** —

	зразком під наглядом; **3 бали —** використовує готові визначники організмів за інструкцією з періодичною допомогою вчителя.	**6 балів —** самостійно виконує типові завдання з аналізу біологічної інформації за інструкцією, звертаючись по допомогу лише за потреби.	схем, самостійно вирішує стандартні інформаційні завдання; **9 балів —** самостійно обирає спосіб представлення та структурування інформації, створює інформаційну модель у табличному чи графічному середовищі.	самостійно планує та реалізує інформаційний проєкт, аналізує його адекватність та наукову достовірність; **12 балів —** пропонує інноваційні інформаційні рішення для дослідження біологічних систем, самостійно оцінює ризики та прогнозує наслідки прийнятих рішень щодо інформаційної безпеки.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал —** уникає спілкування, не виявляє інтересу до групової взаємодії при аналізі джерел; **2 бали —** пасивно погоджується з висновками інших	**4 бали —** включається в комунікацію за ініціативою інших, бере участь у зборі інформаційних матеріалів про організми;	**7 балів —** активно співпрацює в групі, висловлює власні думки щодо достовірності знайдених біологічних чи медичних джерел;	**10 балів —** ініціює комунікацію, конструктивно реагує на зауваження, координує спільне дослідження інформаційних

	членів групи без висловлення власної позиції щодо біологічних фактів; **3 бали** — відповідає на запитання однокласників щодо тексту лише за прямим спонуканням учителя.	**5 балів** — виконує свою частину спільної роботи з аналізу джерел з частковою допомогою групи; **6 балів** — виявляє готовність до взаємодії, узгоджує свої обов'язки у групі щодо збору біологічної інформації.	**8 балів** — порівнює різні позиції учасників групи, спільно шукає рішення щодо структурування біологічних даних; **9 балів** — ініціює обговорення, порівнює свої висновки з висновками інших, аргументує власну позицію на основі наукових доказів.	джерел; **11 балів** — планує та організовує групову роботу, об'єктивно оцінює позиції інших та власну позицію в дискусії щодо екологічних чи біоетичних питань; **12 балів** — виступає лідером чи посередником у комунікації, спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети дослідження, надає конструктивний зворотний зв’язок.
Частота вияву умінь	**1 бал** — виявляє базові навички розрізнення типів біологічної інформації лише в окремих випадках; **2 бали** — виконує	**4 бали** — виявляє вміння епізодично, потребує регулярних нагадувань алгоритму пошуку; **5 балів** — демонструє вміння в	**7 балів** — виявляє вміння постійно в типових ситуаціях при роботі з підручником та визначниками; **8 балів** — стабільно	**10 балів** — виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях при розв'язанні комплексних інформаційних

	прості дії з даними за зразком в окремих випадках; **3 бали** — виявляє вміння фрагментарно відтворювати інструкцію з пошуку інформації.	аналогічних ситуаціях, але припускається помилок у нових інформаційних завданнях; **6 балів** — стабільно виконує знайомі репродуктивні завдання з біологічною інформацією.	та самостійно застосовує навички структурування біологічної інформації у навчанні; **9 балів** — постійно демонструє високий рівень навичок збирання, перетворення та аналізу біологічних даних у типових ситуаціях.	завдань; **11 балів** — стабільно демонструє високий рівень критичного аналізу та візуалізації великих масивів біологічної інформації; **12 балів** — системно та автоматизовано застосовує весь арсенал інструментів критичного аналізу та моделювання інформації у будь-яких нестандартних ситуаціях.

ГР 3. Усвідомлення розмаїття і закономірностей природи, ролі наук і техніки, відповідальна поведінка для сталого розвитку (біосистеми та екологія)

Орієнтовано на розуміння властивостей живого, біологічної класифікації, взаємозв'язків в екосистемах, здоров'язбереження та сталого розвитку.

Інтегрований показник	**1–3 бали (Початковий**	**4–6 балів (Середній рівень)**	**7–9 балів (Достатній рівень)**	**10–12 балів (Високий рівень)**

	рівень)			
Когнітивні процеси	**1 бал** — розпізнає за допомогою вчителя базові живі організми своєї місцевості; **2 бали** — відрізняє рослини, тварини, гриби між собою за очевидними зовнішніми ознаками; **3 бали** — намагається відповідати на запитання щодо властивостей живого (дихання, живлення), припускаючись значних помилок.	**4 бали** — відтворює інформацію про основні властивості живого та умови життєдіяльності організмів; **5 балів** — пояснює базову класифікацію організмів (наприклад, царства живої природи) на репродуктивному рівні; **6 балів** — формулює запитання щодо взаємозв'язку між органами в організмі чи організмами в екосистемі, розрізняє середовища існування.	**7 балів** — пояснює характеристики біологічних систем (клітина, тканина, орган, організм) та порівнює їхні можливості/функції; **8 балів** — детально описує процеси обміну речовин (фотосинтез, дихання) в організмах та принципи взаємозв'язків у біогеоценозах; **9 балів** — аналізує взаємодію організму та середовища, обґрунтовує взаємозв'язки будови органів та їх функцій.	**10 балів** — узагальнює знання про закони спадковості та мінливості, еволюційні процеси, біологічну різноманітність та стійкість екосистем; **11 балів** — розробляє та застосовує комплексні критерії для оцінювання та прогнозування змін у біосфері під впливом антропогенного фактора; **12 балів** — здійснює глибокий системний аналіз біологічних закономірностей та біотехнологічних процесів, обґрунтовує складні

				концепції збереження біосфери.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує найпростіші дії з догляду за рослинами чи тваринами за покроковою інструкцією під безпосереднім наглядом; **2 бали** — розпізнає за допомогою вчителя отруйні рослини та гриби своєї місцевості; **3 бали** — здійснює найпростіші заходи зі збереження здоров'я (миття рук, режим дня) за покроковим нагадуванням.	**4 бали** — наводить приклади взаємозв'язків організмів у ланцюгах живлення за готовим алгоритмом; **5 балів** — дотримується базових правил поведінки у природі (не смітити, не шкодити живим істотам) за зразком; **6 балів** — здійснює просту класифікацію організмів за однією ознакою (наприклад, хребетні/безхребетні).	**7 балів** — самостійно наводить приклади та обґрунтовує правила поведінки в природі для збереження власного здоров'я та довкілля; **8 балів** — організовує класифікацію біологічних об'єктів за кількома ознаками, створює класифікаційні схеми (наприклад, систематика рослин); **9 балів** — розробляє пам'ятки щодо профілактики інфекційних та паразитарних захворювань, раціонального	**10 балів** — створює комплексні проєкти природоохоронного спрямування (наприклад, проєкт утилізації побутових відходів у школі); **11 балів** — самостійно планує та реалізує заходи щодо пропаганди сталого розвитку, здорового способу життя та збереження біорізноманіття у своїй громаді; **12 балів** — розробляє індивідуальні та групові технологічні рішення щодо сталого природокористуванн я, оцінює екологічні та біоетичні ризики

			харчування та здорового способу життя.	на глобальному рівні.
Рівень самостійності	**1 бал** — не здатний самостійно визначити корисність чи шкідливість біологічних об'єктів, потребує постійної допомоги; **2 бали** — потребує постійного нагляду дорослих під час екскурсій на природу чи виконання лабораторних робіт; **3 бали** — намагається доглядати за живими організмами за порадою та контролем з боку вчителя.	**4 бали** — розрізняє екологічні фактори та їхній вплив на організми за допомогою вчителя чи інструкції; **5 балів** — описує характер змін у природі під впливом людини за готовими шаблонами; **6 балів** — самостійно дотримується правил екологічної поведінки під час екскурсій за інструкцією.	**7 балів** — самостійно застосовує біологічні знання для розв'язання повсякденних практичних завдань (наприклад, правила зберігання продуктів); **8 балів** — самостійно приймає екологічно доцільні рішення під час діяльності у довкіллі, передбачає їхні наслідки; **9 балів** — самостійно усуває дрібні проблеми у догляді за живими об'єктами, самостійно класифікує та систематизує	**10 балів** — самостійно оцінює екологічну ситуацію своєї місцевості, розробляє та обґрунтовує пропозиції щодо її покращення; **11 балів** — самостійно здійснює моніторинг стану довкілля або власного здоров'я, впроваджує превентивні заходи безпеки; **12 балів** — виступає в ролі активного екологічного лідера чи консультанта, свідомо керує власною діяльністю в контексті сталого розвитку, оцінює глобальні загрози

			біосистеми.	біорізноманіттю.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — уникає будь-якої комунікації на уроці при обговоренні екологічних чи біоетичних проблем; **2 бали** — пасивно сприймає інформацію про стан довкілля, не виявляючи власного ціннісного ставлення; **3 бали** — бере участь у природоохоронних бесідах лише за прямим спонуканням учителя.	**4 бали** — підтримує діалог щодо охорони природи та здоров'я, ініційований іншими; **5 балів** — бере участь у груповій розробці плакатів чи проєктів зі сталого розвитку за визначеним шаблоном; **6 балів** — долучається до спільної діяльності з догляду за куточком живої природи, виконує прості коментарі та дії.	**7 балів** — активно бере участь у групових дискусіях щодо екологічних закономірностей, виявляє толерантність до думок інших; **8 балів** — аргументовано вибирає заходи захисту довкілля під час групової роботи, бере участь в обговоренні спільних екологічних акцій; **9 балів** — організовує групову дискусію чи дебати щодо етичних аспектів сучасних біологічних досліджень (клонування, ГМО, тестування на тваринах).	**10 балів** — ініціює та структурує групове обговорення екологічних тем у шкільних чи місцевих спільнотах; **11 балів** — планує та організовує масштабну взаємодію (наприклад, екологічний флешмоб, суботник, акція з висадки дерев), обґрунтовує вибір методів взаємодії; **12 балів** — виступає лідером та фасилітатором екологічних та здоров'язбережувальних ініціатив, розробляє правила спільної діяльності у віртуальних та реальних командах,

				надає конструктивний зворотний зв'язок.
Частота вияву умінь	**1 бал** — дотримується правил збереження природи та власного здоров’я лише у поодиноких випадках під безпосереднім наглядом; **2 бали** — виявляє базову екологічну культуру тільки після зауважень або нагадувань учителя; **3 бали** — епізодично згадує про правила безпечної поведінки в лісі чи біля водойм.	**4 бали** — виявляє вміння використовувати екологічні та біологічні знання епізодично в знайомих ситуаціях; **5 балів** — демонструє стабільні знання властивостей живого, але припускається помилок у поясненні складних взаємозв'язків; **6 балів** — регулярно використовує екологічно доцільні правила поведінки у звичних життєвих умовах.	**7 балів** — постійно виявляє свідоме та відповідальне ставлення до природи у типових навчальних та побутових ситуаціях; **8 балів** — стабільно та самостійно дотримується принципів здорового способу життя та раціонального природокористуванн я; **9 балів** — завжди демонструє високий рівень біоетичної культури та відповідальної поведінки в типових життєвих ситуаціях.	**10 балів** — виявляє екологічні знання та здоров'язбережувальні навички системно в типових і нетипових ситуаціях; **11 балів** — стабільно демонструє глибоке розуміння та активну життєву позицію щодо сталого розвитку у будь-яких контекстах; **12 балів** — системно та свідомо керується принципами сталого розвитку, екологічної безпеки та біоетики у будь-яких життєвих обставинах,

				виступаючи прикладом для наслідування.

ГР 4. Розвиток наукового мислення, набуття досвіду розв’язання проблем природничого змісту (наукове мислення та біологічні проблеми)

Орієнтовано на розрізнення наукових фактів від міфів, виявлення протиріч, розв'язання практичних проблем природничого характеру, співпрацю.

Інтегрований показник	**1–3 бали (Початковий рівень)**	**4–6 балів (Середній рівень)**	**7–9 балів (Достатній рівень)**	**10–12 балів (Високий рівень)**
Когнітивні процеси	**1 бал** — розпізнає за допомогою вчителя	**4 бали** — відтворює прості правила	**7 балів** — пояснює суперечності в	**10 балів** — узагальнює знання

	просту життєву ситуацію біологічного змісту; **2 бали** — відрізняє реальні біологічні явища від фантастичних на базовому рівні; **3 бали** — намагається відповідати на запитання щодо причин виникнення біологічних проблем (наприклад, хвороби), припускаючись значних логічних помилок.	розв'язання типових життєвих ситуацій (наприклад, правила надання першої допомоги); **5 балів** — описує поняття біологічної проблеми за готовим зразком, розуміє її суть; **6 балів** — формулює уточнювальні запитання щодо шляхів вирішення екологічних чи біологічних проблем.	інформації природничого змісту, самостійно відрізняє наукові біологічні факти від міфів та псевдонаукових тверджень; **8 балів** — детально аналізує ризики та можливості застосування біологічних технологій (наприклад, селекція, клонування), прогнозує наслідки дій; **9 балів** — аналізує юридичні, етичні та екологічні аспекти використання біологічних ресурсів, пояснює суть біоетики та академічної доброчесності.	про закони функціонування живих систем, обґрунтовує доцільність наукового підходу до вирішення глобальних проблем; **11 балів** — оцінює ризики використання неперевіреної біологічної чи медичної інформації (наприклад, самолікування, міфи про дієти), пропонує наукові альтернативи; **12 балів** — здійснює глибокий критичний аналіз складних правових та етичних проблем сучасної біології та медицини (трансплантологія, генетична

				інженерія), формує власну свідому громадянську позицію.
Навчальна діяльність	**1 бал** — виконує окремі кроки з розв'язання простої біологічної проблеми лише за безпосереднім зразком учителем; **2 бали** — записує прості заходи розв'язання проблем у доступних місцях за готовим шаблоном під наглядом; **3 бали** — використовує пропоновані вчителем прості засоби вирішення проблем під керівництвом.	**4 бали** — обирає спосіб розв'язання простої навчальної біологічної проблеми за вказаним алгоритмом; **5 балів** — пропонує прості способи перевірки результату розв'язку за допомогою вчителя; **6 балів** — використовує знайомі правила поведінки під час розв'язання проблемних біологічних ситуацій.	**7 балів** — самостійно розробляє та пропонує стратегії розв'язання практичних проблем природничого змісту (наприклад, розробка раціону харчування); **8 балів** — коректно використовує біологічні факти та закони для розв'язання навчальних задач, пропонує способи перевірки результату; **9 балів** — самостійно фільтрує дезінформацію про здоров'я та біологію, розв'язує проблеми з	**10 балів** — розробляє інструкції та правила розв'язання життєвих проблем природничого характеру для однокласників (наприклад, пам'ятки з кібербезпеки або здорового способу життя); **11 балів** — самостійно обирає та обґрунтовує стратегію вирішення складної екологічної або біологічної проблеми, пропонує інноваційні методи вирішення; **12 балів** — розробляє та

			урахуванням взаємозв'язків у природі.	реалізує комплексні практичні заходи з розв'язання нестандартних життєвих проблем природничого змісту (наприклад, розробка плану екологізації школи чи громади), оцінює їхню ефективність.
Рівень самостійності	**1 бал** — виявляє розгубленість при виникненні першої ж проблеми, потребує постійного контролю та нагляду; **2 бали** — виконує правила безпеки та вирішення проблем лише за прямої вимоги дорослих; **3 бали** — намагається реагувати на попередження або помилки у	**4 бали** — виконує базові процедури вирішення проблем за готовим алгоритмом; **5 балів** — звертається по допомогу до дорослих при виникненні сумнівних життєвих ситуацій природничого характеру; **6 балів** — самостійно дотримується	**7 балів** — самостійно аналізує проблемні ситуації перед прийняттям рішень, уникає сумнівних джерел інформації; **8 балів** — самостійно приймає рішення щодо розв'язання біологічних проблем у повсякденному житті, аналізує свій цифровий та екологічний слід; **9 балів** —	**10 балів** — самостійно оцінює ризики нових біотехнологій та медичних препаратів, приймає обґрунтовані рішення щодо збереження здоров'я; **11 балів** — самостійно діє в нестандартних ситуаціях екологічних чи медичних загроз, розробляє стратегії

	вирішенні завдань за допомогою вчителя.	правил вирішення проблем у знайомих ситуаціях, реагує на стандартні загрози за інструкцією.	самостійно вирішує правові та етичні питання при створенні навчальних біологічних проєктів (визначає допустимість цитування, використання чужих схем).	захисту себе та довкілля; **12 балів** — усвідомлено керує своїм навчальним поступом, самостійно оцінює ризики використання нових технологій, розробляє превентивні заходи безпеки.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 бал** — порушує норми етичної комунікації при груповому розв'язанні проблем, не поважає думки інших; **2 бали** — пасивно спостерігає за конфліктами або процесом вирішення проблем у групі, не знаючи, як реагувати;	**4 бали** — підтримує етичне спілкування в групі за ініціативою вчителя, знає загальні правила роботи в команді; **5 балів** — у груповій роботі уникає конфліктів, виявляє повагу до думок інших за шаблоном; **6 балів** — розпізнає конфліктні ситуації	**7 балів** — активно дотримується правил етикету та наукової дискусії у будь-якій комунікації, виявляє толерантність до думок інших; **8 балів** — бере активну участь у розв'язанні конфліктів у групі, підтримує конструктивну робочу атмосферу;	**10 балів** — ініціює створення кодексів поведінки та правил роботи в групі для виконання біологічних проєктів; **11 балів** — планує та організовує інклюзивну взаємодію у групі, допомагає інтегрувати учнів з різним рівнем підготовки для

	3 бали — реагує на зауваження партнерів по групі та вчителя лише після суворого нагадування.	під час групової роботи над біологічною проблемою та намагається їх врегулювати.	**9 балів** — веде предметну наукову дискусію, аргументує власну позицію без переходу на особистості, поважає наукові докази інших.	спільного вирішення проблеми; **12 балів** — виступає лідером та медіатором у вирішенні складних конфліктів, пропагує культуру безпечної, етичної та науково обґрунтованої взаємодії.
Частота вияву умінь	**1 бал** — дотримується елементарних правил логіки чи безпеки лише в окремих випадках під безпосереднім наглядом; **2 бали** — виявляє базову наукову культуру лише після суворих попереджень учителя; **3 бали** — епізодично згадує про правила	**4 бали** — демонструє наукове мислення та вміння розв'язувати проблеми епізодично, припускаючись помилок у складних ситуаціях; **5 балів** — стабільно дотримується правил логічного обґрунтування у стандартних навчальних завданнях;	**7 балів** — постійно виявляє вміння логічно та етично взаємодіяти, розв'язувати біологічні проблеми у типових ситуаціях; **8 балів** — завжди та самостійно дотримується принципів академічної доброчесності та доказовості у всіх своїх роботах; **9 балів** — стабільно та усвідомлено	**10 балів** — виявляє вміння розв'язувати проблеми системно та усвідомлено у типових і нетипових ситуаціях, захищаючи свою позицію фактами; **11 балів** — стабільно та за будь-яких обставин виявляє глибоку наукову та екологічну грамотність, виступає зразком для інших;

	логічного мислення при нагадуванні вчителя.	**6 балів** — регулярно виявляє відповідальну та науково обґрунтовану поведінку у звичних навчальних контекстах.	виявляє високу культуру наукового мислення у повсякденному житті.	**12 балів** — системно, автоматизовано та на найвищому рівні впроваджує стандарти наукового мислення, логіки та безпеки у будь-яких складних життєвих обставинах.

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ФІЗИКИ (НУШ)

Таблиця-підказка практичних дій для вчителів фізики на основі Наказу МОН України №722 від 04.05.2026

Інтегрований показник №722	Очікуваний результат навчання з фізики	Конкретний критерій	1–3 бали (початковий)	4–6 балів (середній)	7–9 балів (достатній)	10–12 балів (високий)
ГР 1: Пізнання світу природи засобами наукового дослідження						
Когнітивні процеси	Спостерігає та досліджує фізичні явища і процеси	Розуміння сутності досліджуваного явища	1—розпізнає окремі об'єкти або явища з допомогою; 2—називає окремі ознаки; 3—описує явище фрагментарно	4—розуміє окремі властивості явища; 5—описує явище за зразком; 6—пояснює просте явище за алгоритмом	7—пояснює явище самостійно; 8—встановлює причинно-наслідкові зв'язки; 9—аналізує закономірності	10—аналізує складне явище; 11—встановлює взаємозв'язки; 12—висуває та обґрунтовує припущення
Навчальна діяльність	Виконує спостереження, вимірювання та експеримент	Якість виконання дослідницьких дій	1—виконує окрему дію з допомогою; 2—повторює дію за зразком; 3—виконує просту дію за постійної допомоги	4—виконує дії за інструкцією; 5—проводить прості вимірювання; 6—виконує дослід за готовим алгоритмом	7—самостійно виконує основні етапи; 8—правильно опрацьовує результати; 9—аналізує результати дослідження	10—самостійно планує дослідження; 11—обирає доцільні методи; 12—оптимізує спосіб дослідження
Рівень самостійності	Самостійно планує та здійснює дослідження	Ступінь самостійності дослідницьких дій	1—діє лише за допомогою; 2—потребує постійної підказки; 3—виконує дії за безпосереднього супроводу	4—працює за детальною інструкцією; 5—виконує алгоритм з окремими підказками; 6—переважно самостійно працює за алгоритмом	7—самостійно виконує завдання; 8—сам обирає спосіб дії; 9—самостійно коригує роботу	10—сам визначає стратегію; 11—самостійно коригує методику; 12—обирає та обґрунтовує оптимальну стратегію
Комунікація та взаємодія	Представляє результати дослідження та обґрунтовує висновки	Чіткість, аргументованість та доказовість	1—відповідає окремими словами; 2—відтворює окремі результати; 3—формулює простий висновок з допомогою	4—представляє результат за зразком; 5—пояснює отримані дані; 6—формулює простий висновок	7—чітко пояснює результат; 8—аргументує висновок; 9—обґрунтовує висновок даними дослідження	10—аргументовано представляє результати; 11—захищає висновки; 12—переконливо обґрунтовує та відстоює результати
Частота вияву вмінь	Систематично демонструє дослідницькі вміння	Стабільність вияву умінь у різних ситуаціях	1—уміння практично не виявляє; 2—виявляє епізодично; 3—виявляє лише у знайомій ситуації та з допомогою	4—виявляє у простих ситуаціях; 5—виявляє у типових завданнях; 6—досить стабільно виявляє за алгоритмом	7—стабільно демонструє уміння; 8—застосовує у різних ситуаціях; 9—переносить уміння на змінені ситуації	10—стабільно застосовує у складних ситуаціях; 11—переносить уміння на нові ситуації; 12—системно застосовує у нестандартних ситуаціях
ГР 2: Опрацювання, систематизація та представлення інформації природничого змісту						

Інтегрований показник №722	Очікуваний результат навчання з фізики	Конкретний критерій	1–3 бали (початковий)	4–6 балів (середній)	7–9 балів (достатній)	10–12 балів (високий)
Когнітивні процеси	Знаходить, аналізує, порівнює та оцінює фізичну інформацію	Глибина розуміння та аналізу інформації	1—розпізнає окремі відомості; 2—знаходить очевидну інформацію; 3—відтворює окремі факти	4—знаходить потрібну інформацію; 5—описує її за зразком; 6—порівнює прості дані за алгоритмом	7—аналізує інформацію; 8—порівнює та систематизує; 9—робить обґрунтовані висновки	10—критично аналізує інформацію; 11—виявляє суперечності; 12—узагальнює та формулює власні висновки
Навчальна діяльність	Працює з текстами, таблицями, графіками, схемами, моделями	Якість опрацювання фізичної інформації	1—зчитує окремі дані з допомогою; 2—знаходить задані дані; 3—відтворює інформацію за зразком	4—працює з інформацією за алгоритмом; 5—зчитує дані з графіка/таблиці; 6—виконує типове опрацювання	7—самостійно аналізує дані; 8—встановлює залежності; 9—інтерпретує та узагальнює дані	10—інтегрує дані з різних джерел; 11—критично оцінює інформацію; 12—створює власну інформаційну модель/інтерпретацію
Рівень самостійності	Самостійно здійснює пошук і добір інформації	Самостійність інформаційної діяльності	1—працює лише з допомогою; 2—використовує запропоноване джерело; 3—знаходить інформацію за прямою вказівкою	4—працює за визначеним алгоритмом; 5—користується заданими джерелами; 6—самостійно знаходить потрібні відомості	7—самостійно добирає інформацію; 8—обирає доцільне джерело; 9—самостійно перевіряє та систематизує	10—сам визначає стратегію пошуку; 11—критично оцінює джерела; 12—обґрунтовує вибір джерел і спосіб опрацювання
Комунікація та взаємодія	Представляє результати пошуку та опрацювання інформації	Структурованість і доказовість представлення	1—відтворює окремі факти; 2—повідомляє фрагментарну інформацію; 3—представляє інформацію з допомогою	4—представляє матеріал за зразком; 5—послідовно повідомляє основну інформацію; 6—пояснює отримані відомості	7—структуровано представляє інформацію; 8—аргументує твердження; 9—використовує докази та фізичні дані	10—створює аргументоване представлення; 11—зіставляє різні позиції/джерела; 12—переконливо захищає власні висновки
Частота вияву вмінь	Систематично застосовує інформаційні вміння	Стабільність роботи з інформацією	1—вміння не сформоване; 2—виявляється епізодично; 3—виявляється лише у знайомій ситуації	4—застосовує у простих ситуаціях; 5—у типових завданнях; 6—стабільно за алгоритмом	7—застосовує у різних ситуаціях; 8—переносить уміння на змінені завдання; 9—стабільно працює самостійно	10—застосовує у складних ситуаціях; 11—переносить уміння на нові умови; 12—системно застосовує у нестандартних ситуаціях

ГР 3: Усвідомлення розмаїття і закономірностей природи, ролі природничих наук і техніки в житті людини; відповідальна поведінка для сталого розвитку суспільства

Інтегрований показник №722	Очікуваний результат навчання з фізики	Конкретний критерій	1–3 бали (початковий)	4–6 балів (середній)	7–9 балів (достатній)	10–12 балів (високий)
Когнітивні процеси	Пояснює фізичні явища та процеси на основі законів і закономірностей	Глибина фізичного розуміння	1—розпізнає явище; 2—називає поняття/величину; 3—відтворює окремі відомості	4—відтворює визначення; 5—описує явище; 6—пояснює просте явище за зразком	7—самостійно пояснює явище; 8—встановлює причинно-наслідкові зв'язки; 9—пояснює закономірність на основі фізичних законів	10—системно аналізує явище; 11—встановлює складні взаємозв'язки; 12—будує цілісне фізичне пояснення
Навчальна діяльність	Застосовує фізичні закони, закономірності та моделі	Правильність і доцільність застосування	1—відтворює окрему формулу; 2—підставляє дані за зразком; 3—виконує окремі дії з допомогою	4—застосовує формулу за алгоритмом; 5—розв'язує просту типову задачу; 6—розв'язує стандартну задачу	7—самостійно застосовує закон; 8—обирає доцільний спосіб; 9—розв'язує змінену/комбіновану задачу	10—аналізує складну фізичну ситуацію; 11—розв'язує нестандартну задачу; 12—моделює нову ситуацію та обґрунтовує модель
Рівень самостійності	Самостійно обирає фізичні закони та спосіб розв'язання	Самостійність прийняття рішення	1—діє лише за підказкою; 2—повторює запропонований спосіб; 3—виконує алгоритм з постійною допомогою	4—використовує готовий алгоритм; 5—виконує завдання з окремими підказками; 6—переважно самостійно працює за алгоритмом	7—самостійно визначає потрібний закон; 8—обирає спосіб розв'язання; 9—самостійно коригує рішення	10—визначає власну стратегію; 11—комбінує способи; 12—створює та обґрунтовує власну стратегію
Комунікація та взаємодія	Аргументує фізичне пояснення та розв'язання	Якість фізичної аргументації	1—висловлює окреме твердження; 2—відповідає коротко за зразком; 3—формулює просте пояснення з допомогою	4—пояснює за алгоритмом; 5—наводить простий аргумент; 6—обґрунтовує типову відповідь	7—аргументує власне рішення; 8—використовує фізичні докази; 9—послідовно обґрунтовує висновок	10—будує розгорнуту аргументацію; 11—порівнює та оцінює аргументи; 12—захищає позицію, спростовує помилкові твердження
Частота вияву вмінь	Систематично застосовує фізичні закономірності	Стабільність перенесення знань	1—уміння практично не виявляє; 2—виявляє епізодично; 3—застосовує лише у знайомій ситуації з допомогою	4—застосовує у простій ситуації; 5—у типових завданнях; 6—стабільно за відомим алгоритмом	7—стабільно застосовує; 8—переносить знання на змінені ситуації; 9—застосовує у різних ситуаціях	10—переносить знання на складні ситуації; 11—застосовує у нових умовах; 12—системно переносить знання на нестандартні ситуації
ГР 4: Розвиток наукового мислення, набуття досвіду розв’язання проблем природничого змісту (індивідуально та у співпраці)						

Інтегрований показник №722	Очікуваний результат навчання з фізики	Конкретний критерій	1–3 бали (початковий)	4–6 балів (середній)	7–9 балів (достатній)	10–12 балів (високий)
Когнітивні процеси	Осмислює проблемні ситуації природничого змісту та генерує ідеї щодо їх розв'язання	Глибина та критичність наукового мислення	1—розпізнає наявність проблеми за допомогою; 2—називає окремі елементи проблемної ситуації; 3—фрагментарно відтворює відомі шляхи вирішення	4—розуміє суть проблеми за підказкою; 5—пропонує рішення за наведеним зразком; 6—пояснює спосіб розв'язання за алгоритмом	7—самостійно виявляє та формулює проблему; 8—пропонує обґрунтовані ідеї для її розв тенн я; 9—аналізує ефективність обраного шляху	10—системно аналізує складні проблеми; 11—висуває оригінальні гіпотези; 12—обґрунтовує комплексі стратегії подолання проблем
Навчальна діяльність	Застосовує дослідницькі та моделюючі вміння для вирішення практичних проблем	Практична доцільність та якість дій	1—виконує окремі дії для вирішення проблеми з допомогою; 2—повторює кроки за зразком; 3—діє за безпосередньої підтримки	4—виконує алгоритм розв'язання проблеми; 5—застосовує типові моделі та розрахунки; 6—знаходить рішення у стандартних умовах	7—самостійно обирає та застосовує доцільні методи; 8—моделює процеси для розв тення проблем; 9—аналізує та коригує отримані результати	10—самостійно розробляє комплексний план вирішення проблеми; 11—оптимізує процеси; 12—створює та впроваджує інноваційні підходи
Рівень самостійності	Самостійно виявляє проблеми та організовує власну й колективну діяльність	Ступінь автономності та ініціативності	1—працює виключно за кроковим керівництвом; 2—потребує постійної мотивації та підказок; 3—виконує завдання лише з супроводом	4—працює за чітко наданою інструкцією; 5—потребує незначного коригування дій; 6—переважно самостійно виконує типові етапи	7—самостійно планує та реалізує етапи розв'язання; 8—ініціює пошук рішень; 9—самостійно коригує власну діяльність	10—сам визначає стратегію подолання проблем; 11—гнучко адаптує методи до нових умов; 12—демонструє повну автономність та лідерство
Комунікація та взаємодія	Співпрацює у групі для вирішення проблем та представляє спільні результати	Ефективність командної роботи та аргументація	1—пасивно бере участь у групі з допомогою; 2—відтворює окремі думки інших; 3—фрагментарно висловлює власну позицію	4—виконує розподілені доручення у групі; 5—представляє результат групи за зразком; 6—пояснює спільне рішення	7—активно співпрацює, узгоджує позиції; 8—конструктивно аргументує власні пропозиції; 9—обґрунтовує спільний результат	10—ефективно організовує взаємодію в команді; 11—захищає спільні рішення, розв'язує дискусії; 12—переконливо презентує та відстоює інноваційні рішення
Частота вияву вмінь	Систематично проявляє наукове мислення та вміння розв'язувати проблеми	Стабільність та гнучкість застосування вмінь	1—вміння виявляються епізодично; 2—потребують постійного стимулювання; 3—виявляються лише у простих підказаних ситуаціях	4—проявляє вміння у типових навчальних ситуаціях; 5—послідовно діє за інструкцією; 6—стабільно демонструє вміння у стандартних умовах	7—стабільно застосовує вміння у змінених умовах; 8—демонструє гнучкість мислення; 9—успішно долає труднощі у нових завданнях	10—системно та стабільно розв'язує складні нестандартні проблеми; 11—переносить досвід на інші галузі; 12—постійно виявляє творчий та науковий підхід

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 5–9 КЛАСІВ З ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ (ХІМІЯ)

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 14)

та наказу МОН України № 722 від 04.05.2026 р.

Група результатів 1. Пізнання світу природи засобами наукового дослідження (Хімічні дослідження та експеримент)

Інтегрований показник	**1–3 бали (Початковий рівень)**	**4–6 балів (Середній рівень)**	**7–9 балів (Достатній рівень)**	**10–12 балів (Високий рівень)**
Когнітивні процеси	**1 —** розпізнає з допомогою вчителя найпростіший лабораторний посуд (пробірка, колба); 2 — відрізняє хімічний посуд від побутового за наданими малюнками; 3 — намагається ставити прості запитання за	**4 —** відтворює основні правила безпеки під час роботи в кабінеті хімії, описані в інструкції; 5 — формулює окремі запитання щодо умов проходження реакції, розуміє мету досліду; 6 — за зразком виявляє ознаки хімічних реакцій (зміна кольору,	**7 —** самостійно визначає мету і завдання дослідження на основі запропонованої проблеми, формулює гіпотезу; 8 — зіставляє отримані результати досліду з довідковими даними, знаходить розбіжності; 9 — детально аналізує етапи хімічного експерименту, пояснює	**10 —** узагальнює результати кількох дослідів, самостійно формулює обґрунтовані висновки; 11 — оцінює правильність висунутої гіпотези, аналізує похибки експерименту та пропонує способи їх мінімізації; 12 — здійснює комплексне наукове оцінювання результатів

	змістом демонстраційного досліду з суттєвими логічними помилками.	виділення газу) у демонстраційному досліді.	вплив температури чи концентрації реактивів на швидкість реакції.	дослідження, прогнозує перебіг хімічних процесів у нетипових умовах.
Навчальна діяльність	**1 —** виконує окремі маніпуляції за зразком вчителя (наприклад, тримання пробірки); 2 — переносить окремі спостереження до зошита за готовим шаблоном під безпосереднім наглядом; 3 — здійснює найпростіші вимірювання (об'єму рідини мірним циліндром) за покроковою	**4 —** виконує прості досліди за інструкцією (наприклад, розчинення речовин у воді); 5 — фіксує результати дослідів у робочому зошиті за готовою схемою чи таблицею; 6 — проводить за алгоритмом нескладні операції з нагрівання речовин за допомогою спиртівки чи пальника.	**7 —** самостійно збирає найпростіші лабораторні установки (наприклад, для отримання та збирання кисню чи вуглекислого газу); 8 — проводить якісні реакції для виявлення певних іонів або речовин за узгодженим планом; 9 — детально описує хід експерименту, складає молекулярні та іонні рівняння реакцій для проведених процесів.	**10 —** розробляє власну методику проведення дослідження для розпізнавання закодованих речовин; 11 — проводить складні багатоетапні дослідження (наприклад, добування солі з оксиду та металу), фіксуючи результати у самостійно обраний спосіб; 12 — виконує комплексні експериментальні дослідження з використанням

	допомогою.			цифрових датчиків (pH, температура), обґрунтовує вибір інструментарію.
Рівень самостійності	**1 —** долучається до виконання лабораторної роботи лише за повної підтримки та постійного контролю вчителя; 2 — зупиняє роботу при виникненні будь-яких труднощів (наприклад, якщо реакція не починається); 3 — потребує детальних покрокових інструктажів на кожному етапі експерименту.	**4 —** виконує роботу за детальною інструкцією, звертаючись за підтвердженням правильності дій на кожному кроці; 5 — за допомогою вчителя усуває прості помилки (наприклад, неправильне закріплення пробірки в тримачі); 6 — самостійно виконує типові дослідження, користуючись друкованими інструктивними картками.	**7 —** самостійно планує послідовність етапів досліду відповідно до поставленої мети; 8 — самостійно виявляє логічні або технічні помилки у своїй експериментальній роботі та виправляє їх; 9 — самостійно обирає необхідне обладнання, реактиви та посуд для виконання практичного завдання.	**10 —** самостійно здійснює повний цикл хімічного дослідження від гіпотези до презентації висновків; 11 — розробляє та реалізує заходи безпеки, самостійно оцінюючи хімічні ризики при роботі з кислотами та лугами; 12 — пропонує оригінальні модифікації дослідів, розробляє власні дослідницькі проєкти на основі побутових речовин.

Рівень комунікації та взаємодії	**1 —** уникає спілкування під час групового виконання лабораторної роботи, не бере участі в розподілі обов'язків; 2 — пасивно спостерігає за проведенням дослідів іншими учнями в групі; 3 — висловлює незадоволення при спільній роботі, ігнорує зауваження партнерів.	**4 —** долучається до групової роботи за ініціативою інших, виконує прості доручення (наприклад, приносить посуд); 5 — бере участь у спільному оформленні звіту, вносячи туди лише свої індивідуальні спостереження; 6 — взаємодіє з партнерами за лабораторним столом, узгоджуючи черговість виконання хімічних маніпуляцій.	**7 —** активно співпрацює в парі/групі, висловлює пропозиції щодо оптимізації проведення досліду; 8 — порівнює власні спостереження з результатами інших учасників групи, аргументує причини можливих розбіжностей; 9 — координує спільні дії в групі під час виконання лабораторного практикуму, бере на себе відповідальність за безпеку.	**10 —** ініціює та організовує спільне обговорення результатів дослідження, розподіляє ролі з урахуванням навичок однокласників; 11 — керує груповим проєктом з хімічного дослідження, об'єктивно оцінює індивідуальний внесок кожного учасника; 12 — виступає медіатором у дискусіях щодо інтерпретації неочікуваних результатів експерименту, надає конструктивний фідбек.
Частота вияву умінь	**1 —** демонструє базові навички безпечної роботи в хімічній	**4 —** виявляє вміння проводити хімічні досліди епізодично, потребує регулярних	**7 —** постійно виявляє вміння безпечно та якісно проводити дослідження у типових	**10 —** виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях при вирішенні

	лабораторії лише в поодиноких випадках під прямим наглядом; 2 — виявляє вміння фіксувати ознаки реакцій епізодично; 3 — фрагментарно виконує окремі кроки практичних робіт.	нагадувань алгоритму безпеки; 5 — стабільно демонструє навички роботи зі знайомим посудом, але припускається помилок у нових експериментах; 6 — регулярно та безпомилково виконує знайомі репродуктивні експериментальні завдання.	ситуаціях; 8 — стабільно та самостійно дотримується культури хімічного експерименту протягом усього навчального року; 9 — завжди демонструє високі навички хімічного експериментування та точність фіксації даних у стандартних роботах.	експериментальних задач; 11 — стабільно та за будь-яких обставин демонструє зразкову техніку виконання лабораторних робіт та дотримання правил безпеки; 12 — системно, усвідомлено та автоматизовано застосовує весь спектр дослідницьких навичок у будь-яких нестандартних умовах.

Група результатів 2. Опрацювання, систематизація та представлення інформації природничого змісту (Робота з хімічною інформацією)

Інтегрований показник	1–3 бали (Початковий рівень)	4–6 балів (Середній рівень)	7–9 балів (Достатній рівень)	10–12 балів (Високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 —** розпізнає за допомогою вчителя прості хімічні символи (H, O, C) та хімічні формули; 2 — відрізняє назву хімічного елемента від назви простої речовини в найпростіших текстах; 3 — намагається ставити запитання за змістом тексту про властивості речовин з великою кількістю логічних помилок.	**4 —** відтворює інформацію про будову атома, класифікацію речовин та хімічні явища із запропонованих джерел; 5 — формулює запитання щодо складу речовин, виявляє розуміння фізичного змісту порядкового номера елемента; 6 — за зразком виявляє очевидні відмінності між достовірною хімічною інформацією та побутовими міфами	**7 —** самостійно формулює запитання до хімічного тексту, успішно перетворює словесний опис реакції на хімічне рівняння; 8 — зіставляє та порівнює хімічні властивості речовин різних класів за заданими ознаками, використовуючи різні джерела; 9 — детально аналізує інформацію з Періодичної системи, таблиці розчинності та ряду активності металів для прогнозування перебігу	**10 —** узагальнює інформацію про властивості класів сполук, робить логічні висновки щодо генетичних зв'язків між ними; 11 — оцінює достовірність хімічної інформації в медіа за самостійно визначеними критеріями, виявляє маніпуляції та псевдонаукові теорії; 12 — здійснює комплексний критичний аналіз суперечливої інформації хімічного

		(наприклад, про шкоду будь-яких 'консервантів').	реакцій.	характеру, формує та обґрунтовує власну позицію з посиланням на наукові докази.
Навчальна діяльність	**1 —** переписує хімічні формули та рівняння з дошки без розуміння їхнього значення; 2 — вносить значення відносних молекулярних мас у готову таблицю за шаблоном під наглядом; 3 — під керівництвом знаходить назву хімічного елемента у Періодичній системі за його символом.	**4 —** шукає інформацію про застосування речовини за одним ключовим словом, виконує прості репродуктивні розрахунки; 5 — самостійно складає формули бінарних сполук за валентністю хімічних елементів; 6 — виконує частково-пошукові завдання з класифікації хімічних речовин на прості та складні, металічні та неметалічні.	**7 —** самостійно складає рівняння хімічних реакцій (заміщення, обміну, сполучення, розкладу), розставляє коефіцієнти; 8 — здійснює розрахунки за хімічними формулами та рівняннями реакцій (масова частка елемента, маса чи об'єм реагентів); 9 — представляє текстову хімічну інформацію у вигляді схем генетичного зв'язку, таблиць порівняння властивостей або інфографіки.	**10 —** будує комплексні графічні та табличні моделі розчинності речовин залежно від температури, аналізує закономірності; 11 — розробляє інформаційні продукти (проєкти, презентації, буклети) про екологічний вплив хімічних виробництв; 12 — здійснює самостійні комплексні дослідження наукової літератури, готує реферативні огляди сучасних хімічних технологій.

Рівень самостійності	**1 —** працює з хімічними таблицями (Періодична система, розчинність) лише за постійної підтримки вчителя; 2 — виявляє розгубленість при спробі самостійно скласти формулу речовини, одразу просить допомоги; 3 — використовує готові розв'язки розрахункових задач за зразком з допомогою вчителя.	**4 —** знаходить характеристики елементів у Періодичній системі за детальним алгоритмом; 5 — вносить зміни у коефіцієнти хімічного рівняння за готовим зразком та фіксує результати; 6 — самостійно розв'язує типові задачі за алгоритмом, звертаючись по допомогу лише у разі утруднень.	**7 —** самостійно знаходить і структурує інформацію про хімічні речовини з кількох запропонованих джерел; 8 — самостійно обирає спосіб розв'язання стандартної розрахункової задачі та обґрунтовує його; 9 — виділяє істотні ознаки речовин для складання класифікаційних схем та інтерактивних моделей.	**10 —** самостійно розробляє алгоритми вирішення комбінованих розрахункових задач; 11 — самостійно планує пошук інформації про нові хімічні матеріали, аналізує її адекватність та виявляє причинно-наслідкові зв'язки; 12 — пропонує інноваційні форми представлення хімічних знань (наприклад, віртуальні інтерактивні плакати), самостійно оцінює ризики використання речовин.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 —** уникає обговорення хімічних завдань у групі, відмовляється	**4 —** включається в обговорення за ініціативою інших, бере участь у зборі	**7 —** активно співпрацює в групі, висловлює власні думки щодо	**10 —** координує роботу групи під час підготовки та презентації спільних

	від захисту проєктних робіт; 2 — пасивно погоджується з формулами та рівняннями, запропонованими іншими учнями, не вникаючи в суть; 3 — реагує на звернення однокласників під час групової роботи лише за прямої вказівки вчителя.	інформації про речовини; 5 — виконує свою частину групового проєкту (наприклад, підготовка слайдів про застосування металів) з частковою допомогою; 6 — виявляє готовність до взаємодії, узгоджує свої обов'язки у групі щодо аналізу хімічних властивостей сполук.	достовірності джерел екологічної інформації; 8 — порівнює різні позиції учасників групи при вирішенні логічних ланцюжків хімічних перетворень; 9 — ініціює обговорення, порівнює свої розв'язки задач з іншими, аргументує власну позицію з використанням правил хімічної номенклатури.	хімічних проєктів; 11 — планує та організовує дискусії на хімічну тематику, об'єктивно оцінює позиції опонентів та власну позицію в обговоренні; 12 — виступає лідером у командній роботі, спрямовує взаємодію на досягнення високої якості наукової презентації, надає конструктивний фідбек.
Частота вияву умінь	**1 —** виявляє базові навички складання формул речовин та хімічних символів лише в поодиноких випадках; 2 — припускається грубих помилок у розрахунках відносних	**4 —** виявляє вміння опрацьовувати хімічну інформацію епізодично, потребує постійних підказок; 5 — демонструє вміння складати прості рівняння реакцій, але припускається	**7 —** виявляє вміння систематизувати та аналізувати хімічну інформацію постійно в типових ситуаціях; 8 — стабільно та самостійно застосовує навички розв'язання розрахункових задач у щоденному навчанні;	**10 —** виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях при розв'язанні комплексних хімічних задач; 11 — стабільно демонструє творчий підхід до візуалізації та систематизації

	молекулярних мас; 3 — виявляє вміння фрагментарно відтворювати хімічні рівняння за зразком.	помилок у розрахунках; 6 — стабільно та безпомилково виконує знайомі репродуктивні завдання з написання формул та рівнянь.	9 — завжди демонструє безпомилковість у написанні хімічних рівнянь та аналізі властивостей речовин у стандартних ситуаціях.	складних хімічних даних; 12 — системно та автоматизовано застосовує весь арсенал методів хімічного аналізу та моделювання у будь-яких нестандартних ситуаціях.

Група результатів 3. Усвідомлення розмаїття і закономірностей природи, ролі наук і техніки, відповідальна поведінка для сталого розвитку (Речовини в житті людини та екологія)

Інтегрований показник	**1–3 бали (Початковий рівень)**	**4–6 балів (Середній рівень)**	**7–9 балів (Достатній рівень)**	**10–12 балів (Високий рівень)**
Когнітивні процеси	**1 —** розпізнає з допомогою вчителя базові класи неорганічних сполук за формулами (кислоти, основи); 2 — відрізняє	**4 —** наводить приклади застосування оксидів, кислот, солей у промисловості та побуті; 5 — пояснює	**7 —** обґрунтовує взаємозв'язок між будовою речовини (типом зв'язку, кристалічною ґраткою) та її фізичними властивостями;	**10 —** оцінює внесок хімічної науки та нових технологій у забезпечення енергетичної та екологічної безпеки людства;

	фізичні явища від хімічних за очевидними ознаками; 3 — намагається пояснити значення кисню чи води для живих організмів, припускаючись змістових помилок.	закономірності зміни властивостей елементів у періодах та групах Періодичної системи; 6 — формулює запитання щодо впливу парникових газів чи промислових відходів на стан довкілля.	8 — детально описує колообіг Оксигену, Нітрогену, Карбону у природі та роль хімії у цих процесах; 9 — аналізує причини виникнення кислотних дощів, руйнування озонового шару, пропонує заходи захисту.	11 — розробляє та обґрунтовує комплексні заходи щодо раціонального використання хімічних ресурсів у побуті та школі; 12 — аналізує та оцінює перспективи впровадження принципів 'зеленої хімії' для мінімізації негативного впливу людини на природу.
Навчальна діяльність	**1 —** виконує елементарні дії з розкладання моделей молекул за зразком під безпосереднім наглядом; 2 — зазначає назви поширених речовин побутової хімії у готовому списку; 3 — відкриває	**4 —** групує речовини за класами (оксиди, солі) за наданим чітким зразком; 5 — ілюструє прикладами застосування найважливіших солей (кухонна сіль, сода, гіпс) у повсякденному житті;	**7 —** самостійно моделює будову молекул та кристалічних ґраток речовин (з пластиліну чи комп’ютерних симуляторів); 8 — порівнює хімічну активність металів на основі ряду активності, складає відповідні	**10 —** розробляє проєкти з утилізації відходів побутової хімії та батарейок, залучаючи однокласників; 11 — самостійно досліджує склад побутових мийних засобів та оцінює їхній вплив на водні

	інструкцію з маркування небезпечних речовин за вказівкою вчителя.	6 — вивчає та описує правила маркування побутових хімікатів з використанням застережних знаків.	рівняння реакцій; 9 — класифікує та систематизує речовини за кількома ознаками, складає порівняльні таблиці їхньої дії на організм.	екосистеми (евтрофікація); 12 — розробляє технологічні карти безпечного використання хімічних речовин у навчальних кабінетах школи.
Рівень самостійності	**1 —** потребує постійного нагляду вчителя для дотримання правил поводження з речовинами; 2 — виявляє розгубленість при спробі пояснити значення символів небезпеки на побутових засобах; 3 — намагається дотримуватися екологічних правил лише за постійного нагадування	**4 —** виконує правила поведінки в природі та поводження з речовинами за готовим алгоритмом; 5 — за допомогою вчителя формулює прості висновки щодо екологічних наслідків викидів; 6 — самостійно дотримується інструкцій з безпечного поводження з кислотами та лугами у кабінеті хімії.	**7 —** самостійно аналізує безпечність побутових хімікатів перед використанням, вивчає їх склад за етикеткою; 8 — самостійно приймає рішення щодо безпечної утилізації відходів у повсякденному житті; 9 — самостійно обґрунтовує важливість екологічно доцільної поведінки для збереження власного здоров'я та довкілля.	**10 —** самостійно оцінює ризики використання нових хімічних матеріалів (наприклад, полімерів) у повсякденному житті; 11 — розробляє власні стратегії зменшення пластикового забруднення у своїй родині чи школі; 12 — свідомо керує власною екологічною культурою, пропонує превентивні екологічні заходи на рівні громади.

	дорослих.			
Рівень комунікації та взаємодії	**1 —** уникає будь-яких групових проєктів екологічного чи хімічного змісту; 2 — пасивно погоджується з екологічними гаслами інших, не виявляючи власного ставлення; 3 — порушує правила безпеки та екологічної етики, не реагує на зауваження членів групи.	**4 —** підтримує екологічний діалог у групі, ініційований іншими учасниками; 5 — використовує готові шаблони для підготовки повідомлень про користь та шкоду речовин; 6 — долучається до спільного обговорення проблеми чистої води та повітря у групі.	**7 —** активно бере участь у групових дискусіях про вплив хімічної промисловості на розвиток суспільства; 8 — аргументовано висловлює думки щодо шляхів подолання глобальних екологічних проблем у групі; 9 — веде конструктивний діалог про переваги та недоліки використання альтернативних джерел енергії та нових матеріалів.	**10 —** ініціює створення екологічних кодексів чи пам'яток з безпечного поводження з хімікатами для школи; 11 — планує та координує групові заходи із пропаганди здорового способу життя та відмови від токсичних побутових засобів; 12 — виступає лідером у вирішенні локальних екологічних проблем (наприклад, очищення джерел), організовує спільну роботу.
Частота вияву умінь	**1 —** дотримується елементарних екологічних правил та безпеки з речовинами лише в	**4 —** виявляє відповідальну екологічну поведінку та навички безпеки епізодично,	**7 —** постійно виявляє вміння екологічно та безпечно взаємодіяти з речовинами у типових ситуаціях;	**10 —** виявляє вміння системно та усвідомлено діяти в типових і нетипових екологічних ситуаціях;

	поодиноких випадках під наглядом; 2 — демонструє базове розуміння небезпеки хімічних речовин лише після суворих зауважень; 3 — епізодично виявляє інтерес до ролі хімії в суспільстві.	припускаючись помилок у побуті; 5 — стабільно дотримується правил поводження з речовинами у знайомих навчальних ситуаціях; 6 — регулярно демонструє відповідальне ставлення до природи та власного здоров'я в аналогічних умовах.	8 — стабільно та самостійно дотримується принципів сталого розвитку в щоденній навчальній діяльності; 9 — завжди демонструє високу культуру поводження з хімічними речовинами у стандартних життєвих контекстах.	11 — стабільно та за будь-яких обставин виявляє глибоку екологічну відповідальність та хімічну грамотність; 12 — системно та на найвищому рівні впроваджує стандарти екологічної безпеки та сталого розвитку в усіх сферах свого життя.

Група результатів 4. Розвиток наукового мислення, набуття досвіду розв’язання проблем природничого змісту (Критичне мислення та вирішення хімічних проблем)

Інтегрований показник	1–3 бали (Початковий рівень)	4–6 балів (Середній рівень)	7–9 балів (Достатній рівень)	10–12 балів (Високий рівень)
Когнітивні процеси	**1 —** розпізнає з допомогою вчителя прості наукові факти про хімічні речовини; 2 — відрізняє хімічну теорію від міфів за прямим зразком вчителя; 3 — намагається пояснити прості хімічні явища на основі побутових уявлень.	**4 —** обирає з допомогою вчителя наукове пояснення хімічних явищ природи замість псевдонаукових версій; 5 — використовує окремі хімічні факти для підтвердження своїх простих міркувань; 6 — формулює уточнювальні запитання щодо суті хімічних процесів, розрізняє хімічний факт від особистої думки.	**7 —** самостійно визначає аргументи, що ґрунтуються на хімічних законах, для спростування міфів; 8 — критично оцінює рекламу побутових товарів, аналізує достовірність заявленого хімічного складу; 9 — аналізує ризики використання неперевіреної хімічної інформації для вирішення повсякденних проблем.	**10 —** розрізняє наукові факти, їхні інтерпретації та суб'єктивні судження у складних хімічних текстах; 11 — самостійно оцінює ризики хімічних взаємодій у побуті (наприклад, змішування відбілювачів з кислотами); 12 — здійснює глибокий науковий аналіз суперечливих теорій, формує власну лінію обґрунтування на основі хімічних

				законів.
Навчальна діяльність	**1 —** копіює хід розв'язання експериментальних задач без розуміння логіки процесу; 2 — записує окремі розрахунки за готовим шаблоном під безпосереднім наглядом; 3 — потребує допомоги для початку будь-яких розрахунків за хімічними формулами.	**4 —** розв'язує прості типові розрахункові задачі за готовим алгоритмом; 5 — бере участь у приготуванні розчинів з певною масовою часткою речовини за покроковою допомогою; 6 — виконує частково-пошукові експериментальні завдання з розпізнавання відомих солей за інструкцією.	**7 —** самостійно розв'язує комбіновані розрахункові задачі, пропонує логічні схеми їх вирішення; 8 — самостійно готує розчини солей та кислот заданої концентрації, проводячи всі необхідні обчислення; 9 — вирішує експериментальні задачі на розпізнавання неорганічних речовин за допомогою якісних реакцій за складеним планом.	**10 —** розв'язує складні олімпіадні або нестандартні хімічні задачі, пропонує різні способи їх вирішення; 11 — розробляє та реалізує плани експериментального вирішення практичних проблем (наприклад, очищення забрудненої води, усунення накипу); 12 — створює оригінальні проєкти хімічного змісту з використанням сучасних комп'ютерних моделей реакцій.
Рівень самостійності	**1 —** виконує дії з розв'язання хімічних проблем лише за умови постійної	**4 —** працює над вирішенням хімічних задач за інструкцією або готовим	**7 —** самостійно обирає стратегію вирішення хімічної проблеми серед кількох	**10 —** самостійно розробляє та тестує моделі вирішення хімічних кейсів,

	допомоги вчителя; 2 — виявляє повну розгубленість при отриманні нестандартного завдання чи задачі; 3 — намагається виправити помилку в розрахунках лише після детальної вказівки вчителя на конкретний рядок.	алгоритмом; 5 — за допомогою вчителя знаходить помилки у своїх хімічних рівняннях чи обчисленнях; 6 — самостійно виправляє типові помилки в розрахунках, користуючись довідковими матеріалами.	запропонованих; 8 — самостійно тестує правильність розв'язку задачі іншими способами (наприклад, через пропорцію та кількість речовини); 9 — самостійно виявляє логічні протиріччя в інформації природничого змісту та усуває їх.	пропонує альтернативні шляхи розв'язання; 11 — самостійно діє в нестандартних ситуаціях хімічного характеру, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; 12 — пропонує інноваційні технологічні рішення для вирішення побутових проблем на основі глибоких хімічних знань.
Рівень комунікації та взаємодії	**1 —** уникає будь-якої взаємодії у групі при спільному розв'язанні хімічних кейсів; 2 — пасивно спостерігає за обчисленнями та висновками інших учасників групи;	**4 —** долучається до спільного вирішення хімічних проблем за ініціативою інших учнів; 5 — виконує прості математичні розрахунки у груповому проєкті за вказівкою лідера;	**7 —** активно співпрацює в групі, пропонує кроки для вирішення експериментальних кейсів; 8 — порівнює різні позиції та ідеї учасників групи, спільно шукає	**10 —** координує спільну групову роботу з розв'язання комплексних хімічних проблем, забезпечує академічну доброчесність; 11 — планує та організовує наукові дискусії в хмарі або

	3 — порушує правила взаємодії в групі, не бере на себе відповідальності за кінцевий результат.	6 — взаємодіє з членами групи відповідно до визначених обов'язків щодо розв'язання проблеми.	оптимальне хімічне рішення; 9 — ініціює обговорення, порівнює власні хімічні гіпотези з думками інших, аргументує свою позицію з посиланням на факти.	очно, оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні; 12 — виступає лідером чи медіатором у вирішенні складних наукових суперечок, спрямовує групу на досягнення мети.
Частота вияву умінь	**1 —** демонструє навички розв'язання найпростіших задач лише в поодиноких випадках під керівництвом; 2 — припускається системних помилок у хімічних обчисленнях; 3 — фрагментарно відтворює алгоритм розв'язання типових завдань.	**4 —** виявляє вміння розв'язувати хімічні проблеми епізодично, потребує регулярної підтримки; 5 — демонструє стабільні навички в аналогічних задачах, але помиляється при мінімальних змінах умов; 6 — регулярно та безпомилково розв'язує знайомі репродуктивні хімічні задачі.	**7 —** постійно виявляє вміння аналізувати та розв'язувати проблеми у типових хімічних ситуаціях; 8 — стабільно та самостійно застосовує навички критичного мислення у щоденному навчанні; 9 — завжди демонструє високий рівень розв'язання стандартних хімічних та експериментальних задач.	**10 —** виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях при вирішенні комплексних наукових проблем; 11 — стабільно демонструє високу культуру розв'язання проблем та інноваційний підхід до моделювання хімічних процесів; 12 — системно, творчо та автоматизовано застосовує весь арсенал

				хімічних знань для розв'язання будь-яких життєвих проблем.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО»
для 5–9 класів НУШ

Критерії оцінювання результатів навчання учнів з інтегрованого курсу «Мистецтво» розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, з урахуванням положень наказу Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», а також критеріїв оцінювання результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі.

Критерії конкретизують загальні та галузеві критерії оцінювання відповідно до особливостей інтегрованого курсу «Мистецтво» та використовуються для оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів. У структурі критеріїв використано п’ять інтегрованих показників: когнітивні процеси; навчальна діяльність; рівень самостійності; рівень комунікації та взаємодії; частота вияву умінь.

Оцінювання охоплює процес і результати мистецької діяльності учнів: сприймання, аналіз та інтерпретацію творів мистецтва, набуття мистецького досвіду, виконання творчих завдань, створення та представлення власних мистецьких робіт, використання художніх засобів і технік, експериментування, творче самовираження, участь у колективній мистецькій діяльності, рефлексію та оцінювання власних результатів.

Під час оцінювання враховуються знання про мистецтво, уміння сприймати та аналізувати мистецькі твори, розуміння художньої мови та засобів виразності, здатність висловлювати власні емоційні й ціннісні судження, творчість, оригінальність мистецького задуму, самостійність, якість виконання, уміння застосовувати набуті знання й уміння в різних видах мистецької діяльності, а також здатність до співпраці, презентації та рефлексії.

ГР 1. Пізнання мистецтва, художнє мислення

Інтегрований показник №722	1–3 бали початковий	4–6 балів середній	7–9 балів достатній	10–12 балів високий

Когнітивні процеси	1 — сприймає окремі елементи інформації; відповідає на прості запитання з істотними помилками; 2 — розпізнає частину інформації з помилками; 3 — відтворює основний зміст за значної допомоги.	4 — розуміє окремі відомості, називає поняття за допомогою; 5 — визначає тему, жанр/окремі засоби виразності за зразком; 6 — формулює основну думку та характеризує твір за алгоритмом.	7 — пояснює зміст і художні особливості, визначає вид/жанр і основні засоби виразності; 8 — визначає тему, ідею, композицію/форму, колір, тембр, динаміку, темп, простір, фактуру, техніку тощо; 9 — аналізує джерела, порівнює твори, робить висновки.	10 — узагальнює інформацію з різних джерел; 11 — оцінює мистецьку інформацію за критеріями, аргументовано інтерпретує й порівнює твори; 12 — критично осмислює інформацію, аргументує власну інтерпретацію та встановлює культурні й міжмистецькі зв’язки.
Навчальна діяльність	1 — виконує частину простого завдання лише за зразком і постійної допомоги; 2 — виконує навчальні дії за зразком; 3 — виконує просте завдання за зразком, потребує істотної підтримки.	4 — працює за детальною інструкцією; 5 — виконує типове завдання, періодично потребуючи допомоги; 6 — виконує типові завдання переважно правильно, виправляє помилки за рекомендацією.	7 — виконує типові дослідницькі та аналітичні завдання; 8 — застосовує знання про музичну й візуальну мову під час аналізу; 9 — виконує пошукові завдання та обирає спосіб розв’язання проблемної ситуації.	10 — виконує дослідницькі й окремі творчі завдання, пропонує альтернативи; 11 — пропонує різні способи аналізу та інтерпретації; 12 — розв’язує нестандартні мистецько-пізнавальні ситуації та аргументує вибір.
Рівень самостійності	1 — працює лише за участі вчителя; 2 — виконує окремі дії під безпосереднім керівництвом; 3 — працює за зразком і постійної підтримки.	4 — виконує завдання під керівництвом; 5 — частково працює самостійно, потребує підказок; 6 — переважно самостійно виконує типове завдання, за допомогою оцінює результат.	7 — виконує типові завдання з опосередкованою допомогою; 8 — самостійно опрацьовує запропоновану інформацію та аналізує твір; 9 — активно працює самостійно й у групі, контролює результат.	10 — долучається до організації роботи та аналізує власні дії; 11 — планує й організовує власну та групову роботу; 12 — усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях, прогнозує поступ і планує вдосконалення умінь.

Рівень комунікації та взаємодії	1 — уникає комунікації; 2 — відповідає після спонукання, майже не бере участі; 3 — висловлює прості судження за значної допомоги.	4 — комунікує щодо мистецтва за допомогою вчителя; 5 — висловлює просту думку та реагує на запитання; 6 — бере участь в обговоренні, формулює власне судження.	7 — долучається до комунікації та може її ініціювати; 8 — аналізує позиції інших, порівнює їх із власною, наводить аргументи; 9 — активно бере участь, розвиває ідеї інших, аргументує висновки.	10 — ініціює комунікацію, пропонує й обстоює ідеї; 11 — оцінює позиції інших і власну, розвиває думки співрозмовників; 12 — формує власну лінію аргументації, спрямовує взаємодію на спільне осмислення мистецького матеріалу.
Частота вияву умінь	1 — виявляє уміння в окремих випадках; 2 — епізодично, переважно за підтримки; 3 — у знайомих ситуаціях, але непослідовно.	4 — у простих типових ситуаціях; 5 — у типових завданнях із підтримкою; 6 — стабільно застосовує основні уміння у знайомих ситуаціях.	7 — постійно в типових ситуаціях; 8 — стабільно в різних видах мистецько-пізнавальної діяльності; 9 — у типових і окремих нетипових ситуаціях.	10 — системно в типових і нетипових ситуаціях; 11 — переносить уміння на різні види мистецького матеріалу; 12 — системно й творчо застосовує уміння, демонструючи стійкість та усвідомленість результату.

ГР 2. Художньо-творча діяльність, мистецька комунікація

Інтегрований показник №722	**1–3 бали початковий**	**4–6 балів середній**	**7–9 балів достатній**	**10–12 балів високий**
Когнітивні процеси	1 — розпізнає елементи творчого завдання з допомогою; 2 — називає окремі засоби виразності; 3 — відтворює простий художній/музичний зразок за допомогою.	4 — розуміє окремі вимоги; 5 — добирає засоби виразності за зразком; 6 — виконує просте творче завдання за алгоритмом.	7 — пояснює вибір засобів; 8 — самостійно добирає їх відповідно до задуму; 9 — поєднує засоби виразності, аналізує та вдосконалює результат.	10 — самостійно визначає художні засоби; 11 — обґрунтовує й удосконалює творчі рішення; 12 — критично оцінює результат і пропонує оригінальні способи втілення задуму.

Навчальна діяльність	1 — виконує окрему дію лише з допомогою; 2 — повторює за зразком; 3 — виконує просте завдання за постійної підтримки.	4 — діє за детальною інструкцією; 5 — застосовує окремі прийоми; 6 — виконує типове творче завдання за алгоритмом.	7 — самостійно виконує типове завдання; 8 — правильно застосовує художні та виконавські прийоми; 9 — створює, завершує/виконує та презентує мистецький продукт.	10 — реалізує творчий задум у новій ситуації; 11 — створює та вдосконалює власний продукт; 12 — демонструє високий рівень творчості, варіативність і самостійний пошук.
Рівень самостійності	1 — діє лише за безпосередньою допомогою; 2 — потребує постійних підказок; 3 — виконує за зразком і підтримки.	4 — працює під керівництвом; 5 — частково діє самостійно; 6 — переважно самостійно виконує типове завдання, коригує результат за допомогою.	7 — самостійно виконує типові творчі завдання; 8 — обирає спосіб, матеріали та техніку; 9 — планує роботу, контролює результат і вносить зміни.	10 — самостійно планує й організовує творчу діяльність; 11 — критично оцінює та вдосконалює результат; 12 — самостійно планує, реалізує, аналізує та вдосконалює творчий проєкт.
Рівень комунікації та взаємодії	1 — бере участь лише після спонукання; 2 — виконує роль за допомогою; 3 — взаємодіє з іншими за підтримки.	4 — працює в парі/групі за інструкцією; 5 — виконує визначену роль; 6 — бере участь у спільній діяльності та презентує результат за підтримки.	7 — активно взаємодіє; 8 — узгоджує дії зі спільним задумом; 9 — конструктивно співпрацює та бере участь у презентації спільного результату.	10 — ініціює творчу взаємодію; 11 — організовує співпрацю та допомагає групі; 12 — ефективно координує мистецьку комунікацію та забезпечує спільне втілення художнього задуму.
Частота вияву умінь	1 — уміння майже не виявляє; 2 — виявляє епізодично; 3 — застосовує лише у знайомих ситуаціях і за підтримки.	4 — виявляє у простих ситуаціях; 5 — застосовує у типових завданнях; 6 — стабільно застосовує основні уміння у знайомих видах діяльності.	7 — постійно демонструє уміння; 8 — застосовує їх у різних видах мистецької діяльності; 9 — переносить уміння в нові творчі ситуації.	10 — стабільно застосовує у складних ситуаціях; 11 — системно використовує у різних формах творчої діяльності; 12 — творчо й послідовно застосовує уміння, демонструє варіативність і самовдосконалення.

ГР 3. Емоційний досвід, художньо-естетичне ставлення

Інтегрований показник №722	**1–3 бали початковий**	**4–6 балів середній**	**7–9 балів достатній**	**10–12 балів високий**

Когнітивні процеси	1 — розпізнає окремі емоційні реакції з допомогою; 2 — називає окремі емоції або враження; 3 — фрагментарно описує власне ставлення.	4 — розуміє окремі емоційні характеристики; 5 — визначає власний настрій або враження; 6 — пояснює почуття та називає причини.	7 — пояснює власні емоційні реакції; 8 — пов’язує характер твору, засоби виразності та власні переживання; 9 — аналізує естетичні враження та порівнює різні сприймання.	10 — узагальнює власний емоційний досвід; 11 — оцінює художньо-естетичну цінність і аргументує ставлення; 12 — критично осмислює емоційно-естетичний досвід, встановлює зв’язки між мистецтвом, культурою та особистим досвідом.
Навчальна діяльність	1 — реагує лише після спонукання; 2 — виявляє окремі емоційні реакції; 3 — описує враження за запитаннями або зразком.	4 — виявляє відгук у простих ситуаціях; 5 — висловлює ставлення за підтримки; 6 — пояснює враження та пов’язує їх з особливостями мистецтва.	7 — самостійно висловлює емоційне й естетичне ставлення; 8 — використовує мистецький досвід для осмислення почуттів і цінностей; 9 — застосовує рефлексивні уміння у різних мистецьких ситуаціях.	10 — самостійно осмислює емоційний досвід у нових ситуаціях; 11 — використовує мистецький досвід для формування власної ціннісної позиції; 12 — демонструє зріле емоційно-ціннісне осмислення мистецтва.
Рівень самостійності	1 — потребує постійної допомоги; 2 — реагує лише після спонукання; 3 — формулює просте ставлення за зразком.	4 — виконує рефлексивне завдання під керівництвом; 5 — частково самостійно описує враження; 6 — переважно самостійно пояснює ставлення, але потребує підказок.	7 — самостійно рефлексує; 8 — самостійно формулює та аргументує естетичне ставлення; 9 — порівнює власні враження та коригує судження на основі нового досвіду.	10 — самостійно визначає критерії естетичної оцінки; 11 — критично переосмислює власне ставлення; 12 — самостійно формує, обґрунтовує та вдосконалює власну художньо-естетичну позицію.
Рівень комунікації та взаємодії	1 — висловлюється лише після спонукання; 2 — називає окремі емоції без пояснення; 3 — висловлює просте ставлення за підтримки.	4 — бере участь в обговоренні за допомогою вчителя; 5 — висловлює власне враження та реагує на думки інших; 6 — бере участь у діалозі, формулює прості естетичні судження.	7 — активно ділиться враженнями та слухає інших; 8 — порівнює різні естетичні погляди та аргументує власне ставлення; 9 — конструктивно взаємодіє та приймає відмінність художніх поглядів.	10 — ініціює діалог про художньо-естетичні цінності; 11 — переконливо аргументує власну позицію, поважаючи інші погляди; 12 — спрямовує комунікацію на глибоке спільне осмислення мистецького досвіду та конструктивно розв’язує розбіжності.

Частота вияву умінь	1 — уміння майже не виявляє; 2 — виявляє епізодично; 3 — застосовує непослідовно у знайомих ситуаціях.	4 — виявляє відгук у простих ситуаціях; 5 — висловлює ставлення у типових завданнях; 6 — стабільно виявляє основні уміння у знайомих ситуаціях.	7 — постійно демонструє емоційно-естетичні уміння; 8 — застосовує їх у різних видах мистецької діяльності; 9 — систематично переносить їх у нові ситуації.	10 — системно виявляє уміння у типових і нетипових ситуаціях; 11 — стабільно переносить їх на різний мистецький і культурний матеріал; 12 — системно й творчо застосовує емоційно-естетичні уміння та розвиває власну художньо-естетичну позицію.

Особливості застосування критеріїв оцінювання з інтегрованого курсу «Мистецтво»

Оцінювання результатів навчання з інтегрованого курсу «Мистецтво» здійснюється з урахуванням мистецького досвіду учня/учениці, його/її індивідуального поступу, рівня самостійності, творчості, сформованості мистецьких умінь, здатності сприймати, аналізувати, інтерпретувати та створювати мистецькі образи, застосовувати набуті знання у практичній і творчій діяльності.

Оцінюється не лише кінцевий результат мистецької діяльності, а й процес його створення: сприймання та осмислення мистецьких творів, дослідження мистецьких явищ, формування задуму, добір художніх засобів і матеріалів, планування та виконання творчої роботи, експериментування, внесення змін, удосконалення результату, презентація та рефлексія.

Під час оцінювання практичної та творчої діяльності враховуються відповідність результату мистецькому задуму, доцільність використання художніх засобів виразності, технічна якість виконання, творчість, оригінальність, образність, емоційна виразність, самостійність, охайність, здатність пояснити власне мистецьке рішення та оцінити результат своєї діяльності.

Оцінювання здійснюється з урахуванням п’яти інтегрованих показників, визначених загальними критеріями оцінювання: когнітивних процесів, навчальної діяльності, рівня самостійності, рівня комунікації та взаємодії, частоти вияву умінь.

Під час оцінювання враховується індивідуальний поступ учня/учениці, а оцінка не повинна залежати виключно від рівня художніх здібностей, технічної майстерності або природної обдарованості. Визначальним є рівень досягнення очікуваних результатів навчання, зазначених у відповідній групі результатів.

Критерії оцінювання застосовуються комплексно та адаптуються педагогічним працівником до змісту конкретної навчальної теми, виду мистецької діяльності, творчого завдання, практичної роботи, проєкту та очікуваних результатів навчання.

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ПРАВОЗНАВСТВА

відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722
«Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»

Критерії адаптовано саме до **правознавства**: робота з правовими поняттями й нормами, аналіз правових ситуацій, використання джерел права, аргументація правової позиції, правомірна поведінка, права та обов'язки людини і громадянина.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Сприймає окремі елементарні відомості про державу, право, права та обов'язки людини. Розпізнає окремі правові поняття за зразком. Відповідає на прості запитання лише за значної допомоги вчителя, припускається суттєвих змістових і логічних помилок.	Виконує лише частину простих навчальних дій: відтворює окремі слова, терміни, факти за зразком; знаходить запропоновану інформацію у джерелі права лише з допомогою.	Долучається до роботи переважно після безпосереднього спонукання вчителя. Потребує постійного контролю, пояснення кожного етапу роботи та допомоги під час виконання завдань.	Відповідає переважно після прямого звернення. Важко формулює думку, не бере участі в обговоренні правових ситуацій, потребує постійного стимулювання до взаємодії.	Виявляє предметні вміння епізодично, переважно в окремих знайомих ситуаціях і за допомоги.
2 / початковий	Розпізнає частину основної інформації про правові явища, державу, закон, права людини. Намагається пояснити прості поняття, але припускається змістових і логічних помилок.	Виконує прості завдання за наданим зразком: співвідносить поняття та визначення, знаходить окремі факти в тексті нормативного характеру, визначає очевидні права чи обов'язки.	Працює за чітким алгоритмом і під постійним контролем. Потребує допомоги у виборі способу виконання завдання та перевірці результату.	Дає короткі відповіді, реагує на запитання вчителя. Може долучитися до парної чи групової роботи після додаткового спонукання.	Демонструє окремі вміння лише під час виконання простих, добре знайомих завдань.
3 /	Відтворює окремі факти та	Виконує типові завдання за	Виконує роботу за	Відповідає на прості	Уміння

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
початковий	прості правознавчі поняття. Розрізняє деякі правові явища, намагається встановлювати прості зв’язки між ними. Потребує допомоги у формулюванні висновків.	зразком: визначає терміни, встановлює відповідність, знаходить потрібну інформацію в навчальному тексті, визначає окремі елементи правової ситуації.	запропонованим алгоритмом, але потребує нагадувань і перевірки. Частково контролює правильність власних дій.	запитання, може висловити елементарне ставлення до правової ситуації. За допомоги бере участь у спільному обговоренні.	виявляються переважно в типових навчальних ситуаціях, але нестабільно.
4 / середній	Розуміє окремі правові поняття та факти, відтворює основний зміст вивченого. Розпізнає правові норми, права й обов’язки у простих ситуаціях.	Виконує типові навчальні завдання за алгоритмом: характеризує поняття, визначає учасників правовідносин, знаходить відповідну норму чи інформацію в запропонованому джерелі.	Працює за алгоритмом, запропонованим учителем. Потребує допомоги під час перенесення знань на нову ситуацію та перевірки результатів.	Відповідає на запитання, бере участь у простому обговоренні, може висловити власну позицію за опорними запитаннями.	Демонструє базові вміння у більшості типових завдань, хоча потребує підтримки.
5 / середній	Пояснює основні правові поняття простими словами, встановлює нескладні причинно-наслідкові зв’язки. Розрізняє законні та незаконні дії у типових ситуаціях.	Виконує типові завдання: аналізує нескладні правові ситуації, визначає права та обов’язки учасників, працює з фрагментами нормативно-правових джерел, формулює прості висновки.	Виконує більшу частину роботи за алгоритмом із періодичною допомогою. Може самостійно перевірити окремі результати.	Висловлює думку короткими логічними висловлюваннями, слухає співрозмовника, за підтримки бере участь у парній та груповій роботі.	Уміння виявляються регулярно у типових ситуаціях, але можуть бути нестійкими під час ускладнення завдань.
6 / середній	Демонструє розуміння основних правознавчих понять, класифікує правові явища за заданими ознаками, встановлює причинно-наслідкові зв’язки. Застосовує знання у знайомих правових ситуаціях.	Самостійно виконує типові завдання: аналізує правову ситуацію, визначає відповідні права, обов’язки та види юридичної відповідальності, використовує інформацію з навчальних джерел.	Працює переважно самостійно за відомим алгоритмом. За потреби звертається по уточнення. Може виявити й виправити очевидну помилку.	Аргументує просту позицію, ставить запитання, бере участь у дискусії та спільному аналізі правових ситуацій, дотримується правил взаємодії.	Уміння виявляються достатньо регулярно в типових навчальних ситуаціях.
7 / достатній	Аналізує правову	Самостійно аналізує	Самостійно обирає	Чітко висловлює позицію,	Виявляє предметні

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
	інформацію, порівнює правові явища та поняття, встановлює причинно-наслідкові зв’язки. Застосовує правові знання для пояснення конкретних життєвих ситуацій.	правові ситуації, працює з нормативно-правовими та інформаційними джерелами, визначає права, обов’язки та можливі способи правомірної поведінки.	відомий спосіб виконання завдання, планує послідовність дій, здійснює первинну перевірку результату.	наводить прості аргументи, бере участь у дискусії, співпрацює під час розв’язання правових проблем.	вміння регулярно й у більшості передбачених навчальних ситуацій.
8 / достатній	Порівнює, систематизує та узагальнює правову інформацію. Аналізує правові ситуації, визначає істотні ознаки, встановлює зв’язки між правами, обов’язками, правовими нормами та відповідальністю.	Застосовує знання для розв’язання практико-орієнтованих завдань, аналізує фрагменти законодавства, обґрунтовує правомірність або неправомірність дій, формулює висновки.	Самостійно планує роботу, добирає потрібну інформацію, контролює проміжні результати, за потреби коригує спосіб виконання.	Аргументовано висловлюється, використовує правову термінологію, враховує думки інших, конструктивно взаємодіє під час дискусії та роботи в групі.	Уміння виявляються стабільно, у різних типових і частково змінених ситуаціях.
9 / достатній	Критично аналізує правову інформацію, визначає істотні ознаки правових явищ, порівнює різні правові позиції, робить обґрунтовані висновки. Уміє переносити знання на нові, але близькі за змістом ситуації.	Комплексно розв’язує правові задачі, добирає нормативне обґрунтування, аналізує різні варіанти правомірної поведінки, оцінює наслідки рішень.	Повністю організовує власну навчальну діяльність у межах поставленого завдання, самостійно визначає необхідні джерела та способи роботи, здійснює самооцінювання.	Переконливо аргументує правову позицію, ставить змістовні запитання, веде конструктивний діалог, коректно реагує на альтернативні погляди.	Високий рівень умінь виявляється систематично у різноманітних навчальних ситуаціях.
10 / високий	Глибоко аналізує, синтезує та оцінює правову інформацію. Встановлює складні взаємозв’язки між правовими нормами, суспільними процесами та поведінкою людини. Критично оцінює правові ситуації.	Самостійно розв’язує складні практико-орієнтовані правові завдання, використовує різні джерела інформації, застосовує норми права для обґрунтування рішення, пропонує обґрунтовані	Самостійно визначає мету, планує та організовує роботу, добирає оптимальні способи досягнення результату, контролює й коригує власну діяльність.	Вільно й аргументовано комунікує, використовує точну правову термінологію, бере на себе відповідальність за частину спільної роботи, конструктивно веде дискусію.	Уміння виявляються систематично, впевнено та в нових для учня/учениці ситуаціях.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
		способи правомірної поведінки.			
11 / високий	Демонструє розвинене критичне та системне мислення. Інтерпретує правову інформацію, зіставляє різні правові позиції, оцінює аргументи та наслідки правових рішень, формулює самостійні висновки.	Комплексно застосовує знання для дослідження правових проблем, самостійно працює з нормативними та інформаційними джерелами, обґрунтовує правову позицію, пропонує декілька варіантів розв’язання проблеми.	Високий рівень саморегуляції: самостійно визначає завдання, планує діяльність, добирає стратегії, оцінює якість результату та вносить необхідні корективи.	Аргументовано захищає позицію, аналізує аргументи інших, веде конструктивну дискусію, демонструє толерантність до різних поглядів, ефективно співпрацює.	Предметні вміння виявляються систематично, стабільно та в широкому спектрі навчальних і практичних ситуацій.
12 / високий	Демонструє найвищий рівень критичного, системного й творчого мислення. Самостійно аналізує складні правові проблеми, синтезує інформацію з різних джерел, оцінює правові аргументи та формулює обґрунтовані оригінальні висновки.	Творчо й компетентнісно застосовує правові знання у нових ситуаціях. Самостійно досліджує правові проблеми, критично працює з джерелами права, моделює можливі рішення, оцінює їхні правові та суспільні наслідки.	Повністю самостійно організовує навчально-пізнавальну діяльність, визначає мету й стратегію, прогнозує результат, здійснює рефлексію та вдосконалює власні способи роботи.	Є активним і відповідальним учасником комунікації, переконливо аргументує правову позицію, ставить проблемні запитання, модерує обговорення, сприяє конструктивній взаємодії та досягненню спільного результату.	Уміння виявляються постійно, стабільно та творчо — у стандартних, змінених, проблемних і нових життєвих ситуаціях.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ПРАВОЗНАВСТВА

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
1–3 бали — початковий	Учень/учениця має фрагментарні уявлення про державу, право, права та обов’язки людини, відтворює окремі правознавчі терміни й факти за зразком. Розпізнає окремі правові поняття та явища за допомогою вчителя. Виконує найпростіші завдання за наданим алгоритмом, потребує постійної підтримки під час

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
	роботи з правовою інформацією та аналізу правових ситуацій.
4–6 балів — середній	Учень/учениця розуміє основні правознавчі поняття, терміни, факти та положення, відтворює зміст вивченого матеріалу. Розрізняє права, обов’язки, види правопорушень і юридичної відповідальності у типових ситуаціях. За алгоритмом працює з правовими джерелами, аналізує нескладні правові ситуації, визначає учасників правовідносин. Формулює прості висновки та висловлює власну думку за підтримки вчителя.
7–9 балів — достатній	Учень/учениця демонструє достатній рівень правових знань, пояснює сутність правових понять і явищ, встановлює причинно-наслідкові зв’язки. Самостійно аналізує типові правові ситуації, визначає права та обов’язки їх учасників, добирає відповідні норми права, працює з нормативно-правовими та інформаційними джерелами. Аргументує власну правову позицію, бере участь у дискусіях, застосовує знання у змінених і практико-орієнтованих ситуаціях.
10–12 балів — високий	Учень/учениця демонструє глибокі, системні та усвідомлені правові знання. Самостійно аналізує складні правові ситуації та проблеми, критично оцінює правову інформацію, порівнює різні правові позиції, встановлює взаємозв’язки між правовими нормами та суспільними процесами. Упевнено працює з різними джерелами права, обґрунтовує правову позицію, прогнозує правові наслідки рішень і пропонує способи правомірного розв’язання проблем. Творчо застосовує правові знання у нових життєвих ситуаціях, демонструє високий рівень самостійності, відповідальності, правової культури та комунікативних умінь.

ПРЕДМЕТНІ АКЦЕНТИ ДЛЯ КУРСУ «ПРАВОЗНАВСТВО»

№	Предметний акцент	Орієнтири для оцінювання
1	**Правові знання та поняття**	Розуміння основних понять, термінів, принципів і категорій права; правильне використання правничої термінології.
2	**Права та свободи людини**	Розуміння змісту прав і свобод людини та громадянина, способів їх реалізації та законного захисту; усвідомлення цінності людської гідності.
3	**Обов’язки та відповідальність**	Розуміння взаємозв’язку прав і обов’язків; знання видів юридичної відповідальності та усвідомлення наслідків правопорушень.
4	**Держава і право**	Розуміння сутності держави, її функцій, форми держави, принципів правової держави, верховенства права та законності.
5	**Конституційні засади**	Розуміння основ конституційного ладу України, правового статусу людини і громадянина, принципів організації державної влади та місцевого самоврядування.
6	**Правовідносини**	Уміння визначати суб’єктів, об’єкти та зміст правовідносин, аналізувати юридичні факти й визначати права та обов’язки їх учасників.
7	**Робота з джерелами права**	Уміння знаходити, читати, аналізувати та застосовувати інформацію з нормативно-правових актів, правових документів та інших надійних джерел.
8	**Розв’язання правових ситуацій**	Здатність аналізувати життєві та навчальні правові ситуації, визначати проблему, встановлювати відповідні норми права та пропонувати правомірні способи її розв’язання.
9	**Правова аргументація**	Уміння формулювати власну правову позицію, добирати докази й аргументи, обґрунтовувати висновки положеннями законодавства.
10	**Критичне оцінювання**	Уміння перевіряти достовірність правової інформації, розрізняти факти, оцінки та

№	Предметний акцент	Орієнтири для оцінювання
	правової інформації	припущення, виявляти суперечності й маніпуляції.
11	**Правомірна поведінка**	Здатність застосовувати правові знання у повсякденному житті, приймати відповідальні рішення, дотримуватися законів і поважати права інших людей.
12	**Захист прав**	Розуміння способів і механізмів захисту порушених прав; уміння визначати, куди та в який спосіб можна звернутися для їх законного захисту.
13	**Правова культура**	Формування поваги до права, законності, справедливості, людської гідності, демократичних цінностей та принципу верховенства права.
14	**Комунікація та правова дискусія**	Уміння вести правовий діалог, слухати й аналізувати позиції інших, аргументовано відстоювати власну думку, дотримуватися правил конструктивної дискусії.
15	**Громадянська відповідальність**	Усвідомлення відповідальності за власні рішення та дії, розуміння ролі людини в демократичному суспільстві, готовність діяти правомірно та відповідально.
16	**Практична правнича компетентність**	Перенесення правових знань у реальні життєві ситуації: аналіз документів, моделювання правових ситуацій, прийняття рішень, прогнозування правових наслідків.
17	**Самостійність і дослідницька діяльність**	Самостійний пошук і опрацювання правової інформації, постановка проблемних запитань, проведення міні-досліджень, підготовка правових проєктів і презентацій.
18	**Застосування знань у нових ситуаціях**	Здатність творчо використовувати правові знання для аналізу нестандартних проблем, порівняння можливих рішень та прогнозування їх правових і суспільних наслідків.

Ключова спрямованість оцінювання з правознавства

Знати правові поняття → розуміти норми права → знаходити й аналізувати правову інформацію → застосовувати право → аргументувати правову позицію → розв’язувати правові ситуації → діяти правомірно й відповідально.